

EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO 60 URTETIK GORAKOEN BIZI-BALDINTZEI BURUZKO AZTERLANA

EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO 60 URTETIK GORAKOEN BIZI-BALDINTZEI BURUZKO AZTERLANA

APBBI-EUSKADI 2010

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

ENPLEGU ETA GIZARTE
GAJETAKO SAILA

DEPARTAMENTO DE EMPLEO
Y ASUNTOS SOCIALES

Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia

Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco

Vitoria-Gasteiz, 2011

Lan onen bibliografia-erregistroa Eusko Jaurlaritzako Liburutegi
Nagusiaren katalogoan aurki daiteke:

<http://www.euskadi.net/ejgvbiblioteka>

LAN TALDEA ETA IDAZKETA:

Azterlanaren zuzendaritza: Mayte Sancho Castiello

Emaizten txostena: Elena del Barrio

Mayte Sancho

Javier Yanguas Lezaun

INGEMA Fundazioa

Argitaraldia: 1. a, 2011ko martxo

Ale-kopurua: 500

© Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioa
Enplegu eta Gizarte Gaietako Saila

Internet: www.euskadi.net

Argitaratzailea: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia
Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco
Donostia-San Sebastián, 1 - 01010 Vitoria-Gasteiz

Azalaren diseinua: Canaldirecto

Konposaketa: mccgraphics

Inprimaketa: mccgraphics

ISBN: 978-84-457-3118-5

L. G.: BI-334-2011

HITZAURREA

Mundu akademikoak ez du zalantzan jartzen gauzak behar bezala egiteko ibilbide bakarra eta hoberena lehendabizi errealitatea ezagutzea dela, errealitate horretan behar bezala esku hartu ahal izateko ondoren. Portaera-arau hori oinarritzkoa da Eusko Jaurlaritzaren aburuz eta baita Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailaren iritziz ere. Horregatik, adinekoei bideratutako programak, zerbitzuak eta bestelako ekimenak planifikatzeko ardura hartzerakoan, uste dugu beharrezkoa dela herritarren sektore garrantzitsu horri buruzko diagnostikoa –gaur egungoa, egokia eta zehatza– egitea.

Gure ustez, 60 urte edo gehiago dituztenen bizi-baldintzei buruzko erradiografia ona egin behar da; adineko horiek, gaur egun, milioi erditik gora baitira Euskal Autonomia Erkidegoan. Azterlanak honako hauek aztertu beharko lituzke: adineko horien ezaugarri soziodemografikoak, bizikidetzaren ereduak, gizarte- eta familia-erloko sareak, heziketa-maila, etxebizitzaren egoera, diru-sarrerak eta funtsezko informazio multzo bat.

Horretaz gain, gure iritziz aukera hau aparta da gure adinekoen bizi-baldintza «objektiboan» berri izateko ez ezik adineko horien fazeta subjektiboaren zati handi baten berri izateko ere: haien jarrerak, balioak, gogo-aldartea, depresio-adierazleak, antsietatea edo bizi-kalitatea. Era berean, jakin nahi genuen adineko horiek zenbate-raino atzematen duten beren eskubideak errespetatzen direla.

Argitalpen hau ikerlanaren emaitzak hedatzeko da. Argitalpen honi esker, hainbat gako identifikatu ahal izan dira, eta gako horiek, zalantzarik gabe, Euskadiko adinekoei beren eguneroko bizitzan autonomia izateko duten eskubideari eustera bideratutako politika publikoak planifikatzen lagunduko dituzte, baita zentzu horretan bideratutako proiektu eta ekimen berriak sendotzen ere.

Hamazazpi urte igaro dira antzeko azterlan bat egin zenetik, eta hura ere Eusko Jaurlaritzak hartu zuen bere gain. Bi azterlanak alderatzen baditugu, argi eta garbi ikus daiteke biztanleria talde horren bizi-baldintzak nabarmen hobetu direla aztertutako adierazle guztietan. Eta ez hori bakarrik: «bizi-tonu» ona duten eta, beren bizitzekin, orokorrean, pozik samar dauden herritar multzo baten aurrean gaude.

Gehienen balioespenak positiboak dira, baina ez guztienak. Hala eta guztiz ere, hobe dugu autokonplazientziak alde batera uztea horrelakoek errakuntzara bagaramatzate. Zahartzaroari buruz hitz egiteak heterogeneotasunean pentsatzera behartzen gaitu eta ezin dugu inola ere gutxietsi talde desberdinak daudela.

Talde bat autonomiaz bizi diren, eta, orokorrean, 80 urtetik beherakoak diren adinekoen ia % 80 horrek osatzen du. Bestea, berriz, bere eguneroko zereginak egiteko laguntza behar duten, eta, nagusiki, gizarte- eta familia-sare gutxi dituen emakume profila duten eta beren etxebizitzetan irisgarritasun-arazoak dituzten adinekoen ia % 20k osatzen du.

Familiek, alabek eta emazteek osatzen dute orain ere «gizarte-babeseko ezkutuko multzoa», eta batez ere emakumeez osatuta dagoen beste talde baten, hots, emakume etorkinen taldearen laguntza dute gero eta gehiago. Nolanahi ere, botere publikoek lagundutako gizarte-baliabideen eskaintzak bilakaera positiboa izan du.

Txosten honetan dagoen informazio baliotsuak dokumentazio multzo bat osatzen du, hain zuzen ere adinekoentzako Ekintza Plana diseinatzeko prozesuari ekitea ahalbidetuko digun dokumentazioa. Espero dugu Plan hori datorren urtean hedatu ahal izatea. Plan hori egiteko, prozesu parte-hartzaile zabal bat ireki behar da, eta prozesu horretan mundu asoziatiboan eta akademikoan jarduten dutenen iritziak eta ekarpenak nahi ditugu, baina baita adinekoak artatzeko konpromisoa duten gainerako administrazio publikoena eta erakundeena ere. Eta, jakina, adinekoena, beren ordezkaritzako elkarteen, organoen eta kontseiluen bitartez.

Herritar talde horren autonomia sustatzea, mendekotasun-egoerak prebenitzea eta zahartze-prozesuaren edozein etapatan ongizatearen eta bizi-kalitatearen kota altuei eustea dira euskal gizarteak partekatzen dituen erronkak. Guztion artean, eta ondorengo urte hauetan, gainditzeko ahalginduko garen erronkak, alegia.

GEMMA ZABALETA ARETA

Enplegu eta Gizarte Gaietako sailburua

AURKIBIDEA

Aurkezpena	9
1. Bigarren mailako iturrien azterketa estatistikoa	13
2. Azterlanaren helburuak	23
3. Metodologia	27
3.1. Fitxa teknikoa	29
3.2. Gaikako blokeak	30
3.3. Tresna estandarizatuak	31
4. Eraitzen azterketa	35
4.1. Adinekoen gizarte-errealitatea EAEn	37
4.1.1. Profil soziodemografikoa	37
4.1.2. Elkarbizitza-ereduak eta familia-sareak	47
4.1.3. Etxebizitza eta ingurunea	56
4.1.4. Osasuna, mendetasuna eta zaintzak	70

4.1.5. Eguneroko bizitza	87
4.1.6. Ongizate psikologikoa.	106
4.1.7. Jarrerak eta balioak	114
4.2. Adinekoen bizi-baldintzei buruzko alderaketa nazionala eta nazioartekoa	123
4.2.1. Adinekoak Euskadin 1993-2010	123
4.2.2. Adinekoen egungo egoera EAEn eta estatuan.	131
4.2.3. Nazioarteko alderaketa	141
5. Laburpena	147
6. Ondorioak	161
7. Bibliografia eta Iturriak	167
8. Eranskina: Galdesorta	173

AURKEZPENA

Adineko pertsonen eta horien bizi-baldintzei buruzko azterketa, Espainiaren kasuan, 70eko hamarkadaren lehen urteetan hasi zen, «La situación del anciano en España» izeneko azterlan soziologikoarekin (Zaharraren egoera Espainian), *Gaur Txostena* izenez ere ezaguna. Txosten horrek demokrazia aurreko Espainian bizitako egoeraren argazki finko paregabea eskaintzen du, eta baita zahartzaroaren mugak gainditu ere. Azken lau hamarkada eskasetan gertatutako aldaketa benetan aurrez pentsaezina izan da. Duela gutxiko gure historian geratu dira adinekoek eguneroko bizitzan bizi behar zituzten miseria, analfabetismoa, osasungaiztasuna eta ongintza, eta baita beldurra eragiten zuten babes-etxeak ere.

90eko hamarkadatik aurrera azterlan ugari egiten hasi ziren, kasu askotan, premien diagnosiak, estatuan eta autonomia-erkidegoetan gerontologia-planifikazioei aurre egiteko xedez. Horietako bat 1993an egin zen, Eusko Jaurlaritzaren ekimenez, 1994an hedatutako Gerontologia Plana egiteko, hain zuzen ere. Urteak igaro ahala, eta ondoren aurkeztutako azterlanaren ikuspegiarekin, 1993ko Hirugarren Adinari buruzko Inkesta erreferentea dugu eta EAEko adinekoen bizitzako alderdi ugariaren joerak aztertzea ahalbidetzen digu.

Alabaina, Adinekoen Bizi Baldintzei buruzko Inkestaren diseinua oraindik berria da gure herrialdean. IMSERSO Institutuak, adinekoen Behatokiaren bitartez, 2004ko, 2006ko eta 2009ko inkestak egitea sustatu du, gaikako hainbat alorretako informazio-hutsuneak betetzen saiatuz, eta aldi berean, kolektibo horrek denboran izandako eraldaketak jakinaraziz.

Azterlan-modalitate horren erreferentea biztanleria osoari zuzendutako Bizi Baldintzei buruzko Inkestak –Europar Batasunean, Espainian eta Euskadin eginak– dira. Lehen kasuan, Europako inkesten xede orokorra erkidegoko estatistika-azpiegitura indartzeko asmoan datza, errentari eta pobreziaren eta gizarte-bazterkeriaren mailari eta osaerari buruzko zeharkako eta luzeratako datu alderagarriak eta eguneratuak –nazionalak nahiz Europakoak– sortuz.

Euskal Autonomia Erkidegoko Bizi Baldintzei buruzko Inkestak 1989an hasi ziren egiten, hamabost urtean behingoak dira eta pertsonen bizi-kalitatearen hobe-

kuntzan eta narriaduran eragina duten faktoreak ezagutzea beharrezkoa zelako sortu ziren. Inkesta horiek bi helburu dituzte: batetik, hainbat adierazleren bitartez bizi-kalitatearen dimentsio desberdinak deskribatzea, eta bestetik, funtsezko dimentsioen arteko loturak eta dimentsio bakoitzaren barruko elementuen arteko loturak aztertzea, Bizi Kalitatearen izaeraren gaineko ulermena aberasteko xedez.

Oraingoan, Eusko Jaurlaritzak, Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailaren bitartez, «Euskal Autonomia Erkidegoan bizi diren 60 urte baino gehiagoko pertsonen errealitateari» buruzko azterlan bat egiteko lehia libreko kontratazioa jakitera eman du, adinduek duten autodeterminazio-eskubideari eustera bideratutako politika publikoak erkidegoen eta erakundeen esparruan planifikatzen lagunduko duten gakoak identifikatzeko xedez. Halaber, adinekoek sentitzen dituzten premia desberdinen mailak eta ezaugarriak zehazten dituzten elementu bereizgarriak sakontasun handiz ezagutzeko jomuga ere badu. Azkenik, Espainiako beste hainbat tokirekiko, eta hala badagokio, Europarekiko alderaketak egiteko xedea du, horren guztiaren bitartez, eskumen-esparruen barruan erabakiak hartzeko gakoak identifika daitezen.

INGEMA Fundazioak lan hori bere gain hartu du; horrela, lan horren emaitzak jarraian aurkeztuko ditugu. Ondorengo orrialdeetan, hainbat alderdiri buruzko informazio xehatua ikus daiteke, zehazki, «adinekoak» kalifikatzailea aplikatzen zaienean gero eta heterogeneoagoa eta edozein adineko herritarrekin alderatuz gero eta homogeneoagoa den talde bat osatzen duten ia milioi erdi pertsonaren bizimodu eta bizi-baldintza materialak, alderdi psikologikoak, osasun-hautemateak, mendetasuna, baliabideak eta premiak, hain zuzen ere.

1.
BIGARREN MAILAKO ITURRIEN
AZTERKETA ESTATISTIKOA

Estatistikako Institutu Nazionalak (EIN) egindako Biztanleen azken Udal Erroldan (2009) jasotako datuen arabera, Euskal Autonomia Erkidegoan 60 urte edo gehiagoko 542.188 pertsona zeuden zenbatuta (65 urteko edo gehiagoko 409.537). Zifra hori Euskadiko guztizko biztanleriaren % 25,0ren arabera da, hots, EAEko lau pertsonatik 1ek 60 urteen ataria gainditzen du.

60 urte edo gehiagoko biztanleek garrantzi erlatibo handiena Bizkaiko Lurralde Historikoan dute, zehazki, % 25,5 eta ia 300.000 adineko pertsona.

1. TAULA. 60, 65 eta 80 urteko edo gehiagoko biztanleria EAEn, Lurralde Historikoen arabera, 2009.

	60 urte edo gehiago		80 urte edo gehiago			65 urte edo gehiago	
	Milaka	Ehunekoa	Milaka	Guz. bizt. gainerako %	65 edo + gainerako %	Milaka	Ehunekoa
EAE	542.188	25,0	117.297	5,4	28,6	409.537	18,9
Araba	72.155	23,0	14.869	4,7	27,9	53.300	17,0
Gipuzkoa	175.879	24,9	37.907	5,4	28,8	131.611	18,6
Bizkaia	294.154	25,5	64.521	5,6	28,7	224.626	19,5

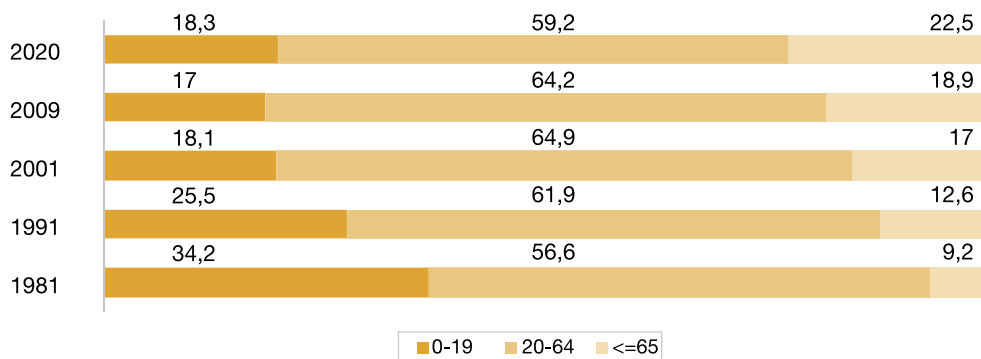
Iturria: EIN: Biztanleen Udal Errolda, 1999 eta 2009

Euskadiko 65 urte edo gehiagoko pertsonen taldea guztizko biztanleriaren % 18,9ren arabera da, adineko biztanleei dagokienez Estatuak duen zifra portzentajezko 2 punturekin baino gehiagorekin gaindituz (% 16,6). Biztanleria zaharraren (65 urte edo gehiago) ehunekoak honela banatuta daude probintzien arabera: % 17 Araban, % 18,6 Gipuzkoan eta % 19,5 Bizkaian.

Azkeneko hogeita hamar urteetan, 65 urtetik gorako biztanleriaren ehunekoa bikoiztu egin da; 1981ean % 9,2 zen, eta 2009an, berriz, % 18,9. Era berean, 0-19 urteko biztanleriaren garrantzi erlatiboak behera egin du; % 34,2 zen 1981ean, eta

2009an, ostera, % 17,0. 2020rako proiektzioek adierazten dutenez, adinekoen garrantzi erlatiboak hazten jarraituko du. Urte horretarako, 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa guztizko biztanleriaren % 20ra iritsiko da.

1. GRAFIKOA. Adinen arabera egituraren bilakaera EAEn (1981-2020)

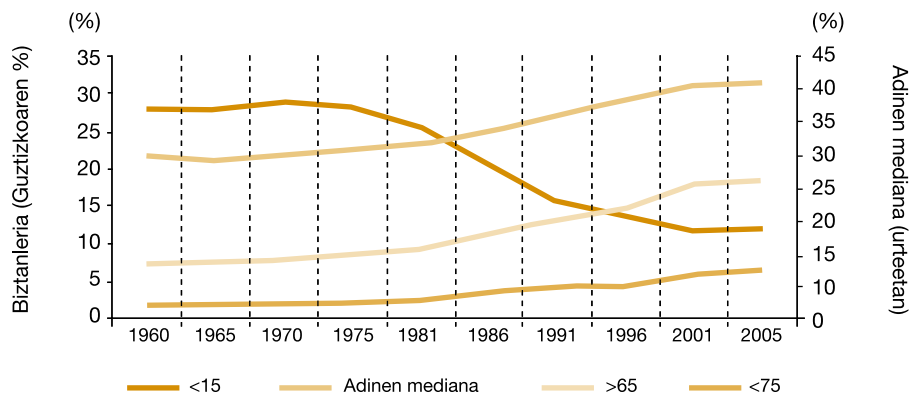

Iturria: Eustat. Biztanleen eta Etxebizitzaren Errolda. Udal Biztanleriaren eguneratzea. Biztanleriaren proiektzioak 2020rako.
EIN: Biztanleen Udal Errolda, 2009. Eustatek egina.

Euskal Autonomia Erkidegoan, 90eko hamarkada inflexio-puntua izan zen duela gutxiko historia demografikoan, adin-taldearen proportzioan gertatutako aldaketa garrantzitsuen eraginez: 65 urte edo gehiagoko biztanleen kopuruak haurren kopurua (0-14 urte) gainditu zuen. Harrez geroztik, adinekoen zifrak haurren zifra gainditzen du, eta distantzia hori apurka-apurka ari da handiagotzen. 15 urtetik beherako biztanleak guztizko biztanleriaren laurdena baino gehixeago ziren 1981ean, eta 2004an, aldiz, Euskadiko guztizko biztanleriaren zortzirena baino gutxiago; halaber, 65 urtetik gorako pertsonak osatutako taldearen garrantzia 1981ekoaren bikoitza izateraino hazi zen. Denbora igaro ahala 15 urtetik beherako garrantzia murrizteaz eta 65 urtetik gorakoa handiagotzeaz gain, adin-taldearen garrantzia alderantzikatu egin da, talde zaharrenak gazteena portzentajezko 6 punturekin gaindituz. Joera demografikoa alderantzikatzeak duen garrantzia dela-eta (horren eraginez, adineko pertsonak haurrak baino ugariagoak dira), biztanleriaren egitura aldatu egin da, eta sektore ekonomikoetan nahiz sozialetan du eragina horrek.

Adinen mediana biztanleria bi zati berdinetan banatzen duen adierazlea dugu, zifra horretatik behera edo gora. 1960an, Euskadiko adinen mediana 27,5 zen, eta zifra horrek gora egin du biztanleriaren egitura zahartu zen heinean; izan ere, 2003an adinen mediana 40,2 urte zen.

2. GRAFIKOA. 15 urtetik beherako eta 65 eta 75 urtetik gorako biztanleriaren adinen medianaren bilakera EAEn

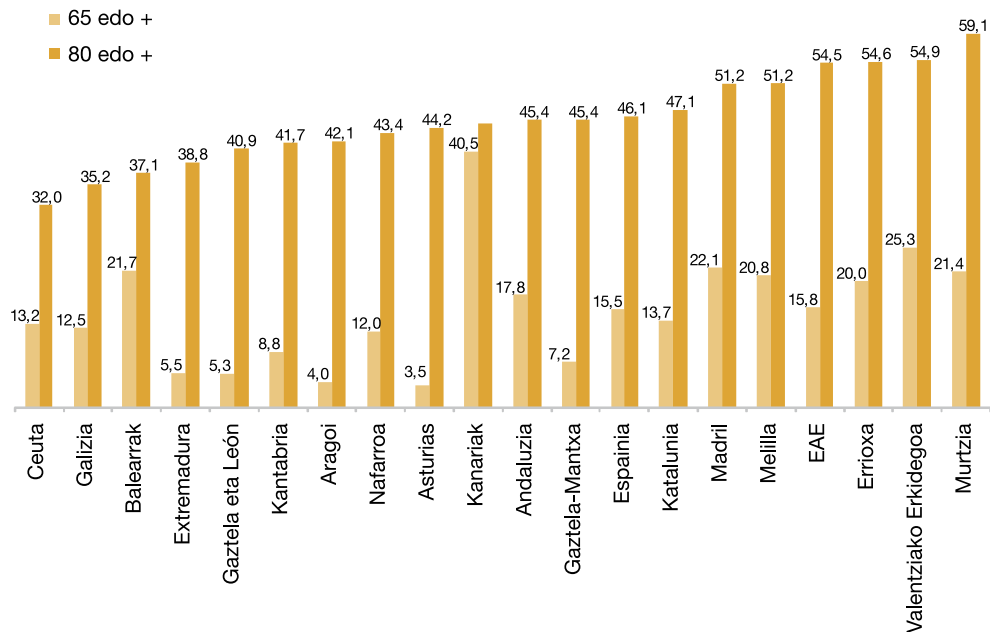
Iturria: Eustat. Demografia, 2004

Halaber, egitura demografikoak izandako bilakaeran alderdi garrantzitsu bat nabarmendu behar da, adinekoek, 80 urte gainditu dutenek, eta zenbait kasutan baita 100 urte gainditu dutenek ere, gora egin dutela, hain zuzen ere. EAEn 80 urte edo gehiagoko 117.297 pertsona daude (EIN, 2009). Euskadiko guztizko biztanleriaren % 5,4 eta adinekoen % 28,6 dira adierazitako pertsona horiek. 1999-2009 denboraldian, 65 urte edo gehiagoko biztanleriaren hazkundera % 15,5 izan da Espainian. Laurogei urte edo gehiagoko biztanleriaren hazkundera % 46,1era iritsi da. Euskadin, adineko biztanleriaren hazkundera Estatuko batez bestekoaren (% 15,8) oso antzekoa izan da, eta 80 urte edo gehiagoko biztanleriak % 54,5eko hazkundera izan du, hots, zortzi puntu gehiagoko alde dago. Hori horrela izanik, laurogei urte edo gehiagoko biztanleriari dagokionez hazkunde handienetakoa izan duen autonomia-erkidego bilakatu da Euskadi hamar urteko denbora-tarte horretan.

Adineko biztanleria orokorrak (65 urte edo gehiago) hazkunde txikia izanaren arrazoi nagusia zera da, denboraldi horretan 1936-1941 denbora-tartean jaiotako belaunaldiak txertatu berriak zirela; gerra zibilean gertatutako jaiotzen defizita zela-eta, belaunaldi horiek nabarmen txikiagotuta zeuden. Hala eta guztiz ere, adinekoen talde horren barruan zeuden belaunaldien bizi-itxaropena modu esanguratsuan handiagotu da adin-talde horretako pertsona gehienek kasuan, eta fenomeno horri «zahartzaroaren demokratizazioa» deritzo. Estatuari dagokionez, etorkizunerako aurreikuspen arabera, 2060an laurogei urte edo gehiagoko biztanleria guztizko biztanleriaren % 13,1era eta adineko biztanleriaren % 44,0era iritsiko da. Zahartzaroaren zahartzeak askotariko ondorioak izango ditu (izan ere, askotariko ondorioak izaten ari da jadanik); horietako bat, gaur egun ikerketa demografiko eta soziosanitarioaren ikerketaren muinean dagoena, mendetasun-egoeran dagoen biztanleriak izan dezakeen bilakaera

dugu. Kasu askotan, adinak gora egite horren ondorioz, mendetasuna areagotu egiten da. Alabaina, osasun-sistemen unibertsalizazioaren, biztanlerien bizi-baldintzen hobekuntzaren eta ohitura osasungarriak hartzearen eta praktikatzearen efektua ikusten hasi gara; horrela, mendetasunaren eta laguntza-premiaren agerpenari nabarmen eusten ari zaiola jasotzen duten datu frogagarriak daude zenbait herrialdetan (Manton eta Gu, 2001). Nolanahi ere, 2060rako aurreikusten denez, adineko biztanleriaren ia erdia laurogei urte edo gehiagoko pertsonen osatuko dute, eta horrenbestez, mendetasun-egoerak konpontzeko eta horietan laguntzeko lana ezinbesteko elementua izango da etorkizuneko gizartean.

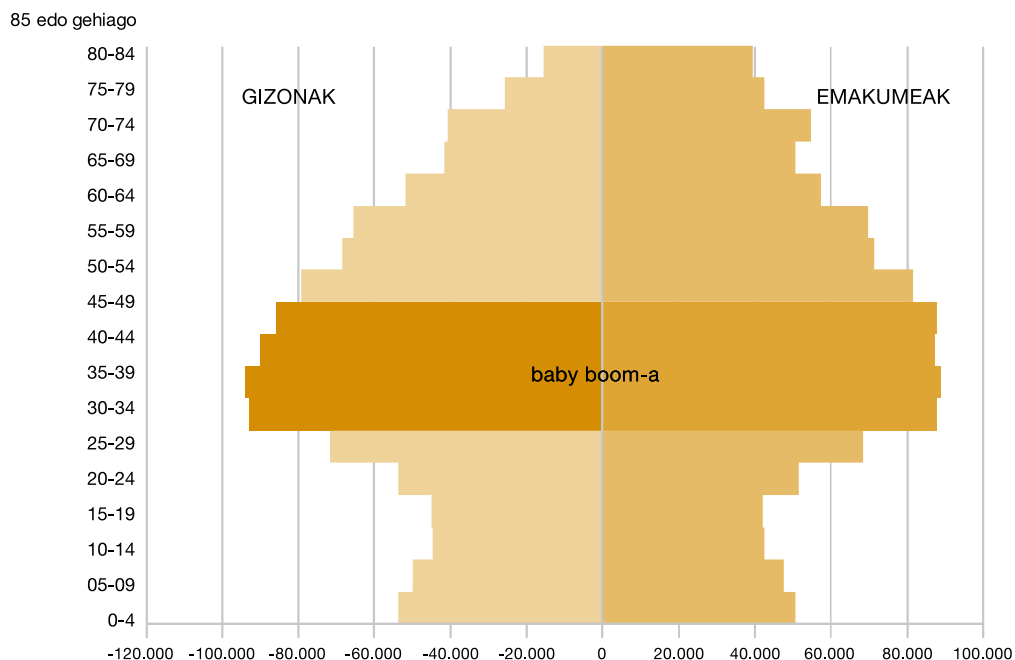
3. GRAFIKOA. 65 urte edo gehiagoko eta 80 urte edo gehiagoko biztanleriaren areagotzea AEen arabera, 1999-2009

Iturria: EIN: Biztanleen Udal Errolda, 1999 eta 2009

Etorkizun demografikoan beste alderdi bat ere hartu beharko da kontuan, «baby boom» deritzon belaunaldiak erretiro-adinera iristean (2040) izango duten efektua, hain zuzen ere. Belaunaldi horien efektua oso garrantzitsua izango da, hezkuntza-sistematik pasatzean edota lan-merkatuan sartzean izan zuenaren parekoa, hain zuzen. Multzo horiek presio garrantzitsua izango dute gizarte-babeseko sistemetan, batez ere, zahartutako biztanleriak eskatuko dituen programetan.

4. GRAFIKOA. Euskal Autonomia Erkidegoko biztanleria-piramidea, 2009

Iturria: EIN: Biztanleen Udal Errolda, 2009.

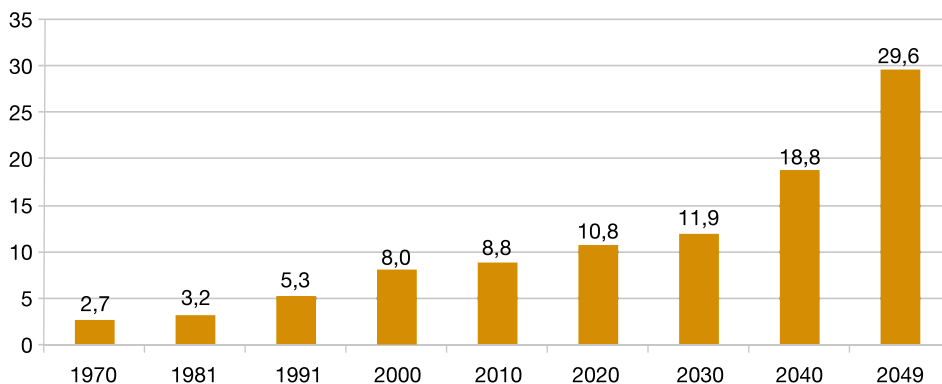
Pentsioen etorkizuna eta gure ongizate-sistemari eustea izan dira hainbat ikerketarako jorragaiak. Biztanleriaren adin-egituretan aurreikusitako aldaketek ondorio garrantzitsuak izango dituzte, eremu publikoan –pentsio- edo osasun-sisteman– ondorio garrantzitsuak izateaz gain, ia gizarte-erakunde guztietan izango du eragina, baita enpresetan eta familietan ere. 2020rako aurreikuspenen arabera, familia-laguntzako ratioa % 10,8 izango da estatuan, edo beste modu batean esanda, 40-65 urteko ehun pertsonatik (zaintzaileak izan daitezkeen pertsonak) ia 11 pertsona 85 urtetik gorakoak izango dira. Ratio horrek zera adierazten du, familiak (eta gizarteak) denboran eman beharko duen laguntza. Adibide gisa, 2049an oso adineko hogeita hamar pertsona egongo dira tarteko adineko ehun pertsona bakoitzeko.

Etxekoen unitateen osaeran eta tipologietan ere joera nagusi bat dago: pertsona bakarreko etxekoen unitateak ugartzea. Etxebizitzaren Euskal Behatokiaren datuen arabera¹, EAEren kasuan, pertsona bakar batez osatutako etxekoen unitateak etxekoen unitate guztien % 7,7 ziren 1981ean. 2006an, zifra hori % 21,6ra igo zen. Etorkizuneko aurreikuspen guztiei jarraiki, etxekoen unitatearen neurriak txikiago-

¹ EAEko etxebizitza-merkatuaren Azterketa Demografikoa eta epe luzeko Bilakaera, 2009

tzeko joera izango du. Adierazle horrek garrantzi berezia dauka bakarrik bizi diren adinekoen osatutako etxekoan unitateen kasuan. 65 urtetik gorako pertsonen osatutako etxekoan unitateen % 32 (81.900 etxekoan unitate) pertsona bakar batez osatuta dago. Bakarrik bizi diren adineko pertsonen ehunekoa altua izateak biztanleria-talde hori autonomoa eta lehiakorra dela adierazten badu ere, mendekotasuna agertzen denean zerbitzu profesional publikoen eta pribatuaren gaineko presioa handiagoa izatea eragiten du.

5. GRAFIKOA. Familia-laguntzaren ratioaren bilakaera² Estatuan.

Iturria: 1981 eta 1991: INEBASE: Biztanleria-serie historikoak. 1981eko eta 1991ko erroldak
2000 INEBASE: 2000ko Udako Erroldaren Berrikuspena

Halaber, adineko pertsonen osatutako gero eta etxekoan unitate gehiago egoteko joera ere ikusi da. Horrela, erreferentzia-talde hori etxekoan unitate guztien % 18 zen 1981ean, eta 2006an, ostera, % 32. EAEko etxekoan unitateen % 57tan erreferentzia-talde pertsonak 35-64 urte ditu, % 32tan, ostera, 65 urte edo gehiago, eta gainerako % 11n, azkenik, 35 urtetik behera. Aurreikuspenen arabera, 2010-2020 denboraldian adin-talde horrek 50.600-60.000 hazkundera izango du etxekoan unitateei dagokienez, kalkulu-metodoari jarraiki. Logikoa denez, gehikuntza horrek ez du esan nahi adin-multzo horietan etxekoan unitate berri asko sortuko direnik, baizik eta pertsona gehiagok osatutako zenbait belaunaldi adin-multzo horietara iritsiko direla. 85 urte edo gehiagoko erreferentzia-talde pertsonak dituzten familietan lokalizatzen dira gehikuntza handienak.

Biztanleria zahartzearen ondorio nabarmenenak zahartze horrek ekarriko duen gizarte- eta osasun-gastu handiagorekin lotuta badaude ere, ez dugu ahaztu behar adineko pertsonen etengabeko ekarpen ekonomiko eta sozialak egiten dizkiete-

² Familia-laguntzaren ratioa: 85 urte edo gehiagoko pertsonen kopurua 45-65 urteko 100 pertsona bakoitzeko.

la gizarteari, eta kasu gehienetan, lan-merkatutik kanpo daudenez, ekarpen horiek «ikusezinak» direla. Adinekoek gizarteari eusten laguntzen dute, familiari lagunduz, bilobak eta mendeko pertsonak zainduz, boluntariorzaren eta gizarte-partaidetzaren bitartez gizartean lagunduz, eta kontsumoaren edota soldatapeko lanaren bitartez ekarpen ekonomikoak eginez. Gaur egun hain hedatuta dauden estereotipoek, izan ere, adinekoen irudia ematen digute, eta irudi horren arabera, adinekoak laguntza-jasotzaileak baino ez dira; haatik, adinekoek egiten dituzten ekarpenei merezi duten garrantzia ematen ez digute uzten. Adinekoek gure gizartearen barruan duten garrantzia begien bistakoa da, eta beraz, ezinbestekoa da adineko pertsonak aztergai gisa ditzuten ikerlanak egitea, betiere ondo zehatutako eta identifikatutako gizarte-taldetzat (ez du zertan talde homogeneoa izan) hartzen badira; izan ere, adinekoen errealitatera hurbilduko gaituen erradiografia osatzea premiazkoa da, horien egunerokotasunaren eta bizimodu desberdinen ezagutza aurrera eginez.

2. TAULA. Etxekoen unitateen tipologiaren bilakaera, EAE 1981-2006

	1981	1996	2001	2006
Pertsona bakarrekia	7,7	15,4	20,3	21,6
Konposatua	3,4	2,9	3,4	2,7
Nuklearra seme-alabarik gabe	15,0	15,5	17,0	20,9
Nuklearra seme-alabekin	62,9	46,8	40,4	38,0
Guraso bakarrekia	7,0	9,5	10,1	8,3
Handiagotua	-	7,3	7,1	4,8
Polinuklearra	3,9	2,7	1,7	3,6

Iturria: EAEko etxebizitza-merkatuaren Azterketa Demografikoa eta epe luzeko Bilakaera, 2009

2.

AZTERLANAREN HELBURUAK

Azterlan honen helburu orokorra zera da, EAEko 60 urte edo gehiagoko biztanleriaren familia-bizitzaren, banako bizitzaren eta ingurunearen baldintzen gaineko informazio xehatua eta puntuala ematea gizarte-politiken planifikatzaileei eta arduradunei. EAEko adineko pertsonen errealitateari buruzko informazioa biltzeko eta informazio hori sistematizatzeko eta hedatzeko xedea ere badu azterlan honek, biztanleria-talde horri dagozkion alderdi ugari helduz.

Helburu orokor hori hiru helburu espezifikotan zehatz daiteke:

1. Adinekoen eguneroko bizitzaren zati diren alderdi ugariaren gaineko argazki eguneratua eskaintzea (baldintza materialak, osasun-egoera, heziketa-maila, astialdia, partaidetza, gizarte-harremanak, ingurunea, eta abar).
2. Ikerketa-esparru horretan dauden iturriekiko –nazionalekiko nahiz nazioarte-koekiko– konparazio-azterketa bati heldzea.
3. Euskal Autonomia Erkidegoko adineko pertsonen premiak identifikatzea.

3.

METODOLOGIA

Azterlan kuantitatiboa egitean datza ikerlana. Erabilitako lan-metodoaren informazio-euskarria EAEn bizi diren 60 urte edo gehiagoko pertsonen etxez etxe egindako inkesta zabal bat dugu.

3.1.FITXA TEKNIKOA

- *Eremua*: Euskal Autonomia Erkidegoa.
- *Unibertsoa*: Instituzionalizatu gabeko 60 urte edo gehiagoko biztanleak, bi sexuetakoak.
- *Laginaren neurria*:

Diseinatua: 1.200 elkarrizketa. Honela banatuak:

ARABA	Hiriburua	>=5.000	5.000/20.000	20.001/50.000	50.001/100.000	Guztira
Guztira	116	25	14	0	0	155
GIPUZKOA	Hiriburua	<=5.000	5.000/20.000	20.001/50.000	50.001/100.000	Guztira
Guztira	101	38	152	60	33	385
BIZKAIA	Hiriburua	>=5.000	5.000/20.000	20.001/50.000	50.001/100.000	Guztira
Guztira	203	65	129	160	103	660

Egina: 1.207. Honela banatuak:

ARABA	Hiriburua	>=5.000	5.000/20.000	20.001/50.000	50.001/100.000	Guztira
Guztira	123	25	16	0	0	164
GIPUZKOA	Hiriburua	<=5.000	5.000/20.000	20.001/50.000	50.001/100.000	Guztira
Guztira	123	33	144	46	36	382
BIZKAIA	Hiriburua	>=5.000	5.000/20.000	20.001/50.000	50.001/100.000	Guztira
Guztira	202	65	132	160	102	661

- *Afixazioa eta laginketa Guneak*:

Proportzionala. Zazpi geruza ezarri dira:

1. geruza: Probintzietako hiriburuak.

2. geruza: 5.000 biztanle baino gutxiagoko udalerriak.
 3. geruza: 5.001-20.000 biztanleko udalerriak.
 4. geruza: 20.001-50.000 biztanleko udalerriak.
 5. geruza: 50.001-100.000 biztanleko udalerriak.
- *Haztapena*: Ez-proportzionala. Lagina batera tratatzeko, PONDE aldagarriaren arabera haztatu beharko dira datuak; aldagarri hori SPSS datuen artxiboko aldagarrien zerrendaren bukaeran dago kokatuta.
 - *Laginketa-prozedura*: Etapa anitzekoa, konglomeratuen arabera geruzatua, lehen mailako laginketa-unitateak (errola-atalak) eta bigarren mailako unitateak (etxebizitzak) ausaz eta modu proportzionalan aukeratuz, eta azken unitateak (per-tsonak) ausazko ibilbideen eta sexu- eta adin-koten arabera hautatuz.
- Lurralde historikoa habitat-neurriarekin gurutzatuz sortu dira geruzak; habitat-neurria 5 kategoriatan banatuta dago: 5.000 biztanle edo gutxiago; 5.001-20.000 biztanle; 20.001- 50.000 biztanle; 50.001-100.000 biztanle eta probintziako hiriburuak.
- Galdesortak etxez etxe zuzenean egindako elkarrizketen bitartez aplikatu dira.
- *Lagin-akatsa*: % 95,5eko konfiantza-mailarako (bi sigma), eta $P = Q$, akats erreala $\pm$ % 2,88 lagin-multzo osorako, eta ausazko laginketa sinplearen kasuan.
 - *Noiz egin zen*: 2010eko apirilaren 19tik maiatzaren 28ra.

3.2. GAIKAKO BLOKEAK

Nazio barruan naiz nazioartean ondoren adierazitako alderdiei buruzko informazio alderagarriak eta harmonizatuak emateko jomuga du inkesta horrek:

- *Bizi-baldintza materialak*:
 - Eraikineko eta inguruneko zerbitzuak.
 - Balioespen ekonomiko subjektiboa.
 - Etxebizitzako ekipamenduak.
 - Etxebizitzako eta inguruneko irisgarritasuna.
- *Gizarte-sareak*:
 - Elkarbizitza-moduak.
 - Familia-sarearen kuantifikazioa.
 - Familiarekiko harremanak eta horien maiztasuna.
 - Jasotako laguntza informala.
 - Emandako laguntza informala (bilobak zaintzea, beste hainbat etxebizitzatan laguntzea, eta abar).

- *Osasuna:*
 - Hautemandako osasun-egoera.
 - Eguneroko Bizitzako Jardueretarako (EBJ) behar duen laguntza.
- *Denboraren erabilera:*
 - Etxeko lanak.
 - Astialdia.
 - Boluntariotzako eta elkarte-bizitzako jardueretako partaidetza.
 - Asebetetze-maila.
- *Gizarte Zerbitzuak:*
 - Hainbat gizarte-zerbitzu, -laguntza eta baliabideren erabilera.
- *Adierazle Psikologikoak:*
 - Bizi Kalitatea.
 - Depresioa.
 - Antsietatea.
 - Asebetetzea.
- *Balioak eta jarrerak:*
 - Erretiroaren esperientzia.
 - Politika.
 - Erlijioa eta erlijiositatea.
 - Bizitzako hainbat alderdiren garrantzi-maila.
- *Profil soziodemografikoa:*
 - Sexua.
 - Adina.
 - Egoera zibila.
 - Lortutako ikasketa-maila.
 - Jarduerarekiko lotura.

3.3. TRESNA ESTANDARIZATUAK

Galdesortaren barruko galdera jakin batzuk estandarizatutako eta zientifikoki baliozkotutako tresnak dira, eta nazioko nahiz nazioarteko beste hainbat azterlanekiko konparazio-azterketak egiteko ez ezik, EAEko adineko pertsonen egungo egoera balioesteko ere balio dute. Jarraian, gure azterlanean erabilitako tresna estandarizatuen zerrenda jaso dugu:

- *Depresioaren CESD-8 Eskala*: Depresioaren gaineko Epidemiologia Azterketen Zentroko Eskalaren bertsio laburtua (Center of Epidemiological Studies Depression Scale, CES-D8), 8 item dituen. CES-D (Radloff, 1977) funtsezko tresna dugu depresio-sintomen sustraitzea neurtzeko. Diseinatu eta baliozkotu zenez geroztik hona, hainbat motatako pertsonen depresio-sintomak neurtzeko erabili da: adineko pertsonak, nerabeak, emakumeak, biztanleria klinikoak eta gutxiengo etnikoak (Bracke, Levecque eta Van de Velde, 2010). Hasiera batean, CES-D eskalak 20 item autoinformatu zituen; depresio-nahasmendua izateko arriskuan dauden populazioak identifikatzea da item horien jomuga. Adierazitako 20 item horiek depresioaren dimentsio afektiboak eta somatikoak neurtzen ditu; dimentsio horiek zenbait kexatan islatu ohi dira hasiera batean, hala nola, umore deprimituan, erruduntasun-sentimenduetan, autoestima baxuko sentimenduetan, eta bebesgabetasun- eta etsipen-sentimenduetan, atzerapen psikomotorrean, apetitu-galeran eta loaren aldaketetan (Radloff, 1977). Erantzuten duten pertsonak adierazi behar dute joan den astean zein maiztasunez sentitu zituzten horrelako sintomak, honako bi mutur hauekin: «inoiz ez, oso noizean behin (egun bat baino gutxiago)» eta «maiz, denbora guztian (5-7 egun)». Erantzunak Likert motako (lau puntu) eskala baten (0-3 puntu) arabera puntuatzen dira. Puntuazioa 0-60 puntu izango da 20 itemeko CES-D eskalan eta 0-24 puntu 8 itemekoan, kontuan hartuz zenbat eta puntuazio handiagoa lortu orduan eta handiagoa izango dela depresio-maiztasuna. 8 itemeko bertsio labur hori depresioa neurtzeko tresna fidagarri eta baliozkotzat har daiteke. Gainera, nazioarteko inkestetan gehien erabiltzen den eskala da (Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe; European Social Survey; English Longitudinal Study of Ageing; Health and Retirement Study, eta abar), eta honenbestez, emaitzak bestelako azterlanekin aldera daitezke. Blustein-ek, Chan-ek eta Guanais-ek (2004) ezartzen dutenez, eskalan lau puntu edo gehiago lortzeak depresioa dagoela adierazten du.
- *Antsietatearen Goldberg Eskala* (Goldberg, 1988): Eskala erraz eta laburra da, erabiltzen erraza, eta baita antsietate-nahasmenduak atzemateko oso eraginkorra ere. Oro har biztanleria osoari zuzenduta dago eta erantzun dikotomikoko (Bai/Ez) 9 item jasotzen ditu; lehen lau galderetan baiezko erantzunak daudenean baino ez dira aplikatzen azken bost itemak. Baiezko erantzuna eman zaion item bakoitzak puntu bat zenbatzen du, eta horrenbestez, zenbat eta puntuazio handiagoa lortu, orduan eta antsietate-maila handiagoa izango dugu.
- *Bizi Kalitatearen CASP-12 Eskala*: Bizi-kalitatea neurtzeko xedea du tresna horrek. 19 itemez osatutako jatorrizko bertsioaren bertsio laburra –psikometrikoki baliozkotua– dugu (CASP-19) (Hyde et al., 2003); bizi-kalitateari dagokionez, zahartze-prozesurako espezifikotzat jotako alderdiak identifikatzen ditu jatorrizko bertsioak. Bertsio laburtua Europako zenbait Inkestatan erabili da, hala

nola SHARE (Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe) deritzanean. Eskala horren barnean hartutako aldagarriek adineko pertsonen kontrola, autonomia, autoerrealizazioa eta asebetetzea neurtzen dituzte. Adierazitako alderdi horiek, izan ere, zahartzaroan garrantzi berezia dutela kontrastatu da literatura zientifikoan. Sentimendu eta egoera jakin batzuk (eremu bakoitzeko, 3) zein maiztasunez hautematen diren ebaluatzen dute item horiek, lau puntuko Likert motako eskala baten bitartez. Puntuazio-tartea 12-48 da; horrela, puntuazioa 35etik beherakoa bada, kategoriak bizi-kalitate baxuaren eskalakoak izango dira, 35-37 bada, berriz, bizi-kalitate ertainaren eskalakoak, 37-39 bada, berriz, bizi-kalitate altuaren eskalakoak, eta 39-41 bada, azkenik, oso bizi-kalitate altuaren eskalakoak (SHARE, 2004). Aldagarriak honela banatzen dira eskalan:

CASP-12

KONTROLA

- Adina dela-eta, egin nahi lituzkeen gauzak ezin ditu egin
- Gertatzen zaiona bere kontrolpean ez dagoela sentitzen du
- Gertatzen zionetik baztertuta sentitzen da

AUTONOMIA

- Egin nahi dituen gauzak egin ditzakeela sentitzen du
- Familia-erantzukizunak direla-eta, egin nahi kituzkeen gauzak ezin dituela egin sentitzen du
- Dirurik eza dela-eta, egin nahi dituen gauzak ezin dituela egin sentitzen du

ASEBETETZEA

- Ilusioarekin itxaroten du egun bakoitza noiz iritsiko
- Bere bizitzak zentzua duela sentitzen du
- Bere bizitzaren iraganari zoriontasunez begiratzen dio

AUTOERREALIZAZIOA

- Azken aldian, energiaz gainezka sentitzen da
- Bizitza aukerez beteta dagoela uste du
- Etorrizuna aurreikuspen onez etorriko dela sentitzen du

- *Zaintzailearen Kargaren Eskala* (The Burden Interview; Zarit et al., 1980; Zarit eta Zarit, 1982): Zaintzaileak zaintze-lanetan izan dezakeen karga ebaluatzen du. Jatorrizko eskalak 22 item ditu; item horiek zaintzaileak hautemandako inpaktua neurtzen dute, eta zaintze-egoerari, zaintzailearen osasun fisikoari eta emozionalari eta gizarte-jardueri buruzkoak dira. Zaintzaileak Likert motako eskala baten arabera (5 puntuko eskala) erantzun behar du, baieztapen bakoitza bere kasuan zein neurritan aplika daitekeen deskribatuz. Erantzunen muturrak: 0 = sekula ez, eta 4 = ia beti. Zaintzaileek beren rolari dagokionez sentitutako karga-maila aztertzen du, eta horrek gaixoaren instituzionalizazioarekin lotura handia duela ikusi da (Deimling eta Bass, 1986; Gilhooly, 1984). Azterlan honetarako eskala horren 12 item aukeratu dira.

4.

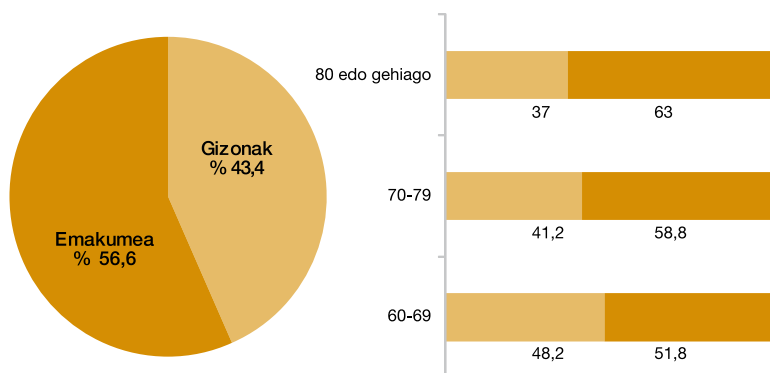
EMAITZEN AZTERKETA

4.1. ADINEKOEN GIZARTE-ERREALITATEA EAEn

4.1.1. PROFIL SOZIODEMOGRAFIKOA

BBA-Euskadi 2010 azterlanaren lagina 60 urte edo gehiago izanik EAEko etxeetan bizi diren pertsonak osatzen dute. Lagin horren banaketa, sexuen arabera: gizonak, % 43,4, eta emakumeak, % 56,6. Adina zenbat eta handiagoa izan, orduan eta gehiago desorekatzen da banaketa hori, emakumeen alde. Laurogei urte edo gehiagoko pertsonen artean, emakumeen ehunekoak % 25etik gora gainditzen du gizonena, eta laurogeita hamar urte edo gehiagoko kasuan, berriz, % 50etik gora (90 urte edo gehiagoko pertsonen % 24 gizonak dira, eta % 76, berriz, emakumeak, nahiz eta zuhurtziaz erabili behar den datu hori, geruzapen horren ondoriozko lagina txikia baita).

6. GRAFIKOA. 60 urteko edo gehiagoko pertsonak, sexuaren eta adinaren arabera, 2010

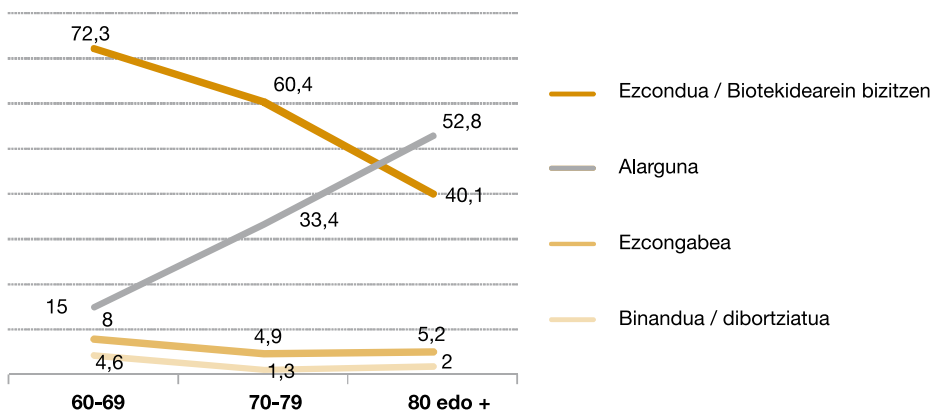

60 urte edo gehiagoko pertsonen egoera zibil nagusia ezkondua da, edo bikote-kidearekin bizitzen, zehazki, % 61,4 egoera horretan dago. Ondoren, alargunen ehunekoa dago (% 29,4), eta % 10etik beherako indizeekin, ezkongabeena (% 6,2) eta dibortziatu edo bananduena (% 2,9).

Adinak gora egin ahala, ezkonduen eta bikotekidearekin bizi direnen zifrak eta alargunenak parekatu egiten dira, eta baita alderantzikatu ere. Laurogei urte edo gehiagoko pertsonen artean, alargunen ehunekoa % 52,8ra igo zen da, eta ezkonduena edo bikotekidearekin bizi direnena, berriz, % 40,1era jaisten da.

Zifra horiek oraindik erlatiboki txikiak badira ere, bananduen edo dibortziatuen kasuan ere adin-taldean arteko desberdintasunak ikus daitezke. Gazteenen kasuan (60-69 urte), zifra hori bi aldiz handiagoa da, laurogei urte edo gehiagokoekin alderatuz (% 4,6tik, % 2,0ra). Joera hori xehetasun handiagoz aztertu beharko dugu, soilik belaunaldi-efektuaren eta pertsonen bizi-ibilbideen ondoriozkoa ote den edota azken urteotan familia-ereduetan gertatzen ari diren aldaketa sakonak nabaritzen ari ote diren jakiteko.

7. GRAFIKOA. 60 urteko edo gehiagoko pertsonak, egoera zibilarren eta adinaren arabera, 2010

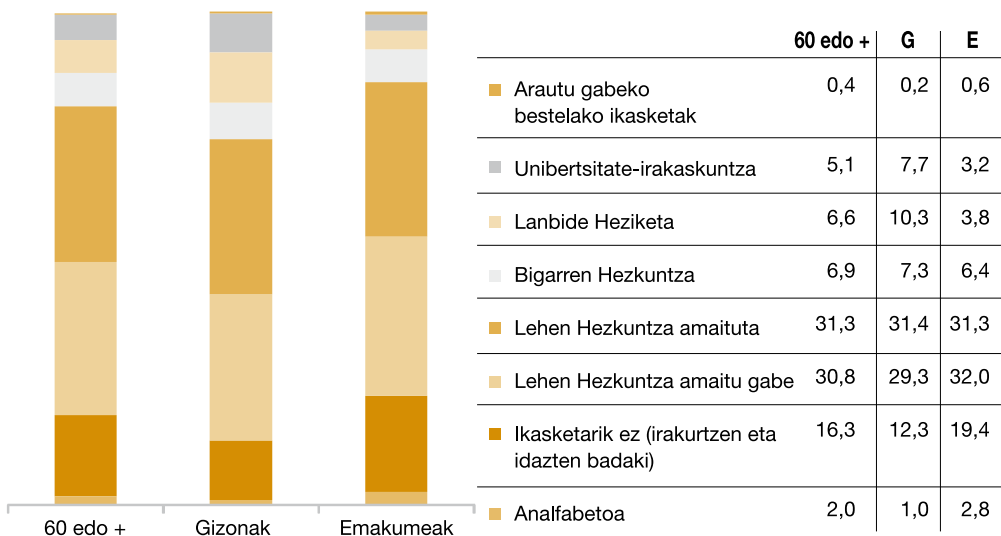
Genero-desberdintasun nabarmenak daude egoera zibilarren banaketan. Emakumeei dagokienez, alargunen ehunekoa % 41,8ra igo zen da, eta ezkonduen edota bikotekidearekin bizi diren gizonen ehunekoa, oster, % 74,0 da. Egoera horren kausen lehen interpretazioa bizi-itxaropeneko desberdintasun handietan (altuagoa emakumeen kasuan) datza; izan ere, lehen agertu dugun bezala, adinekoen artean emakume gehiago egotea justifikatzen du horrek. Izan ere, 80 urtetik gorako lau alargunetatik bat emakumea da. Zahartzaroko elkarbizitza-ereduen konposizioan ikus daitezkeen genero-desberdintasunen enbor-kausa horretaz gain, beste hainbat ere badaude, esate baterako, bikotekidea izaterakoan edota ezkontzerakoan gizonen eta emakumeen izan ohi duten adina.

Nabarmendu beharreko beste alderdi bat ere badago, zehazki, 60 urtetik gorako gizon ezkongabeen ehunekoa % 9,8 dela, eta emakumeena, berriz, % 3,6. Ehuneko hori % 12,4raino igotzen da 60-69 urteko adin-tartean dauden gizonen taldearen kasuan.

Elkarbizitza-moduei dagokienez, pertsona bakarreko etxekoen unitateen % 71,4 alargunei dagokiela nabarmendu behar da. Orobat, seme edo alabaren etxean bizi diren adineko pertsonen % 80 ere alargunei dagokie. Beste modu batean esanda, alarguntasuna bakartasunarekin eta gabezia-egoerekin lotuta dago; izan ere, normalean laguntza behar dutelako etxetik atera eta seme edo alabaren etxera joan behar izan duten pertsonak halako ezaugarriak izan ohi dituzte: adineko emakumeak, osasun-arazo asko dituztenak eta mendetasun handiko egoeretan daudenak, zailtasun ekonomikoak izateaz gain.

Aitzitik, gizonen kasuan bikote-bizitza da profil nagusia: soilik ezkontidearekin edota bikotekidearekin eta seme-alabekin beren etxean bizi diren gizon gazteak izan ohi dira, osasun-egoera onean daudenak eta EBJetarako laguntzarik behar ez dutenak. Ezkongabeen taldean bakarrik edota bestelako etxekoen unitateren batean (zehaztu gabea) bizi diren, osasun-egoera txarrean dauden eta EBJetarako laguntza behar duten 60-69 urteko gizonak dira nagusi.

8. GRAFIKOA. Heziketa-maila sexuen arabera, 2010

Gaur egun, 60 urtetik gora izanik Euskadin bizi diren pertsona gehienek lehen hezkuntzako ikasketak dituzte, baina kasu guztietan ikasketa horiek ez dituzte amaituta (% 30,8k amaitu gabe ditu, eta % 31,3k, oster, amaituta). Adin horretako pertsonen artean, irakurtzen eta idazten ez dakiten % 2k dirau (emakumeen % 2,8 eta gizonen % 1). Unibertsitateko goi-mailako ikasketak dituztenak, bestalde, % 5,1 dira (emakumeen % 3,2 eta gizonen % 7,7). Adineko emakumeak, beraz, prestakuntz-maila txikienetan kokatzen dira proportzio handiagoan. Genero-rol tradizionalekin bat datoz datu horiek; rol horien arabera, emakumeak esparru pribatuan, etxekoan eta ugalketari dagokionean kokatzen dira, eta horrenbestez, araututako prestakuntza izateko aukera gutxi izan dituzte. Aldagarri horrek adinarekin duen alderantzizko lotura ere nabarmena da, emakumeak zenbat eta urte gehiago, lortutako prestakuntz-mailak orduan eta txikiagoak.

3. TAULA. Egoera zibila, 2010

	Ezkongabea	Ezkondua Bik. bizitzen	Banandua Dibortziatua	Alarguna	K
GUZTIRA 60 edo +	6,2	61,4	2,9	29,4	1.207
GUZTIRA 65 edo +	4,9	56,6	2,3	36,2	908
Adina					
60-69	8,0	72,3	4,6	15,0	521
70-79	4,9	60,4	1,3	33,4	442
80 edo +	5,2	40,1	2,0	52,8	224
Adina					
Gizonak	9,8	74,0	2,9	13,3	524
Emakumeak	3,6	51,8	2,9	41,8	683
Etxeko unitate mota					
Pertsona bakarrekoa	21,6	1,5	5,6	71,4	270
Bikotea	0,0	99,5	0,2	0,2	439
Bel. anitz. bere etxean	2,4	66,0	3,3	28,3	424
Be. an. seme edo alabaren etxean	0,0	14,3	5,7	80,0	35
Beste bat	20,5	38,5	5,1	35,9	38
Osasun-egoera					
Oso ona+Ona	5,0	67,5	2,4	25,1	662
Hala-moduzkoa	7,8	59,2	2,6	30,5	387
Txarra+Oso txarra	9,8	41,5	6,5	42,3	123
EBJetarako laguntza behar du					
Laguntza behar du	8,0	38,5	4,0	49,5	275
Ez du behar	5,8	68,2	2,5	23,5	932

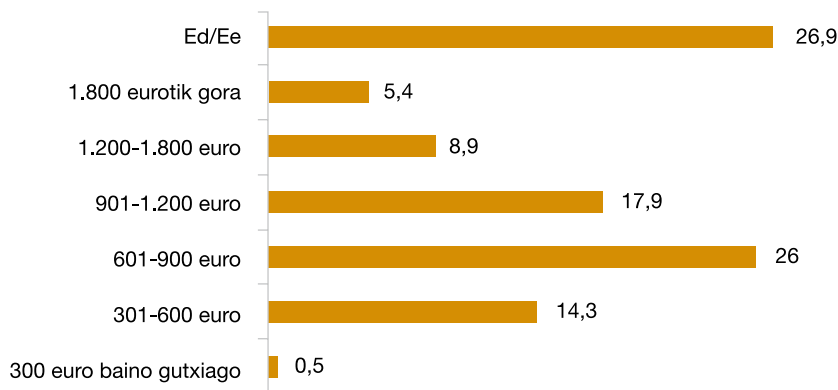
Gainera, analfabetismoak presentzia du adineko pertsonen artean, eta osasun-egoera okerragoarekin, mendetasun-egoerarekin eta adinekoak eta haren semeak edo alabak osatutako etxekoen unitate motarekin (etxea seme edo alabarena izaki) lotuta dago adierazitako hori. Horri dagokionez, genero-desberdintasunak are handiagoak dira.

4. TAULA. Heziketa-maila, 2010

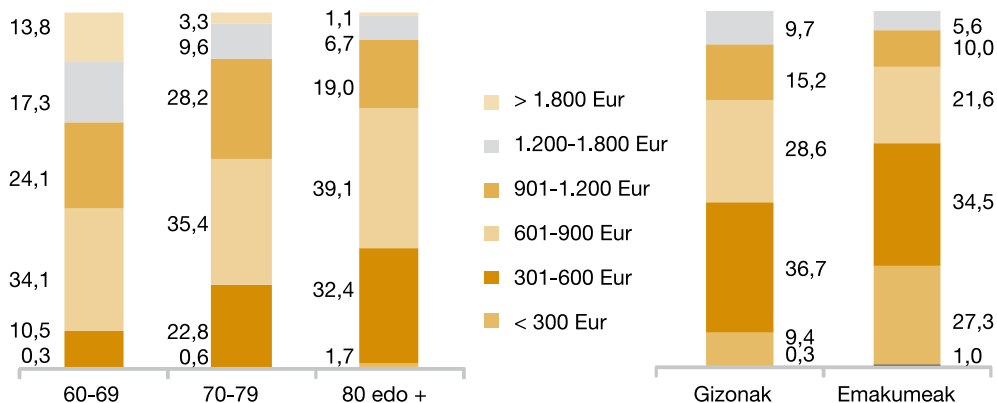
	Analfabetoa	Ikasketarik ez (irakurtzen eta idazten badaki)	Lehen he. amaitu gabe	lehen he. amaituta	Bigarren he.	Lanbide Heziketa	Unibertsitate Irakaskuntza	Arautu gabeko beste ikasketak
GUZTIRA 60 edo +	2,0	16,3	30,8	31,3	6,9	6,6	5,1	0,4
GUZTIRA 65 edo +	2,5	20,3	35,2	27,7	5,4	3,2	4,6	0,5
Adina								
60-69	1,1	7,3	24,3	38,8	9,5	12,5	5,9	0,2
70-79	2,0	20,1	36,3	27,1	4,3	2,8	5,9	0,8
80 edo +	3,7	28,8	34,9	22,9	5,9	1,0	2,2	0,0
Sexua								
Gizonak	1,0	12,3	29,3	31,4	7,3	10,3	7,7	0,2
Emakumeak	2,8	19,4	32,0	31,3	6,4	3,8	3,2	0,6
Etxekoen unitate mota								
Pertsona bakarrekoa	2,6	19,3	36,4	25,7	5,6	4,1	5,2	0,7
Bikotea	1,4	17,6	30,4	31,3	6,2	7,1	5,5	0,2
Bel. anitz. bere etxean	1,4	11,5	28,5	35,8	8,5	8,2	4,7	0,5
B. an. seme edo alabaren etxean	5,7	28,6	31,4	17,1	5,7	8,6	2,9	0,0
Beste bat								
Osasun-egoera								
Oso ona+Ona	1,2	10,6	27,2	34,9	9,2	9,2	6,5	0,6
Hala-moduzkoa	2,3	21,8	33,7	29,5	4,1	3,9	4,1	0,0
Txarra+Oso txarra	3,2	23,4	43,5	19,4	4,0	2,4	2,4	0,8
EBJetarako laguntza behar du								
Laguntza behar du	4,7	27,1	35,0	22,0	3,2	2,2	4,7	0,7
Ez du laguntza behar	1,2	13,1	29,5	34,1	7,9	7,9	5,3	0,3

ED/EE erantzun-ehunekoak ez dira kontuan hartu

Egoera ekonomikoari dagokionez, biztanleria-ehuneko handienari dagokion diru-sarreraren tarte hileko 601-900 eurokoa da (% 26). Eta nabarmendu beharrekoa da pertsonen oso ehuneko handi batek nahiago izan duela galdera horri ez erantzun (% 26,9).

9. GRAFIKOA. **Hileko diru-sarreraren maila, 2010**

Erantzun ez duten pertsonak alde batera utzita, hileko diru sarreraren banaketak –adinen arabera– zera uzten du agerian, adinak gora egin ahala, adinekoek hileko dituzten diru-sarrerek behera egiten dutela. Laurogei urte edo gehiagokoak izanik (emakumeak dira adin-tarte horretako gehienak) 600 eurotik beherako diru-sarrerek dituztenen ehunekoa 60-69 urtekoena baino hiru aldiz handiagoa da. Sexu-desberdintasun handiak ikusita, begien bistakoa da hori. Diru-sarreraren tarteei dagokienez, emakume gehienak gizonak baino txikiagoak dira.

10. GRAFIKOA. **Hileko diru-sarreraren maila, adinaren eta sexuaren arabera, 2010**

Laburbilduz, diru-sarrera txikiak jasotzen dituzten etxeko unitateak (600 euro baino gutxiago hilean) belaunaldi anitzekoak (eta adinekoa seme edo alabaren etxean

bizi da), eta pertsona bakarrekoak dira, bereziki emakumeek eta adinekoek osatzen dituztenak. Eta diru-sarrera handienak, aitzitik, gazteenek jaso ohi dituzte, eta eredu berberari jarraiki, bikoteak edota bestelako belaunaldiek –adinekoaren etxean bizitzen jarraitzen dutenek– osatutako etxekoen unitateetan biltzen dira. Osasunarekin eta laguntza-premiarekin lotutako adierazleak honako ildo honekin bat datoz: diru-sarrera txikiagoak osasun txarragoa duten eta mendetasun-egoeran dauden pertsonen kasuan (urte asko izatearekin lotuta daude alderdi horiek).

5. TAULA. Hileko diru-sarreraren maila, 2010

	< 300 Eur	301-600 Eur	601-900 Eur	901- 1.200 Eur	1.200- 1.800 Eur	> 1.800 Eur
GUZTIRA 60 edo +	0,7	19,6	35,6	24,6	12,2	7,3
GUZTIRA 65 edo +	0,9	23,4	36,3	26,2	9,6	3,7
Adina						
60-69	0,3	10,5	34,1	24,1	17,3	13,8
70-79	0,6	22,8	35,4	28,2	9,6	3,3
80 edo +	1,7	32,4	39,1	19,0	6,7	1,1
Sexua						
Gizonak	0,3	9,4	36,7	28,6	15,2	9,7
Emakumeak	1,0	27,3	34,5	21,6	10,0	5,6
Etxekoen unitate mota						
Pertsona bakarrekoa	0,5	30,7	43,9	18,5	2,9	3,4
Bikotea	0,3	13,1	32,0	34,3	14,5	5,7
Bel. anitz. bere etxean	0,3	16,3	33,9	20,7	16,3	12,5
B. an. seme edo alabaren etxean	3,3	36,7	36,7	20,0	3,3	0,0
Beste bat	9,7	25,8	32,3	16,1	12,9	3,2
Osasun-egoera						
Oso ona+Ona	0,8	14,6	31,5	25,4	16,5	11,2
Hala-moduzkoa	0,7	24,0	38,9	25,8	7,1	3,5
Txarra+Oso txarra	0,0	28,7	42,6	19,8	7,9	1,0
EBJetarako laguntza behar du						
Laguntza behar du	2,3	35,8	34,4	17,9	4,6	5,0
Ez du laguntza behar	0,3	14,4	36,0	26,7	14,7	8,0

ED/EE erantzun-ehuneakoak ez dira zenbatu

Jarduerarekiko loturari dagokionez, adineko gehienek jubilatua direla aitortu dute (% 54,7), % 18,7k etxeko lanetan dihardu (etxeko andrea edo gizona), % 15,9

aurretiaz lan egin ez duten pentsiodunak dira, % 7,4 lanean ari da eta % 1,9 langabezian dago. 60-69 urteko pertsonen dagokionez, lan egiten dutenen ehunekoa % 16,2raino igotzen da.

6. TAULA. Jarduerarekiko harremana, 2010

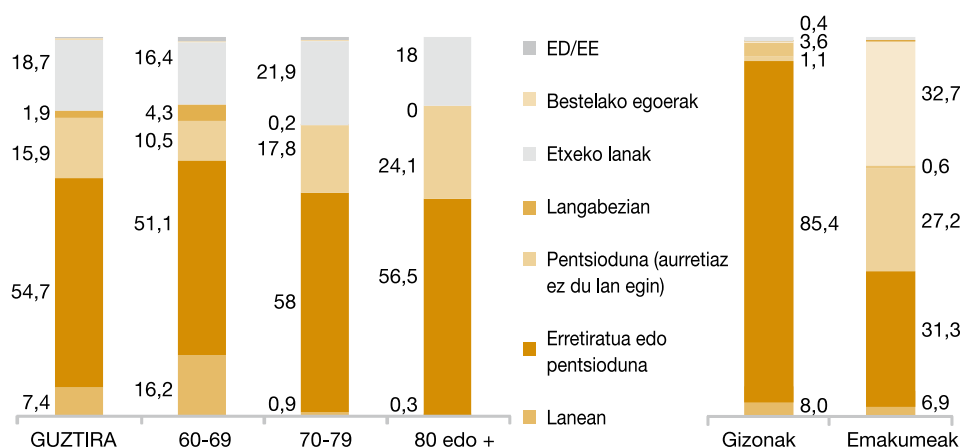
	Lanean	Erretiratu edo pentsioduna	Pentsioduna (aurretiaz lan egin ez duena)	Langabezian	Etxeko jarduerak	Bestelako egoerak
GUZTIRA 60 edo +	7,4	54,7	15,9	1,9	18,7	0,3
GUZTIRA 65 edo +	1,2	58,9	18,3	0,1	20,4	0,3
Adina						
60-69	16,2	51,2	10,6	4,2	16,3	0,4
70-79	0,9	58,0	17,8	0,2	21,9	0,5
80 edo +	0,4	56,3	24,1	0,0	18,0	0,0
Sexua						
Gizonak	8,0	85,4	1,1	3,6	0,4	0,2
Emakumeak	6,9	31,3	27,2	0,6	32,7	0,4
Etxekoen unitate mota						
Pertsona bakarrekoa	5,9	54,2	23,2	1,1	13,7	0,7
Bikotea	6,6	58,6	11,6	0,7	21,6	0,0
Bel. anitz. bere etxean	10,2	50,8	13,5	4,0	20,1	0,5
B. an. seme edo alabaren etxean	0,0	50,0	36,1	0,0	13,9	0,0
Beste bat	2,6	60,5	21,1	0,0	13,2	0,0
Osasun-egoera						
Oso ona+Ona	10,1	55,2	12,4	3,2	18,1	0,2
Hala-moduzkoa	4,7	53,7	20,7	0,5	18,3	0,8
Txarra+Oso txarra	3,2	54,8	20,2	0,0	21,0	0,8
EBJetarako laguntza behar du						
Laguntza behar du	0,0	52,0	24,0	0,4	21,5	0,0
Ez du laguntza behar	9,6	55,5	13,5	2,4	17,9	0,5

ED/EE erantzun-ehunekoa ez dira zenbatu

Adinekoek beren jarduerarekin duten loturari dagokionez, gizonen eta emakumeen arteko desberdintasunak honako hauek dira: gizon gehienak aurretiaz lan egin duten erretiratuak edo pentsiodunak dira (% 85,4), eta emakumeen kasuan, ostera, % 32,7k etxeko lanetan dihardu, % 31,3 lan egin duten erretiratuak edo pentsiodunak

dira eta % 27,2, azkenik, aurretiaz lan egin ez duten pentsiodunak. Laburbilduz, gizonak lan ordainduarekin lotura handiagoa dute, eta emakumeek, berriz, etxeko lanekin edota ordaindu gabeko jarduerekin.

11. GRAFIKOA. Jarduerarekiko lotura, adinaren eta sexuaren arabera, 2010

Lan-merkatuan jarraitzen duten pertsona gehienak gizonak dira, 60-69 urte dituzte, beren etxeetan bizi dira (belaunaldi anitzeko etxekoen unitateetan), osasun-egoera onean daude eta eguneroko bizitzako jardueretarako ez dute laguntzarik behar. Hots, gizon gazte eta autonomoak, beren etxean hainbat belaunalditako pertsonekin bizi direnak, sostengatzaile nagusi gisa.

Gaur egun lanean diharduten edo lan egin duten pertsonen lanbide-kategoriak honela daude banatuta: % 42,7, trebakuntza duten langileak (kategoria horretan, bulegoetan lan egiten duten enplegatutak nahiz bestelakoak jasotzen dira, eta baita trebakuntza duten beharginak ere), % 22,5, zuzendaritza-karguetan, kudeatzailtza-karguetan edo erdi mailako aginte-karguetan diharduten edo lan egin duten pertsonak, % 22,2 trebakuntzarik gabeko eskuzko langileak, eta azkenik, % 12,5, beren kontura diharduten edo lan egin duten pertsonak.

Lanbide-kategoriari dagokienez, desberdintasun handiak daude emakumeen eta gizonen artean. Emakumeak enplegatuen –trebakuntza dutenen nahiz trebakuntzarik gabeen– taldean eta besteren konturako emakume langileen taldean nabarmen-tzen dira, eta zuzendaritza-karguetako, kudeatzailtza-karguetako edo erdi mailako aginte-karguetako ehunekoa, berriz, askoz ere txikiagoak dira. Gizonak, berriz, trebakuntza duten enplegatuen taldean eta zuzendatitza/kudeatzailtza-aren eta erdi mailako aginteen taldean nabarmen-tzen dira.

7. TAULA. **Lanbide-kategoria, 2010**

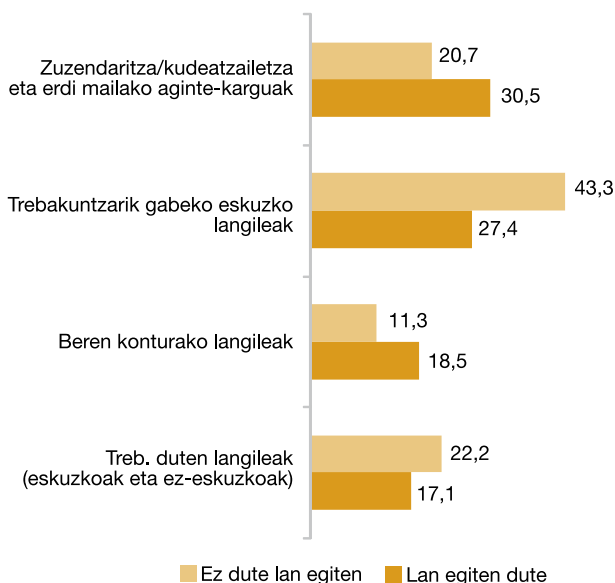
	Bere konturako langileak	Zuzendaritza/ Kudeatzailatza eta erdi mailako aginte-karguak	Trebak. duten langileak	Treb. gabeko eskuzkolangileak
GUZTIRA 60 edo +	12,5	22,5	42,7	22,2
GUZTIRA 65 edo +	13,7	19,2	43,6	23,5
Adina				
60-69	10,3	27,5	41,9	20,3
70-79	13,7	20,4	43,5	22,4
80 edo +	16,2	13,2	43,4	27,2
Sexua				
Gizonak	8,6	28,9	46,2	16,3
Emakumeak	20,2	9,9	36,0	34,0
Etzekoen unitate mota				
Pertsona bakarrekoa	10,0	18,1	39,4	32,5
Bikotea	10,2	28,5	41,2	20,1
Bel. anitz. bere etxean	14,6	20,6	46,4	18,4
B. an. seme edo alabaren etxean	35,3	11,8	29,4	23,5
Beste bat	17,4	13,0	47,8	21,7
Osasun-egoera				
Oso ona+Ona	12,8	23,7	43,6	19,9
Hala-moduzkoa	8,9	26,2	41,8	23,1
Txarra+Oso txarra	20,9	6,0	35,8	37,3
EBJetarako laguntza behar du				
Laguntza behar du	17,4	18,1	29,7	34,8
Ez du laguntza behar	11,5	23,4	45,7	19,3

ED/EE erantzun-ehunekoak ez dira zenbatu

60 urtetik gorakoak izanik lanean jarraitzen dutenak lan egiten ez dutenak baino gehiago nabarmentzen dira erantzukizun handiko lanpostuak izateagatik (zuzendaritza/kudeatzailatza eta erdi mailako karguak) edo beren konturako langileak izateagatik. 60 urte bete ondoren norbere lanpostuan jarraitzeak zuzeneko lotura du enpresan duten karguarekin. Goi-mailako agintek, zuzendariak eta negozioaren baten jabeek lan-merkatuan jarraitzeko joera handiagoa dute. Laburbilduz, lanbide-jarduerarekiko lotura (erantzukizuna beren gain hartu dutelako nahiz egiten duten jarduerak asebetetzea eragiten dielako), funtsezko adierazlea da beren lanpostuan geratzearen, eta beraz, erretirorako adina atzeratzearen ezaugarriak aztertzerakoan.

Ezinbestean adierazi behar da honako hau: azterlan honen emaitzek aditzera ematen dutenez, erretiroa hartzeko batez besteko adina 60,7 urte dira, adin ofizialetik eta estatuko gainerako autonomia-erkidegoetatik (gaur egun, 63 urte inguru) oso behera.

12. GRAFIKOA. Lanbide-kategoria, gaur egun lan egiten ote duten kontuan hartuta, 2010

4.1.2. ELKARBIZITZA-EREDUAK ETA FAMILIA-SAREAK.

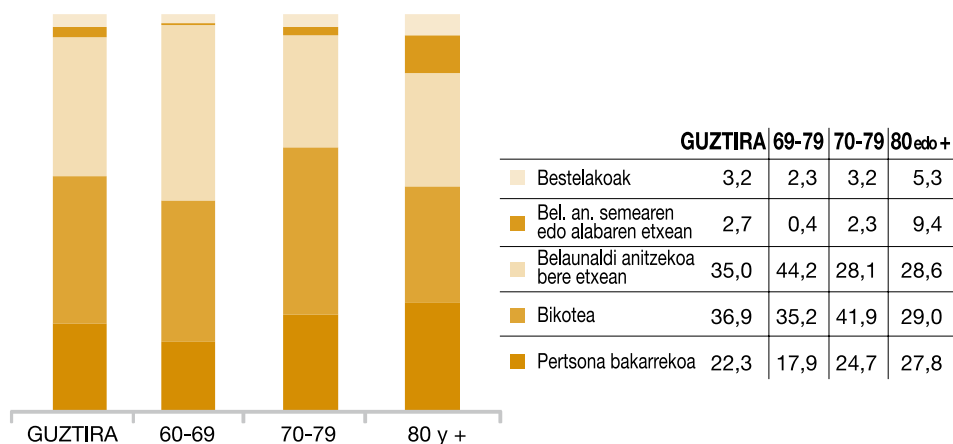
Adinekoen arteko elkarbizitza-ereduen eta laguntzarako sare informalaren sorkuntzaren azterketa gerontologia-politikak planifikatzeko alderdi garrantzitsuenetakotzat hartzen da, batez ere horrelako pertsonen premia aldakorrekin bat etorriko liratekeen gizarte-baliabideak sortzeari dagokionez. Izan ere, azterlan honetan ikusitako bilakaera lagungarria izan daiteke zerbitzu soziosanitarioen eskaintza eta horietarako irisgarritasuna berrantolatzeke.

4.1.2.1. Etxeko unitateen osaera

Euskadiko 60 urte edo gehiagoko pertsonak bizi diren etxeko unitateen batez besteko neurria 2,23 pertsona dira. % 36,9 bikotekidearekin bizi da, % 35,0, berriz,

bere etxean belaunaldi anitzeko etxekoek unitateetan, eta % 22,3, ostera, pertsona bakarreko etxekoek unitate batean; soilik % 2,7 bizi da seme edo alabaren baten jabetzako etxean belaunaldi anitzeko etxekoek unitate batean, eta % 3,2, azkenik, bestelako etxekoek unitate batean.

13. GRAFIKOA. Elkarbizitza-moduak adinaren arabera, 2010

Adinak gora egin ahala, familia bakarreko etxekoek unitateetan, seme edo alabaren batekin belaunaldi anitzeko etxekoek unitateetan eta bestelakoetan bizi diren pertsonen ehunekoak ere gora egiten du. Adineko gazteenen artean, etxea beraiena izanik belaunaldi anitzeko etxekoek unitateak dira nagusi, hau da, nagusiki gurasoen etxean bizi diren hainbat belaunalditako pertsonen (gurasoak, seme-alabak, eta abar) osatutako etxekoek unitateak. 70-79 urteko tartean, bikote-bizitza nabarmentzen da, gainerako adin-tarteekin alderatuz: adin horretan, seme-alaba gehienak familia-etxetik kanpo daude, baina adineko pertsonen ohiko etxean jarraitzen dute, seme edo alabaren etxera joan gabe (hori mendetasun-egoerak agertzen direnean gertatu ohi da). Urte gehiago dituzten pertsonak, hots, laurogei urte edo gehiagokoak, mota guztietako etxekoek unitateetan egon ohi dira, baina pertsona bakarreko etxekoek unitateen gorakada da nabarmentzekoa (alarguntzeak ere gora egon ohi baitu din horretan), eta baita adinekoak sostengatzaile nagusia izateari uzten dion etxekoek unitateena ere (horrelako kasuetan, adinekoa seme edo alabaren baten etxera joan ohi da bizitzera).

Horrela, 60 urte edo gehiagoko pertsonen % 33,8 seme edo alabarekin bizi da [aurreko etxekoek unitatearen osaera duten belaunaldi anitzeko etxekoek unitateei buruzko datuen desberdinak dira adierazitako zifra horiek (% 35,2 eta % 2,9), kasu

horretan adinekoekin bizi diren seme-alabengandik bereiz islatzen baita datua, eta aurreko kasuan, berriz, seme-alabak, bilobak eta/edo gurasoak izan ditzaketen be-launaldi anitzeko etxekoen unitateez]. Etxekoen unitate horietako gehienek kasuan (% 92,2), etxeak adinekoen jabetzakoak dira, hots, adinekoek seme-alabak hartzen, eta askotan, mantentzen jarraitzen dute. Seme-alaba horien batez besteko adina 38 urte da, eta sexuen arabera ehunekoak honako hauek dira: % 45,9 seme batekin bizi da, eta % 40,3, berriz, alaba batekin. Batetik, adinekoen % 1,4k aitarekin, amarekin edo gurasoekin bizi dela aitortzen du, guraso horien batez besteko adina 88 urte da, % 26,5 aitarekin bizi da, eta gainerako % 73,5, berriz, amarekin. Pertsona gazteenen taldean, berriz, aitarekin, amarekin edota gurasoekin bizi diren adinekoen ehunekoa % 2,9raino iristen da. Etxean bilobekin bizi diren adinekoen ehunekoa % 3,7 da. Adinak gora egin ahala, ehuneko horrek ere gora egiten du (% 1,6tik % 7,8ra). Beraiekin bizi diren biloben batez besteko adina 17 urte dira.

8. TAULA. Elkarbizitza moduak, 2010

	Pertsona bakarrekoa	Bikotea	Bel. an.bere etxean	Bel. anitz. seme edo alabaren etxean	Bestelakoak
GUZTIRA 60 edo +	22,3	36,9	35,0	2,7	3,2
GUZTIRA 65 edo +	24,8	37,4	30,5	3,6	3,7
Adina					
60-69	17,9	35,2	44,2	0,4	2,3
70-79	24,7	41,9	28,1	2,3	3,2
80 edo +	27,8	29,0	28,6	9,4	5,3
Sexua					
Gizonak	16,4	42,4	37,0	1,3	2,9
Emakumeak	26,8	31,8	33,7	4,3	3,4
Habitata					
Landa-ingurunea	21,6	38,0	33,3	2,3	4,7
Tartekoa	24,0	39,1	29,9	4,5	2,5
Hiri-ingurunea	21,7	32,5	41,3	2,1	2,4
Osasun-egoera					
Oso ona+Ona	19,6	36,0	39,1	1,8	3,5
Hala-moduzkoa	23,1	42,0	29,0	3,1	2,8
Txarra+Oso txarra	34,1	25,2	31,7	6,5	2,4
EBJetarako laguntza behar du					
Laguntza behar du	30,2	25,8	30,9	8,0	5,1
Ez du laguntza behar	20,0	39,6	36,4	1,4	2,7

60 urtetik gorako pertsonen bizi diren pertsonen profilak honako hauek dira:

9. TAULA. Beste norbaitekin bizi diren adinekoen ehunekoa, beraiekin bizi diren pertsonen ezaugarrien arabera 2010

			Ezkontidea	Seme-alabak	Gurasoak	Bilobak
Guztira	Elkarrekin bizi diren pertsonen %		36,4	33,8	1,4	3,7
	Batez besteko adina		70,0	38,0	88,0	17,0
	Sexua	G		45,9	26,5	41,3
		E		40,3	73,5	30,3
60-69	Elkarrekin bizi diren pertsonen %		35,2	38,3	2,9	1,6
	Batez besteko adina		64,0	31,0	88,0	10,0
	Sexua	G		45,5	24,1	41,3
		E		37,3	75,9	26,6
70-79	Elkarrekin bizi diren pertsonen %		41,9	28,7	0,4	3,9
	Batez besteko adina		73,0	40,0	-	13,0
	Sexua	G		47,8	49,8	38,5
		E		40,0	50,2	31,3
80 edo +	Elkarrekin bizi diren pertsonen %		28,9	33,4	-	7,8
	Batez besteko adina		83,0	50,0	-	23,0
	Sexua	G		44,1	-	43,2
		E		48,2	-	31,1

4.1.2.2. Familia-sareak

Herrialde latino guztietan bezala, oso maiztasun handiz izan ohi dituzte harremanak familiako kideekin. Esate baterako, seme-alabak dituzten adinekoen % 78ren hitzetan, egunero edota ia egunero ikusten dituzte seme-alabak, eta % 17,6k, berriz, astean behin edo bitan; horrenbestez, adineko 10 pertsonatik 9k beraiekin bizi ez diren seme-alabetako batekin gutxienez astean behin dute harremana (maiztasun handienez ikusten duten seme edo alabarekiko harremana baino ez da zenbatu). Pertsona horiek 2,56 seme-alaba dituzte batez beste.

Urte gehien dituzten pertsonen artean, eguneroko harremanak behera egin ohi du, baina astean behingo maiztasunari eusten jarraitu ohi zio. Adineko emakumeek gizonek baino maiztasun handiagoz izan ohi dute harremana seme-alabekin, baina ez dago alde handirik.

Adinekoek seme-alabekin harremanak maitasun handienez (egunero) izan ohi dituzten etxekoek unitateak belaunaldi anitzekoak dira, adinekoa sostengatzaile nagusia den kasuetan (% 93,2 egunero edo ia egunero) nahiz adinekoa seme edo alabaren

etxean bizi den kasuan (% 85,7, egunero edo ia egunero). Maiztasun handiko harreman hori etxebizitza berean bizi ez diren seme-alabekin izan ohi dute, eta horren ondorioz, hainbat belaunaldiz osatutako etxekoen unitate horietan, familia-harremanak intentsitate handikoak izaten dira. Aitzitik, bakarrik bizi diren pertsonen maiztasun txikiagoz izan ohi dituzte harremanak seme-alabekin.

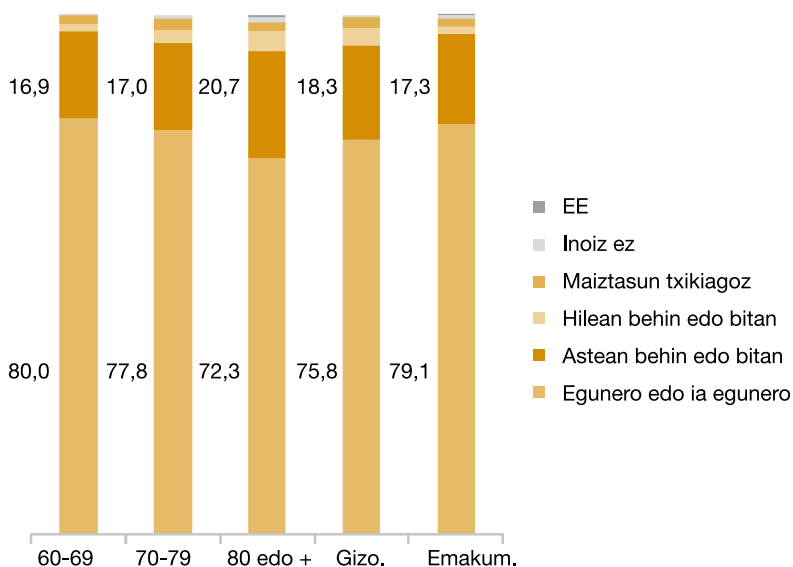
10. TAULA. Harremana seme-alabekin, 2010

	Egunero edo ia egunero	Astean behin edo bitan	Hilean behin edo bitan	Maiztasun txikiagoz	Inoiz ez
GUZTIRA 60 edo +	78,0	17,6	2,0	1,7	0,6
GUZTIRA 65 edo +	75,5	19,1	2,8	1,8	0,6
Adina					
60-69	80,0	16,9	1,3	1,5	0,2
70-79	77,8	17,0	2,5	2,0	0,8
80 edo +	72,3	20,7	3,8	1,9	0,9
Sexua					
Gizonak	75,8	18,3	3,4	2,0	0,4
Emakumeak	79,1	17,3	1,4	1,6	0,5
Etxekoen unitate mota					
Pertsona bakarrekoa	65,6	25,5	3,1	3,6	1,6
Bikotea	67,8	26,8	3,2	2,2	0,0
Bel. anitz. bere etxean	93,2	5,1	1,2	0,5	0,0
Be. an. seme edo alabaren etxean	85,7	11,4	0,0	0,0	2,9
Beste bat	69,2	23,1	0,0	3,8	3,8
Habitata					
Landa-ingurunea	72,4	22,7	1,9	2,5	0,6
Tartekoa	76,0	18,9	2,7	1,8	0,6
Hiri-ingurunea	83,9	11,9	2,1	1,3	0,5
Osasun-egoera					
Oso ona+Ona	78,2	18,3	2,2	1,2	0,2
ala-moduzkoa	78,8	17,1	1,2	1,8	0,9
Txarra+Oso txarra	74,3	15,2	3,8	4,8	1,9
EBJetarako laguntza behar du					
Laguntza behar du	73,5	19,2	3,4	2,1	1,3
Ez du behar	78,9	17,3	1,9	1,7	0,2

ED/EE erantzun-ehunekoak ez dira kontuan hartu

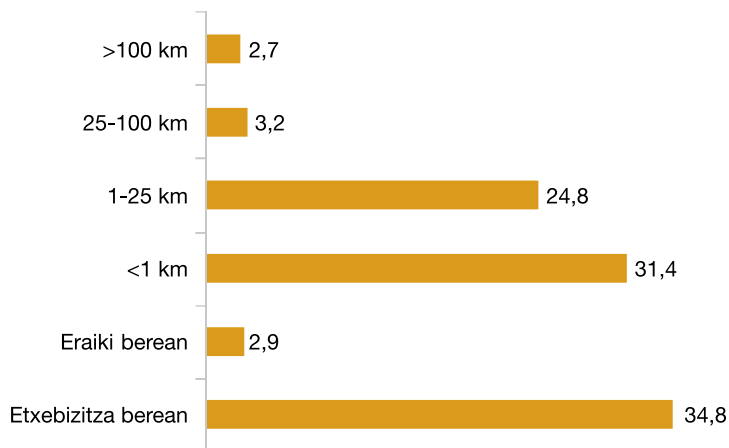
Habitata ere, bestalde, familia-harremanen intentsitatean eragina duen aldagarria da, dirudienez. Hiri-habitatetan bizi diren pertsonak maiztasun handiagoz izan ohi dituzte harremanak seme-alabekin. Adierazitakoak eragin handiagoa izate horren arrazoietakoa bat, beharbada, zera da, 60ko eta 70eko hamarkadetan menditik hiri-ra lan bila joan ziren belaunaldiak gure herrialdean gauzatutako landa-exodoa, hain zuzen ere. Belaunaldi horien gurasoek, gaurko adinekoen seme-alabak, –gaur egun aiton-amonak eta birraitonak eta birramonak direnek– landa-inguruneetan bizitzen jarraitzen dute, betiere osasuntsu badaude.

14. GRAFIKOA. Harremana seme-alabekin, sexuaren eta adinaren arabera

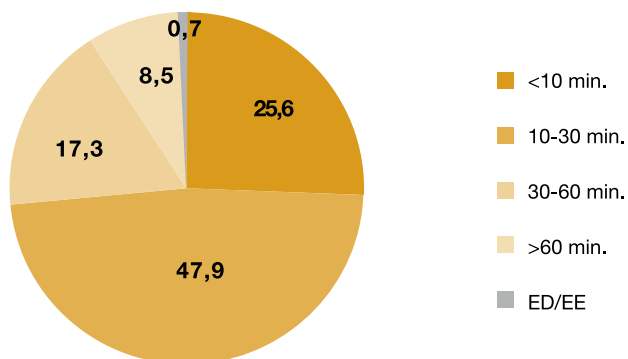

Harreman horien intentsitate handiaren kausa nagusietako bat hurbiltasuna da, gurasoak eta seme-alabak gertu bizi direla, hain zuzen. EAEko adineko hamar pertsonatik zazpiren etxearen eta seme edo alabaren etxearen arteko distantzia kilometro batetik beherakoa da (% 34,8ren kasuan, elkarrekin bizi dira). Seme-alabekin bizi ez diren pertsonen dagokienez, bestalde, bi etxeen arteko distantzia 25 kilometrotik beherakoa da horien % 95,2ren kasuan.

Adinekoen % 25,6ren hitzetan, beren etxearen eta gertueneko seme edo alabaren arteko distantzia 10 minututik beherako denbora-tartean egiten dute. % 47,9ren hitzetan, 10-30 minutu.

15. GRAFIKOA. **Gertueneko seme edo alabaren etxearekiko distantzia, 2010**

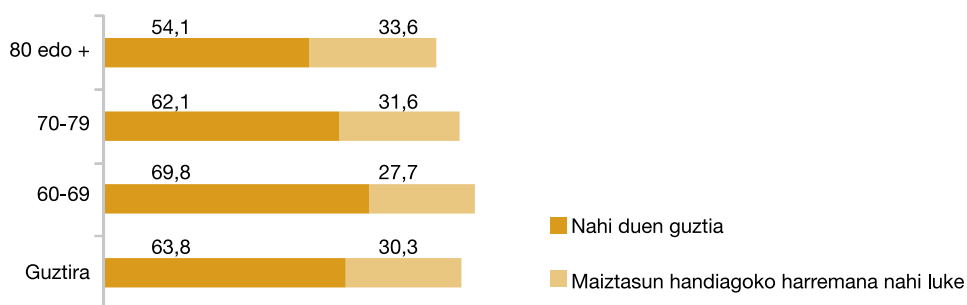
60 urte baino gehiago izanik gurasoak (edo aita edo ama) bizirik dituzten pertsonen dagokionez, % 45,2k egunero edo ia egunero du harremana horiekin, eta % 32,6k, oster, astean behin edo bitan; horrek zera esan nahi du, adineko hamar pertsonatik zortzik astero izan ohi dutela harremana gurasoekin. Anai-arrebekiko harremanak maiztasun txikiagokoak izan ohi dira, anai-arrebak dituzten pertsonen % 49,4k soilik du harremana astean behin anai-arrebekin. Bestelako ahaideekiko harremanak ere maiztasun txikiagokoak izan ohi dira: % 32,6ren hitzetan, astero dute nolabaiteko harremana horiekin.

16. GRAFIKOA. **Beren etxearen eta seme edo alabarenaren arteko distantzia egiteko behar duen denbora-tartea**

11. TAULA. Harremana bestelako ahaideekin, 2010

	Gurasoak	Anai-arrebak	Bestelako ahaideak
Egunero edo ia egunero	45,2	19,0	14,5
Astean behin edo bitan	32,6	30,4	18,1
Hilean behin edo bitan	12,8	19,6	23,1
Maiztasun txikiagoz	6,1	25,8	36,9
Inoiz ez	2,5	4,7	6,1
ED/EE	0,8	0,5	1,4

Adinekoen % 63,8k aitortu du familia nahi duten guztietan ikusten duela, eta % 30,3k, berriz, maiztasun handiagoz ikusi nahi lukeela. Adinak gora egin ahala, familia maiztasun handiagoz ikusi nahi luketela adierazi duten pertsonen ehunekoak ere handiagotu egiten da. Joera horrek lehen ikusitakoarekiko koherentziari eusten dio: zenbat eta urte gehiago orduan eta familia-harreman txikiagoa; horregatik, urte askoko pertsonen –maiztasun txikiagoko harremanak dituztenek–, hain zuzen ere, maiztasun handiagoko familia-harremanak eskatzen dituzte.

17. GRAFIKOA. Nahi zenukeen maiztasunez ikusten al duzu familia? Adinaren arabera, 2010

Gizonen eta emakumeen artean ere antzeko zerbait gertatzen da: maiztasun txikieneko harremanak dituzten gizonek familia maiztasun handiagoz ikusi nahi lukete. Adinekoa bakarrik bizi den etxeen unitateetan ere islatzen da hori.

12. TAULA. **Nahi zenukeen maiztasunez ikusten al duzu familia?, 2010**

	Nahi duen guztia	Gehiagotan ikusi nahi luke	Gutxiagotan ikusi nahi luke	Ez du ahaiderik
GUZTIRA 60 edo +	63,8	30,3	1,0	0,7
GUZTIRA 65 edo +	60,1	32,5	1,2	0,8
Adina				
60-69	69,8	27,7	1,0	0,6
70-79	62,1	31,6	0,7	0,5
80 edo +	54,1	33,6	1,6	1,6
Sexua				
Gizonak	61,6	32,9	1,1	0,8
Emakumeak	65,6	28,4	0,9	0,7
Etxekoen unitate mota				
Pertsona bakarrekia	55,9	37,4	0,7	1,9
Bikotea	61,6	34,3	1,1	0,5
Bel. anitz. bere etxean	71,9	21,7	0,9	0,5
B. a. seme edo alabaren etxean	55,6	27,8	0,0	0,0
Beste bat	60,5	34,2	2,6	0,0
Habitata				
Landa-ingurunea	63,6	28,9	1,6	0,9
Tartekoa	59,5	33,2	1,1	1,1
Hiri-ingurunea	67,5	29,5	0,2	0,5
Osasun-egoera				
Oso ona+Ona	71,6	25,2	0,9	0,5
Hala-moduzkoa	59,2	37,0	1,6	0,8
Txarra+Oso txarra	49,6	43,1	0,8	2,4
EBJetarako laguntza behar du				
Laguntza behar du	48,9	37,3	1,1	1,1
Ez du behar	68,2	28,2	1,0	0,6

ED/EE erantzun-ehunekoa ez dira kontuan hartu

Ahaideekin harremanak duten asebetetzea oso ona da. 0-10 eskala batean, kontuan hartuz 0 «batere asebate ez» dela eta 10 «erabat asebate», Euskadiko adineko biztanleriaren batez bestekoa 9 da seme-alabekin duten harremanarekiko asebetetze-maila ezartzean. Bestelako ahaideekiko harremanaren asebetetze-maila ere altua da, zehazki, batez beste 8,1.

13. TAULA. Asebetetzea ahaideekiko harremanarekin, 2010

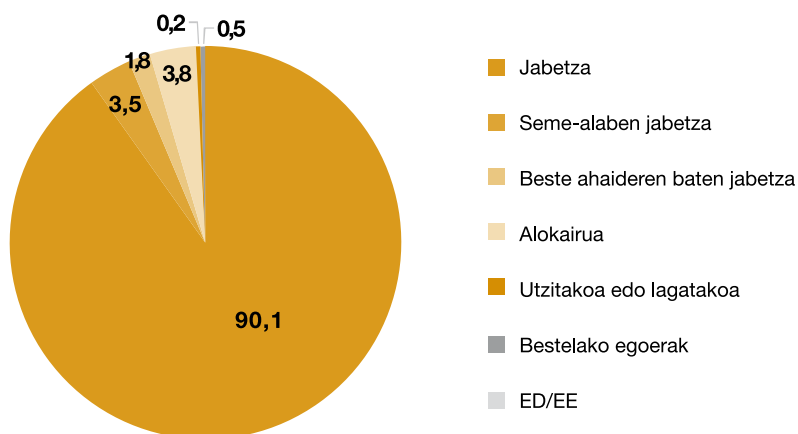
	Seme-alabak		Bestelako ahaideak	
	Batez beste	Desb. tip.	Batez beste	Desb. tip.
GUZTIRA 60 edo +	9,0	1,5	8,1	1,9
GUZTIRA 65 edo +	9,1	1,4	8,0	2,0
Adina				
60-69	9,0	1,6	8,2	1,9
70-79	9,1	1,2	8,1	2,0
80 edo +	8,9	1,7	8,0	2,0
Sexua				
Gizonak	8,9	1,7	8,2	1,7
Emakumeak	9,1	1,3	8,0	2,0
Etxekoen unitate mota				
Pertsona bakarrekoa	9,0	1,5	7,9	2,1
Bikotea	9,1	1,3	8,1	1,9
Bel. anitz. bere etxean	9,0	1,6	8,3	1,8
B. a. seme edo alabaren etxean	9,2	1,7	7,7	2,1
Beste bat	8,7	2,2	8,3	2,2
Habitata				
Landa-ingurunea	8,7	1,3	7,6	1,8
Tartekoa	9,3	1,3	8,1	2,2
Hiri-ingurunea	9,1	1,7	8,6	1,7
Osasun-egoera				
Oso ona+Ona	9,1	1,5	8,2	1,8
Hala-moduzkoa	9,0	1,3	7,9	2,0
Txarra+Oso txarra	8,7	1,9	7,7	2,2
EBJetarako laguntza behar du				
Laguntza behar du	9,0	1,6	7,8	2,2
Ez du behar	9,0	1,5	8,2	1,8

4.1.3. ETXEBIZITZA ETA INGURUNEA**4.1.3.1. Edukitza-erregimena eta ekipamenduak**

EAEko adineko pertsona gehienek jabetzako etxebizitza dute, zehazki, % 90,1ek. Etxebizitzaren edukitza-erregimena oso adierazle garrantzitsutzat hartzen da adinekoen baliabideak eta egoera sozioekonomikoa aztertzerakoan. Familia-aurrekontuetan

lasaitasuna eragiten du, eta ondorioz, bizitzaren etapa horretan segurtasun-sentimendu garrantzitsua ekartzen du. Laburbilduz, etxebizitza nahiz haren ingurunea adinekoen bizi-kalitaterako erabakigarriak diren alderditzat hartzen dira. Etxearen kondizio objektiboez gain (laguntza behar duten kasuetan ere, etxearen kondizioek bertan geratzea ahalbide diezaiekete adinekoei), etxe-esparruetan beste hainbat alderdi ere intentsitate handiz agertzen dira, hala nola kontrol-hautematea, egonaldi-hautematea, edota aukeratzeko gaitasunaren hautematea, besteak beste. Hala eta guztiz ere, etxebizitzaren edukitza-erregimena jabetzakoa izatea askoz ere ezohikoa da Europako gainerako herrialde gehienetan; izan ere, horietan alokairua da nagusi, eta beraz, egoera berrietara edota laguntza-premiara egokitutako etxebizitza-aldaketak egitea askoz ere errazagoa da (Ikus 5.2.3 atala, «Nazioarteko alderaketa» deritzona).

18. GRAFIKOA. Etxebizitzaren edukitza-erregimena, 2010

Seme edo alabaren jabetzako etxebizitzek gora egin ohi dute laurogei urte edo gehiagokoak izanik osasun-arazoak dituzten eta EBJk egiteko laguntza behar duten pertsonen kasuan. Mendetasun- edo ahultasun-egoera dela-eta seme edo alabaren etxebizitzara joan diren adinekoen kasuak ditugu horrelakoak.

Euskadiko adinekoak bizi diren inguruneak urbanizatuak izan ohi dira batez ere. % 95,1 mota horretako inguruneetan bizi da, eta soilik % 3,7 bizi da isolatutako etxe batean, bizilagunik gabe inguruan. Ehuneko hori txikia bada ere, funtsezko garrantzia du zerbitzu-hornikuntzen eta horietarako irisgarritasunaren ikuspegitik. Adinekoen bizi-tokia alderdi garrantzitsua da gizarte-politiketan eta arretaren plangintzan. Hirietan, adineko pertsona ugari egoteak baliabideen antolamendu eta sarbide errazagoa ahalbidetzen die erabiltzaileei. Landa-ingurunean, adineko pertsonak nukleo txiki eta urrutietan sakabanatuta egoteak zerbitzuak ematea zailtzen eta garestitzen du. Gai hori

antolatzea zaila da landa-eskualdeetan. Zenbait gunetan, teknologia berrien erabilera sustatzen ari dira, eta baita etxeko eta gertuko baliabideak bultzatzen ere, arazo hori arintzeko formula berri eta sortzaileen bitartez.

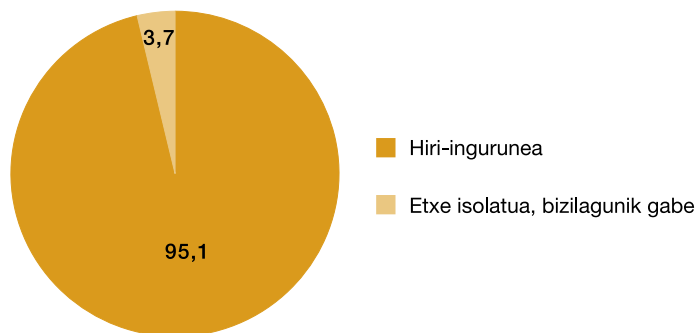
14. TAULA. Etxebizitzaren edukitza-erregimena, 2010

	Jabetza	Seme-alaben jabetza	Beste ahaideren baten jabetza	Alokairua	Utzitakoa edo lagatakoa	Bestelako egoerak
GUZTIRA 60 edo +	90,1	3,5	1,8	3,8	0,2	0,5
GUZTIRA 65 edo +	89,2	4,3	2,1	3,4	0,2	0,7
Adina						
60-69	92,9	0,8	1,2	4,6	0,0	0,6
70-79	91,9	2,5	1,1	3,6	0,2	0,5
80 edo +	81,1	11,1	4,5	2,5	0,4	0,4
Sexua						
Gizonak	91,6	1,7	2,1	3,8	0,0	0,8
Emakumeak	88,9	4,8	1,6	3,8	0,3	0,4
Etxeko en unitate mota						
Pertsona bakarrek	86,6	1,5	1,5	8,2	0,4	1,9
Bikotea	97,3	0,5	0,2	1,6	0,2	0,0
Bel. anitz. bere etxean	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B. a. seme edo alabaren etxean	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Beste bat	10,3	0,0	43,6	43,6	0,0	2,6
Habitata						
Landa-ingurunea	87,6	3,5	2,8	5,9	0,0	0,2
Tartekoa	90,5	4,7	1,1	3,1	0,6	0,0
Hiri-ingurunea	92,5	2,4	1,4	2,1	0,0	1,4
Osasun-egoera						
Oso ona+Ona	92,3	2,1	2,0	3,2	0,0	0,3
Hala-moduzkoa	90,2	4,1	1,6	3,4	0,3	0,5
Txarra+Oso txarra	81,5	7,3	1,6	8,1	0,0	1,6
EBJetarako laguntza behar du						
Laguntza behar du	81,8	9,5	3,3	3,6	0,4	1,5
Ez du behar	92,7	1,7	1,4	3,8	0,1	0,2

Adinekoen erdia hiri handietan bizi da (zehazki, % 40,8 hiri handietan eta % 9,1 hiri handietako bizitegi-guneetan edota hiri handien inguruetan). Soilik adinekoen

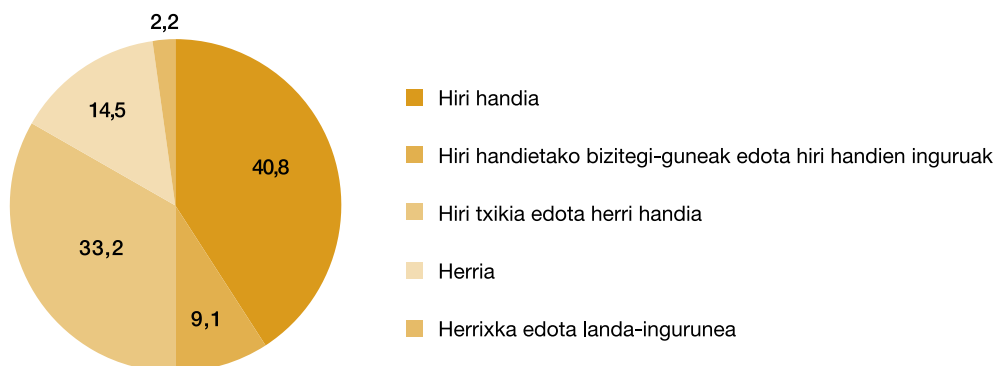
% 14,2 bizi da biztanle gutxiagoko herrietan. Landa-eremuek zahartze-indize handiagoa badute ere (edo beste modu batean esanda, biztanleria-ehuneko handiagoak dituzte bertan gazte gutxi bizi direnez adinekoen garrantzi erlatiboak gora egin ohi duelako), urte gehieneko pertsona gehienak hiri handietan bizi dira. Banaketa horrek biztanleriaren banaketa-eredu orokorrari jarraitzen dio, izan ere, eredu orokor horretan hiri-biztanleriak landa-biztanleriak baino gero eta zeregin garrantzitsuagoa dauka.

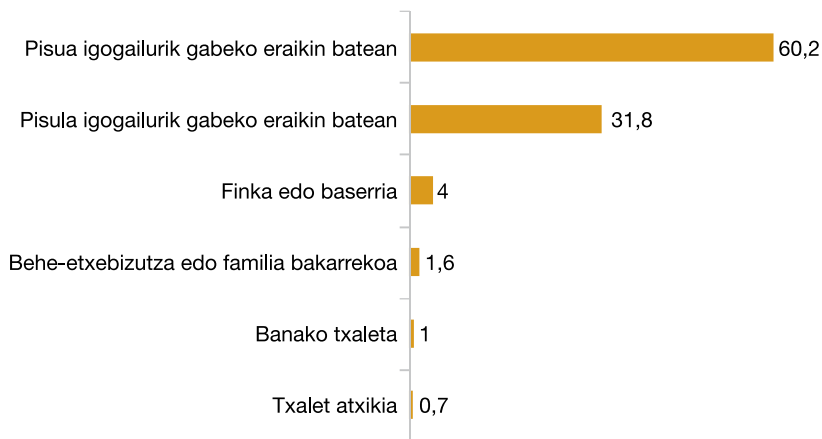
19. GRAFIKOA. Etxebizitza zein ingurune motatan kokatuta dagoen, 2010

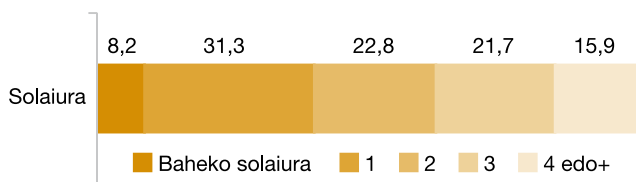
Adinekoak bizi diren etxebizitza edo eraikin motari dagokionez, gehienak pisu-eraikinetan bizi dira (% 60,2 igogailua dutenetan, eta beste % 31,8, berriz, igogailurik gabekoetan). Bestalde, % 4 finka edo baserriren batean bizi da, eta % 3,3, oster, etxeren batean, hots, banako txaleten, txalet atxikiren edota familia bakarreko behe-etxebizitzaren batean.

20. GRAFIKOA. Etxebizitza zein ingurune motatan kokatuta dagoen, 2010

21. GRAFIKOA. **Etxebizitza mota, 2010**

Igogailurik gabeko pisuetan bizi diren pertsonen % 8,2 eraikinaren beheko solairuan bizi da, % 31,3, berriz, lehenengo solairuan, % 22,8, ostera, bigarrenean, eta azkenik, 10 pertsonatik ia 4 hirugarren solairuan edo hortik gorakoan. Hau da, igogailurik gabeko pisuetan bizi diren pertsona horien % 90ek eskailera-atalen bat igo behar du bere etxebizitzara iristeko. Guztizko kopuruari dagokionez, igogailurik gabeko eraikinen goiko solairuetan –lehenengoan edo hortik gorakoan– bizi diren adinekoen ehunekoa % 28,9 da, hots, 60 urte edo gehiagoko 156.772 pertsona, gutxi gorabehera.

22. GRAFIKOA. **Igogailurik gabeko pisu-eraikinetan bizi diren pertsonak, bizi diren solairuaren arabera, 2010**

Igogailurik gabeko pisu-eraikinetako goiko solairuetan bizi diren pertsona horiek honela banatuta daude: % 60,9 emakumeak dira, % 24,8, 80 urte edo gehiagoko pertsonak, % 26,0 bakarrik bizi da, % 12,5ek osasun-egoera txarrean edo oso txarrean dagoela aitortu du, eta % 27,7k eguneroko bizitzako jarduerak egiteko laguntza behar du.

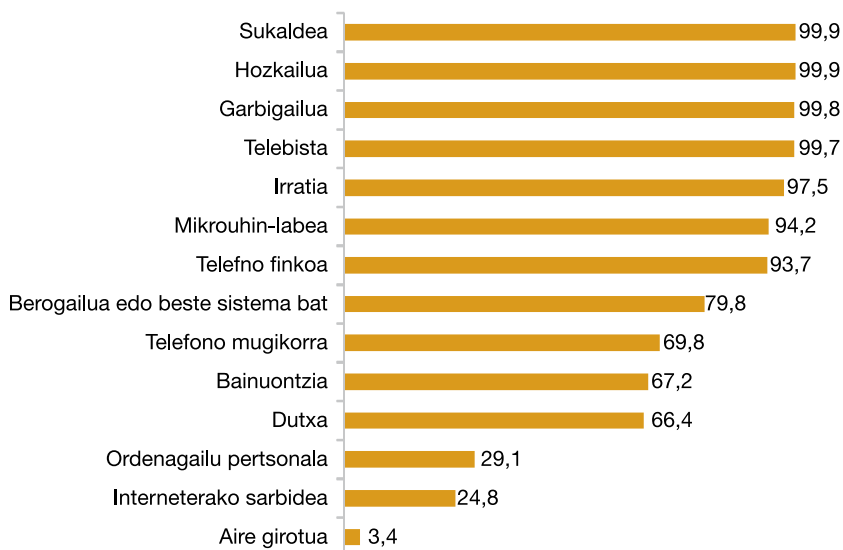
Adinekoen etxebizitzaren beste ezaugarri garrantzitsu bat ekipamenduak eskuragarri izatea da. Kontsultatutako adineko ia guztiek sukaldea, hozkailua, garbigailua, te-

lebista, irratia, mikrouhin-labea edo telefono finkoa dauka etxean. Hamarretik zortzik etxebizitza berotzeko sistemaren bat dute. Eta ia % 70ek telefono mugikorra dauka. Ordenagailu pertsonalak ere gero eta ohikoagoak izaten hasi dira adinekoen etxebizitzetan: EAEko adineko hamar pertsonatik ia hiruk ordenagailua dute, eta lau adineko pertsonatik batek, berriz, Internetarako sarbidea. Informazio-teknologia berrien erabilera gero eta handiagoa da biztanleria-talde horretan.

15. TAULA. Igogailurik gabeko eraikinetako goiko solairuetan –lehenengoan edo hortik gorakoan– bizi diren pertsonen profila, 2010

	Profila
Sexua	
Gizonak	39,1
Emakumeak	60,9
Adina	
60-69	34,9
70-79	40,3
80 edo +	24,8
Etxekoen unitate mota	
Pertsona bakarrekoa	26,0
Bikotea	35,3
Bel. anitz. bere etxean	29,2
B. a. seme edo alabaren etxean	4,5
ED/EE	5,0
Osasun-egoera	
Oso ona+Ona	48,6
Hala-moduzkoa	38,9
Txarra+Oso txarra	12,5
EBJetarako laguntza behar du	
Laguntza behar du	27,7
Ez du behar	72,3

23. GRAFIKOA. Etxebizitzetan dituzten ekipamenduak, 2010

Adineko pertsonen modu positiboan balioetsi ohi dute beren etxebizitzaren egoera. 0-10 eskala batean, beren etxebizitzaren egoeraren balioespenaren gainean galdetzen zaienean, batez bestekoa 7,83 da. % 1,4k 0tik 4ra bitarte balioesten dute, % 41,1ek 5etik 7ra bitarte, eta % 57,4k, azkenik, 8tik 10era bitarte.

4.1.3.2. Etxebizitzaren eta ingurunearen irisgarritasuna

Lehen adierazi dugun bezala, etxebizitza nahiz haren ingurunea funtsezko alderdiak dira adineko pertsonentzat, eta ondorioz, baita gizarte-politiken plangintzan ere. 60 urtetik gorako EAEko pertsonen % 8,8-18,8k aitortu du ohiko ingurunerako sarbidean arazoren bat dagoela. Ehunekorik txikiena (% 8,8) etxebizitzaren barruan mugitzeko edo lekuz aldatzeko oztoporen edo traba fisikoren bat dutela deritzoten pertsonen dagokie. Eta ehunekorik handiena, berriz (% 18,8), eraikinera sartzeko arazoren bat duten pertsonen dagokie.

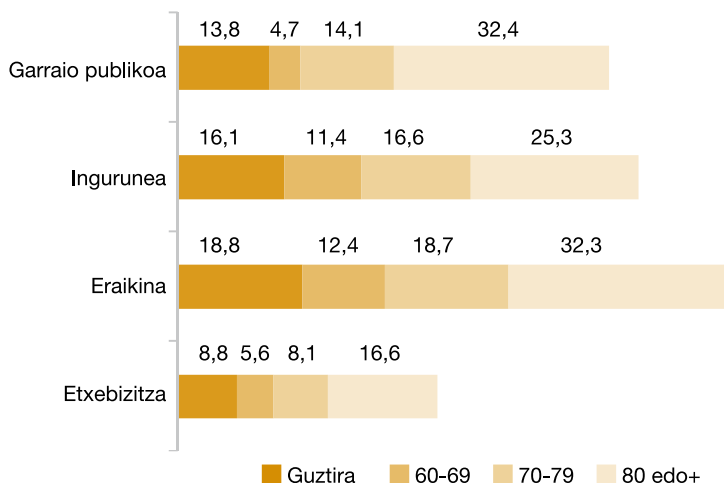
Adinak gora egin ahala, arazo horiek handitzen hasi ohi dira. Laurogei urte edo gehiagokoan % 16,6k aitortu du etxebizitzaren barruan arazoak dituela, % 32,3k, os-tera, bizi den eraikinerako sarbidean, % 25,3k, aldiz, hurbileneko ingurunean, eta % 32,4k, azkenik, garraio publikoan mugitzeko.

16. TAULA. **Irisgarritasun-arazoak dituzten pertsonen ehunekoa, 2010**

	Etxebizitza	Eraikina	Ingurunea	Garraio publikoa
GUZTIRA 60 edo +	8,8	18,8	16,1	13,8
GUZTIRA 65 edo +	10,5	21,2	18,3	17,4
Sexua				
Gizonak	6,6	15,2	14,4	8,6
Emakumeak	10,4	21,5	17,5	17,7
Adina				
60-69	5,6	12,4	11,4	4,7
70-79	8,1	18,7	16,6	14,1
80 edo +	16,6	32,3	25,3	32,4
Etxekoen unitate mota				
Pertsona bakarrekoa	11,8	20,4	20,5	16,2
Bikotea	5,7	17,3	14,8	10,6
Bel. anitz. bere etxean	9,1	16,9	13,9	13,3
B. a. seme edo alabaren etxean	17,0	36,2	27,6	33,5
Habitata				
Landa-ingurunea	10,8	23,0	19,7	15,1
Tartekoa	8,1	20,7	11,7	12,6
Hiri-ingurunea	7,3	13,0	16,3	13,4
Osasun-egoera				
Oso ona+Ona	4,3	12,1	9,4	5,9
Hala-moduzkoa	8,5	19,9	20,7	16,5
Txarra+Oso txarra	23,6	41,0	33,6	38,8
EBJetarako laguntza behar du				
Laguntza behar du	24,9	45,5	35,6	40,6
Ez du behar	4,0	10,9	10,4	5,8

Logikoki, irisgarritasun-arazo horiek ohikoagoak dira ahultasun- eta mendetasun-profilekin lotutako pertsonen artean: seme edo alabaren etxean belaunaldi anitzeko etxekoen unitateetan bizi diren emakumeak, edota landa-habitatetan bizi diren pertsonak, osasun-egoera txarragoa aitortu dutenak, edo eguneroko bizitzako jarduerak egiteko laguntza behar dutela aitortu duten pertsonak.

24. GRAFIKOA. **Irigarritasun-arazoak dituzten pertsonen ehunekoa, adinaren arabera, 201**

4.1.3.3. Baliabideen gertutasuna

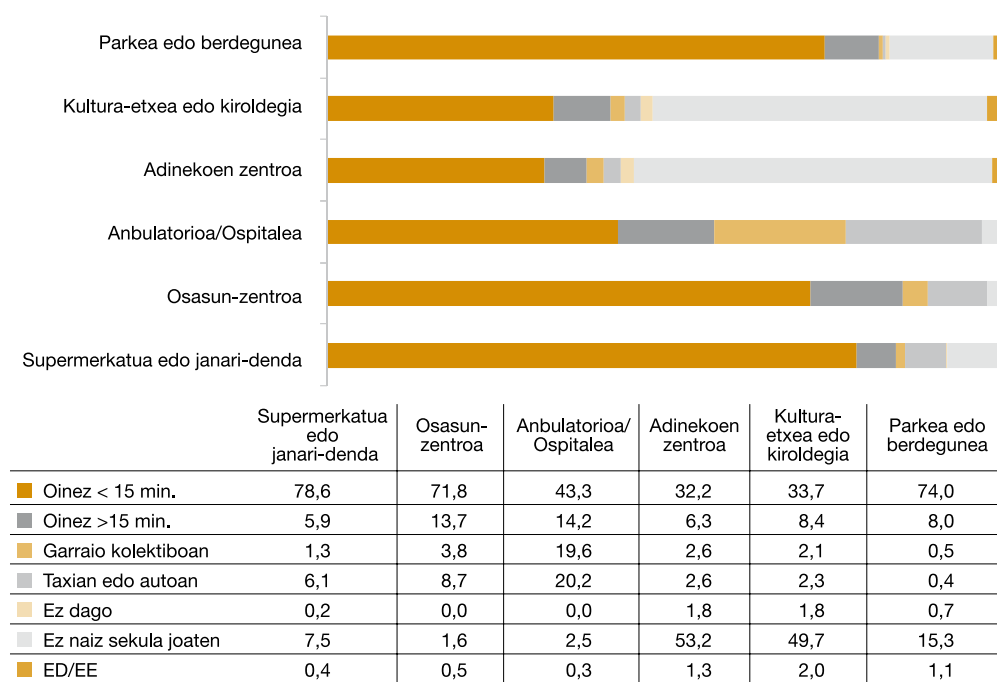
Pertsonen bizi-kalitatearekin eta gizarte-bizitzan horiek duten partaidetzarekin lotutako beste alderdi garrantzitsu bat zera da, hurbileko ingurunean eskuragarri dituzten baliabideak, hain zuzen ere. Adineko pertsonen ehuneko handi batek aitortu duenez, supermerkatua, janari-dendara, parkera, berdeguneetara edota osasun-zentrorara oinez joateko 15 minutu baino gutxiago behar ditu. Toki horiek guztiek funtsezko garrantzia dute edozein pertsonarentzat, eta horrenbestez, horietarako sarbide erraza izatea autonomia pertsonaleko oinarritzko adierazlea da zahartze-prozesuan.

Bestalde, aurkeztutako baliabideetako zenbaitzuk sekula erabiltzen ez dituzten pertsona kopuru garrantzitsu bat dago. Esate baterako, % 53,2k aitortu du adinekoen zentroetara ez dela inoiz ere joaten, % 49,2 ez da sekula joaten kultura-etxeetara edota kiroldegietara, eta % 15,3, azkenik, inoiz ez da joaten parkeetara edo berdeguneetara. Ikus daitekeenez, erabili gabeko baliabide gehienak astialdiarekin eta aisiarekin zerikusia dute, eta gizarte-politikak alderdi hori landu behar dute.

Kultura- eta kirol-jardueretako zentroen kasuan, baliabide mota horiek erabiltzean edo ez erabiltzean eragin nabarmena duen aldagarri bat heziketa-maila dugu. Prestakuntza-maila handienak dituzten pertsonen barruan lehen adierazitako zentroetara joan ohi direnen ehunekoa prestakuntza-maila txikiagoak dituzten pertsonena baino bi aldiz handiagoa da (pertsona analfabetoen % 60,7 ez da horrelakoetara seku-

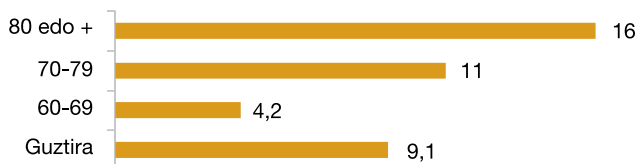
la ere joaten, eta bigarren mailako edo hortik gorako titulazioaren bat duten pertsonen artean, berriz, ehuneko hori % 33,5 da). Bestalde, parkeetara edota berdeguneetara joateari dagokionez, eragin handiena izan ohi duen aldagarria osasun-egoera dugu; osasun-egoera onean (Ona+Oso ona) dauden pertsonen % 12,4 ez da horrelako tokietara joaten, eta beren osasun-egoera txartzat edo oso txartzat hartzen duten pertsonen kasuan, berriz, ehuneko hori % 36,3 da.

25. GRAFIKOA. Inguruneko hainbat baliabideren distantzia eta eskuragarritasuna, 2010

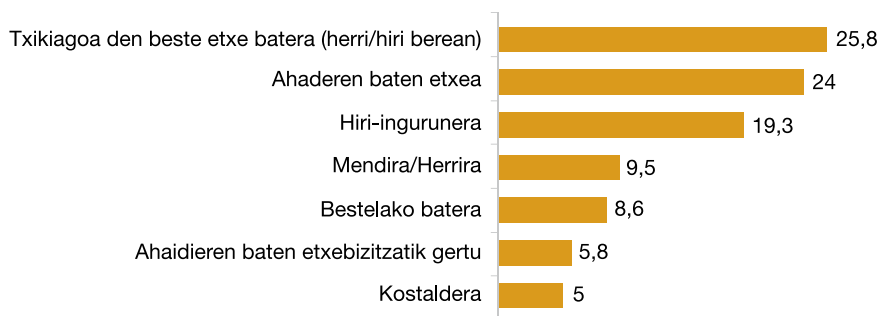
4.1.3.4. Bizitegi-mugikortasuna

EAEko adineko pertsonen % 9,1 baino ez da etxebizitzaz aldatu hirurogei urte bete ondoren. Zalantzarik gabe, etxebizitzaren jabetza-erregimeneko borne handiek bizitegi-mugikortasuna eskasa izatea eragiten dute. Ehuneko hori % 16 da laurogei urte edo gehiagoko kasuan.

26. GRAFIKOA. 60 urte bete ondoren etxebizitzaz aldatu diren pertsonak, 2010

Orobat, etxebizitzaz aldatu diren pertsonak osasun-egoera okerragoa dutela eta EBJetarako laguntza behar dutela aitortu dutenak ditugu, eta honenbestez, horrelako aldaketan arrazoi nagusia ahultasun- eta mendetasun-egoerak direla atzeman da.

Etxebizitzaz aldatu diren edota beste lekuren batera joan diren pertsonen dago-kienez, bestalde, banaketa honako hau da: % 25,8 txikiagoa den etxeren batera joan da, % 24, bigarrenik, ahaideren baten etxera, % 19,3, hirugarrenik, hiri-inguruneren batera, % 9,5, bestalde, mendira (jatorrizko herrira itzuli dira horiek), % 5,8, berriz, ahaideren baten etxebizitzatik gertu, % 5, ostera, kostaldera, eta % 8,5, azkenik, bestelako lekuren batera. Etxebizitzaz aldatzeak txikiagoak eta berriagoak izanik irisgarritasun-arazorik ez duten etxebizitzetara joatea esan nahi du normalean. Batzuetan, lekualdaketak ahaideren baten etxebizitzara egin ohi dira, orokorrean, seme edo alabaren etxera, edota hiri-inguruneetara, horrelako tokietan baliabideetarako sarbidea errazagoa izan ohi baita.

27. GRAFIKOA. Nora joan diren, 2010

Toki berriak zuzeneko lotura izan ohi du elkarrizketatutako pertsonen laguntzarako duten premia-mailarekin. Mendetasun-egoeran dauden kasuan, ehuneko handiagoan aldatu ohi dira ahaideren baten etxebizitzara (zehazki, % 37,3, eta besteen kasuan, berriz, % 18); pertsona autonomoek, ostera, bestelako alternatibak hautatu ohi dituzte, esaterako, txikiagoa den etxebizitzaren bat (zehazki, % 28,1, eta besteen

kasuan, aldiz, % 20,7) edota hiri-ingurune bat (% 22,3, eta besteen kasuan, berriz, % 12,8).

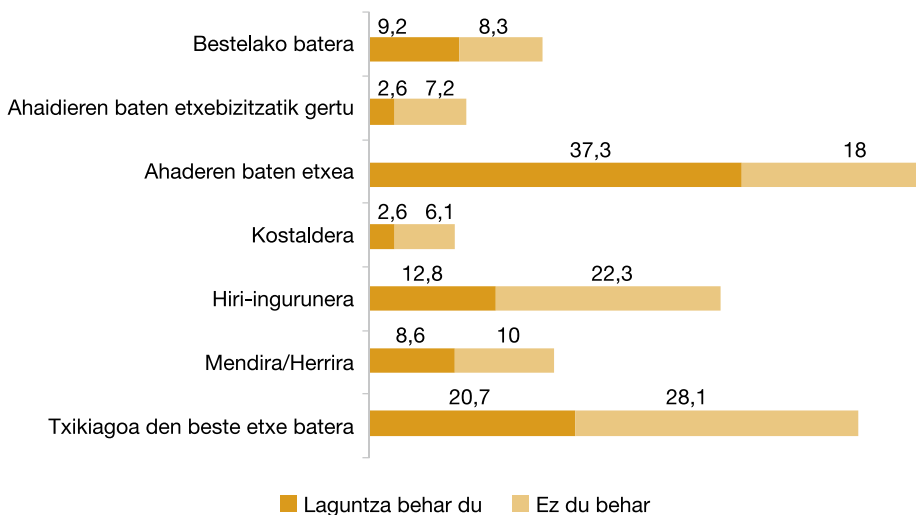
17. TAULA. 60 urte bete ondoren etxebizitzaz aldatu diren pertsonak, 2010

	Exebizitzaz aldatu diren pertsonak
GUZTIRA 60 edo +	9,1
GUZTIRA 65 edo +	11,2
Adina	
60-69	4,2
70-79	11,0
80 edo +	16,0
Sexua	
Gizonak	8,4
Emakumeak	9,6
Etxeko en unitate mota	
Pertsona bakarrekoa	10,0
Bikotea	6,1
Bel. anitz. bere etxean	6,4
B. a. seme edo alabaren etxean	55,6
Beste bat	26,3
Habitata	
Landa-ingurunea	8,9
Tartekoa	12,8
Hiri-ingurunea	6,1
Osasun-egoera	
Oso ona+Ona	5,6
Hala-moduzkoa	13,5
Txarra+Oso txarra	13,0
EBJetarako laguntza behar du	
Laguntza behar du	15,6
Ez du behar	7,1

Etxebizitzaz aldatu diren pertsonen % 64,1en ustez, lekualdaketa horrek bere bi-zi-kalitatea hobetu du. Soilik % 7,9ren aburuz okertu du. Alabaina, hori nabarmendu beharreko zerbait dugu, beste etxebizitza batera aldatzeak bizimoduz aldatzea ekarri ohi baitu, eta hori, zenbait kasutan, kaltegarria izan daiteke. Bizilagun-sarea galdu egiten da, ohitutako giroa aldatu egiten da, ohikeriak ere aldatu egiten dira, eta abar.

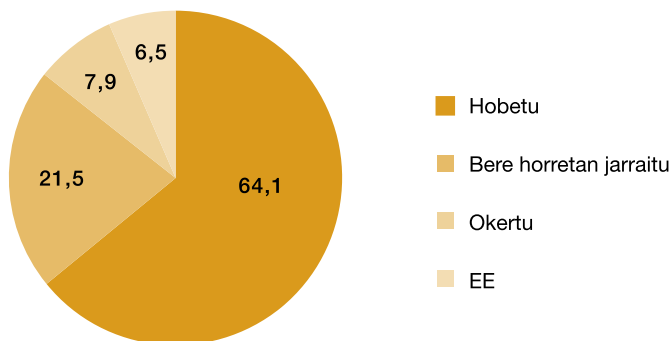
Azken batean, beste auzo batera egokitzea zaila izan daiteke. Horrelako prozesuetan arriskuan jarri ohi dira kontrol-hautematea, orientazioa, segurtasuna, partaide izatea eta deslotura. Hala eta guztiz ere, eta egokitzapena batzuetan korapilatsua izan badaiteke ere, egokia ez den etxebizitzan geratzea baino aukera hobea da lekuz aldatzea.

28. GRAFIKOA. Nora joan diren, EBJetarako duten laguntza-premiaren arabera

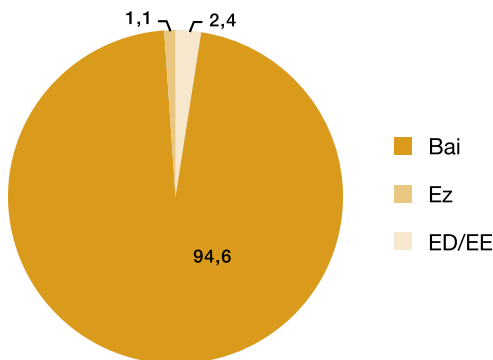

Etxebizitzaz aldatu ez diren pertsonen % 2,4k baino ez du pentsatzen hurrengo urteetan beste etxebizitzaren batera joatea. Adineko gehienak –zehazki, % 96,4– ez dira beste etxebizitzaren batera bizitzera joatea pentsatzen ari.

29. GRAFIKOA. Aldaketak bizi-kalitatean, 2010

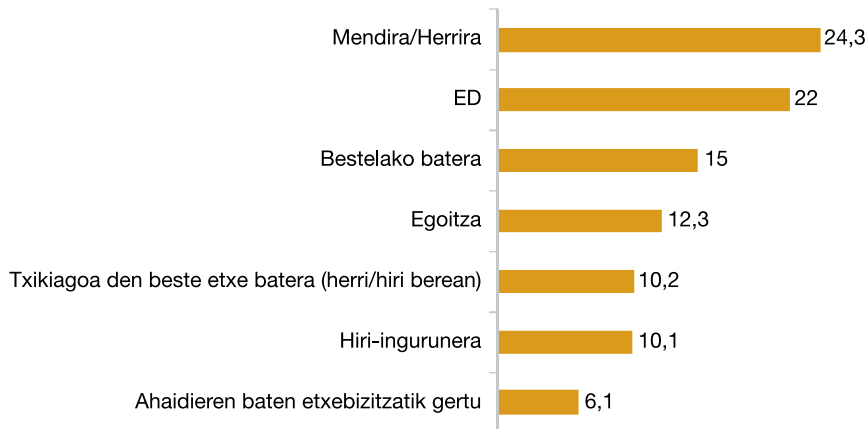

30. GRAFIKOA. **Etorkizunerako planak, hurrengo urteetan etxebizitzaz aldatzeari dagokionez, 2010**

Lekuz aldatzea pentsatzen ari diren % 2,4 txiki horren barruan, honako leku hauek aldatzea pentsatzen ari dira:

31. GRAFIKOA. **Hurrengo urteetan nora joatea pentsatzen duten, 2010**

Adinekoen ehuneko handi batek etxebizitzaz aldatzea pentsatu duela baina oraindik nora joango litzatekeen ez dakiela edo erabaki ez duela nabarmendu behar da (% 22).

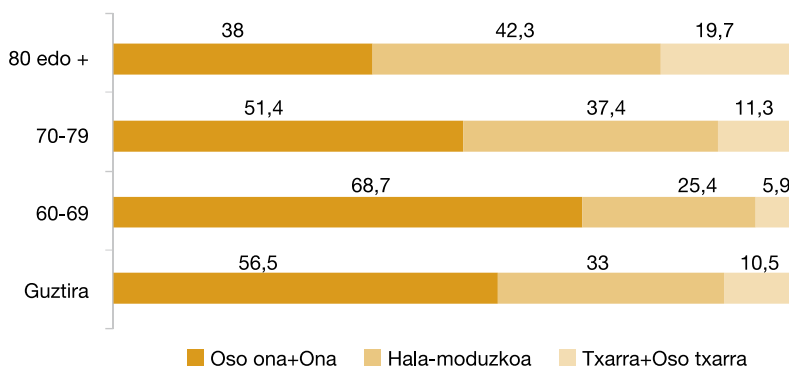
4.1.4. OSASUNA, MENDEITASUNA ETA ZAINTZAK

4.1.4.1. Osasun-egoera subjektiboa

Norbere osasun-egoeraren hautemateari osasun subjektibo deritzo, osasun objektibotik bereizteko (diagnostikatutako gaixotasunak eta antzeko gaitz aitortuak). Egoera fisikoa eta antzeko gaixotasunak islatzen ditu, baina pertsonaren gizarte-, ekonomia- eta ingurune-faktoreak ere bai (Abellán eta Sancho koord., 2008). Adierazle hori herri-administrazioek erabili ohi dute biztanleriaren egoera orokorra zein den jakiteko. Ez ditu beste zenbait adierazle ordeztzen (ospitale-erikortasuna, hilkortasuna, zerbitzuen erabilera, zuzkidurak, ekipamenduak, eta abar), baina herritarrek oso gai delikatu eta garrantzitsu baten gainean (osasuna) duten iritzia jakiteko modua da botere publikoentzat. Herritarren etorkizuneko egoerak, premiak eta gaitasun funtzionalak aurreratzeko erabil daiteke. Pertsona jakin bat ondo sentitzeak eguneroko bizitza nola daraman zehazten du: pertsonak sentitzen diren moduaren eta horiek egiten dutenaren artean lotura estua dago.

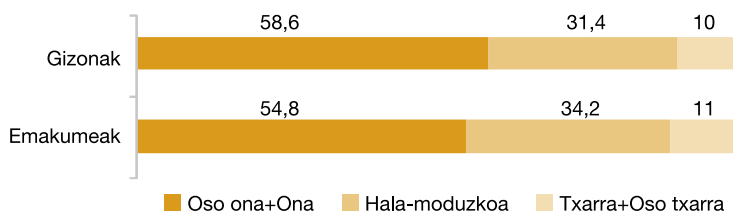
Euskadiko adineko pertsonen erdiak baino gehiagok osasun-egoera onean edo oso onean daudela aitortu dute. Alderantzizko egoeran, bestalde, elkarriketatutakoen % 10,5 dago. Adina adierazle erabakigarria da osasuna hautematerakoan: 60-69 urteko adin-tartean 10 pertsonatik ia 7k osasun-egoera onean daudela adierazi dute, eta % 5,9k, ostera, osasun-egoera txarrean dagoela. Aitzitik, laurogei urte edo gehiagokoen kasuan, ehuneko horiek erabat aldatzen dira: elkarriketatuen % 38k adierazi du osasun-egoera onean edo oso onean dagoela, eta % 19,7k, berriz, balioespen negatiboa egin dio bere osasun-egoerari (txarra edo oso txarra). Adierazitako adin-talde horretan, gainera, hala-moduzko osasun-egoeran (osasun txarrarekin onarekin baino lotura handiagoa du horrek normalean) duela aitortu duen biztanleriaren ehunekoak ere gora egiten du.

32. GRAFIKOA. Osasun-egoera subjektiboa, adinaren arabera, 2010

Antzeko beste zenbait azterlanetan ikusitakoaren kasuan ez-bezala, adin horretan sexuen arteko desberdintasunak ez dira oso nabarmenak. Gizonen artean, osasun-egoera onean dagoela aitortu duen biztanleria-ehuneko handiagoa dago baina emakumeekin konparatuz, ehunekoak ez dira asko aldatzen. Emakumeen eta gizonen arteko desberdintasuna, beren osasun-egoera onaren balioespenari dagokionez, honako honetan ikusten da: emakumeek hala-moduzko gisa balioesten dute hein handiagoan, eta osasun-egoera txarrean daudela adierazi duten gizonen ehunekoa eta emakumeena oso antzekoak dira.

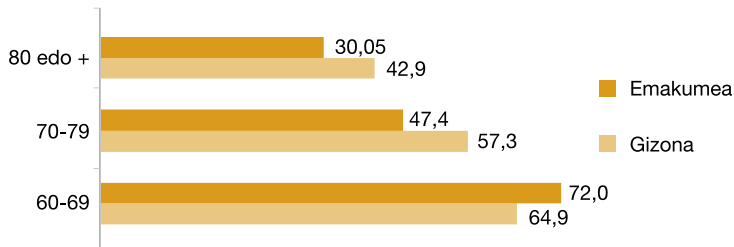
33. GRAFIKOA. Osasun-egoera subjektiboa, sexuaren arabera, 2010

Haatik, adinak gora egin ahala, sexuen arteko desberdintasunak ere handiagotu egiten dira beren osasuna hautemateari dagokionez, emakumeen balioespena modu esanguratsuan okerragotuz. Osasun-egoera onean edo oso onean daudela adierazi duten emakumeen ehunekoa % 72,0 da 60-69 urtekoen artean, eta laurogei urte edo gehiagokoen kasuan, berriz, ehuneko hori % 35,0 da. Gizonen kasuan, berriz, joera logiko horrekin jarraitzen badute ere (zenbat eta urte gehiago, orduan eta osasun-egoera okerragoa), ehunekoen arteko aldeak txikiagoak dira. 60-69 urtekoen taldearen eta 80 urte edo gehiagokoen taldearen artean, osasun-egoera onean daudela uste dutenen ehunekoa soilik % 22,1 jaisten da, eta emakumeen kasuan, berriz, alde hori % 37 da. Adineko pertsona gazteenen taldean (60-69 urte), nabarmendu beharrekoa da emakumeen ehunekoa gizonena baino handiagoa dela osasun-egoera onari dagokionez, eta laurogei urte edo gehiagoko pertsonen taldean, aldiz, ehuneko hori alde-rantzikatu egiten da.

Horretaz gain, beste hainbat aldagarri soziodemografikok ere osasun-egoera subjektiboan eragina dutela ikusi da. Esate baterako, osasun-egoera txarrean honako hauek nabarmentzen dira: seme edo alabarekin haren etxean bizi diren pertsonen ehunekoa, bakarrik bizi diren pertsonena, heziketa-maila txikiak dituzten pertsonena (horri dagokionez, aldagarri horrek generoarekin duen lotura kontuan hartu behar dugu), eta jakina, EBJk egiteko laguntza behar duten pertsonena.

34. GRAFIKOA. Osasun-egoera subjektiboa (Ona + Oso ona) sexuaren eta adinaren arabera, 2010

18. TAULA. Osasun-egoera subjektiboa, 2010

	Oso ona + Ona	Hala-moduzkoa	Txarra + Oso Txarra
GUZTIRA	56,5	33,0	10,5
Sexua			
Gizona	58,6	31,4	10,0
Emakumea	54,8	34,2	11,0
Adina			
60-69	68,7	25,4	5,9
70-79	51,4	37,4	11,3
80 edo gehiago	38,0	42,3	19,7
Etxekoen unitate mota			
Pertsona bakarrekia	49,8	34,0	16,2
Bikotea	55,2	37,5	7,3
B. a. bere etxean	63,2	27,4	9,4
B. a seme edo alabaren etxean	37,4	39,0	23,6
Heziketa-maila			
Analfabetoa	38,0	42,1	19,9
Ikasketarik gabe/ikasketak amaitu gabe	45,8	39,1	15,0
Lehen hezkuntza	64,6	28,8	6,6
Bigarren hezkuntza/Goi-mailakoak	73,8	22,5	3,7
EBJetarako laguntza behar du			
Laguntza behar du	23,5	44,7	31,8
Ez du behar	65,5	29,8	4,7

4.1.4.2. Mendetasuna eta desgaitasuna

Inkesta honetan, laguntza jasotzeko premia hamabi itemez (eguneroko bizitzako jardueri buruzkoak) osatutako eskala baten bitartez neurtu da. Eusko Jaurlaritzak

1993an garai hartako mendetasun-egoeren eraginaren bilakaera aztertzeke egindako ikerlanean erabilitako eskala berbera aukeratu dugu (Ikus 4.2.1 Epigrafea. Adinekoak Euskadin 1993-2010). Mendetasun- edo desgaitasun-maila honako erantzun-kategoria hauei jarraiki neurtzen da:

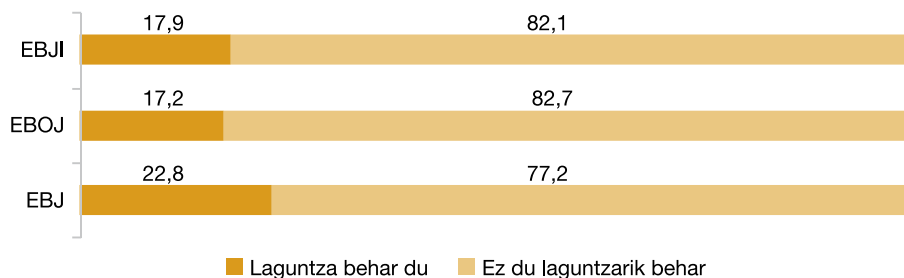
- Jarduera zehatza egin dezake.
- Egin dezake baina nolabaiteko zailtasunez.
- Egin dezake, baina laguntza behar du.
- Ezin du egin.

Horrela, biztanleria honako dimentsio hauetan sailkatu da:

- Laguntza behar du: jarduera egiteko laguntza behar badu edo ezin badu egin.
- Ez du laguntzarik behar: jarduera bere kabuz egin badezake, zailtasunez edo zailtasunik gabe.

Azterlan honen emaitzek erakusten dutenez, EAEko adineko biztanleriaren % 22,8k laguntza behar du eguneroko bizitzako jardueraren bat egiteko. % 17,2k nolabaiteko laguntza behar du oinarrizko jarduerak egiteko (oheratzeko eta jaikitzeke, bainatzeko eta duxatzeko, konketan garbitzeko, oinetako azazkalak mozteko, arropa janzteko eta erantzeko, komuna erabiltzeko eta bakarrik jateko), eta % 17,9k jarduera instrumentaletarako laguntza behar du (erosketak egitera joateko, janaria prestatzeko, etxea garbitzeko, arropa garbitzeko eta esekitzeko, telefonoa erabiltzeko, botikak dosifikatzeko, eta dirua erabiltzeko). (Estatuko datuekin alderatzeko, ikus honako epigrafe hau: 4.2.2 Adinekoen egungo egoera EAEn eta estatuan).

35. GRAFIKOA. Eguneroko bizitzako jardueretarako laguntza behar izatea, 2010

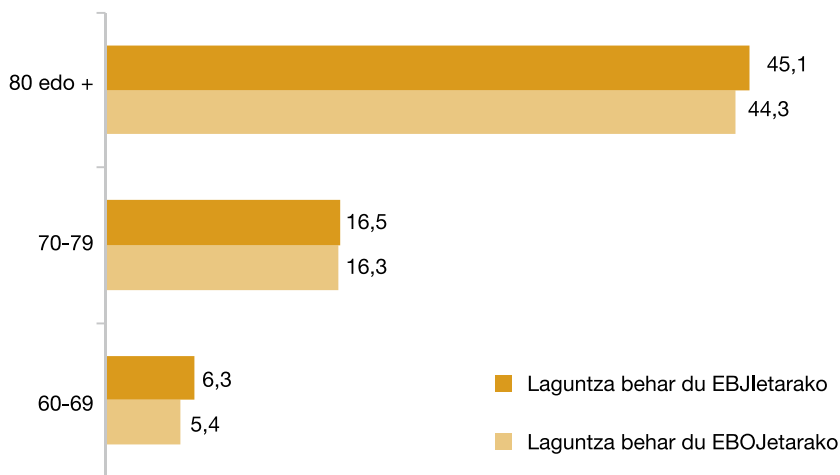
EBJI: Eguneroko bizitzako jarduera instrumentalak

EBOJ: Eguneroko bizitzako oinarrizko jarduerak

EBJ: Eguneroko bizitzako jarduerak

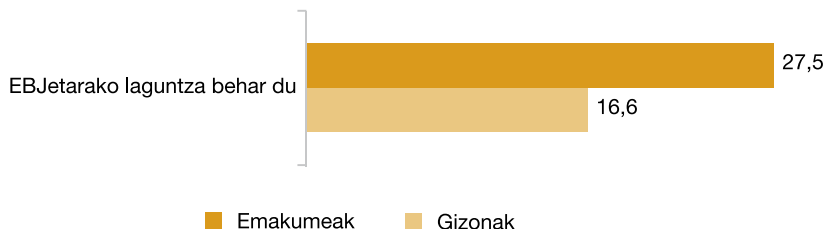
Laguntza behar izatea eta adina lotuta daude, eta hori nabarmena da. Adinak gora egin ahala, oinarrizko jarduerak nahiz jarduera instrumentalak egiteko laguntza behar duen –edo egin ezin dituen– biztanleriaren ehunekoa ere areagotu egiten da. 80 urte edo gehiagoko pertsonen taldearen barruan, bi pertsonatik ia batek laguntza behar du EBJ bat edo gehiago egiteko.

36. GRAFIKOA. EBJk egiteko laguntza behar izatea, adinaren arabera, 2010

Dakigunez, mendetasun-egoeren eraginean genero-desberdintasunak daudela begi-bistakoa da. Adineko 10 pertsonatik 3k laguntza behar du EBJtarako, edo ezin du EBJ bat edo gehiago egin. Gizonen artean, ehuneko hori % 16,6ra jaisten da. Datu horiek kontuan hartuz, berriz ere adierazi behar dugu desberdintasun handiak daudela adineko biztanleriaren egitura demografikoaren osaeran; horrela, emakumeek gizonak baino askoz ere garrantzi handiagoa izan ohi dute adinak gora egin ahala.

37. GRAFIKOA. EBJk egiteko laguntza behar izatea, sexuaren arabera, 2010

Seme edo alabaren jabetzako etxebizitzetan belaunaldi anitzeko etxekoen unitateetan bizi diren 10 pertsonatik 6k laguntza behar dute EBJk egiteko. Mendetasun-egoeran dauden pertsonak mota horretako etxekoen unitateetan bildu ohi dira, hots, seme edo alabarekin bizi dira haren etxean. Bestalde, garrantzitsua da nabarmentzea pertsona bakarreko etxekoen unitateetan bizi diren pertsonen % 30,9 ere egoera horretan dagoela, hau da, laguntza behar duela. Bikotekidearekin bizi diren pertsonen dagokienez, berriz, % 16,1ek baino ez du laguntza behar, eta beren etxean belaunaldi anitzeko etxekoen unitateetan bizi direnei dagokienez, berriz, ehuneko hori % 20,0 da. Laguntza behar duten pertsonen elkarbizitza-ereduen azterketa xehatuak oinarriturik dira horrelako pertsonentzako baliabide soziosanitarioen plangintzarako.

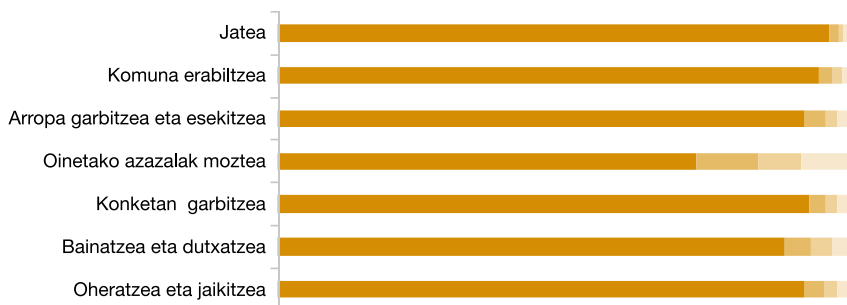
19. TAULA. EBJk egiteko laguntza behar izatea, 2010

	Laguntza behar du		
	EBOJ	EBJI	EBJk guztira
GUZTIRA 60 edo +	17,2	17,9	22,8
GUZTIRA 65 edo +	21,7	22,2	28,5
Adina			
60-69	5,4	6,3	8,6
70-79	16,3	16,5	22,2
80 edo +	44,3	45,1	54,1
Sexua			
Gizonak	12,0	13,8	16,6
Emakumeak	21,3	20,9	27,5
Etxekoen unitate mota			
Pertsona bakarrekoa	22,3	23,4	30,9
Bikotea	10,9	12,1	16,1
Bel. anitz. bere etxean	15,3	16,5	20,0
B. a. seme edo alabaren etxean	60,0	54,3	62,9
Beste bat	35,9	26,3	35,9
Habitata			
Landa-ingurunea	17,4	21,8	24,2
Tartekoa	24,6	18,2	28,8
Hiri-ingurunea	11,1	13,7	16,3
Osasun-egoera			
Oso ona+Ona	5,7	5,9	8,9
Hala-moduzkoa	22,2	22,2	29,2
Txarra+Oso txarra	50,4	56,1	65,0

Antza denez, habitatak ere eragina du mendetasun-egoeretan. EBJk egiteko laguntza behar izateari dagokionez, landa-inguruneetan edota tarteko inguruneetan bizi diren pertsonen ehunekoa handiagoa da. Zalantzarik gabe, landa-inguruneetan geratzen diren adinekoen taldea hiri-inguruneetan kokatutakoena baino askoz ere zaharragoa da.

Laguntzarik gabe egin ezin dituzten jardueri dagokienez, pertsonen ehunekoa handienez –zehazki, pertsonen % 16,3k– beren kabuz egin ezin duten oinarritzko jarduera oinetako azazkalak moztea da. Eta horren ondoren, honako hauek: bainatzea edo dutxatzea (% 7,2), oheratzea eta jaikitzea, konketan garbitzea eta arropa janztea eta erantztea (% 5 inguruko ehunekoekin), komuna erabiltzea (% 3,5), eta azkenik, jatea (% 2,5).

38. GRAFIKOA. EBOJk egiteko gaitasuna, 2010

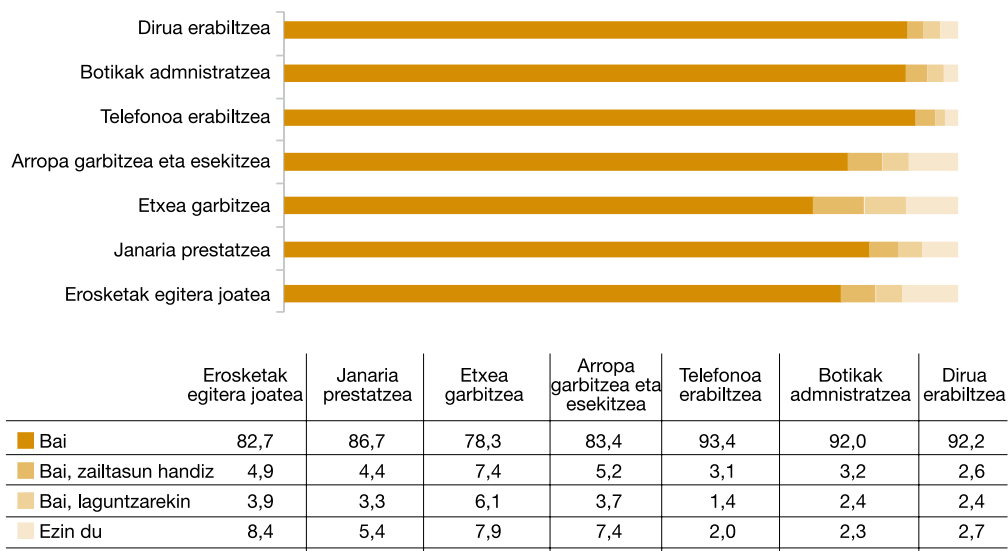
	Oheratzea eta jaikitzea	Bainatzea eta dutxatzea	Konkentan garbitzea	Oinetako azazkalak moztea	Arropa garbitzea eta esekitzea	Komuna erabiltzea	Jatea
■ Bai	91,4	88,0	92,5	72,5	91,4	94,0	95,7
■ Bai, zailtasunez	3,6	4,7	2,7	11,0	3,7	2,2	17,1
■ Bai, laguntzarekin	2,1	3,6	2,1	7,3	2,2	1,6	1,0
■ Ezin du	2,8	3,6	2,6	9,0	2,6	1,0	1,5

Jarduera instrumentalen barruan, biztanleriak ehunekoa handienez (zehazki, pertsonen % 14) laguntza behar duelako edo egin ezin duelako nabarmenena etxea garbitzea da. Eta horren ondoren, honako hauek: erosketak egitera joatea (% 12,3), arropa garbitzea eta esekitzea (% 11,1), janaria prestatzea (% 8,7), eta % 5etik beherako ehunekoarekin, honako hauek: dirua erabiltzea, botikak dosifikatzea eta telefonoa erabiltzea.

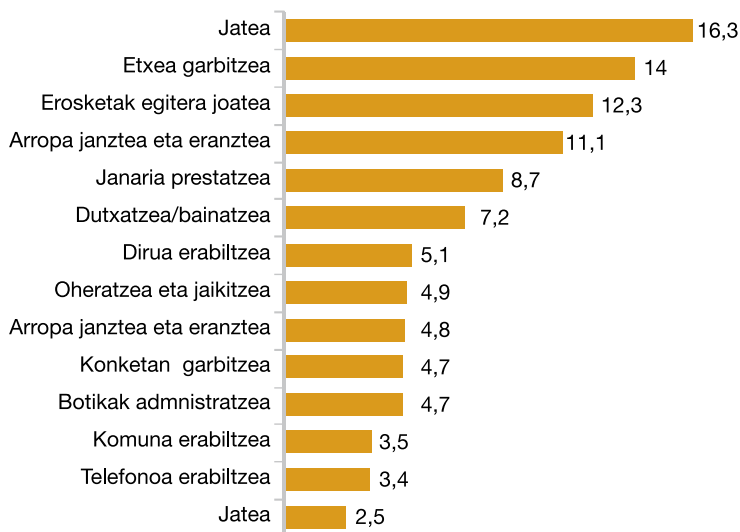
Laburbilduz, egunero egiterakoan arazo handienak sortzen dituzten jarduerak oinetako azazkalak moztea, etxea garbitzea eta erosketak egitera joatea dira. Horietan guztietan, gizarte-zerbitzuek eginkizun erabakigarria izan dezakete premia horiei

erantzuteko lanean, horrelako pertsonei ohiko ingurunean bizitzen jarraitzea ahalbidetuz eta mendetasun-egoera larrienak prebenituz.

39. GRAFIKOA. EBJIk egiteko gaitasuna, 2010

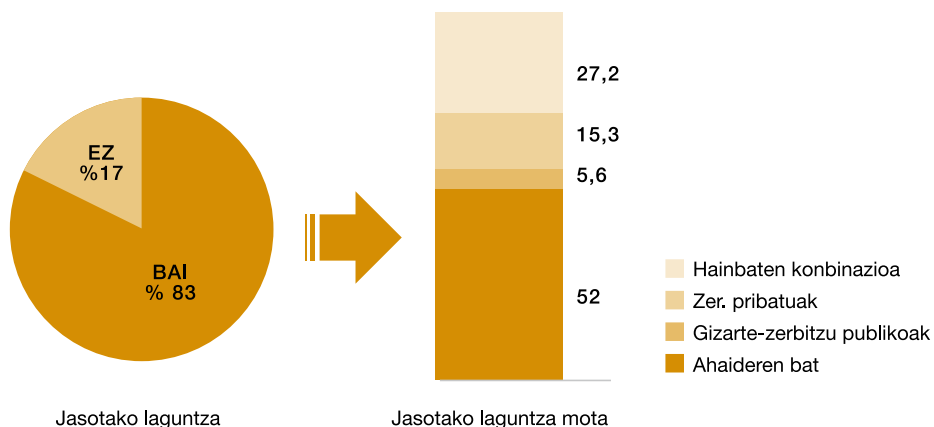
40. GRAFIKOA. Zein EBJetarako behar duten laguntza edo zein ezin duten egin, 2010

4.1.4.3. Laguntza jasotzea

Laguntza behar duten pertsonen guztizko kopuruaren % 83ren hitzetan, nolabait jasotzen du laguntza hori. Adierazitakoa gorabehera, EAEko adinekoen artean aipatutako jardueretarako laguntza behar dutenen % 17k ez du horrelako laguntzarik jasotzen.

41. GRAFIKOA. Laguntza jasotzea, 2010

Gai horretan ere, azterlan honen emaitzek agerian uzten dute familia-zaintzak protagonismo handia duela, adinekoek laguntza behar duten kasuetan. Argi eta garbi agertzen da «gizarte-babes ikusezineko armada» hori, batez ere seme-alaba zaintzaileek osatzen dutena eta emakume zaintzaileen kolektiboak (gehienak, etxe-lan-gileen kategorian kokatutako etorkinak) gero eta indar handiagoz sendotzen duena. Laburbilduz, maiztasun handinez jasotako laguntza familia-laguntza izan ohi da. Horrelako laguntzak ematen dituztenen banaketa honako hau da: kasuen % 52k aitortu duenez, jasotzen duen laguntza bakarra ahaideren baten ematen dio, % 27ren hitzetan, hainbat agenteren konbinaziotik iristen zaio laguntza (familia, gizarte-zerbitzuak edota kontratatutako zerbitzu pribatuak), % 15,3k kontratatutako zerbitzu pribatuen laguntza baino ez du jasotzen (etxe-langileren batengandik), eta soilik % 5,5ek jasotzen du gizarte-zerbitzu publikoen laguntza.

Laguntza behar duten eta jasotzen duten pertsonen guztizko kopuruaren % 74,2k ahaideren batengandik jasotzen du laguntza hori, ahaideren batengandik soilik edota bestelako arretaren batekin konbinatuta. EBJk egiteko laguntza ematen duten ahaideen % 36,4 gizonak dira eta % 63,6 emakumeak. Pertsona horien batez besteko adina 59 urte dira. Dena den 70 urte edo gehiagoko adin-taldean biltzen da biztanleria-ehuneko handiena (% 29,2). % 56,2ren kasuan, seme edo alabaren batek ematen

du horrelako laguntza, eta % 25,7ren kasuan, berriz, bikotekideak edota ezkontideak. Lau pertsonatik hiruk egunero edo ia egunero jasotzen du familia-laguntza hori.

20. TAULA. Zaintzailearen profila, 2010

	Guztira	Zaintzaile nagusia	Bigarren-mailako zaintzailea
Adina			
40 baino gutxiago	7,4	6,9	7,8
40-49	21,3	18,0	22,1
50-59	23,2	25,5	36,3
60-69	15,9	12,4	18,8
70 edo gehiago	29,2	35,1	10,5
Ed/Ee	2,9	2,1	5,0
Batez besteko adina	59,0	60,0	56,0
Sexua			
Gizonak	36,4	39,7	54,2
Emakumeak	63,6	60,3	45,8
Ahaidetasuna			
Bikotekidea edo ezkontidea	25,7	33,0	2,2
Semea edo alaba	56,2	50,1	64,2
Anaia edo arreba	7,9	7,1	12,9
Beste batzuk	10,3	9,8	20,7
Laguntzaren maiztasuna			
Egunero edo ia egunero	75,4	76,2	45,0
Astean behin edo bitan	15,8	16,2	41,2
Hilean behin edo bitan	7,1	5,2	10,8
Maiztasun txikiagoz	1,7	2,3	3,0

Inkestak zaintzaile nagusien eta bigarren mailako zaintzaileen arteko desberdintasunei buruzko xehetasunak ematen ditu. Horrela, emakumeek zaintzaile nagusien artean bigarren mailakoen artean baino garrantzi handiagoa dutela ikus dezakegu, edo beste modu batean esanda, intentsitate handienez zaintzen duen pertsona emakumea izan ohi da, baina zaintza-lan horretan laguntzen duen beste norbait dagoenean, gizonak emakumeen oso antzeko protagonismoa izaten hasten dira; bigarren mailako zaintzaileak gizonak nahiz emakumeak izan ohi dira. Bigarren mailako zaintzaileen barruan, biztanleria-ehuneko handiena biltzen duen adin-tartea 50-59 urtekoena da (% 36,3). Zaintzaile nagusiei dagokienez, bestalde, biztanleria-ehuneko handiena 70 urte edo gehiagokoen adin-tartea da (% 35,1). Adierazle horrek, honenbestez, ondo erakusten du zaintzak behar dituzten pertsonen eta horien zaintzaileen profilei da-

gokienez azken urteotan gertatutako aldaketa. Profil baten eta bestearen adinen oso lekualdaketa garrantzitsua ikus dezakegu; horrela, duela oso gutxi arte laguntza jasotzea espero zutenak laguntza-lanak egiten ari dira oraindik. Zaintzaileak zaharragoak dira eta lan gogorrenak emakumeentzat izaten jarraitzen dute, eta gerontologia-politiken planifikatzaileek bi alderdi horiek kontuan hartu behar dituzte.

Zaintzaile nagusien nahiz bigarren mailako zaintzaileen kasuan, semeek edota alabek hartzen dute zaintza-lana beren gain, baina zaintzaile nagusien barruan ezkontidearen edo bikotekidearen lana ere oso garrantzitsua da; bigarren mailako zaintzaileen artean, aitzitik, figura hori desagertu egin ohi da ia erabat. Zaintzaile nagusiek eman ohi duten laguntza ia egunerokoa da, eta bigarren mailakoek emandakoa, berriaz, honela banatuta dago: batetik, % 45,0k egunero edo ia egunero laguntzen du, eta % 41,2k, ostera, astean behin edo bitan.

21. TAULA. EBJetarako laguntza behar duten baina jasotzen ez duten pertsonak, 2010

	Ez du laguntzarik jasotzen
GUZTIRA	17,0
Sexua	
Gizona	19,3
Emakumea	16,0
Adina	
60-69	33,3
70-79	19,2
80 edo gehiago	9,9
Etxekoen unitate mota	
Pertsona bakarrekia	16,7
Bikotea	24,3
Bel. anitz. bere etxean	15,3
B. a. seme edo alabaren etxean	9,1
Habitata	
Hiriburua	27,7
< 5.000	8,5
5.000-20.000	19,1
20.000-50.000	14,9

Zaintzaile nagusien barruan, horrenbestez, adineko emakumeak nabarmentzen dira, zaindutako pertsonaren alabak edo bikotekideak izanik egunero horrelako la-

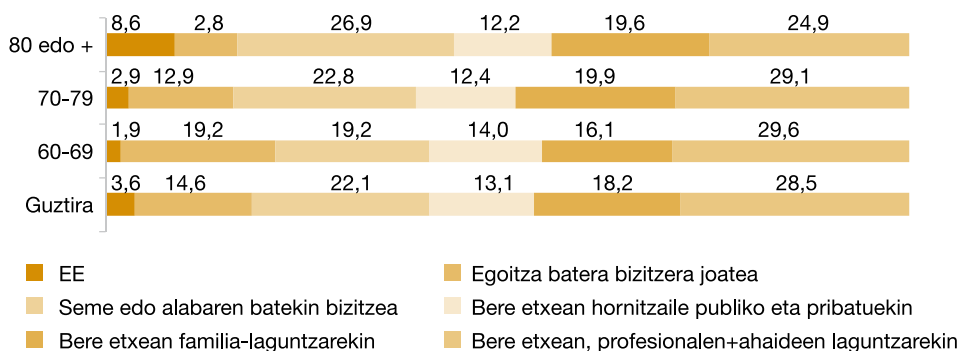
nak egiten dituztenak, hain zuzen ere (estatuko datuekiko alderaketa ikusteko, ikus honako epigrafe hau: 4.2.2. Adinekoen egungo egoera EAEn eta estatuan).

Pertsonak laguntza hainbat agenterengandik jasotzen duenean, % 98,9ren kasuan laguntza hori ahaideren batek ematen dio, % 66,5en kasuan, berriz, kontratatutako zerbitzu pribatuak, eta % 49,8n, azkenik, gizarte-zerbitzu publikoak. Intentsitate eta maiztasun handienez jasotako laguntza familia-laguntza da (% 58,5), ondoren, kontratatutako zerbitzu pribatuak (% 26,8), eta azkenik, gizarte-zerbitzuak (% 14,6).

Mendetasun-egoeran dagoen pertsona zaintzeko aukerarik hoberenari buruz galdetzean, pertsona horri ohiko etxebizitzan geratzea ahalbidetzen dioten aukeretatik bat hautatu du % 59,8k. Horien artean, gehien nahi dutena zera da, zaintza profesionalak jasotzea, beharrezko familia-laguntzarekin batera, bere etxean (% 28,5). Etxetik ateratzea aukeratzen dutenen kasuan, aukerarik gustukoena seme edo alabaren batekin bizitzea da (% 22,1). Egoitza batera bizitzera joatea 60-69 urteko pertsonen % 19,2ren aukerarik gustukoena da, baina laurogei urtetik gorakoek taldean ehuneko hori % 7,8ra jaisten da, eta seme edo alabaren batekin bizitzea nahiago duten adinekoen ehunekoak, oster, gora egiten du. Horrela, zaintzaren gaineko itxaropenei dagokienez, belaunaldien artean desberdintasunak daudela ikus daiteke, baina horretaz gain, beste hainbat azterlanetan islatu den bezala, etxe-ingurunea galtzeko arriskua hurbiltzen zaien heinean, adinekoek ingurune horretan egotea nahiago izateko joera dutela ere bai.

Aldagarri hori EBJetarako laguntza-premiarekin lotzen denean, adierazitakoa nahiago dutela islatuta geratzen da. Laguntzarik behar ez duten pertsonen ehunekoa behar dutenen ehunekoa baino bi aldiz handiagoa da, laguntza behar izanez gero nahiago luketen bizitoki gisa egoitza hautatzeari dagokionez.

42. GRAFIKOA. Laguntza beharko balu, non nahiago lukeen bizi, 2010

Seme edo alabaren etxean belaunaldi anitzeko etxekoen unitateetan bizi diren pertsonen % 50ek haien ondorengoen etxera joatea nahiago ohi du, baina hala eta guztiz ere, nabarmendu beharrekoa da % 27,8k bere etxean profesionalen eta ahai-deen zaintza nahiago dutela. Beste modu batean esanda, beren seme-alaben etxean bizi diren pertsona ugari nahiago zuten beren etxean geratu.

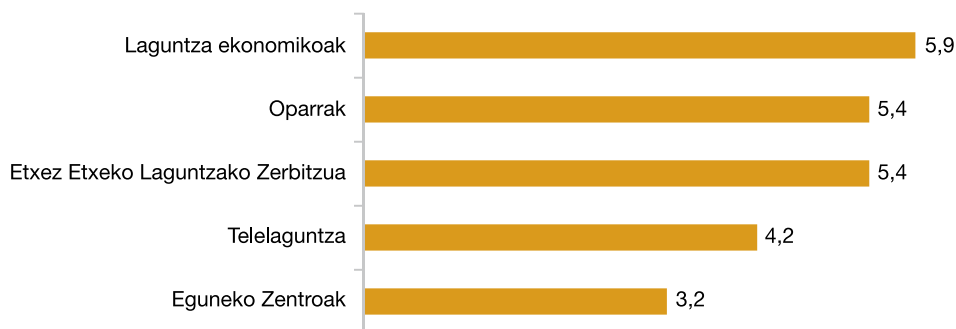
22. TAULA. Laguntza beharko balu, non nahiago lukeen bizi, 2010

	Bere etxean geratzea			Etxez aldatzea		EE
	Zaintza profesionala +familiaren laguntza	Familiaren zaintza	Profesionalen zaintza (publikoa edo pribatua)	Seme edo alabaren baten etxera	Egoitza	
GUZTIRA 60 edo +	28,5	18,2	13,1	22,1	14,6	3,6
GUZTIRA 65 edo +	28,7	19,0	13,3	23,0	11,8	4,2
Adina						
60-69	29,6	16,1	14,0	19,2	19,2	1,9
70-79	29,1	19,9	12,4	22,8	12,9	2,9
80 edo +	24,9	19,6	12,2	26,9	7,8	8,6
Sexua						
Gizonak	25,4	20,5	13,6	20,8	15,9	3,8
Emakumeak	30,7	16,4	12,7	23,0	13,6	3,5
Etxekoen unitate mota						
Pertsona bakarrekoa	27,7	18,1	19,9	14,8	15,1	4,4
Bikotea	29,2	21,0	13,7	17,3	16,6	2,3
Bel. anitz. bere etxean	28,3	16,5	9,2	28,8	13,2	4,0
B. a. seme edo alabaren etxean	27,8	5,6	5,6	50,0	11,1	
Beste bat	30,8	17,9	7,7	25,6	15,4	2,6
Habitata						
Landa-ingurunea	26,4	23,5	15,3	19,5	10,1	5,2
Tartekoa	20,7	22,9	11,7	23,5	17,0	4,2
Hiri-ingurunea	37,4	9,0	12,1	23,2	16,8	1,7
Osasun-egoera						
Oso ona+Ona	31,2	16,9	13,3	21,8	16,5	0,3
Hala-moduzkoa	27,4	20,9	12,7	24,3	12,1	2,6
Txarra+Oso txarra	24,4	21,1	16,3	21,1	13,8	3,3
EBJetarako laguntza behar du						
Laguntza behar du	29,3	13,0	11,6	25,7	8,0	12,3
Ez du behar	28,2	19,7	13,6	20,9	16,4	1,1

4.1.4.4. Gizarte-baliabideak

Herri Administrazioek emandako gizarte-zerbitzu edo -laguntzak erabiltzeari dagokionez, sailkapena honako hau da: biztanleria-ehuneko handienarekin (% 5,9), zaintzaileentzako prestazio ekonomikoak, horren ondoren, Etxez Etxeko Laguntzako Zerbitzua (% 5,4k modalitate hori erabiltzen dutela aitortu du); jarraian, oporren programaren erabilera, ondoren, telelaguntza-programa jasotzen duen % 4,2, eta azkenik, eguneko zentroak % 3,2k erabiltzen ditu horrelakoak. Egoitza-zerbitzuen erabilerari buruz ez zaie galdetu elkarrizketatuei (aldi baterako egonaldien kasuan izan ezik), azterlan hau beren etxebizitzetan bizi diren adinekoetara mugatuta baitago.

43. GRAFIKOA. Gizarte-baliabideen erabilera azken urtean, 2010

Lehen bost baliabideak (laguntza ekonomikoak, Etxez Etxeko Laguntzako Zerbitzua, oporrak, telelaguntza eta eguneko zentroak) erabiltzen dituzten pertsonen taldea xehetasun handiagoz aztertu ondoren, begien bistakoa da adina, osasun-egoera eta laguntza-premia lotuta daudela gizarte-baliabide desberdinen erabilerarekin. Urte gehien izanik osasun-egoera txarrean eta mendetasun-egoeran dauden pertsonak erabiltzen dituzte horrelako baliabideak batez ere, bereziki mendetasuna prebenitzarekin eta autonomia mantentzearekin lotutako baliabideak. Programa publikoen bitartez oporretara joatea adineko pertsona gazteenek (betiere osasun-egoera onean badaude) neurri handiagoan erabilitako programa dugu.

Espero bezala, pertsona bakarreko etxeko unitateetan telelaguntzaren, EELZen eta eguneko zentroen erabilera da nabarmentzekoa, eta belaunaldi anitzeko etxeko unitateetan (etxea seme edo alabarena izaki), berriz, zaintzailearentzako laguntza ekonomikoetako programaren erabilera.

23. TAULA. **Gizarte-baliabideen erabilera azken urtean, 2010**

	EELZ	Laguntza ekonomikoak	Oporrak	Telelaguntza	Eguneko Zentroak
GUZTIRA 60 edo +	5,4	5,9	5,4	4,2	3,2
GUZTIRA 65 edo +	6,9	6,6	5,6	5,4	4,3
Adina					
60-69	1,9	4,4	6,9	1,0	1,3
70-79	5,9	5,2	5,4	5,0	4,1
80 edo +	12,3	10,2	2,1	10,2	5,7
Sexua					
Gizonak	5,0	5,0	6,1	2,9	3,8
Emakumeak	5,7	6,6	4,8	5,3	2,8
Etxekoen unitate mota					
Pertsona bakarrekoa	9,3	4,1	5,2	10,0	5,9
Bikotea	6,4	6,8	6,6	2,5	3,6
Be. anitz. bere etxean	2,4	5,2	4,7	2,4	1,4
B. a. seme edo alabaren etxean	0,0	8,6	0,0	5,6	0,0
Beste bat	7,7	10,3	5,1	2,6	0,0
Habitata					
Landa-ingurunea	6,8	7,5	7,7	3,5	5,2
Tartekoa	4,2	5,6	4,2	5,3	2,2
Hiri-ingurunea	5,2	4,5	4,0	4,0	2,1
Osasun-egoera					
Oso ona+Ona	3,5	3,2	6,3	2,9	2,4
Hala-moduzkoa	5,4	8,3	5,2	3,9	3,9
Txarra+Oso txarra	15,4	10,6	1,6	11,4	5,6
EBJetarako laguntza behar du					
Laguntza behar du	13,8	12,0	3,6	12,0	6,9
Ez du behar	2,9	4,1	5,9	1,9	2,0

Mendetasun-egoeran dauden pertsonen arreta emateko lehentasunezkoak beharko luketen neurriak zeintzuk diren galdetzean, % 51,7k EELZren alde dagoela adierazi du, % 20,8k, berriz, prestazio ekonomikoen alde, % 17,2k, ostera, egoitza-zerbitzuen alde, eta % 6k, azkenik, bitarteko baliabideen alde, esaterako, eguneko zentroak. Adinak gora egin ahala, nahiago dituzten baliabideak aldatu egiten dira; gehienak EELZren alde badaude ere, egoitza-zerbitzuen eta bitarteko baliabideen alde dauden ehunekoa txikiagotu egiten da eta prestazio ekonomikoen alde dauden ehunekoa, aldiz, handiagotu; gaur egun, Mendetasun Egoeran dauden Autonomia Pertsonala eta Arreta Sustatzeko Legean jasotakoak identifikatu ohi dira horrelako prestazio ekonomiko gisa.

Egoitza Zerbitzuei dagokienez, bestalde, hiri-habitatetan bakarrik bizi diren, osasun-egoera onean dauden eta EBJetarako laguntzarik behar ez duten pertsonak egon ohi dira horiekin ados hein handiagoan.

24. TAULA. Mendetasun-egoeran dauden pertsonen arreta emateko lehenetsunezko neurriak, 2010

	EELZ	Egoitza zerbitzuak	Bitarteko baliabideak	Prestazio ekonomikoak	ED/EE
GUZTIRA 60 edo +	51,7	17,2	6,0	20,8	4,3
GUZTIRA 65 edo +	52,8	16,5	5,5	20,8	4,4
Adina					
60-69	50,6	19,4	8,1	19,4	2,5
70-79	52,3	17,2	5,0	21,7	3,8
80 edo gehiago	52,9	12,7	3,3	22,1	9,0
Sexua					
Gizonak	52,9	17,7	7,4	16,8	5,2
Emakumeak	50,7	17,0	4,8	23,9	3,7
Etxearen unitate mota					
Pertsona bakarrekoa	44,4	21,5	6,3	22,2	5,6
Bikotea	56,6	15,5	4,5	21,4	2,0
Be. anitz. bere etxean	52,0	16,7	7,5	18,6	5,2
B. a. seme edo alabaren etxean	44,4	11,1	2,8	30,6	11,1
Beste bat	43,6	23,1	7,7	20,5	5,1
Habitata					
Landa-ingurunea	62,7	12,0	5,6	14,8	4,9
Tartekoa	50,3	19,8	3,6	21,2	5,0
Hiri-ingurunea	41,6	20,6	8,5	26,2	3,1
Osasun-egoera					
Oso ona+Ona	49,8	17,5	8,0	23,1	1,5
Hala-moduzkoa	58,4	16,8	3,6	18,6	2,6
Txarra+Oso txarra	53,3	18,0	4,1	21,3	3,3
EBJetarako laguntza behar du					
Laguntza behar du	51,8	11,2	3,6	19,9	13,4
Ez du behar	51,5	19,1	6,8	21,0	1,6

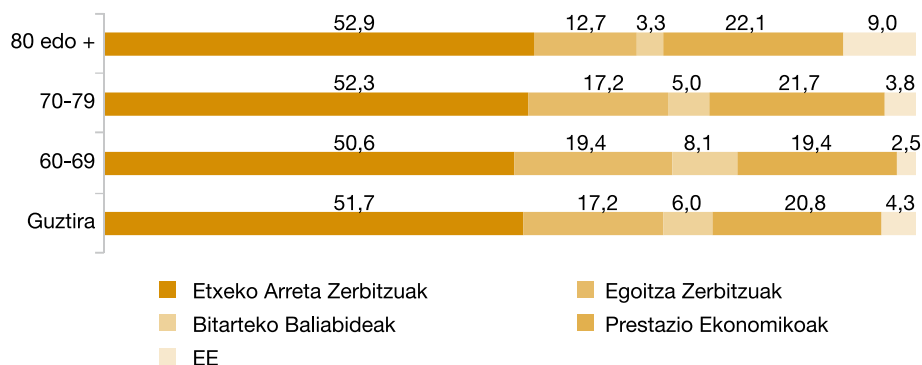
Garrantzitsua da honako hau nabarmentzea: Mendetasun Egoeran dauden Autonomia Pertsonala eta Arreta Sustatzeko Legea komunikabideetan eta herri-administrazioen kanpainetan hedapen zabala izaten ari bada ere, pertsonen ehuneko handi batek oraindik ez du haren berri. EAEn 60 urtetik gorako pertsonen erdiak bai-

no apur bat gehiagok baino ez dute ezagutzen aipatutako Legea. Legegintza-ekimen horren berri izan ez duten pertsonak emakumeak dira nagusiki, laurogei urte edo gehiagokoak, landa-habitatetan seme edo alabaren baten etxean bizi direnak, osasun-egoera txarrean daudenak, EBJetarako laguntza behar dutenak eta hileko 600 euro baino gutxiagoko diru-sarrerak dituztenak. Alabaina, pertsona horiengan ia zuzeneko eragina du Lege horrek.

25. TAULA. Mendetasun Legearen berri izan duten pertsonak, 2010

	Bai	Ez
GUZTIRA 60 edo +	55,9	42,0
GUZTIRA 65 edo +	51,8	44,1
Adina		
60-69	65,8	31,3
70-79	49,1	47,5
80 edo +	40,6	51,2
Sexua		
Gizonak	59,0	36,1
Emakumeak	51,2	45,2
Etzekoen unitate mota		
Pertsona bakarrekoa	47,2	47,2
Bikotea	56,5	41,2
Bel. anitz. bere etxean	59,3	35,8
B. a. seme edo alabaren etxean	36,1	52,8
Beste bat	48,7	48,7
Habitata		
Landa-ingurunea	46,6	48,5
Tartekoa	60,6	35,2
Hiri-ingurunea	57,5	39,2
Osasun-egoera		
Ona+Oso ona	60,7	37,8
Regular	53,1	44,6
Txarra+Oso txarra	38,7	56,5
EBJetarako laguntza behar du		
Laguntza behar du	40,5	47,1
Ez du behar	58,7	39,5
Hileko diru-sarrerak		
600 eurotik behera	48,6	48,0
601-900	51,8	43,5
901-1.800	62,0	36,1
1.800 euro baino gehiago	72,3	13,8

44. GRAFIKOA. Mendetasun-egoeran dauden pertsonen arreta emateko lehentasunezko neurriak, 2010

4.1.5. EGUNEROKO BIZITZA

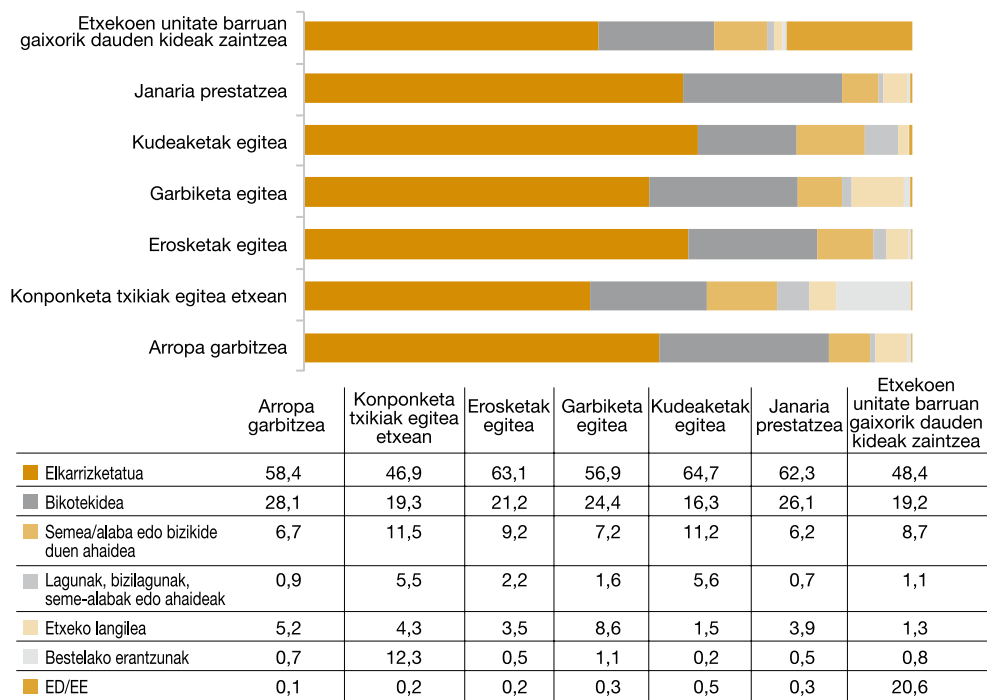
Adinekoen bizi-baldintzak aztertzeke egindako inkesta gehienetan bezala, egunegindako jardueren segidaren bitartez sistematizatzen da eguneroko bizitza. Jarduera guztiak bi talde handitan banatu dira azterlan honetan: lehen taldean, etxea mantentzeko eta besteak zaintzeko eta horiei laguntzeko egindako lanak ditugu (etxeko lanak eta familia-lanak), eta bigarrenean, berriz, astialdian egindako jarduerak.

4.1.5.1. Etxeko eta familiako lana

Etxeko eta familiako lan gisa egiten diren jarduerak eta lanak dira benetan esanguratsuenak zahartzaroaren eremuan. Bizitzako etapa horretan, familia egunerokotasunaren ardatz nagusia da, enplegua soziabilitatearen, autoestimatuaren, nortasunaren eta denbora-egituraketaren iturri gisa ordeztuz. Erretiroa hartzeko adinean sartzearekin batera, lan-merkatutik bereizten dira, eta horren ordez familiari eskaintzen zaion denbora handitu egiten da.

4.1.5.1.1. Etxeko lanen banaketa

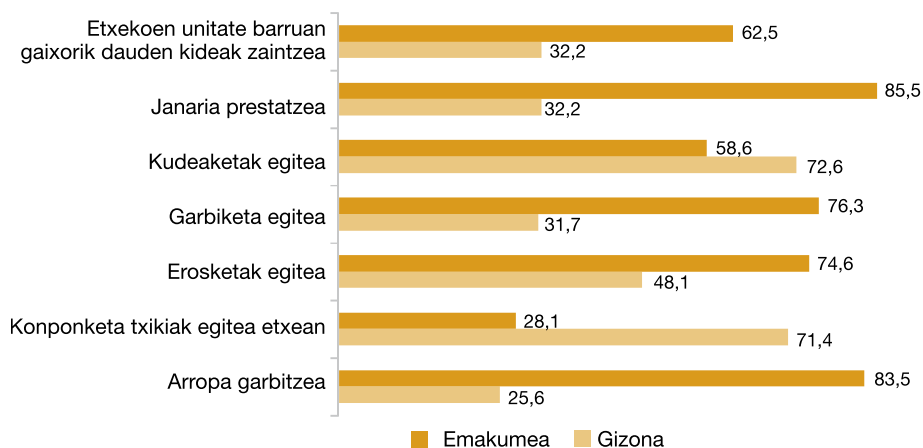
Honako jarduera hauek bildu dira inkestan etxeko lan gisa: arropa garbitzea, konponketa txikiak egitea etxean, erosketak egitea, garbiketa egitea, kudeaketak egitea, janaria prestatzea eta etxeko unitate barruan gaixorik dauden kideak zaintzea. Emaizen arabera, jarduera horiek guztiak elkarriketatua edo horren ezkontideak egiten dituzte batez ere, hau da, etxeko unitateko adinekoek, betiere genero-profil nabarmenaren pean. Adinekoarekin bizi diren ahaideen laguntza honako lan hauetan nabarmentzen da: konponketa txikiak eta kudeaketak egitea (% 11,5 eta % 11,2, hurrenez hurren), batez ere elkarriketatua emakumea den etxeko unitateetan. Etxeko enpleguaren erabilera areagotu egiten da etxea garbitzeko lanetan (% 8,6).

45. GRAFIKOA. **Etxeko lanen banaketa, 2010**

Etxeko lanak banatzerakoan sortzen diren genero-desberdintasunak nabarmenak dira. Honako hauek dira batez ere emakumeek egiten dituzten jarduerak: arropa garbitzea, erosketak egitea, garbiketa-lanak egitea, janaria prestatzea eta gaixorik dauden etxeko unitateko kideak zaintzea. Lan horiek tradizionalki esleitu zaizkienak dira. Honako jarduera hauetan gizonen ehunekoa emakumeena baino handiagoa da: konponketa txikiak egitea eta kudeaketak egitea. Tradizionalki emakumeen lana izan den eta gizonen ehunekoa handia den lana erosketak egitea da (% 48,1). Hori da zahartzaroan gizoni esleitzen zaizkien jardueretako bat. Etxeko unitate barruan eta familia barruan etxeko eremutik eta eremu pribatutik kanpoen dagoen lana da.

Bakarrik bizi direnak beraiek arduratzen dira beren etxeko lanak egiteaz, nahiz eta jarduera batzuetan beste pertsona batzuen laguntza nabarmentzen den. Laguntza ematen dutenak honako hauek izaten dira: seme-alabak, bizilagunak, lagunak, beste ahaide batzuk, eta kasu gutxiagotan etxeko langileak. Honako jarduera hauetan behar izaten dute beste batzuen laguntza hein handienera: konponketa txikiak egitea eta kudeaketak egitea; kasu horietan gehienetan ahaideen, bizilagunen edo lagunaren laguntza eskatzen dute. Etxeko langilearen laguntza etxeko garbiketa egiteko nabarmentzen da (kasuen % 18,1).

46. GRAFIKOA. Etxeko lanen banaketa sexuaren arabera, 2010

Gazteenen eta 80 urtetik gorakoen artean dauden aldeak nabarmenak dira. Adineko gazteenek joera handiagoa dute jarduera horiek beraiek egiteko, baina adinean aurrera egin ahala beste batzuen laguntza behar da eguneroko lan horiek egiteko. 60-69 urtekoen % 66,0k bere etxeko garbiketa egiten du, baina kopuru hori % 39,9ra jaisten da laurogei urte edo gehiagokoetan. Ahaide nagusiei laguntzen dietenak ahaideak, bizilagunak edo lagunak izaten dira, eta etxeko langilearen figura ehuneko txikiagoan azaltzen da (garbiketa egiteko izan ezik). Argi dago osasun txarragoa izateak eragozten duela jarduera horiek norberak egin ahal izatea.

26. TAULA. Etxeko lanen banaketa, 2010

	Elkarriketatua	Bikotekidea	Informala	Profesionala	Beste perts. bat
ARROPA GARBITZEA					
GUZTIRA 60 edo +	58,4	28,1	7,6	5,1	0,7
GUZTIRA 65 edo +	57,4	26,7	9,3	5,9	0,8
60-69	60,7	34,4	2,5	2,1	0,2
70-79	60,0	28,3	6,6	4,5	0,7
80 edo +	50,6	14,4	20,6	12,8	1,6
Gizonak	25,6	59,9	7,3	5,9	1,1
Emakumeak	83,5	3,7	7,9	4,7	0,3
Pertsona bakarrekoa	84,4	0,4	3,3	10,8	1,1
Bikotea	50,7	46,8	0,5	1,1	0,7
Bel. anitz. bere etxean	54,1	29,4	10,8	5,2	0,5
B. a. seme edo alabaren etxean	22,2	8,3	63,9	2,8	2,8
Beste bat	42,1	13,2	31,6	13,2	0,0

.../...

.../...

	Elkarriket- tatua	Bikotekidea	Informala	Profesionala	Beste perts. bat
KONPONKETA TXIKIAK EGITEA ETXEAN					
GUZTIRA 60 edo +	47,0	19,3	17,0	4,2	12,3
GUZTIRA 65 edo +	44,4	16,2	22,1	4,7	12,4
60-69	57,0	24,0	5,0	2,7	11,1
70-79	47,6	17,8	19,0	3,8	11,7
80 edo +	24,3	11,9	39,1	8,2	16,0
Gizonak	71,5	9,2	8,6	3,1	7,3
Emakumeak	28,1	27,1	23,4	5,3	16,1
Pertsona bakarrekia	55,6	0,0	19,3	7,4	17,8
Bikotea	48,3	31,9	7,7	1,6	10,3
Bel. anitz. bere etxean	44,1	20,8	18,6	4,7	11,6
B. a. seme edo alabaren etxean	19,4	0,0	75,0	0,0	5,6
Beste bat	28,2	12,8	33,3	12,8	12,8
EROSKETAK EGITEA					
GUZTIRA 60 edo +	63,1	21,2	11,4	3,6	0,5
GUZTIRA 65 edo +	59,4	22,1	13,7	4,0	0,7
60-69	71,4	22,3	4,0	1,9	0,2
70-79	61,6	24,4	10,6	2,7	0,2
80 edo +	47,5	13,5	28,7	8,6	1,6
Gizonak	48,1	39,7	7,8	4,0	0,2
Emakumeak	74,6	7,0	14,2	3,2	0,7
Pertsona bakarrekia	79,6	0,4	10,0	8,1	1,9
Bikotea	60,0	37,0	2,0	0,5	0,0
Bel. anitz. bere etxean	61,6	20,3	14,4	3,3	0,2
B. a. seme edo alabaren etxean	20,0	0,0	77,1	2,9	0,0
Beste bat	39,5	13,2	36,8	10,5	0,0
GARBITASUNA EGITEA					
GUZTIRA 60 edo +	57,0	24,3	8,8	8,6	1,1
GUZTIRA 65 edo +	52,9	24,4	10,7	10,5	1,3
60-69	66,0	27,8	2,7	3,1	0,2
70-79	55,6	26,1	9,2	7,9	0,7
80 edo +	39,9	13,6	21,0	21,8	3,7
Gizonak	31,7	50,8	8,0	8,0	1,3
Emakumeak	76,3	4,2	9,4	8,9	0,9
Pertsona bakarrekia	74,4	0,4	4,8	18,1	1,5
Bikotea	50,5	43,9	1,6	3,4	0,5
Bel. anitz. bere etxean	57,4	22,6	11,3	7,8	0,9
B. a. bere seme edo alabaren etxean	17,1	2,9	65,7	8,6	5,7
Beste bat	39,5	10,5	36,8	13,2	0,0

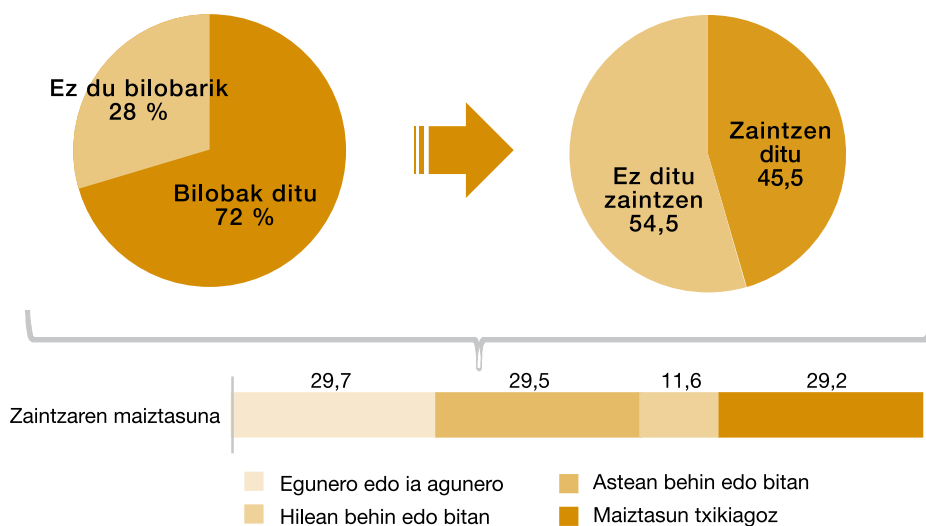
EMAITZEN AZTERKETA

	Elkarriket- tatua	Bikotekidea	Informala	Profesionala	Beste perts. bat
KUDEAKETAK EGITEA					
GUZTIRA 60 edo +	64,7	16,3	16,8	1,5	0,2
GUZTIRA 65 edo +	58,4	17,8	21,0	2,0	0,2
60-69	79,3	15,0	5,2	0,2	0,0
70-79	60,7	20,8	16,5	1,4	0,2
80 edo +	40,6	11,1	42,2	4,9	0,4
Gizonak	72,7	16,8	9,0	1,0	0,2
Emakumeak	58,7	16,0	22,7	1,9	0,1
Pertsona bakarrekoa	73,0	0,7	21,1	4,1	0,4
Bikotea	64,5	29,8	4,8	0,2	0,0
Bel. anitz. bere etxean	64,2	14,8	19,8	0,9	0,2
B. a. seme edo alabaren etxean	16,7	0,0	83,3	0,0	0,0
Beste bat	51,3	5,1	33,3	7,7	0,0
JANARIA PRESTATZEA					
GUZTIRA 60 edo +	62,4	26,1	6,8	3,9	0,5
GUZTIRA 65 edo +	60,5	26,1	8,4	4,3	0,6
60-69	66,0	29,4	2,1	2,1	0,2
70-79	62,3	28,9	5,6	2,7	0,2
80 edo +	54,3	14,3	19,6	9,4	2,0
Gizonak	32,1	55,3	7,5	4,4	0,6
Emakumeak	85,6	3,8	6,3	3,5	0,4
Pertsona bakarrekoa	86,3	0,4	3,0	9,3	0,7
Bikotea	53,1	45,3	0,5	0,7	0,2
Bel. anitz. bere etxean	60,8	25,5	9,7	3,3	0,5
B. a. seme edo alabaren etxean	35,1	8,1	51,4	2,7	2,7
Beste bat	40,0	12,5	37,5	10,0	0,0
ETXEKOEN UNITATE BARRUAN GAIXORIK DAUDEN BESTE KIDE BATZUK ZAINTZEA					
GUZTIRA 60 edo +	48,2	19,3	9,8	1,3	0,9
GUZTIRA 65 edo +	42,8	20,4	12,2	1,8	1,2
60-69	56,4	19,1	3,7	0,5	0,2
70-79	47,1	23,1	7,2	0,9	0,9
80 edo +	30,5	12,4	29,4	4,0	2,3
Gizonak	32,3	35,2	7,1	0,2	0,9
Emakumeak	62,5	5,2	12,0	2,2	0,8
Bikotea	49,9	22,3	1,6	0,9	0,5
Bel. anitz. bere etxean	49,8	18,9	11,6	1,2	1,2
B. a. seme edo alabaren etxean	25,0	2,8	61,1		2,8
Beste bat	35,9	5,1	33,3	7,7	0,0

4.1.5.1.2. Bilobak eta bestelako ahaideak zaintzea

Elkarrekikotasun-printzipioak, familia-eremuan zaintzak besterenganatuz, oso garrantzi handia du gure kulturean. Garrantzitsua da nabarmentzea adinekoek beste etxeko enitateei edo familiako kideei ematen dieten laguntza, zerbitzu publikoek betetzen ez dituzten premiak arintzeko balio baitute. Familia da oraindik ere adinekoentzako erreferentzia-unitatea, bai zaintzak jasotzeko garaian, bai haien elkartasunaren xede izaterakoan ere (Abellán, Puga eta Sancho, 2006). Adinekoen artean, gehien egiten duten familia-elkartasunaren praktika bilobak zaintzea da. Adineko kopuru handi batek egiten dituzte laguntzeko lan horiek. Bilobak dituzten Euskadiko adinekoen artean (% 72), % 45,6k adierazi du biloben eguneroko zaintzan laguntzen dietela seme-alabei (% 56,7 da 60-69 urtekoen kasuan). Laguntzeko ekintza hori familia- eta lan-bizitza uztartzeko premiei erantzuteko familiak erabili duen gaitasunetako bat da. Aitona-amonak asko erabiltzen den baliabidea da laneko ordutegiak nahiz lanaren eskakizunak eta familia mantentzea bateragarri egin ahal izateko.

47. GRAFIKOA. Bilobak zaintzea, 2010

Aitona-amona zaintzaile guztien artetik % 52,8 emakumeak dira eta % 47,2 gizak, 10etik 9 60-79 urtekoak dira, eta ia erdia (% 48,4) bikotekidearekin bizi diren adinekoak dira. Bilobak zaintzea, neurri handi batean, bikotekidearekin batera egiteko lana da, aitona eta amona, biak, tartean sartzen dituenak. Ondoren, etxea adinekoaren jabetzakoa izaki belaunaldi anitzeko etxeko enitateak daude, zaintza adineko horien % 32,6ren esku dago. Egoera berean dauden pertsona bakarreko etxeko enitateak % 15,0 dira (Ehuneko bertikalak).

Ehuneko horizontalek adierazten digute bilobak dituzten laurogei urte edo gehiagoko % 18,2k biloba horiek zaintzeko jardueretan parte hartzen duela, oso kontuan hartu beharreko kopurua. Era berean, ez dugu ahaztu behar EBJk egiteko laguntza behar dutenen % 25,1ek ere egiten dituela laguntzeko lan horiek.

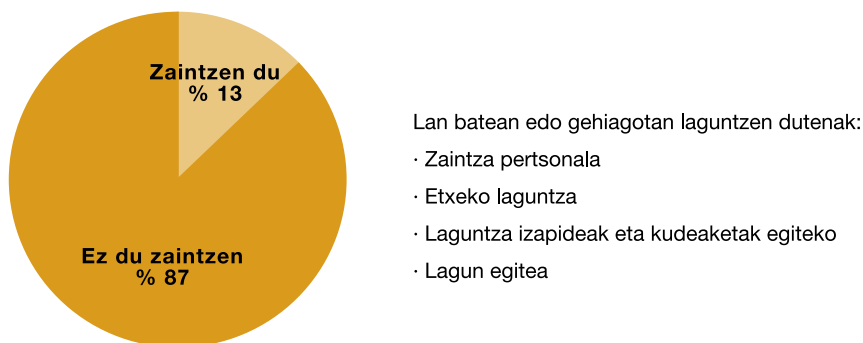
27. TAULA. **Bilobak zaintzea, 2010**

	Ehuneko bertikalak	Ehuneko horizontalak
GUZTIRA 60 edo +	100,0	45,5
GUZTIRA 65 edo +	-	43,6
Adina		
60-69	47,6	57,0
70-79	43,9	48,7
80 edo +	8,5	18,2
Sexua		
Gizonak	47,3	51,4
Emakumeak	52,7	41,3
Etxeko unitate mota		
Pertsona bakarrekoa	15,0	33,3
Bikotea	48,4	52,6
Bel. anitz. bere etxean	32,6	47,4
B. a. seme edo alabaren etxean	1,7	23,3
Beste bat	2,4	39,1
Habitata		
Landa-eremua	34,3	47,3
Tartekoa	28,2	39,2
Hiri-eremua	37,5	49,8
Osasun-egoera		
Oso ona+Ona	62,3	53,2
Hala-moduzkoa	30,9	43,6
Txarra+Oso txarra	6,7	26,3
EBJtarako laguntza behar du		
Laguntza behar du	12,9	25,1
Ez du behar	87,1	51,8

Laguntza hori, gainera, maiztasun handiz ematen da. Bilobak zaintzen dituztenen % 29,7k egunero zaintzen ditu, kopuru hori laguntza hori astean behin edo bitan eskaintzen duten pertsonen kopuruaren antzekoa da. Hau da, asteko laguntzaren zenbatekoa aitona-amonen % 59,2ra igotzen da. Gure herrialdeko adinekoek, urte gutxi dituzten haurren aitona-amonak direnean, laguntza-rol oso handia betetzen dute.

Baina bilobak zaintzeaz gain, adinekoek beste familia-laguntza mota batzuk ematen dituzte. Euskadiko adinekoen % 12,8k adierazi du ahaideren bati zaintzako zeregin batean edo gehiagotan laguntzen diola haren osasun-egoera dela medio zaintza behar badu (kopuru hori % 16,2ra igozten da 60-69 urtekoen kasuan eta % 13,5era emakumeen kasuan). Hemen honako lan hauek biltzen dira: zaintza pertsonala, etxe-ko laguntza, izapideak eta kudeaketak egiten laguntzea, baita lagun-egitea ere.

48. GRAFIKOA. Laguntza informala ematea beste ahaide batzuei, 2010

Laguntza hori maizago ematen den etxeko unitate mota adinekoa eta horren bikotekidea (baldu badu) eta beste belaunaldi batzuk (gurasoak, seme-alabak edo bilobak) elkarrekin bizi diren eta sostengatzaile nagusia adinekoa den etxeko unitatea da (% 16,5). Ondoren, bikoteez osatutako etxeko unitateak daude (% 14,4). Semearen edo alabaren etxean bizi diren pertsona bakarreko eta belanaldia anitzeko etxeko unitateak arlo honetan duten partaidetza txikiagatik nabarmentzen dira.

49. GRAFIKOA. Emandako laguntza mota, 2010

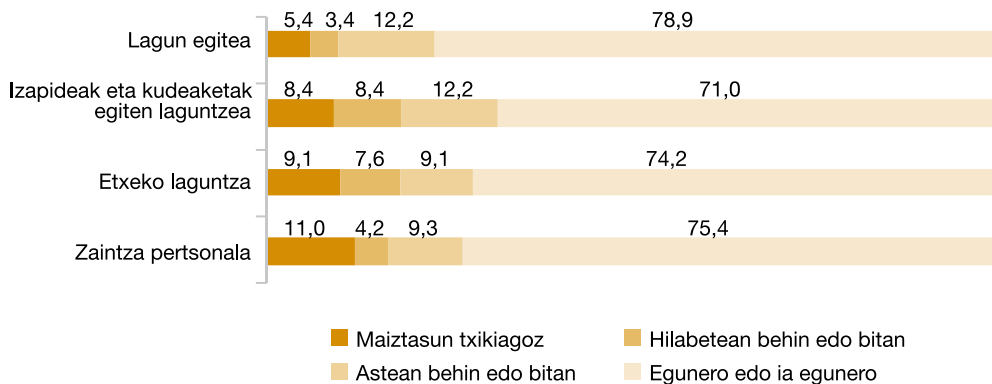

28. TAULA. **Laguntza informala ematea beste ahaide batzuei, 2010**

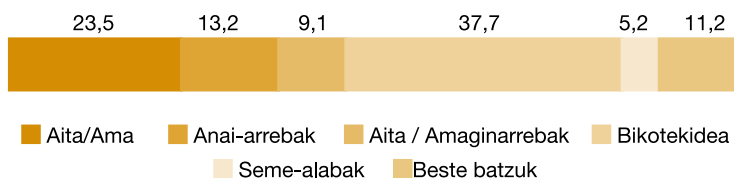
	Ehuneko horizontalak
GUZTIRA 60 edo +	12,8
GUZTIRA 65 edo +	11,6
Adina	
60-69	16,2
70-79	10,8
80 edo +	9,4
Sexua	
Gizonak	11,9
Emakumeak	13,5
Etxeko en unitate mota	
Pertsona bakarrek	5,6
Bikotea	14,4
Bel. anitz. bere etxean	16,5
B. a. seme edo alabaren etxean	2,8
Beste bat	13,2
Habitata	
Landa-eremua	13,9
Tartekoa	11,7
Hiri-eremua	12,5
Osasun-egoera	
Oso ona+Ona	14,5
Hala-moduzkoa	9,6
Txarra+Oso txarra	14,5
EBJetarako laguntza behar du	
Laguntza behar du	9,5
Ez du behar	13,8

Biztanleen ehuneko handiago bat betetzen duen laguntza informaleko lana lagun-egitea izaten da (% 12,2), baina lan horien guztien kopurua antzekoa da, % 10 inguru beti. % 9,8k zaintza pertsonaleko lanak egiten ditu, eta lan horiek ahalegin handia eskatzen dute.

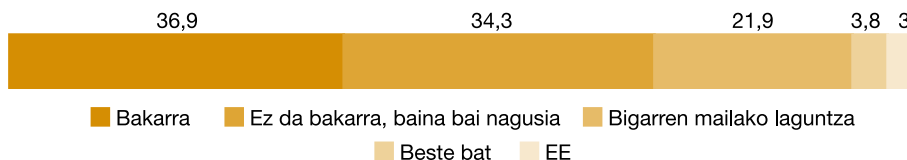
Lan mota horietan beste ahaide batzuei laguntzen dieten pertsonak oso maiz egiten dute, intentsitate handiz. Lautik hiruk egunero edo ia egunero eskaintzen diote denbora lan horri.

50. GRAFIKOA. **Laguntzen maiztasuna, 2010**

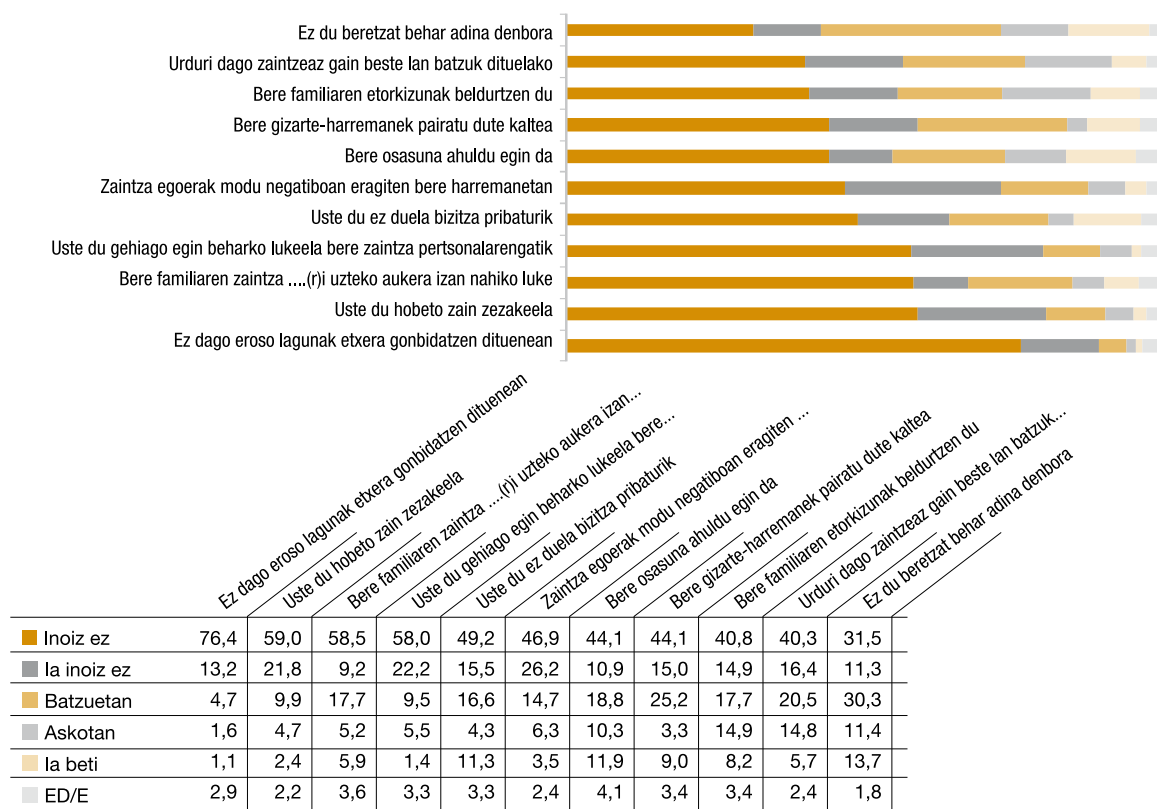
Zaintza mota hori ematen dioten pertsona bikotekidea izaten da kasuen % 37,7tan eta aita edo ama % 23,5en.

51. GRAFIKOA. **Zaindutako pertsonarekiko ahaidetasun-harremana, 2010**

Laguntza mota hori ematen dieten pertsona kopurua 1,05 da batez beste. Kasuen % 63,6tan, zaintzen dituzten pertsonak adinekoaren etxe berean bizi dira (% 89tan adineko zaintzaileak 80 urte edo gehiago baditu), eta % 36tan beste pertsonak jasotzen duen laguntza bakarra da. Laguntza hori ematen daraman urteen batez bestekoa 9,71 da (13,45 adineko zaintzailea laurogei urte edo gehiagokoa bada).

52. GRAFIKOA. **Laguntzaren intentsitatea/garrantzia, 2010**

53. GRAFIKOA. Zaintza dela medio atzemandako sentimenduak, 2010

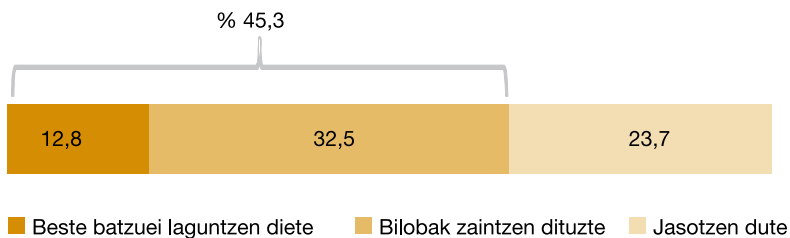

Familia-zaintzaileetan sortzen den gainkarga ebaluatzeko gehien erabiltzen den eskaletako bat Zarit-en eskala da. Erabilitako kargaren Eskalan gehien nabarmentzen den alderdi negatiboetako bat, pairatzen duen biztanleriaren ehunekoa handia delako, norberarentzat behar adina denbora ez izatearena da delako (hiruzaintzailetik bat). Familiako erantzukizunen aurrean (zaintza eta bestelakoak) urduritasuna nabaritzea eta familiak izango duen etorkizunarengatik beldurra ere maiz azaltzen diren sentimenduak dira. % 11,9k adierazi du ia beti nabaritzen duela osasuna ahuldu egin zaiola, eta % 11,3k ez duela bizitza pribaturik. Zaintzak eragiten dituen sentimenduen barruan, ezohikoenak honako hauek dira: jendea etxera gonbidatzerakoan eroso ez egotea eta laguntza eskaintzen dioten ahaidea hobeto zain zezakeela uste izatea.

4.1.5.1.3. Zaintzaren balantzea

Laguntza ematen duten adinekoen ehunekoaren eta laguntza jasotzen duten adinekoen ehunekoaren artean konparazio-azterketa bat egiten badugu, aterako den balantzeak honako hau erakutsiko digu: 60 urteko edo gehiagoko pertsonen % 45,3k laguntza mota informalen bat ematen du, bai osasun-egoera dela medio laguntza hori behar duten ahaideei (% 12,8), bai bilobak zaintzen (32,5%)³. Aitzitik, soilik % 23,7k jasotzen du laguntza (honako hau zenbatzen da: norbera zaintzeko laguntza, etxeko laguntza, izapideak eta kudeaketak egiteko laguntza eta lagun-egitea; ez da bereizten laguntza ahaide batek edo beste pertsona batek ematen duen). Beraz, adinekoen taldeari (inoren laguntza behar dutenak, gastuak eta familiaren ahalegina sortzen dutenak) buruz dauden estereotipo errepikarienak ez bezala, zaintzak ematen dituzten adinekoen ehunekoa zaintzak jasotzen dituzten adinekoen ehunekoa baino handiagoa da.

54. GRAFIKOA. Zaintzaren balantzea, 2010

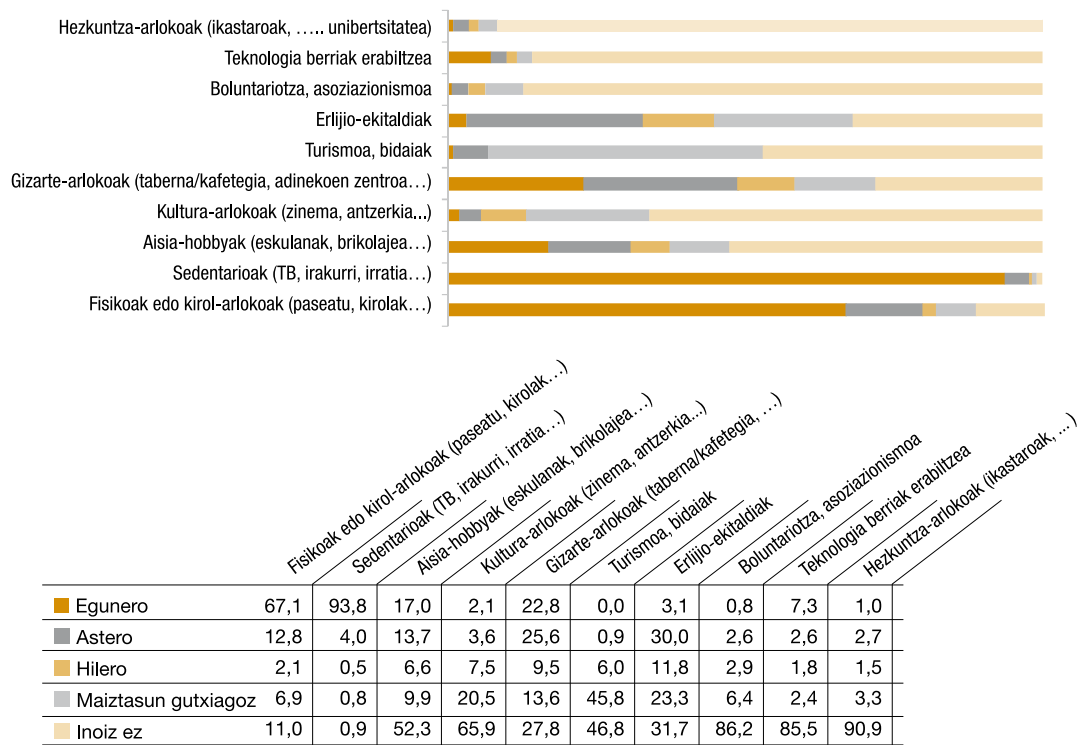

4.1.5.2. Astialdia

Honako hauek dira biztanleriaren nagusienak egiten dituen astialdiko jarduerak: praktika sedentarioak, azken urte honetan % 99k gauzatu ditu; praktika fisikoak edo kirol-arlokoak: % 88,9; eta praktika sozialak: % 71,5. Honako hauek biltzen dira jarduera sedentarioen taldean: telebista ikustea, irratia entzutea eta irakurtzea, baina komunikabideen kontsumoa ohiko praktika da biztanleen adina guztietan. Nabarmendu behar da Euskadiko adineko 10 pertsonatik ia 9k jarduera fisikoren bat edo kirolen bat egiten dutela, eta % 67,1ek egunero egiten duela. Jarduera sozialetan honako hauek biltzen dira: tabernara edo kafetegira joatea, adinekoen klubera edo zentrora joatea, bazkaltzera edo afaltzera irtetea, lagunekin biltzea, dantza egitera joatea eta abar. Adinekoen % 22,8k egunero egiten ditu jarduera horiek, eta % 25,6k astean behin edo bitan.

³ Hemen zenbatzen den ehunekoa beren bilobak zaintzen dituzten pertsonena da guztizko adinekoen gainean (% 32,5), beste azterketan adineko zaintzaileen ehunekoa aipatzen zen bilobak dituzten guztizko adinekoen gainean (% 45,5).

55. GRAFIKOA. Astialdia, 2010

Dezente hedatuta dauden beste jarduera batzuk honako hauek dira: erlijio-ekitaldietara joatea, adineko 10 pertsonatik ia 7k adierazi dute ekitaldi horietakoren batera bertaratu izan direla (% 29,8 astero joaten da); % 52,8k bidaiaren bat egiten du urtean; % 47,2k hobby motaren bat egiten du, hala nola eskulanak, brikolajea, kakorraz-lanak, baratze edo lorategi bat zaintzea eta abar; eta hiru lagunetatik bat jarduera kulturetara joaten da (zinemara, antzerkara, erakusketetara, hitzaldietara eta antzekoetara).

Honako jarduera hauetan daude biztanleriaren ehuneko txikienak: teknologia berrien erabilera (% 14,2), boluntariotzan edo asoziazionismoan (% 12,8) eta hezkuntza-arloko jarduerak egitea (% 8,5).

Genero-desberdintasun batzuk daude astialdiko jarduerak egiteari dagokionez. Sexuen artean alde handiena duen jarduera teknologia berrien erabilera da: gizonen % 20,5ek erabiltzen du ordenagailua edo Internet; emakumeen kasuan, aldiz % 9,2k erabiltzen du. Aldeak % 10 ingurukoak diren beste jarduera batzuk bidaiak eta jarduera sozialak dira, gizonen ehunekoa emakumeena baino handiagoa baita beti. Emakumeen ehuneko handiena duten jarduerak hobby gisa deitu direnak dira

(emakumeen ehunekoa gizonena baino % 6,6 handiagoa da horrelakoetan), baita boluntariotzako jardueretan parte hartzea ere (aldea % 2,5ekoa da horien kasuan).

29. TAULA. Astialdiko jarduerak egiten dituztenak, 2010

	Fisikoak edo kirol-erlotoak	Sedentarioak	Aisia-Hobbyak	Kulturalak	Gizarte-erlotoak	Turismoa, bidaiak	Erlijio-ekitaldiak	Boluntariotza/ Asoziazionismoa	Teknologia berrien erabilera	Hezkuntza-erlotoak
GUZTIRA	88,9	99,0	47,2	33,7	71,5	52,8	68,0	12,8	14,2	8,5
Sexua										
Gizona	92,1	99,4	43,4	33,5	76,8	58,4	62,4	11,4	20,5	9,4
Emakumea	86,5	98,8	50	33,8	67,5	48,5	72,4	13,9	9,2	7,9
Adina										
60-69	95,2	99,6	52,8	44,4	81,2	68,7	63,8	13,6	24,8	14,2
70-79	89,6	99,3	46,3	28,1	70,9	49,1	75,1	14,4	7,9	5,9
80 edo gehiago	74,2	97,1	36,9	20,9	52,0	25,4	63,9	8,2	2,9	1,2
Etxearen unitate mota										
Pertsona bakarrekoa	86,3	99,3	43,3	40,0	74,3	44,7	68,3	18,4	9,4	8,8
Bikotea	92,2	99,4	48,7	34,5	72,5	57,3	73,3	13,5	16,5	7,0
Bel. Anitz. Bere etxean	90,1	99,5	49,1	31,0	72,1	56,4	64,4	9,4	16,1	10,8
B. a. seme edo alabaren etxean	64,8	93,2	34,7	20,0	45,9	21,9	65,0	9,3	8,2	4,7
Habitata										
Landa-eremua	90,1	99,3	52,8	28,1	75,2	46,9	73,1	11,2	10,6	7,9
Tartekoa	87,3	98,2	41,3	35,0	66,1	46,8	67,8	18,7	15,5	5,0
Hiri-eremua	89,1	99,4	46,5	38,1	72,6	63,7	63,0	9,5	16,4	12,2
Osasun-egoera										
Oso ona+Ona	95,2	99,7	53,0	42,2	81,0	67,1	68,8	13,3	17,9	11,4
Hala-moduzkoa	87,8	99,3	47,1	28,4	68,6	43,1	74,7	15,1	11,8	5,8
Oso txarra+Txarra	66,1	97,8	24,4	10,8	41,2	16,3	50,7	5,3	4,9	4,2
EBJetarako laguntza behar du										
Laguntza behar du	70,2	97,2	35,4	22,6	52,3	27,3	57,1	11,5	5,3	4,2
Ez du behar	94,4	99,6	50,7	36,9	77,2	60,3	71,2	13,2	16,7	9,8
Heziketa-maila										
Analfabetoa	69,6	86,5	22,7	8,7	42,5	20,6	47,2	12,5	4,1	7,8
Ikasketarik gabe/osatu gabeak	86,5	99,0	41,2	25,3	65,5	40,3	70,9	12,4	4,2	4,4
Lehen mailakoak	90,5	99,3	52,4	37,7	76,4	64,3	67,4	11,1	16,4	10,3
Bigarren mailakoak/Goi-mailakoak	96,8	100,0	57,4	58,3	83,7	72,5	60,9	20,7	47,6	19,2

Adina beste alderdi garrantzitsu bat da astialdiaren erabilerari dagokionez. Adineko gazteenak honako jarduera hauetan nabarmentzen dira: bidaiak (aldea % 43,3koa da % 60-69 urtekoen eta 80 urteko edo gehiagokoen artean), jarduera sozialak (% 29,1eko aldea), kulturalak (% 23,5eko aldea), teknologia berrien erabilera (% 21,9), jarduera fisikoak edo kirol-arlokoak (% 21eko aldea) eta hobbyak egitea, taldeen arteko aldea % 15,9 izanik. Erljio-ekitaldietara joateari dagokionez, 70-79 urtekoen partaidetza handiena izatea nabarmentzen da. Argi dago adinaren araberrako osasun-egoerak baduela eragina astialdiko jarduerak egiteari dagokionez.

Etxekoan unitate motaren arabera, aipagarriena da seme edo alabarekin haren etxean bizi direnek (bel. anitz. seme/alabaren etxean) astialdiko jardueretan duten partaidetzaren ehunekoak txikiak direla. Kontuan izan behar da, arestian esan dugunez, etxekoan unitate horiek osasun-egoera txarra duten eta eguneroko bizitzako jarduerak (EBJ) egiteko laguntza behar duten pertsonak osatzen dituztela.

Alderdi nabarmen bat eta hemen bilduta dauden astialdiko jarduera guztietan azaltzen dena honako hau da: mendetasun-egoeran dauden pertsonen partaidetza-indizea txikia izatea. Agerikoa da ohitura horren eta mendetasunaren artean harreman estua dagoela, nahiz eta batzuetan zaila izan jakitea zein den kausa eta zein ondorioa; izan ere, sedentarismoa desgaitasuna izateko arrisku-faktoretzat hartu, baina egia da, halaber, mendetasuna eragiten duen gaitasun kronikoa eguneroko ohituretan mugikortasun txikiagoa izateko eta sedentarismo handiagoa izateko arrazoi izan daitekeela (Abellán eta Esparza, 2006). Eskuarki, adinekoentzako programak bi segmentutan antolatzen dira, eta segmentu horiek autonomia funtzionalaren mailak oinarri hartuta mugatzen dira. Alde batetik, sustatzeko jardunak eta, bestetik, laguntzekoak. Partaidetza eta aisia ideiak sartzen dituzten ekimenak lehenengo jardunak osatzen dituzte, baina oso nekez azaltzen dira bigarrenetan, hau da, adineko ahulei bideratutako jardunetan. Egoera multzo horrek gauzatzeko dagoen lan bat jartzen du agerian: adineko ahulek lekua izango duten partaidetzako ikuspegia erantsiko duten eskemetan eta praktiketan aurrera egiteko premia. (Pérez Salanova, 2003). Beste urrats bat gehiago egin behar da adinekoen aisia eta astialdia eskaintzeari dagokionez, betiere mendekoan biztanleria-sektorea kontuan hartuta, subjektu gisa txertatuz eta haien partaidetza sustatuz. Mendetasun-egoeran dauden pertsonen modu aktiboan zahartzeko duten aukera irekita utziz.

Astialdiko praktiketako funtsezko beste aldagai bat heziketa-maila da. Prestakuntza-maila handiagoa dutenek ehuneko handiagoan parte hartzen dute astialdiko jarduera gehienetan, eta honako jarduera hauetan nabarmentzen dira: kultura-arlokoetan, gizarte-arlokoetan, bidaietan/turismoan eta teknologia berrien erabileran.

30. TAULA. **Bizi-kalitatea egiten duten jarduera motaren arabera, 2010**

	Bizi-kalitatearen batez bestekoa	
	Egiten du	Ez du egiten
Fisikoak edo kirol-arlokoak	36,1	30,8
Sedentarioak	35,6	33,8
Aisia-Hobbyak	36,5	34,9
Kulturalak	38,1	34,3
Sozialak	36,8	32,5
Turismoa Bidaiak	38,0	32,8
Erlijio-ekitaldiak	35,5	36
Boluntariotza	36,6	35,5
Teknologia berriak	39,0	35,1
Hezkuntza-arlokoak	39,7	35,2

Habitatari dagokionez, alde handiak hiri-inguruneetan bizi diren eta praktika kulturalak eta turismoa egiten dutenen, teknologia berriak erabiltzen dituztenen eta ikastaroetara joaten direnen adinekoen kopurua handiagoa izatean daude. Aitzitik, hobbyak dituzten, erlijio-ekitaldietara joaten diren eta boluntariotzako jardueretan parte hartzen duten landako habitateko adinekoen ehunekoa handiagoa da.

Bestalde, badirudi lotura argia dagoela pertsonen egiten duten jardueraren eta bizi-kalitatearen artean. Hortaz, esate baterako, kirolen bat edo ariketa fisikoren bat egiten dutenak batez besteko 36,1 dira eskala honetan, ohitura horiek ez dituztenen taldea baino 5,3 puntu gorago. Ariketa fisikoa egitea bizi-kalitatean gehien eragiten duten adierazleetako bat dela ikusten da. Era berean, ikusten da aldeak daudela bizi-kalitatearen mailan bidaiak egiten dituztenen, teknologia berriak erabiltzen dituztenen (jarduera hori oso lotuta dago hezkuntza-mailarekin eta diru-sarreraren mailarekin), hezkuntza-ikastaroetan edo hezkuntza-jardueretan eta gizarte-arloko jardueretan parte hartzen dutenen eta kultura-arloko jardueretara joaten direnen artean. Bizi-kalitate oso handia duten pertsonak (39 baino gehiago, batez beste) dira ikastaroetara joaten direnak eta teknologia berriak erabiltzen dituztenak. Bizi-kalitate handia duten pertsonak (37-39) kultura-arloko jarduerak egiten dituztenak eta maiztasunez bidaiatzen dutenak dira. Neurrizko bizi-kalitatea dutenak (35-37, batez beste) gainerako jarduerak egiten dituztenak dira. Gertakari aipagarri bat da badagoela jarduera bat non jarduera hori egiten dutenen bizi-kalitatea baxuagoa den, eta jarduera hori erlijio-ekitaldietara joatea da, nahiz eta aldea ez den oso esanguratsua (esan den bezala, jarduera horiek gauzatzen dituzten pertsonak adineko emakumeak dira).

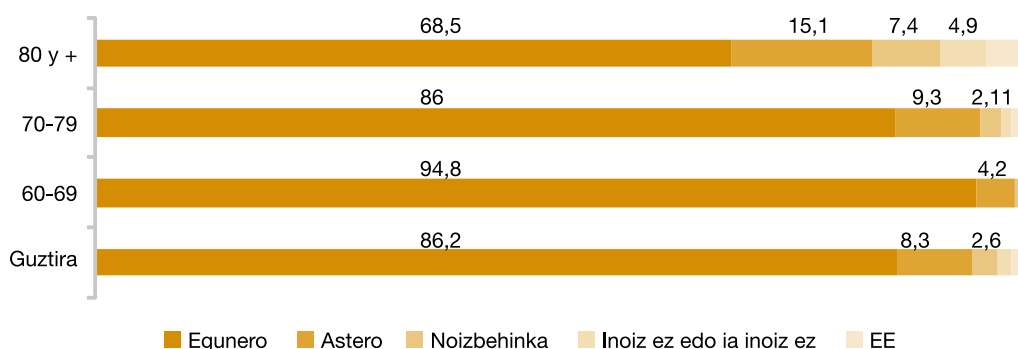
Adineko 10 pertsonatik ia 7k adierazi dute gizarte-arloko jardueretan parte hartzen dutela nahi luketen adina aldiz. Ehuneko hori jaitsi egiten da adinean aurrera egin ahala. 60-69 taldean, 10etik ia 8 egoera horretan dago, 80 edo gehiagoko adin-tartean, aldiz, kopuru hori % 51,4ra jaisten da.

56. GRAFIKOA. Gizarte-arloko jardueretan nahiko lukeen adinako maiztasunez parte hartzen du, 2010

Adineko gehienak egunero ateratzen dira etxetik (% 86,2). 80 urteko edo gehiagoko pertsonen taldean, % 4,9k adierazi du ez dela inoiz edo ia inoiz ateratzen etxe-koen unitatetik eta egunero ateratzen direnen ehunekoa % 68,5era jaisten da.

57. GRAFIKOA. Etxetik zein maiztasunez atertzen diren, 2010

Otik 10erako eskalan beren denbora erabiltzen duten moduari buruzko asebetetze-mailaren batez bestekoa 7,08 da. Adineko gazteenek ere adierazi dute adineko zaharrenak baino gusturago daudela (lehenak, % 7,35, eta bigarrenak % 6,72).

4.1.5.3. Denboraren hautematea

Denboraren esanahia aldatu egiten da etengabe bizi-zikloan. Denboraren hautemate subjektiboa aldatu egiten da adinarekin. Denbora, sozialki eta psikologikoki, denborarekin egin daitekeena kontuan hartuta neurtzen da (Alba, 1997 in Argulló Tomás, 2001:420); hortaz, pertsona batek eginkizun gutxiago dituenean egiteko, bere bizitzari balioa ematen dion funtsezko alderdirik gabe geratzen da. Egunean zehar denbora igarotzekari buruz duten hautematearen gainean galdetzen zaienean, pertsona gehienek (% 64,7) adierazi dute ez dutela okupazio gehiegirik, baina denbora okupatuta daukatela; % 18,9k adierazi du betebeharrak dezente dituela eta ez daukala denborarik, eta % 13,1ek esan du ez duela ezer egiteko eta eguna oso luzea egiten zaiola. 80 urtetik gorakoek taldean igo egiten da ezer egiteko ez duten eta eguna oso luzea egiten zaien pertsonen ehunekoa, gazteenen % 5,7tik zaharreneen % 33,1era igarotzen baita. Horren arrazoietakoa bat honako hau izan daiteke: aisia-kultura txikiagoa izatea biztanleria-sektore honetan, eta horrek beren denbora erabiltzeko aukerak gutxitzea dakar. Era berean, kontuan izan behar da talde horren osasun-egoera ere okerragoa dela, eta horrek zuzenean eragiten du egunean zehar egiten dituzten jardueren aniztasunean.

Gizonen eta emakumeen artean dauden aldeak honako honetan ikusten dira: emakumeen proportzio handi baten ustez betebeharrak gehiegi dituzte eta ez dute behar adina denbora (% 21,8, gizonen kopurua, aldiz % 15,1 da). Ehuneko hori % 33,2ra igotzen da inolako mendetasunik ez duten emakume gazteen artean (60-79 urte). Hau da, inoren laguntza behar ez duten emakume gazteen proportzio handiago batek uste du ez duela bere betebeharrak egiteko behar adina denbora. Emakume horietako askok bilobak zaintzen dituzte, etxeko lanak egiten dituzte eta beste pertsona batzuei laguntzen diete.

Etxekoek unitate motaren arabera, aipagarriena da beste belaunaldi batzuekin beren etxean bizi diren adinekoek ikusten dutela ez daukatela behar adina denbora eguneroko betebeharrak gehiegi dituztelako, seme edo alabaren baten etxean bizi diren belaunaldi anitzeko etxekoek unitateen eta pertsona bakarreko etxekoek unitateen kasuan, ordea, ezer egiteko ez dutenen eta eguna oso luzea egiten zaien pertsonen kopuruak gora egiten du.

Argi dago aldagai hori lotuta dagoela EBJk egiteko laguntza behar izatearekin. Mendetasun-egoeran dauden hamar pertsonatik hiruren ustez eguneroko denboraren igarotzea oso luzea da. Hautemate horren kausa nagusiaren jatorria pertsona horiek astialdiko jardueretan oso gutxi parte hartzen dutela da.

Heziketa-mailak ere eragiten du dimentsio horretan. Lortutako prestakuntza-maila txikiagoak dituztenek adierazi dute, halaber, denbora gehiegi daukatela egunean

zehar. Mendetasunak denbora-igarotzearen hautematean eragiten duen bezalaxe, kausarik nabarmenena astialdiko jarduera gutxiago egitea da.

31. TAULA. Eguneroko denboraren hautematea, 2010

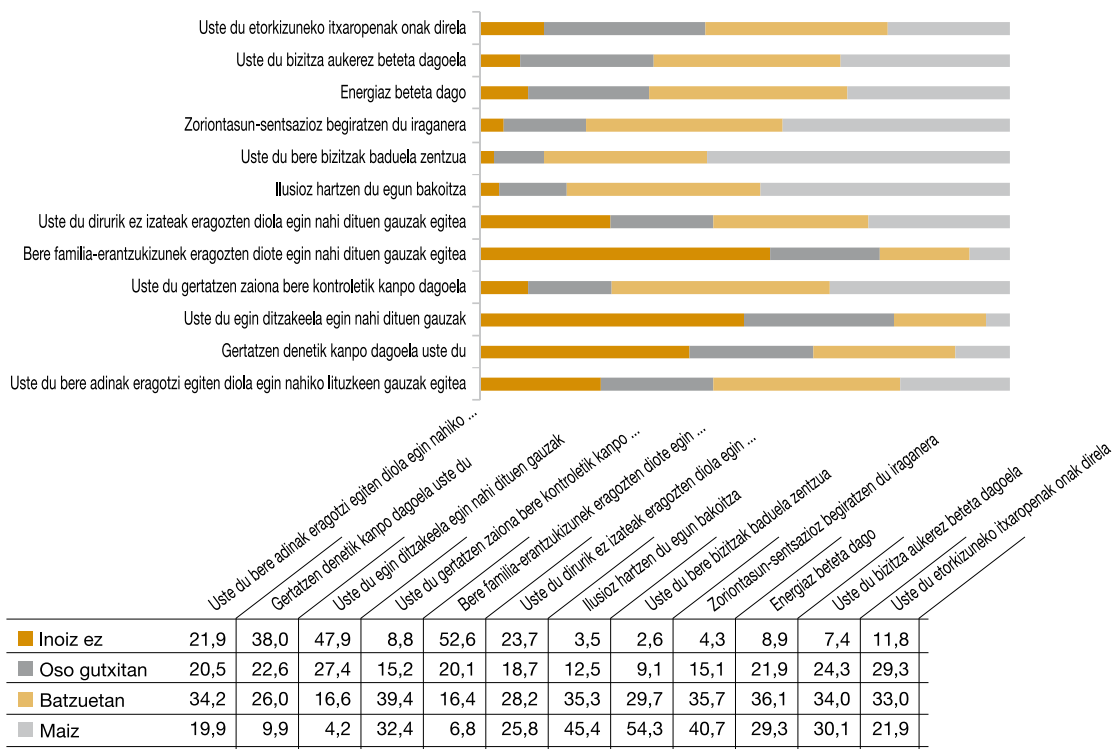
	Betebehar gehiegi Denborarik ez	Denbora okupatuta	Egiteko ezer ez Eguna oso luzea
GUZTIRA	18,9	64,7	13,1
Sexua			
Gizona	15,1	68,3	13,4
Emakumea	21,8	61,9	12,8
Adina			
60-	27,2	66,5	5,7
70-79	15,4	69,9	10,8
80 edo gehiago	7,4	51,2	33,1
Etzekoen unitate mota			
Pertsona bakarrekoa	12,2	65,8	19,6
Bikotea	19,0	69,0	10,1
Bel. Anitz. Bere etxean	24,6	61,0	9,7
B. a. seme edo alabaren etxean	4,5	50,2	33,4
Habitata			
Landa-eremua	20,6	60,7	15,5
Tartekoa	17,4	64,4	13,2
Hiri-eremua	18,5	69,0	10,5
Osasun-egoera			
Oso ona+Ona	21,2	71,3	6,7
Hala-moduzkoa	18,7	64,6	16,5
Oso txarra+Txarra	11,9	45,7	39,1
EBJetarako laguntza behar du			
Laguntza behar du	10,5	46,9	32,6
Ez du behar	21,4	69,9	7,3
Heziketa-maila			
Analfabetoa	21,0	35,7	31,0
Ikasketarik gabe/Bukatu gabeak	16,2	64,5	15,1
Lehen mailakoak	20,9	66,1	10,2
Bigarren mailakoak/Goi-mailakoak	23,6	65,0	11,0

4.1.6. ONGIZATE PSIKOLOGIKOA

4.1.6.1. Bizi-kalitatea

Erabilitako bizi-kalitatearen eskalaren emaitzek erakusten dute Euskadiko adinekoek beren bizitzarekiko sentimendu positiboak dituztela batez ere. % 84k uste du bere bizitzak baduela zentzua (askotan + batzuetan), % 80,7k itxaropenaz hartzen du egun bakoitza, % 76,4k iraganera begiratzen du zorientasun-sentsazioarekin, eta % 71,8k uste du egin nahi dituen gauzak egin ditzakeela. Honako hauek dira gehien azaltzen diren sentimendu negatiboak: uste du bere adinak eragotzi egiten diola egitea gustatuko litzaizkiokeen gauzak egitea (% 54,1), dirurik ez izateak ere eragotzen dio egitea gustatuko litzaizkiokeen gauzak egitea (% 54) eta % 35,9k uste du gertatzen ari dena bere kontroletik kanpo dagoela.

58. GRAFIKOA. CASP-12 eskala, bizi-kalitatea, 2010

32. TAULA. Batez bestekoa bizi-kalitateari dagokionez, 2010

	Bizi-kalitatearen batez bestekoa
GUZTIRA 60 edo +	35,6
GUZTIRA 65 edo +	34,6
Adina	
60-69	37,8
70-79	34,7
80 edo gehiago	32,4
Sexua	
Gizonak	36,4
Emakumeak	35,0
Ettxeoen unitate mota	
Familia bakarrekoa	34,6
Bikotea	35,5
Bel. Anitz. Bere etxean	36,6
B. a. seme/edo alabaren etxean	32,9
Beste bat	35,1
Osasun-egoera	
Oso ona+Ona	38,0
Hala-moduzkoa	33,6
Txarra+Oso txarra	29,0
EBJetarako laguntza behar du	
Laguntza behar du	31,6
Ez du behar	36,7
Heziketa-maila	
Analfabetoa	32,4
Ikasketarik gabe/Amaitu gabeak	33,8
Lehen mailakoak	36,8
Bigarren mailakoak/Goi-mailakoak	39,3
Habitata	
Landa-eremua	33,8
Tartekoa	34,7
Hiri-eremua	38,1
Egoera ekonomikoa	
600 euro baino gutxiago	33,8
601-900	34,0
901-1.800	36,8
1.800 euro baino gehiago	39,6

Aldagaiak pilatuta landuz, eskalaren emaitza 35,6 da batez beste. Hau da, esan daiteke Euskadiko adinekoen Bizi Kalitatea neurrizkoa dela (35-37 batez beste).

Batez besteko horiek honako tarte hauetan zehazten dira:

- Bizi-kalitate maila txikia: 5etik beherako kopuruak.
- Neurrizko bizi-kalitatea: 35-37.
- Bizi-kalitate maila handia: 37-39.
- Bizi-kalitate maila oso handia: 39-41 batez beste.

Datuek erakusten dute lotura nabarmena dagoela bizi-kalitatearen eta adinaren artean. Adineko gazteenek dute bizi-kalitate maila handia (37,8 batez beste), lau-roi urte edo gehiagokoek, aldiz, puntuazio askoz ere txikiagoa dute (32,4 batez beste). Gizonek emakumeek baino puntuazio handiagoak dituzte, baina bi kasuetan bizi-kalitatea neurritzkoa da. Etxekoen unitate motaren arabera, eskala honen arabera bizi-kalitate hobearen pertsonak belaunaldi anitzeko etxekoen unitateetan (etxebizitza adinekoarena izanik) bizi direnak dira (36,6) eta hautemate txarrenak dituztenak beren seme-alaben etxetan bizi direnak dira (32,9): Arestian esan dugunez, etxekoen unitate horiek osasun-egoera okerragoa dutenak eta mendetasun-egoeran daudenak osatzen dituzte batez ere, bi elementu horiek funtsezkoak dira bizi-kalitatea murrizteko.

Lortutako heziketa-maila ere funtsezkoa da eskala honen neurketaren emaitzan. Prestakuntza-maila handiagoak dituztenak kopuru handiagoak lortzen dituzte baliabide honetan; hortaz, bizi-kalitatea zuzenean dago lotuta lortutako prestakuntza-mailarekin; zenbat eta heziketa-maila handiagoa izan, orduan eta bizi-kalitate handiagoa. Bigarren mailako edo goi-mailako ikasketak egin dituztenak bizi-kalitate maila oso handia dute (39,3). Gauza bera gertatzen da adierazle hori egoera ekonomikoarekin lotzen denean; diru-sarreraren goragoko tartetan kokatzen direnek kalitate-maila altua hautematen dute.

Aipatu beharreko datu interesgarri bat aldagai honen eta habitataren artean dagoen harremana da. Badirudi, halaber, zuzeneko harremana dagoela bizi-kalitatea handiagoa izatearen eta udalerraren tamaina handiagoa izatearen artean. Landako habitatetan eskala honen batez bestekoa 33,8 da (bizi-kalitate maila txikia), eta hiri-eremuetan 38,1 (bizi-kalitate maila handia). Ez dugu ahaztu behar landa-inguruneetan garrantzi handiagoa dutela adinekoek.

4.1.6.2. Adierazle psikologikoak

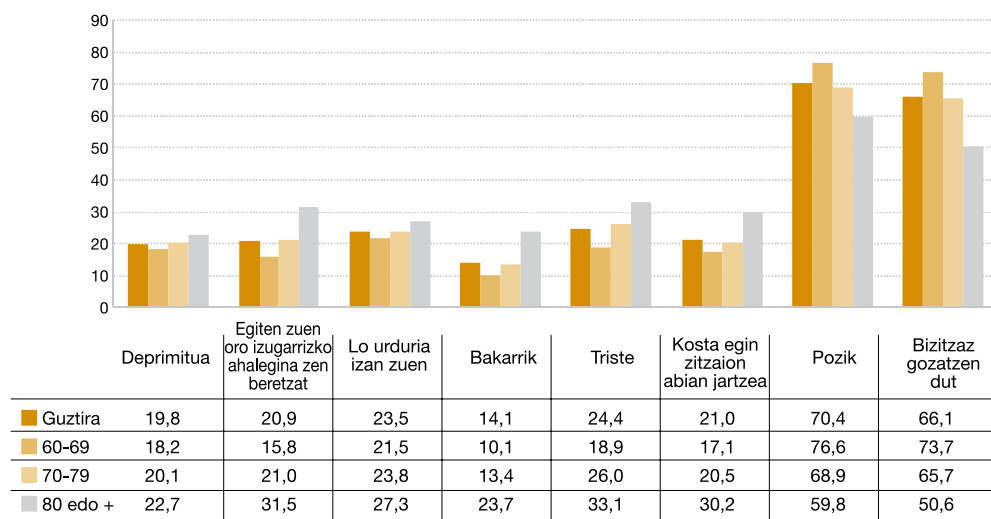
Inkestaren barnean hartutako adineko biztanleriaren ongizate psikologikoa neurtzeko adierazleetako bat Depresioaren Azterlan Epidemiologikoen Zentroko Eskalaren

bertsio murritzua izan zen. Eskala hori funtsezko tresna da depresio-sintomen nagusitasuna neurtzeko.

Eskala horretan biltzen diren adierazleetako bakoitzaren azterketa sakona egiten badugu, ikusiko dugu Euskadiko adineko gehienek sentimendu positiboak dituztela beren eguneroko bizitzan. Biztanleriaren % 70,4k adierazi du pozik dagoela eta % 66,1ek bizitzaz gozatzen duela.

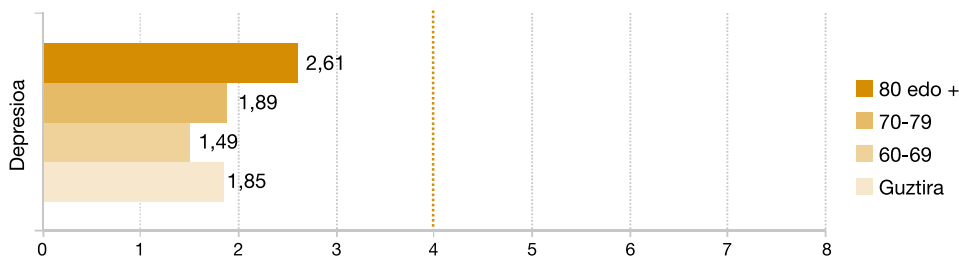
Honako hauek dira sentimendu negatibo orokorrenak: tristezia (% 24,4 triste egon zen aurreko astean) eta loaren hautemate txarra (% 23,5). Garrantzizkoa da nabarmentzea aurreko astean emozio negatiboak sentitu zituela esan dutenen ehunekoak ez duela laginaren % 25 gainditzen inoiz. Gutxien orokortuta dagoen sentimendu negatiboa bakardadea da: kasuen % 14,1.

59. GRAFIKOA. CESD-8 eskala, 2010

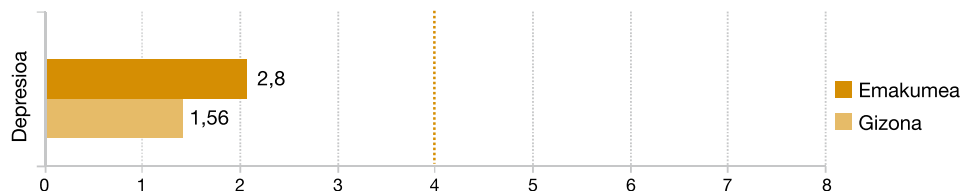

Biztanleria jakin baten depresio-sintomak neurtu nahi dituzten item horien guttien elkarteak adierazten du, Euskadiko adinekoen kasuan, batez bestekoa -0-8ko eskalan, non 4tik gora egoteak depresio-sintomak daudela esan nahiko lukeen- 1,85 da, muga horretatik oso behera.

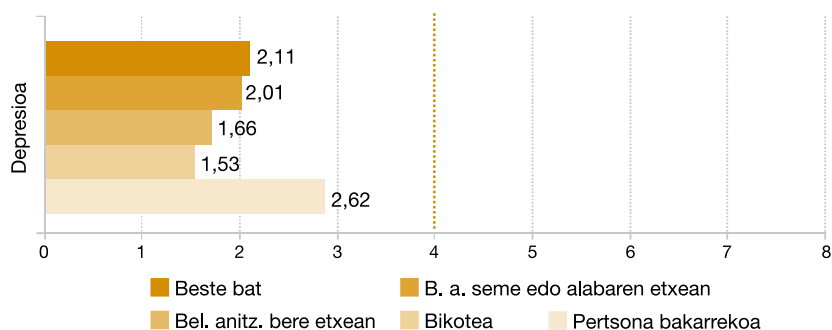
Adinean aurrera egin ahala, batez besteko hori ere igo egiten da: 60-69 urtekoetan 1,49 izatetik laurogei urte edo gehiagokoetan 2,61 izatera igaro baita. Hala eta guztiz ere, igoera horrek ez du esan nahi depresio-sintomak gailendu direnik.

60. GRAFIKOA. Depresio-sintomak adinaren arabera, 2010

Emakumeek gizonek baino batez besteko handiagoa dute depresio-sintomen eskalan. Emakumeen batez bestekoa 2,08 da, eta gizonena, aldiz, 1,56.

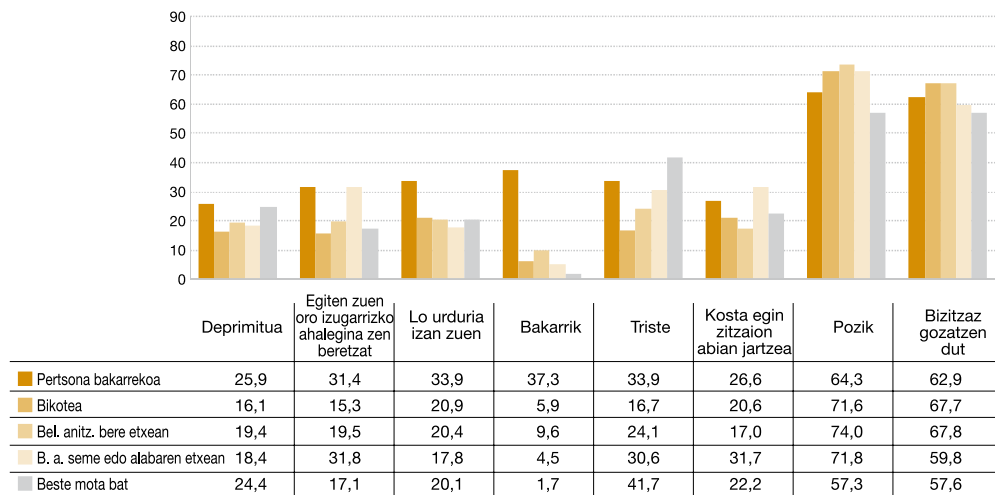
61. GRAFIKOA. Depresio-sintomak sexuaren arabera, 2010

Halaber, aipatu behar dugu indizea handiagoa dela pertsona bakarreko etxekoan unitateetan bizi diren pertsonen artean (2,62) eta txikiagoa bikotekidearekin bizi diren artean (1,53).

62. GRAFIKOA. Depresio-sintomak etxekoan unitate motaren arabera, 2010

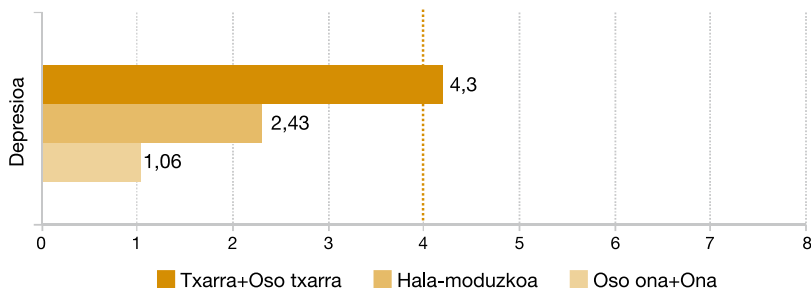
Baina indize hori igo egiten da bakardade-sentimenduaren maiztasunari buruzko galderaren ondorioz batez ere. Pertsona bakarreko etxekoan unitateetan bizi diren % 37,3 bakarrik sentitu ziren, gainerako etxekoan unitate motetan, aldiz, ehunekoa ez da % 10etik gorakoa.

63. GRAFIKOA. CESD-8 eskala etxeko en unitate motaren arabera, 2010

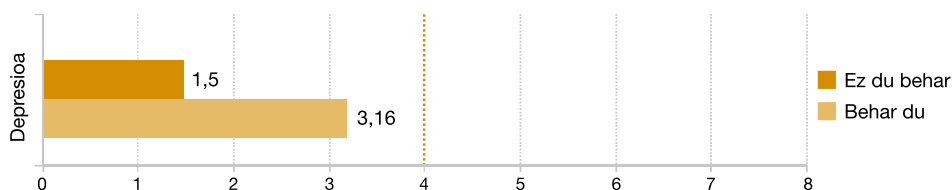
Depresio-sintomekin nabarmen lotzen den aldagai bat osasun-egoera da. Osasun-egoera txarra edo oso txarra dutela atzematen dutenek eskala honetako depresio-sintomen muga gainditzen dute (4,3).

64. GRAFIKOA. Depresio-sintomak osasun-egoeraren arabera, 2010

Era berean, eguneroko bizitzako jarduerak egiteko laguntza behar izatea depresio-sintomekin lotzen da, nahiz eta kasu honetan ez den gainditzen CESD-8 eskalak xedatutako muga: (3,16).

65. GRAFIKOA. Depresio-sintomak EBJetarako laguntza behar izatearen arabera, 2010

Azterlan honen barnean hartu den beste adierazle psikologiko bat Goldbergen Antsietate Eskala da. Eskala hori ebaluazio-tresna bat da, antsietate-nahasmenduak atzemateko erabiltzen dena. Kasu honetan, emaitzek erakusten digute laginaren % 18,1ek antsietate handiko sintomatologia duela. Antsietatea, une honetan, adineko zaharrenei gazteenei eta emakumeei baino gehiago (% 19,2 eta % 21,9, hurrenez hurren) eragiten dien nahasmendua da. Egoera honetan dauden ehuneko handienak ikusten diren etxeko unitateak, depresio-sintomekin gertatzen den bezala, pertsona bakarreko etxeko unitateak dira, non adineko 10 pertsonatik ia hiruk pairatzen duten. Osasun-egoerarekiko harremana ere oso nabarmena da, osasun-egoera txarra edo oso txarra dutenen % 43,3k antsietate-sintoma argiak ditu. Aldagai horiek EBJk egiteko laguntza behar izatearekin duen lotura ere nabarmena da, baina ez da hain handia (% 29,3).

33. TAULA. Antsietate-sintomak adina, sexua, etxeko unitate mota, osasun-egoera eta EBJetarako laguntza behar ote duten kontuan hartuta, 2010

	Antsietatea
GUZTIRA	18,1
Adina	
60-69	19,2
70-79	17,4
80 edo gehiago	16,9
Sexua	
Gizonak	13,1
Emakumeak	21,9
Etxeko unitate mota	
Pertsona bakarrekoa	27,2
Bikotea	14,5
Bel. anitz. bere etxean	16,7
B. a. seme edo alabaren etxean	11,6
Beste bat	16,1
Osasun-egoera	
Oso ona+Ona	11,4
Hala-moduzkoa	22,6
Txarra+Oso txarra	43,3
EBJetarako laguntza behar du	
Laguntza behar du	29,5
Ez du behar	14,7

4.1.6.3. Asebetetzea

Inkesta honetan neurtu diren beste adierazle subjektibo batzuk bizitzako hainbat alderdirekiko asebetetze-mailak dira. Galdera horien guztien emaitzak erakusten du Euskadiko adinekoen asebetetze-maila handia dela orokorrean.

Neurririk handiena beren harreman pertsonalekiko asebetetze-maila da, batez bete 7,7 puntu baita 0-10 eskala batean, non 0 batere gustura ez eta 10 erabat gustura den. Zahartzaroan funtsezkoa den alderdi batean hain balioespen positiboa izateak esan nahi du berme bat dagoela laguntza-sareen eraikuntzari eta zahartze-prozesu osoan zaintzak eskuz aldatzeari dagokionez.

34. TAULA. Beren bizitzako hainbat alderdirekiko asebetetze-maila, 2010

	Bizitza-maila	Osasun-egoera	Erdetsitako lorpenak	Harreman pertsonalak	Zenbateraino sentitzen zara seguru eta babesuta?	Komunitate bateko kide izatearen sentimendua	Zure segurtasuna zure elorkizunari dagokionez	Zure bizitza espirituala eta zure erlijio-sinismenak
GUZTIRA 60 edo +	6,9	6,6	7,2	7,7	7,2	7,3	6,0	6,5
GUZTIRA 65 edo +	6,8	6,4	7,1	7,7	7,0	7,3	5,9	6,6
Adina								
60-69	7,1	7,1	7,4	7,9	7,5	7,5	6,3	6,2
70-79	6,8	6,5	7,1	7,7	7,0	7,3	5,9	6,7
80 edo +	6,5	5,8	7,0	7,5	6,8	7,0	5,5	6,8
Sexua								
Gizonak	7,0	6,7	7,3	7,8	7,3	7,3	6,2	6,0
Emakumeak	6,8	6,5	7,1	7,7	7,1	7,3	5,9	6,9
Etxekekoen unitate mota								
Pertsona bakarrekia	6,7	6,1	7,1	7,6	6,7	7,3	5,7	6,6
Bikotea	7,0	6,7	7,3	7,8	7,3	7,4	6,1	6,4
Bel. anitz. bere etxean	6,9	6,8	7,2	7,7	7,3	7,3	6,1	6,5
B. a. seme edo alabaren etxean	6,4	6,0	6,9	7,5	7,0	6,9	6,2	7,3
Beste bat	6,6	6,9	6,8	7,6	7,5	7,4	6,3	6,3
Habitata								
Landa-eremua	6,5	6,2	6,6	7,2	6,7	6,9	5,8	5,8
Tartekoa	7,1	6,5	7,5	8,1	7,3	7,7	6,1	6,7
Hiri-eremua	7,2	7,1	7,6	7,9	7,5	7,4	6,2	7,1
Osasun-egoera								
Oso ona+Ona	7,3	7,6	7,6	8,0	7,6	7,6	6,5	6,7
Hala-moduzkoa	6,6	5,8	6,8	7,5	6,9	7,1	5,7	6,3
Txarra+Oso txarra	5,4	3,7	6,1	6,8	5,7	6,4	4,2	6,3
EBJetarako laguntza behar du								
Laguntza behar du	6,2	5,1	6,7	7,5	6,7	7,0	5,3	6,7
Ez du behar	7,1	7,0	7,3	7,8	7,3	7,4	6,2	6,5

Halaber, ikusten da asebetetze-maila handia dela komunitatearen partaide izatearen sentimenduan (7,3); jarraian, segurtasun- eta babes-hautematea daude, ezaugarri hori estimatua eta garrantzitsua da zahartzaroan, baita bizitzan lortutako lorpenak ere, biek 7,2ko puntuazioa dute batez beste. 7tik behera daude egungo bizitzarekiko asebetetze-maila (6,9); beren osasun-egoerarekiko (6,6), bizitza espiritualarekiko (6,5); eta, azkenik, beren bizitzarekiko etorkizunari dagokionez, (6,6 batez beste).

Bildutako alderdi guztietan, asebetetze-maila jaitsi egiten da adinean aurrera egin ahala; hortaz, 80 urte edo gehiagokoen asebetetze-maila gazteenena baino txikiagoa da orokorrean. Argi dago hori osasun-egoerarekin eta mendetasun- edo ahultasun-egoerarekin lotuta dagoela; osasun-egoera okerragoa dutenek, normalean urte gehiago dituztenek, modu negatiboan balioesten dute beren asebetetzea.

Jarraibide bera ikusten da emakumeen eta gizonen artean, nahiz eta ez den hain nabarmena. Emakumeen eta gizonen asebetetze-mailak alderatzen baditugu, ikusiko dugu emakumeek gutxiago balioesten dutela. Soilik alderdi batean da emakumeen asebetetze-maila gizonena baino handiagoa: beren bizitza espiritualekiko eta erlijio-sinismenekiko asebetetze-maila. Aurrerago ikusiko dugunez, (Ikus 4.1.7.3 Erlijioa epigrafea) erlijiositate-maila handiagoa da emakumeen artean.

Belaunaldi anitzeko etxekoen unitateetan beren etxean edo bikotekidearekin bizi diren adinekoek balioesten dute hobekien beren asebetetze-maila. Kontuan izan behar da etxekoen unitate horietan bizi direla adineko gazteenak.

4.1.7. JARRERAK ETA BALIOAK

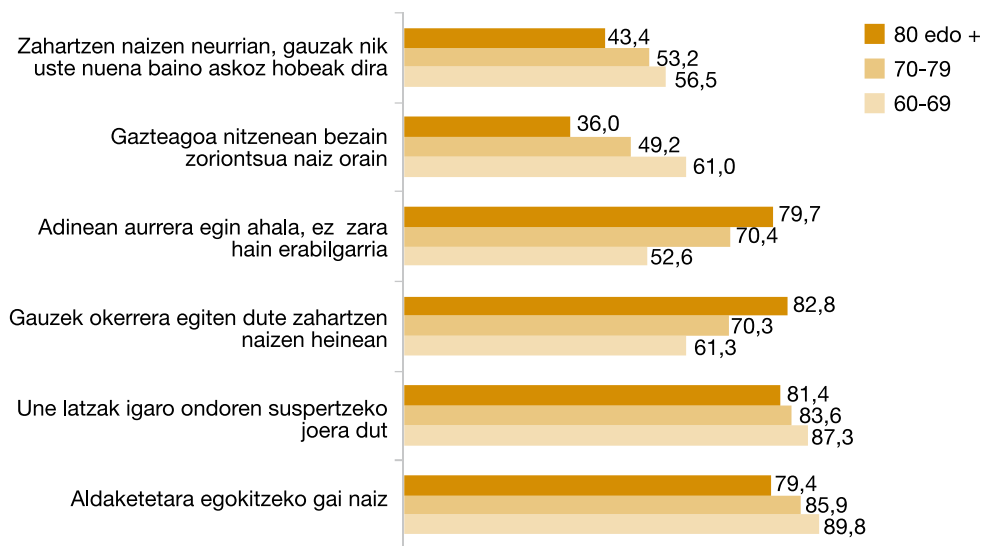
4.1.7.1. Zahartzaroari buruzko hautemateak

Adinekoen % 68,8k uste du gauzek okerrera egiten dutela zahartzen doazen neurrian. Ehuneko horrek gora egiten du adinarekin, eta % 82,8ra iristen da laurogei urte edo gehiagokoen taldean. Honako baieztapen honi dagokionez ere, kopuruak antzekoak dira: «zahartzen zoazen neurrian gero eta gauza gutxiago egin ditzakezu». Bestalde, adinekoen erdiek baino gehiagok uste dute gazte zenean bezain zoriontsua dela, baina adinean aurrera egin ahala kopuru horrek behera egiten du oso nabarmen (% 36,0 laurogei urte edo gehiagokoetan). Biztanleriaren % 52,8ren iritziz, adinean aurrera egin ahala uste zuena baino hobeak dira gauzak.

Zahartzaroko funtsezko beste alderdi bat kalte emozionalaren aldiak, erresilientzia gainditzeko gaitasuna da. Euskadiko adineko gehienek (% 84,0) adierazi dute erraztasunez suspertzen direla une zailak igaro ostean; nolanahi ere, laurogei urte edo

gehiagokoen artean gaitasun hori jaitzi egiten da (% 81,4). Gauza bera gertatzen da aldaketetara egokitzeo duten gaitasunari buruz galdetzen zaienean ere.

66. GRAFIKOA. Ondorengo baieztapenekin ados daudenen ehunekoa, 2010

Adinaren eraginak ondorio garrantzitsua du generoen artean ikusitako desberdintasunetan. Emakumeek modu negatiboagoan balioesten dituzte galdera honetan azal dutako ia alderdi guztiak. Aitzitik, antzeko ehunekoak daude une zailetan suspertzeko gaitasunari eta adinean aurrera egin ahala daukaten erabilgarritasun-sentimenduari dagokionez.

Bestalde, alde handiak daude zahartzeari buruzko hautemateetan landako habitatetan eta hirikoetan bizi direnen artean; hiri handietan bizi direnek modu positiboagoan balioesten dute zahartze-prozesua. Hortaz, hiriko adinekoen % 63,0k dio gauzek okerrera egiten dutela zahartzen diren neurrian, aitzitik, landa-inguruneetan bizi direnen % 73,2k du iritzi hori. Gauza bera gertatzen da erabilgarritasun-sentimenduarekin; hiriko habitatetan bizi diren adinekoen % 55,9k adierazi du adinean aurrera egin ahala gero eta gauza gutxiago egin ditzakezula; aitzitik, landa-inguruneetako adinekoen % 66,9k adierazi du hori. Nabarmendu behar da hiri-inguruneetan bizi direnen % 60,6k adierazi duela gazteagoak zirenean bezain zoriontsuak direla orain; aitzitik, landa-eremuko adinekoen % 42,4k adierazi du hori. Erresilientzia balioesten duten itemetan ere hiri-inguruneetako adinekoak nabarmentzen dira ehunekoari dagokionez.

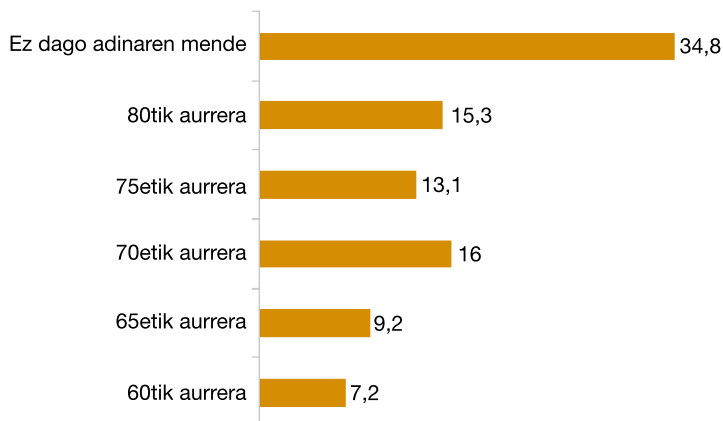
Hautemate horien ondorio nagusia osasun-egoera da, halaber. Espero bezala, osasun-egoera okerragoa duten adinekoek modu negatiboagoan balioesten dituzte zahartzearekin lotutako alderdi guztiak. Gauza bere gertatzen da mendetasun-egoeran dauden artean ere.

35. TAULA. Ondorengo baieztapenekin ados dauden ehunekoa, 2010

	Aldaketara egokitzeko gai naiz	Une latzak igaro ondoren suspertzeko joera dut	Gauzek okerrera egiten dute zahartzen naizen neurrian	Zahartu ahala gauza guxiago egiteko gai zara	Gazteagoa nintzenean bezain zoriontsua naiz	Zahartu ahala gauzak nik uste nuen baino askoz hobeak dira
GUZTIRA 60 edo +	86,4	84,0	68,8	64,4	51,8	52,8
GUZTIRA 65 edo +	84,9	84,7	72,9	70,5	46,6	50,1
Adina						
60-69	89,8	87,3	61,3	52,6	61,0	56,5
70-79	85,9	83,6	70,3	70,4	49,2	53,2
80 edo +	79,4	81,4	82,8	79,7	36,0	43,4
Sexua						
Gizonak	89,3	84,9	67,8	64,1	53,7	54,2
Emakumeak	84,2	84,8	69,5	64,7	50,4	51,7
Etxearen unitate mota						
Pertsona bakarrekoa	84,4	82,9	73,5	71,2	39,5	43,1
Bikotea	88,0	85,7	71,0	65,7	55,7	56,8
Bel. anitz. bere etxean	86,2	85,0	62,7	56,8	54,9	54,6
B. a. seme edo alabaren etxean	81,3	77,4	83,3	84,4	54,8	45,2
Beste bat	85,7	94,3	62,9	66,7	54,3	58,3
Habitata						
Landa-eremua	81,8	80,8	73,2	66,9	42,4	45,3
Tartekoa	87,1	79,9	70,5	71,7	52,5	53,8
Hiri-eremua	90,4	92,5	63,0	55,9	60,6	59,2
Osasun-egoera						
Oso ona+Ona	91,1	90,9	56,8	53,0	63,3	62,3
Hala-moduzkoa	87,0	81,7	82,3	75,3	41,8	43,6
Txarra+oso txarra	58,8	61,5	91,5	92,4	20,5	28,2
EBJetarako laguntza behar du						
Laguntza behar du	70,1	71,0	86,2	85,4	33,1	43,9
Ez du behar	90,6	88,4	64,2	59,0	56,7	55,0

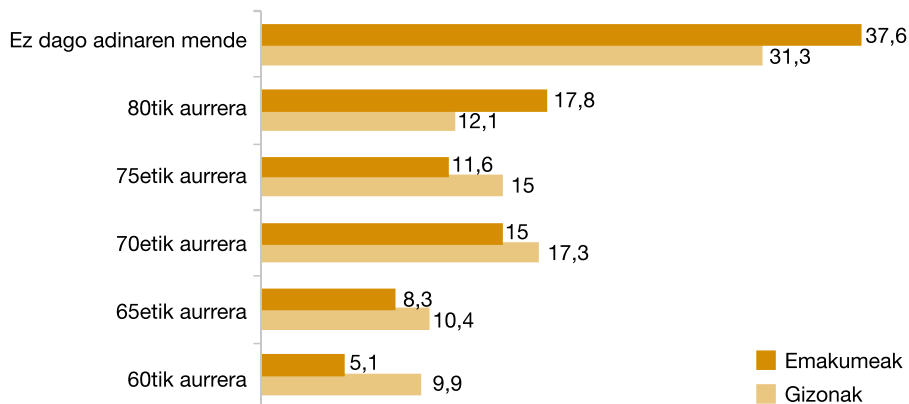
Pertsona bat zahartzaroan noiz sartu den definitzen duen adin kronologikorik ote dagoen galdetzen denean, biztanleria gehienaren ustez zahartzaroa adinaren mende ez dagoen egoera bat da (% 34,8). Hortik urrun samar daude pertsona bat adinekotzat 70 urtetik gora har daitekeela uste dutenak (% 16). Eta % 15,3ren ustez esan daiteke zahartzaroan daudela 80 urtetik gorakoak.

67. GRAFIKOA. Pertsona bat noiz den adineko galderari buruzko iritzia, 2010

Gai horri dagokionez, alde esanguratsuak daude gizonen eta emakumeen artean. Emakume gehiago dago «ez dago adinaren mende» eta «80 urtetik aurrera» erantzunaren alde; gizonak, aldiz, adin gazteagoak aukeratzeagatik nabarmentzen dira.

68. GRAFIKOA. Pertsona bat noiz den adineko galderari buruzko iritzia, sexuaren arabera, 2010

Gainerakoek adinekoei esleitzen dizkieten adjektiboei dagokienez, biztanleriaren ehuneko handienak honako hauek dituzte, ordena honetan: ez-gatazkatsua (% 79,8), lagunartekoa (% 73,1), gizarteratua (% 70,4), kontserbadorea (% 69,8), sexualki ez-aktiboa (% 67,9), ez-emankorra (% 61,4), gaixobera (% 60,9) eta mendekoa (% 60,0).

69. GRAFIKOA. **Zahartzaroarekin lotutako adjektiboak, 2010**

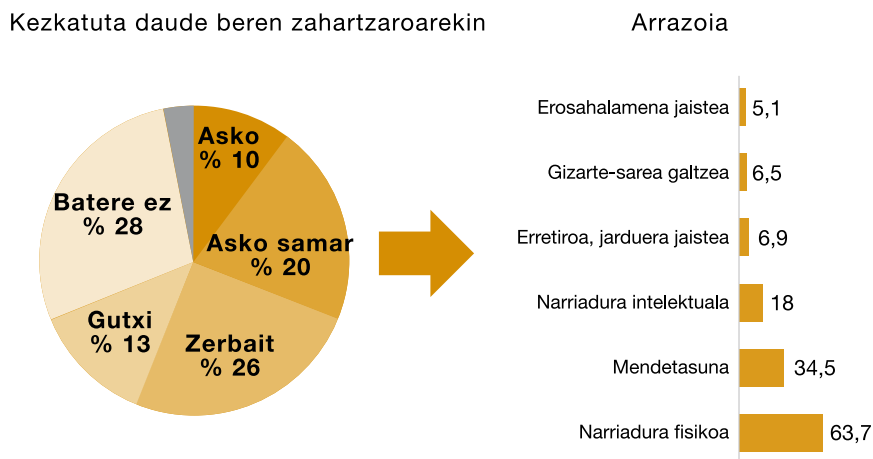

Adineko 10 pertsonatik hiru asko edo asko samar kezkatuta daude beren zahartzaroarekin. Aitzitik, ia ehuneko bera ez dago batere kezkatuta.

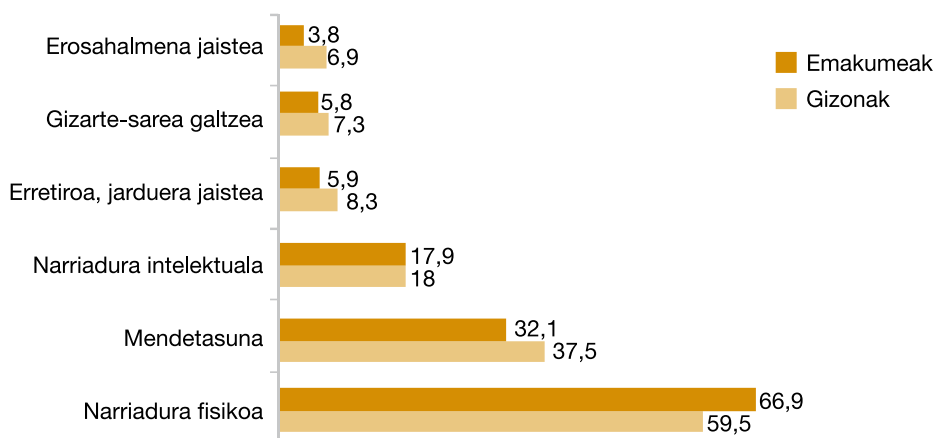
Zahartzaroarekin oso kezkatuta dauden ehunekoa ia hirukoiztu egiten da laurogei urte edo gehiagokoan artean gazteen iritziarekin alderatzen badugu (% 5,8 eta % 14,4). Kezka hori hedatuago dago emakumeen, pertsona bakarreko etxeko unitateetan bizi direnen eta belaunaldi anitzeko etxeko unitateetan, etxebizitza seme-

alabena izanik, bizi direnen eta landako habitatetan bizi direnen artean. Osasuna eta laguntzeko premia aldagaia hartzen denean, kezkatuta dauden ehunekoa % 31,7ra igo zen da osasun-egoera okerragoa dutenen artean eta % 18,9ra mendetasun-egoeran dauden artean.

70. GRAFIKOA. Zahartzaroagatiko kezka eta arrazoia, 2010

71. GRAFIKOA. Zahartzaroak kezkatzen dituen arrazoia, sexuaren arabera, 2010

Zahartzaroarekin kezkatuta dauden artean, kezka arrazoi nagusia zahartzaroak berekin dakarren narriadura fisikoa da (% 63,7). Desberdintasunak daude bi sexuen artean, nahiz eta kopuruek maila berari eusten dieten emakumeen nahiz gizonen kasuan, emakumeen kezka gizonena baino txikiagoa da mendetasunari dagokionez, baina emakumeak kezkatuago daude narriadura fisikoarekin; gizonak, ordea, zertxobait gehiago kezkatuta daude erretiroarekin edo erosahalmena jaistearekin.

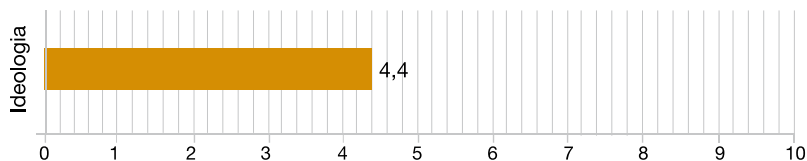
36. TAULA. Zahartzaroagatiko kezka

	Asko	Asko samar	Zerbait	Gutxi	Batere ez
GUZTIRA 60 edo +	9,9	20,8	25,7	12,9	27,9
GUZTIRA 65 edo +	11,9	20,2	28,2	12,3	23,7
Adina					
60-69	5,8	19,6	24,0	15,4	34,9
70-79	12,2	20,0	29,1	12,8	23,2
80 edo +	14,4	24,7	23,5	7,8	21,4
Sexua					
Gizonak	7,6	20,3	26,4	15,3	28,5
Emakumeak	11,7	21,1	25,3	11,1	27,5
Etxeko unitate mota					
Pertsona bakarrekoa	12,3	24,2	25,7	14,9	21,2
Bikotea	9,3	17,7	29,1	12,7	30,0
Bel. anitz. bere etxean	9,0	21,2	21,5	12,7	31,8
B. a. seme edo alabaren etxean	11,1	33,3	25,0	5,6	13,9
Beste bat	8,1	13,5	40,5	13,5	18,9
Habitata					
Landa-eremua	12,4	27,9	26,5	12,0	18,3
Tartekoa	11,2	15,1	26,3	14,8	28,5
Hiri-eremua	6,4	18,2	24,5	12,5	36,8
Osasun-egoera					
Oso ona+Ona	5,3	15,2	26,8	16,3	36,3
Hala-moduzkoa	11,4	26,9	30,8	10,1	20,5
Txarra+Oso txarra	31,7	35,8	8,9	8,1	12,2
EBJetarako laguntza behar du					
Laguntza behar du	18,9	24,4	23,3	10,2	13,1
Ez du laguntza behar	7,2	19,6	26,5	13,7	32,3

4.1.7.2. Politika

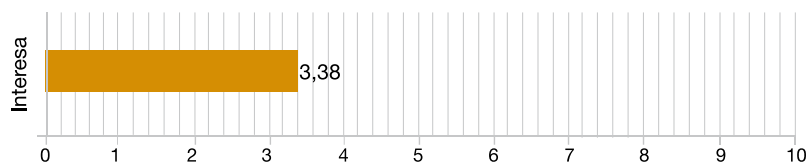
Autokokapen ideologikoaren eskalan, non 0 ezkerre den eta 10 eskuina, Euskadiko adinekoak 4,4ko batez bestekoan kokatzen dira.

72. GRAFIKOA. Autokokapen ideologikoaren eskala, 2010

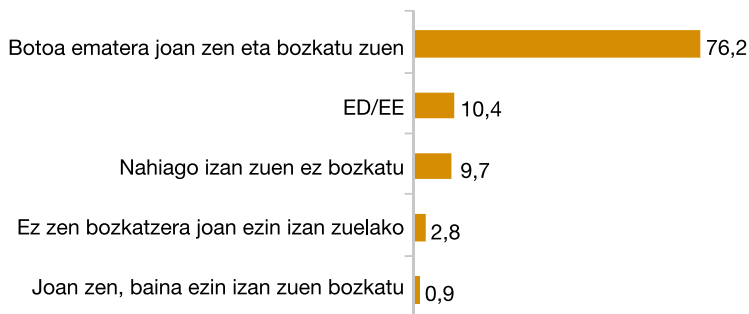
Politikarekiko interesa 3,38an kokatzen da, hori ere 0tik 10erako eskalan.

73. GRAFIKOA. Politikarekiko interesa, 2010

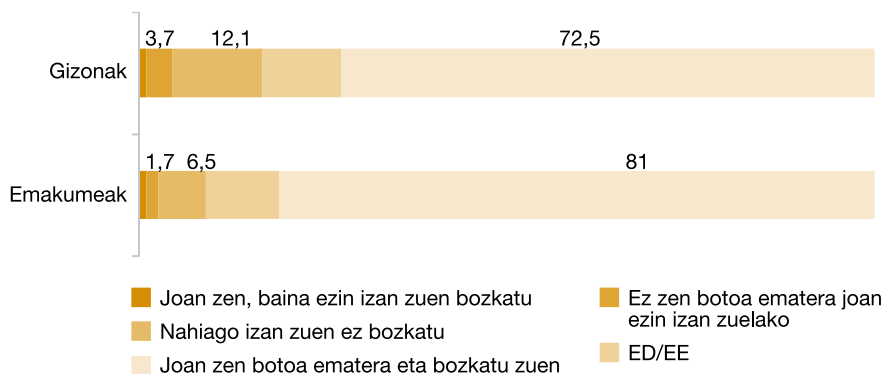

Adinekoen laurik hiru baino gehiago joan ziren botoa ematera azken hauteskundeetan, baina % 9,7k nahiago izan zuen ez bozkatu.

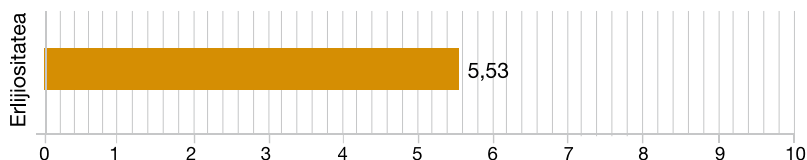
74. GRAFIKOA. Boto-oroimena, 2010

Era berean, ikusten da gizonekin alderatuta, emakumeen ehuneko handiago batek nahiago izan zuela ez bozkatu (emakumeak % 12,2, aldiz, gizonak % 6,5).

75. GRAFIKOA. **Boto-oroimena sexuaren arabera, 2010**4.1.7.3. **Erlijioa**

Otik 10erako eskala batean Euskadiko adinekoen erlijio-maila 5,53 da.

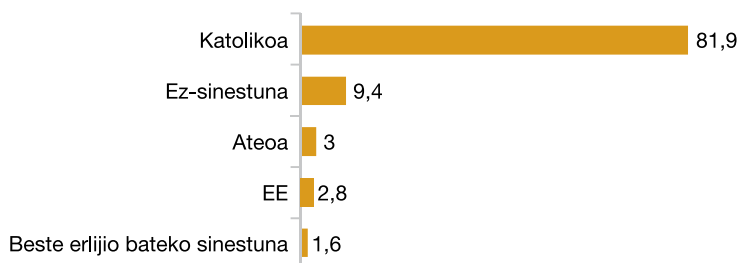
76. GRAFIKOA. **Erlijositate-maila, 2010**

Emakumeak 6,15ean daude, batez beste, eta gizonak 4,72an.

77. GRAFIKOA. **Erlijositate-maila, 2010**

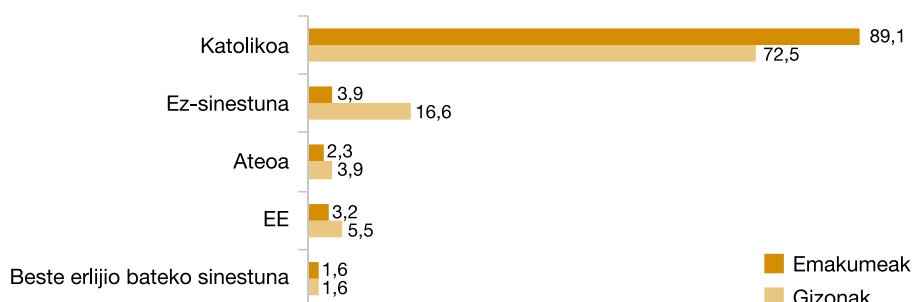
Nagusitzen den erlijioa katolikoa da, kasuen % 81,9k praktikatzen baitu. Hurrengo aukera sinestuna ez izatea da: % 9,4. Soilik % 1,6k adierazi du beste erlijio batekoa dela.

78. GRAFIKOA. Zer erlijio duen, 2010

10 emakumetik bederatzik adierazi dute katolikoak direla, gizonen kasuan, aldiz, % 72,5ek esan du katolikoa dela. Nolanahi ere, gizonen % 16,6k adierazi du ez-sinestuna dela, emakumeen kasuan, ordea, % 3,9 da iritzi horretakoa.

79. GRAFIKOA. Zer erlijio duen, sexuaren arabera, 2010

4.2. ADINEKOEN BIZI-BALDINTZEI BURUZKO ALDERAKETA NAZIONALA ETA NAZIOARTEKOA

4.2.1. ADINEKOAK⁴ EUSKADIN 1993-2010

«Hirugarren Adina Euskal Autonomia Erkidegoan» deituriko Inkesta 1993. urtean egin zen, etxebizitza partikularretan bizi ziren 65 urte edo gehiagoko 1.484 laguneko eta Euskal Autonomia Erkidegoko ospitaletan zeuden 102 laguneko laginarekin. Inkesta hori erreferente gisa erabiliko dugu eta aukera emango digu Euskadiko adinekoen taldearen bilakaerari eta joerei buruzko konparazio-azterketa egiteko.

⁴ 65 urte edo gehiagokoak.

Euskadiko bi inkestak konparatzeko azterketa hori egiteko 65 urte edo gehiagoko pertsonen taldea erabiliko da ardatz gisa, 1993ko Hirugarren Adinekoei buruzko inkesta adin horretatik aurreko pertsonak oinarri hartuta egin baitzen.

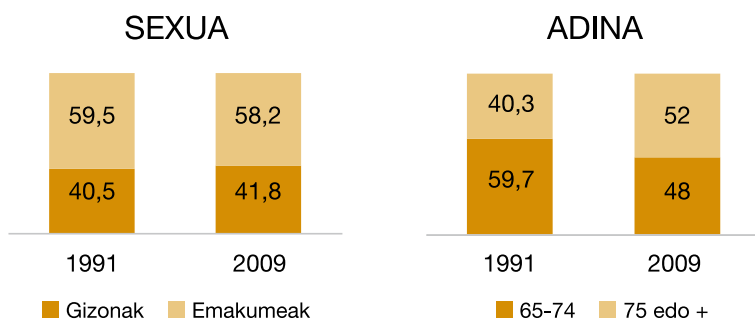
a) *Demografia:*

Euskadiko Hirugarren Adinekoei buruz 1993an egin zen Inkesta aztertzeke erabili diren datu demografikoak 1991ko Erroldakoak dira: Estatistika-iturri horren arabera, 65 urte edo gehiagoko 271.652 lagun zeuden Euskadin 1991n. Kopuru hori guztizko biztanleriaren % 12,8 da. Estatistikako Institutu Nazionalak (INE) 65 urteko adinekoei buruz 2009an eman zuen informazioa 409.537 lagunekoa da. Hortaz, Euskadiko 65 urtetik gorako biztanleria Euskadiko guztizko biztanleriaren % 19,2 da.

80. GRAFIKOA. **Profil soziodemografikoa, 1993, 2009**

1991: 65 urte edo gehiagoko 271.652 lagun = % 12,8

2009: 65 urte edo gehiagoko 409.537 lagun = % 18,9

Adineko gizonen eta emakumeen arteko banaketari bere horretan eutsi zaio denboran; nolanahi ere, ikusi da gizonen ehunekoa zertxobait igo dela, baina igoera hori ez da batere esanguratsua. Joera horrek herrialde garatu gehienetan egiten ari diren biztanleria-proiektzioak baieztatuko lituzke. Proiektzio horiek etorkizun orekatuago bat baieztatzen hasi dira sexuen banaketari dagokionez.

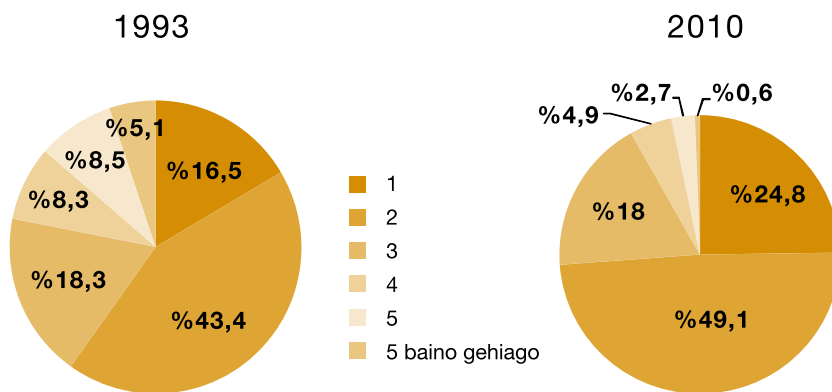
Bestalde, egiaztatzen da 75 urte edo gehiagokoen taldea nabarmen hazi dela⁵. Talde hori, 1991n guztizko biztanleriaren % 40,3 zen; gaur egun, ordea, % 52 da.

⁵ Euskadiko Hirugarren Adinari buruzko Inkestan azaltzen diren datuetan adin-taldeen arabera banaketa alde batetik 65-74 taldea da eta, bestetik, 75 urte edo gehiagokoa; hortaz, bi inkestetako datuak alderatzeko (1993 eta 2010) bi adin-talde horiek erabiliko dira.

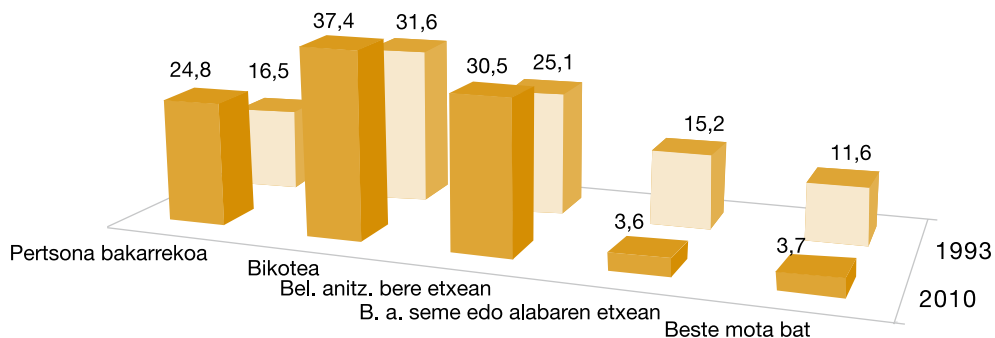
b) *Etxekoen unitateak:*

Etxekoen unitateen osarak ere bilakaera izan du, bai kualitatiboki, bai kuantitatiboki. Etxekoen unitatearen tamaina jaisten joan da pixkanaka. Gaur egun, 65 urte edo gehiagoko pertsonak osatutako etxekoen unitateen % 24,8 pertsona bakarreko etxekoen unitateak dira, eta % 49,1 bi pertsonaz osatutako etxekoen unitateak. 1993an, pertsona bakarreko etxekoen unitateak guztizkoaren % 16,5 baino ez ziren, eta hirukoak edo gehiagokoak % 40,2. Gaur egun, etxekoen unitateen % 26,2 soilik osatzen dute hiru lagunek edo gehiagok.

81. GRAFIKOA. Etxekoen unitatearen tamaina, 1993 eta 2010

82. GRAFIKOA. Elkarbizitza moduak, 1993 eta 2010

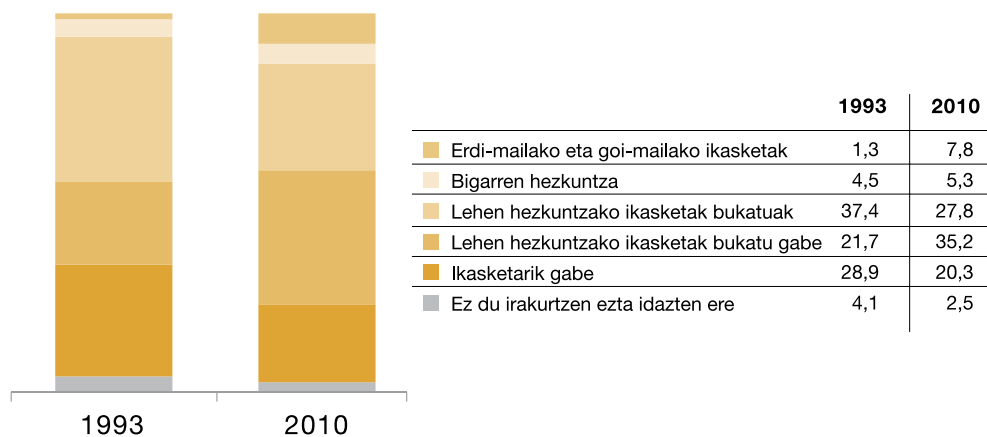
Etxekoen unitate horietan bizi direnen profila ere aldatu da. Aldaketarik handiena belaunaldi anitzeko etxekoen unitateek (etxea seme-alaben jabetzakoa izanik) pairatu dituzte. 1993. urtean, adinekoen % 15,2 bizi zen seme-alabekin etxebizitza berean seme-alaba horien etxebizitzetan; 2010ean kopuru hori % 3,6ra jaitsi da. Aitzitik, garrantzi handia hartu dute pertsona bakarreko etxekoen unitateen, bikoteak bizi diren etxekoen unitateen eta belaunaldi anitzeko etxekoen unitateen (adinekoaren etxebizitzan bizi direnak) hazkundeak.

Azken batean, egiaztatzen da belaunaldiek modu independentean bizitzeko joera dagoela, eta hori, hasiera batean, kolektibo horren autonomiaren adierazle gisa interpretatu beharko litzateke.

c) *Heziketa-maila:*

Euskadiko adinekoen heziketa-maila zertxobait hobetu da. Adineko analfabeto kopurua ia erdira jaitsi da, 1993an % 4,1 izatetik gaur egun % 2,5 izatera igaro baita. Bestalde, 2010ean erdi-mailako edo goi-mailako ikasketak dituztenen ehunekoa adinekoen % 7,8ra igo da. 1993an, kolektibo horren % 1,3k besterik ez zuen titulazio mota hori.

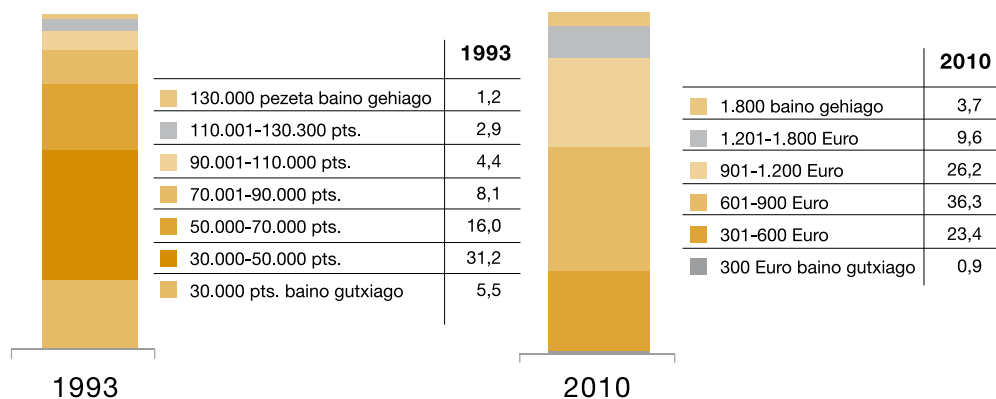
83. GRAFIKOA. **Heziketa-maila, 1993 eta 2010**

d) *Diru-sarrerara maila:*

Egoera ekonomikoari dagokionez, hileko batez besteko diru-sarreraren mailak ere gora egin du, nahiz eta ikusten den zailtasun batzuk daudela alderaketa zorrotzak egiteko. Zailtasun horiek estatuko moneta erabiltzetik euroa erabiltzera igaro izanak ekarri duen aldaketa garrantzitsuen ondorioz sortzen dira.

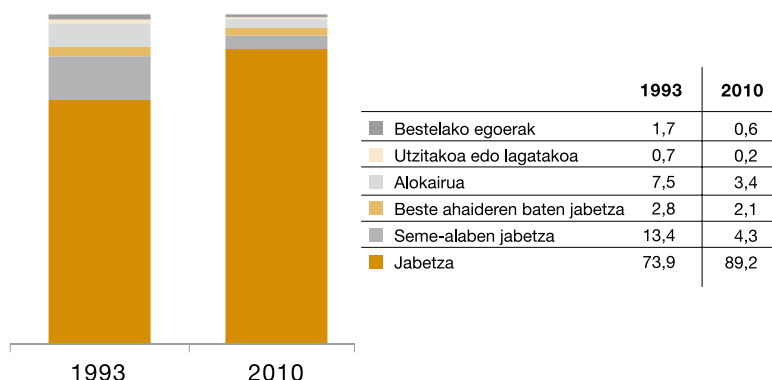
84. GRAFIKOA. Hileko diru-sarrerren maila, 1993 eta 2010

e) Etxebizitza eta ingurunea:

Adineko 10 pertsonatik ia 9 beren jabetzako etxebizitzetan bizi dira gaur egun, baina 1993an lau adinekotik hiru zeuden egoera horretan. Igo egin da beren jabetzako etxebizitzetan bizi diren adinekoen ehunekoa, eta jaitsi egin da beren seme-alaben jabetzako etxeetan bizi diren kopurua, joera hori elkartzen ari da seme-alaben etxeetan bizi diren belaunaldi anitzeko etxeen unitateekin. Era berean, modu esanguratsuan jaitsi da alokairuan bizi diren adinekoen datua, 1993an % 7,5 izatetik 2010ean % 3,4 izatera igaro baita.

85. GRAFIKOA. Edukitze-erregimena, 1993-2010

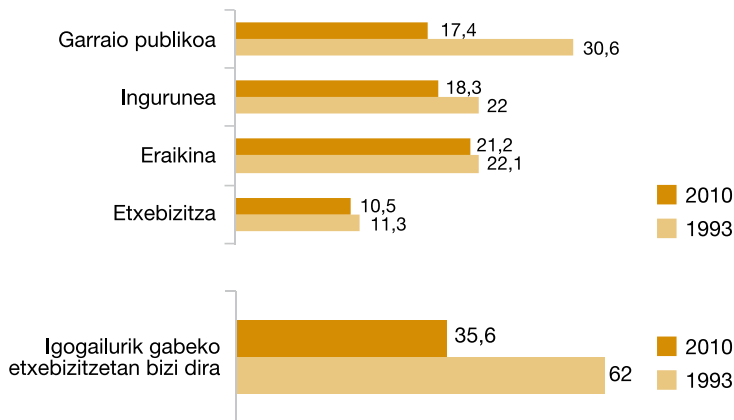

Ingurunekeo irisgarritasun-baldintzek ere oso bilakaera ona izan dute aldi honetan. Esate baterako, 2010ean 65 urtetik gorakoen % 17,4k soilik adierazi du arazoak dituela garraio publikoa erabiltzerakoan. 1993an kopuru hori ia bikoitza zen (% 30,6).

Halaber, 1993an, adinekoen % 62k esaten zuen igogailurik gabeko etxebizitzetan bizi zela; orain, ordea, kopuru hori % 35,6ra jaitsi da.

86. GRAFIKOA. Irigarritasuna, 1993, 2010.

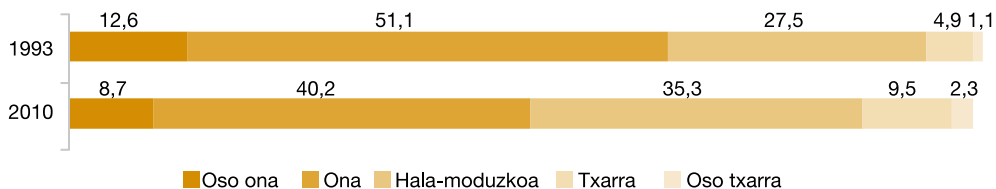
Oztopoak/Trabak aurkitzen dituzte

f) Osasun-egoera subjektiboa:

Atzemandako osasun-egoerari dagokionez, ikusten da aldaketa negatiboa dagoela. Gaur egun, adinekoek adierazi dute 1993an baino osasun-egoera okerragoa dutela. Azterlan askok agerian utzi dute osasun-egoeraren hautematea gizarte baten ongizate-egoeraren igoeraren aurka jaisten dela, hau da, osasun-egoeraren hautemateak okerrera egiten du osasun- eta gizarte-zerbitzuak hobetu edo igotzen direnean. Azken batean, osasun-estandarrei buruzko informazio egokia dutenen «autoeskakizun-maila» handiagoa da. Fenomeno hori beste ideia honek ere azaltzen du: adin handieneko biztanleriaren kopuruak gora egin du eta, ondorioz, osasun-egoera okerragoa dute. Azkenik, gogoan izan behar da, halaber, elkarbizitza-ereduetan izandako aldaketa, bakarrik bizi diren pertsonen kopurua asko igo baita, eta hori bizi-baldintzei buruzko ikerlan guztietan osasunari buruzko hautemate okerragoa izatearekin lotzen da.

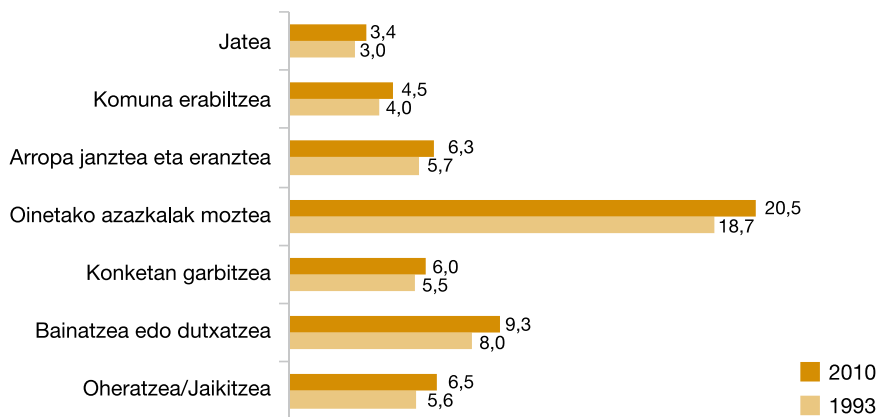
87. GRAFIKOA. Osasun-egoera subjektiboa, 1993 eta 2010

g) *Mendetasuna:*

Adin handiagoko adinekoen garrantziak gora egin duenez, laguntza behar dutenen edo eguneroko bizitzako jarduerak egin ezin dituztenen ehunekoak ere gora egin du. Nolanahi ere, adin handiagoko biztanleriaren (laurogei urte edo gehiagokoak) garrantziak izan duen igoera ez dator bat mendetasuna duten edo desgaitasunen baten duten pertsona kopuruak izan duen igoera txikiarekin. Hortaz, pertsona oso zaharren hazkundera handia bada ere, egoera horrek ez du eragin mendetasun- edo desgaitasun-egoeran dauden pertsona kopurua oso handia izatea. Erikortasun-konpresioa deiturikoa gertatzen ari dela esan al dezakegu? (Fries, 1980, Manton, 2001). Mendetasun-egoerak azaltzen hasten diren adina eta ustezko atzerapena ikerlanak egiteko arrazoiak dira herrialde garatu gehienetan. Horrek biztanleriaren ongizatean dituen ondorioak eta zahartzearen eragin ekonomikoa hain handia ez izatea XXI. mendeko erronka nagusietako bat da.

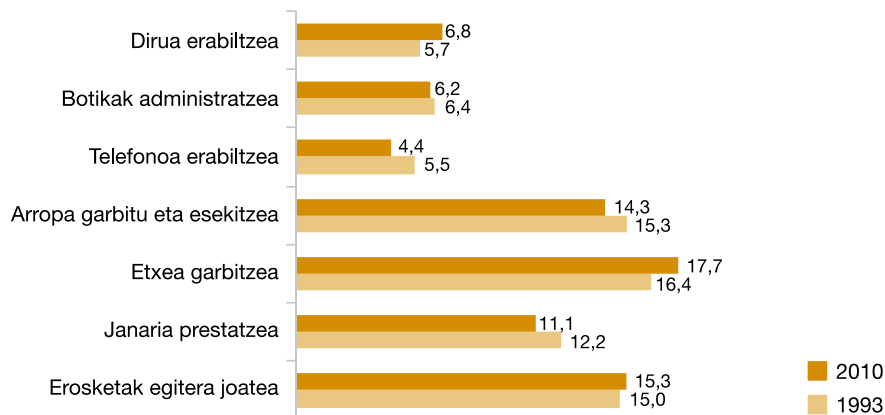
88. GRAFIKOA. **Laguntza behar duten edo EBOJk egin ezin dituztenak, 1993 eta 2010**

Ikus daitekeenez, EBOJtarako laguntza behar dutenen hazkundera oso txikia da. Kopuru horien artean dagoen alde handiena laguntza behar dutenen edo oinetako azazkalak modu autonomoan moztu ezin dituztenen ehunekoan dago: 1993an % 18,7 izatetik 2010ean % 20,5 izatera igaro baitira.

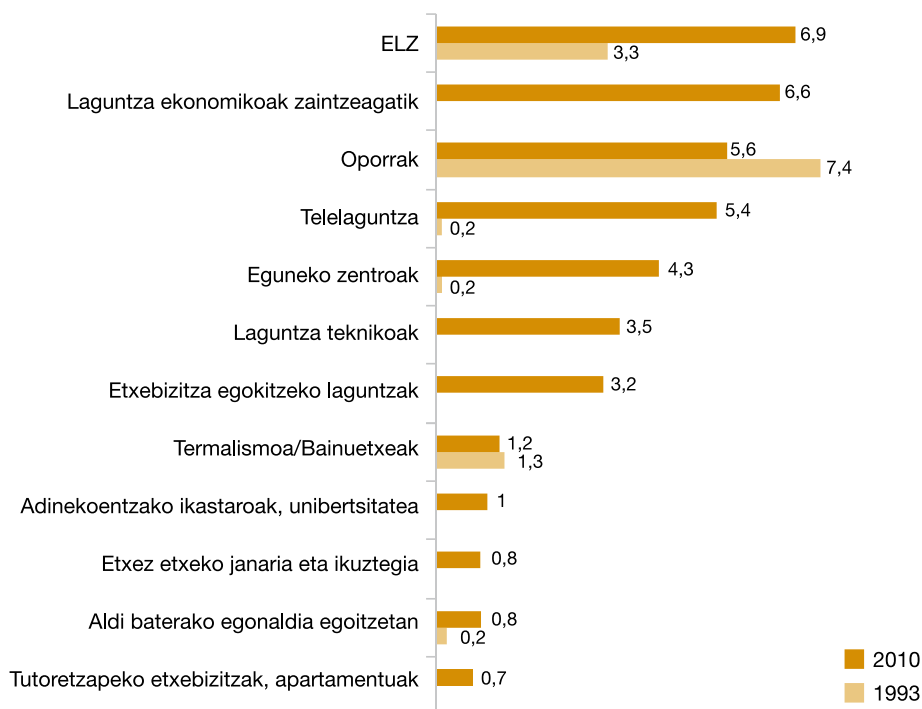
Laguntza behar dutenen edo EBJk egin ezin dituztenen ehunekoaren arteko aldeak oinarritzko jardueren kasuan azaltzen direnen oso antzekoak dira: aldea ez da % 2ra iristen.

89. GRAFIKOA. Laguntza behar duten edo EBJIak egin ezin dituztenak, 1993 eta 2010

h) *Gizarte-baliabideak:*

90. GRAFIKOA. Zenbait gizarte-baliabide erabiltzea, 1993 eta 2010

Euskadiko adinekoek gizarte-baliabideak erabiltzeari dagokionez, erabilera hori nabarmen igo da, baliabide horien eskaintza igo izanarekin bat etorriz. 2010ean, lagineko adinekoen % 6,9k adierazi du EELZ erabili izan duela, 1993an, aldiz, % 3,3k erabili zuen.

Telelaguntzaren eta eguneko zentroen indizeek ere gora egin dute nabarmen. Telelaguntzak adinekoen % 0,2 baino ez zuen estaltzen; orain, ordea, % 5,4k erabiltzen du baliabide hori. Eguneko zentroak % 0,2 izatetik % 4,3 izatera igaro dira, inkestako datuen arabera. Egoitzetako aldi baterako egonaldiak ere herritar gehiago erabiltzen hasi dira, nahiz eta kopuruak txiki samarrak diren oraindik ere.

4.2.2. ADINEKOEN⁶ EGUNGO EGOERA EAEn ETA ESTATUAN

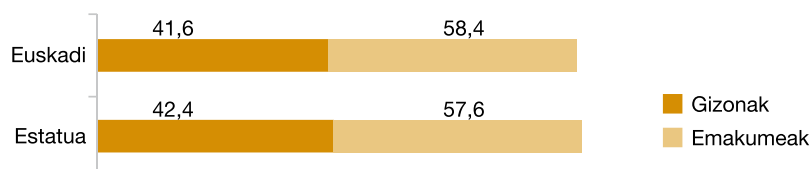
Estatu-eremuko datuekin konparazio-azterlana egiteko, estatistika-iturri gisa IMSERSOREn Adinekoen Behatokiak 2006an eta 2010ean egindako inkestak erabili dira batez ere. Lehenengo inkesta (Adinekoen Bizi Baldintzei buruzko Inkesta, 2006) estatuko 65 urte edo gehiagoko pertsonen egindako 3.507 elkarrizketetako lagina zen. 2009an egindako inkestak (izen bera zuen) adin bereko 2.500 pertsonaren lagina zuen. Euskal Autonomia Erkidegoan egindako inkestarekin alderatzeko, beraz, adin-tarte horretako pertsonen buruzko datuak soilik erabiliko dira.

a) Demografia:

Arestian adierazi dugunez, 65 urte edo gehiagoko pertsonen multzoa Euskadiko guztizko biztanleriaren % 18,9 da, eta portzentajezko 2 puntutan baino gehiagotan gainditzen du Estatuko adineko biztanleriari buruzko kopurua: % 16,6. (Iturria: INE, 2009).

Adinekoen biztanleriaren sexuen arabera banaketa antzekoa da bi lekuetan; nolanahi ere, esan behar dugu Euskadiko emakumeen ehunekoak zertxobait handiagoak direla.

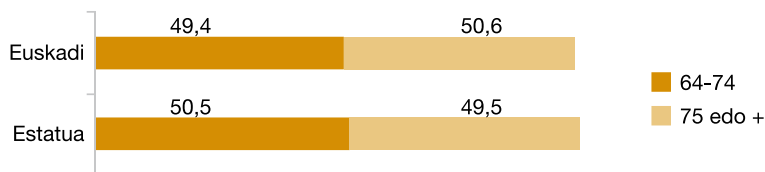
91. GRAFIKOA. Sexuen arabera banaketa, Euskadi 2010-Estatua 2010

⁶ 65 urte edo gehiagokoak.

Bestalde, eta adin handiena duten adinekoen taldeari dagokionez, azken urte hauetan adin handieneko biztanleria asko igo da EAEn, Estatuko batez bestekoak baino igoera handiagoa izan du (Ikus 1. epigrafea: Bigarren mailako iturrien azterketatik estatistikoa)

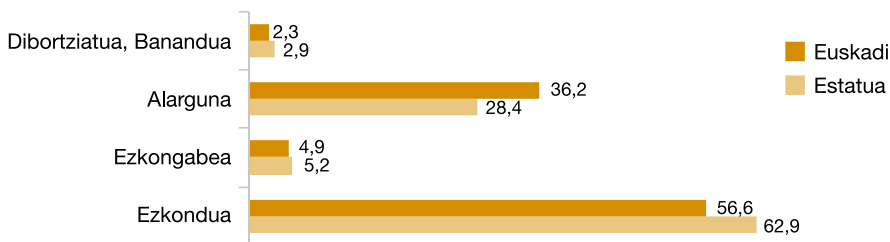
92. GRAFIKOA. Adinaren arabera banaketa, Euskadi 2010-Estatua 2010

b) Egoera zibila:

Egoera zibilaria dagokionez, ikusten da aldeak daudela ezkondata dauden edo bikotekidearekin bizi diren pertsonen eta alargun dauden pertsonen ehunekoaren artean; lehenengo kasuan Euskadiko biztanleriaren artean ehunekoak txikiagoak dira, eta bigarren kasuan, aldiz, ehunekoak txikiagoak dira Estatuko biztanleriaren artean.

93. GRAFIKOA. Egoera zibilararen arabera banaketa, Euskadi 2010-Estatua 2010

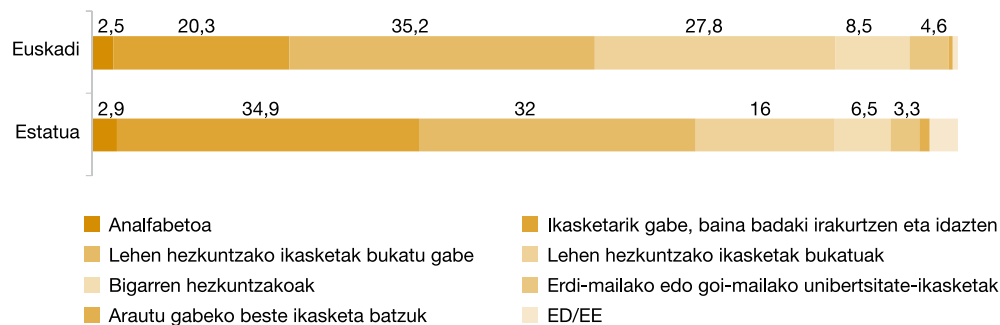

c) Heziketa-maila:

Euskadiko adinekoek lortutako prestakuntza-maila Estatuko batez bestekoak lortu duena baino handiagoa da. Lehenengoaren artean, biztanleriaren ehuneko handiena lehen mailako ikasketak egin dituzten baina amaitu ez dituzten pertsonetan dago (% 35,2). Estatuko adinekoen artean biztanleriaren ehuneko handiena ikasketarik ez duten, baina irakurtzen eta idazten dakitenen artean dago: % 34,9. Era berean,

Euskadiko biztanleriaren ehuneko handiago batek amaitu ditu lehen hezkuntzako, bigarren hezkuntzako eta goi-mailako ikasketak.

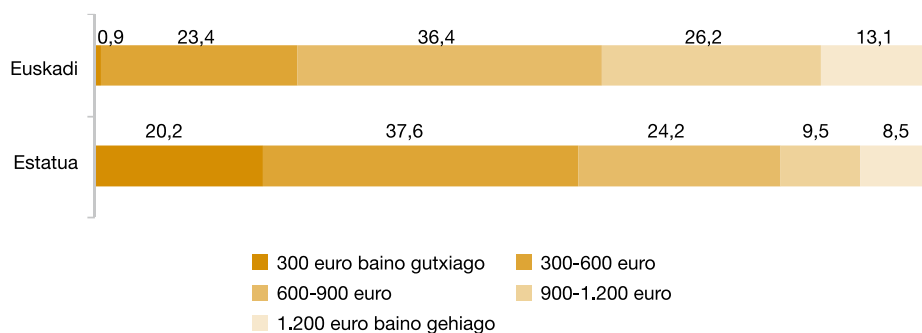
94. GRAFIKOA. Lortutako heziketa-maila, Euskadi 2010-Estatua 2010

d) Diru-sarreraren maila:

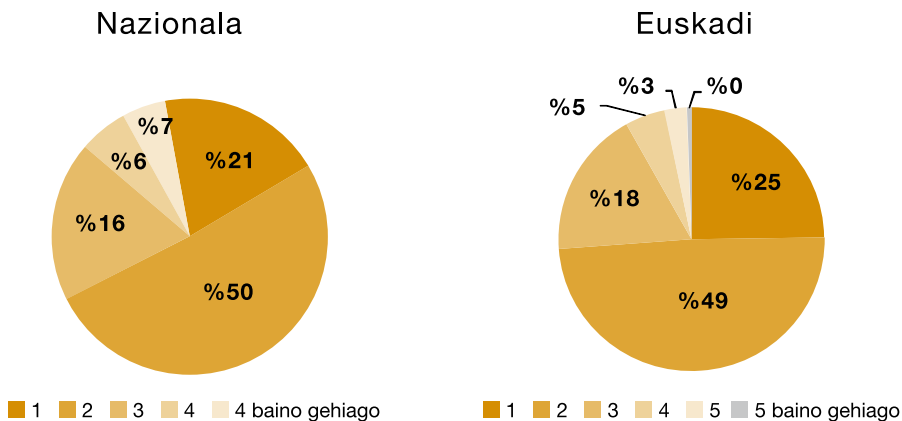
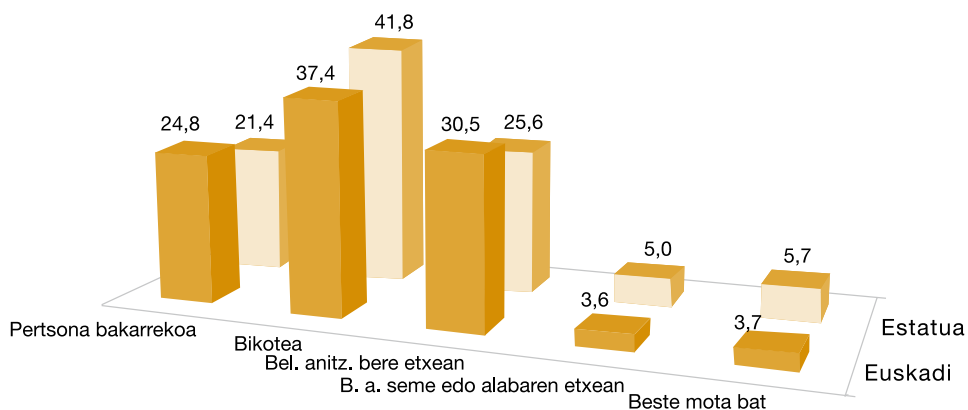
Batzuen eta besteen diru-sarreraren mailan ere alde nabarmenak daude. Euskal Autonomia Erkidegoan hilean 300 euro baino gutxiagoko diru-sarrerak dituzten adinekoen % 0,9 baino ez dago; kopuru hori, ordea, % 20,2ra igozten da Estatutan (estatuan ehuneko handi batek adierazi du ez duela inolako diru-sarrerarik, Euskadin inkestatutako biztanleriaren artean, ordea, ez da aurkitu egoera horretan dagoen inor).

95. GRAFIKOA. Diru-sarrera maila, Euskadi 2010-Estatua 2010

e) Etxekoen unitatearen tamaina eta osaera:

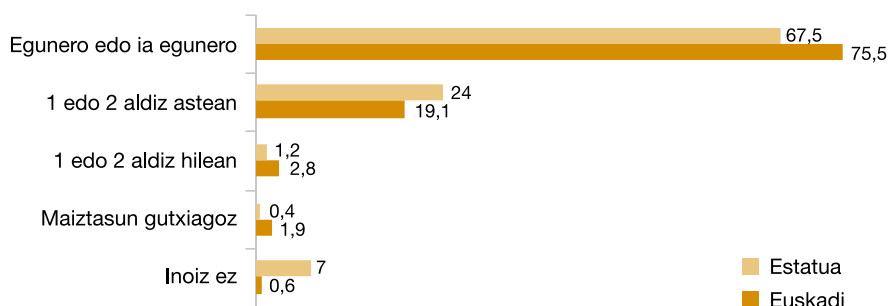
Etxekoen unitateari dagokionez, ez dago alde handirik Euskal Autonomia Erkidegoaren eta Estatuaren artean. Adinekoek osatutako etxekoen unitatearen batez besteko tamaina 2,23 pertsonakoa da Euskadin; Estatuan, aldiz, 2,3koa da.

96. GRAFIKOA. **Etxekoen unitatearen tamaina, Euskadi 2010-Estatua 2006**97. GRAFIKOA. **Elkarbizitza moduak, Euskadi 2010-Estatua 2006**

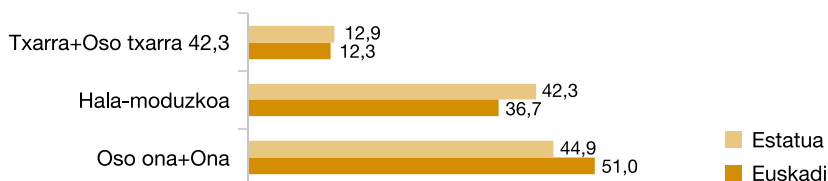
Etxekoen unitateen osaerari buruzko azterketa zehatzago batek agerian jartzen ditu alde esanguratsu batzuk. Euskadin pertsona gehiago bizi dira pertsona bakarrekoko etxekoen unitateetan eta belaunaldi anitzeko etxekoen unitateetan etxea beren jabetzakoa izanik. Estatuan, aldiz, bikotez osatutako eta seme edo alaben etxeetan bizi diren belaunaldi anitzez osatutako etxekoen unitateen ehunekoa handiagoa da. Nolanahi ere, kontuan izan behar da gaur egun 2006. urteko estatuko informazioa erabiltzen ari garela.

f) *Familia-sareak:*

Familia-sareei eusteari dagokionez, alde esanguratsuak daude EA Eren eta Estatuaren artean. Seme edo alabarekiko harremanak (harreman handiena duten semearekin edo alabarekin) maizago gertatzen dira Euskadiko adinekoen artean. Euskadiko adinekoen % 75,5ek esan du egunero ikusten duela bere semea edo alaba, Estatuko adinekoen kasuan, aldiz, % 67,5ek esan du hori. Horri kontrajarrita, semea edo alaba inoiz ikusten ez dutenak daude, Estatuan adinekoen % 7 dago egoera horretan, eta Euskadin % 0,6 soilik.

 98. GRAFIKOA. **Semearekin edo alabarekin zenbateko maiztasunez dagoen harremanetan, Euskadi 2010-Estatua 2010**

 g) *Osasuna, mendetasuna eta desgaitasuna:*

Osasun-egoeraren hautemateari dagokionez ere badaude aldeak; Euskadiko adinekoen ehuneko handiago batek esan du osasun-egoera ona duela (% 51,0k ona eta oso ona, Estatuko adinekoen artean, aldiz, % 44,9k). Osasun-egoera okerragoa dutela pentsatzen duten pertsonen kopurua antzekoa da, hala-moduzkoa erantzunean kokatzen dira pertsona gehiago Estatuan.

 99. GRAFIKOA. **Hautemandako osasun-egoera, Euskadi 2010-Estatua 2010**

IMSERSOk egindako ECV-06 inkestan mendetasun-egoeran dauden pertsonen (laguntza behar dute edo ezin dituzte EBJk egin) ehunekoa aztertu zen. Kasu horretan, erabilitako jarduera-zerrendak 18 item zituen. Euskadiko APBBIren zerrendak 14 jarduera dituenez, datuak alderatu ezin badira ere, hainbat joera ikus daitezke eta joera horiek, beste hainbat aldagaitan bezalaxe, Euskadiren aldeko aldeak daudela erakusten dute. Estatuko ECV-06ren arabera, 65 urteko adinekoen % 31,9k aipatu zituen mendetasun-egoerak. Gure inkestan kopuru hori % 28,5 da.

100. GRAFIKOA. **Laguntza behar izatea, Euskadi 2010-Estatua 2010**

Adinekoei laguntza ematen dieten pertsonen profilean ere aldeak daude Euskadiren eta Estatuaren artean⁷. Estatuko batez bestekoan, zaintzaileak gazteagoak dira, biztanleriaren ehuneko handiena duen taldea 50-59 urtekoa da. Fenomeno horren kausa honako hau izan daiteke: Euskadiko biztanleria Estatukoa baino zaharragoa da, eta, beraz, zaintzaileak ere zaharragoak dira; era berean, kontuan hartu behar da Estatuko inkestaren xede-biztanleria familiako zaintzaile informalak eta familiakoak ez diren zaintzaile informalak zirela. Sexuari dagokionez ere ikusten da alde handiak daudela; Estatuan, lan mota honetan emakumeak duen rola EAEn duena baino askoz ere garrantzitsuagoa da; badirudi generoen arteko alde gutxiago dagoela erkidego honetan. Zaintzaren maiztasuna handiagoa da Estatuan, 10 zaintzailetik 9k egunero ematen dute laguntza, Euskal Autonomia Erkidegoan, aldiz, 10etik 7k ematen dute egunero.

⁷ Laguntzak ematen dituzten pertsonen profila alderatzeko INMERSOk 2004an egindako Laguntza Informalari buzunko Inkestako datuak erabiltzen dira. Kontuak izan behar da inkesta honen xede nagusia adinekoei (60 urte edo gehiago) laguntza informala ematen zieten 18 urtetik gorako pertsonak direla, ahaideak nahiz ahaideak ez direnak aintzat hartuta. Gure inkestan familiako zaintzaileen profilari buruzko informazioa soilik bildu da.

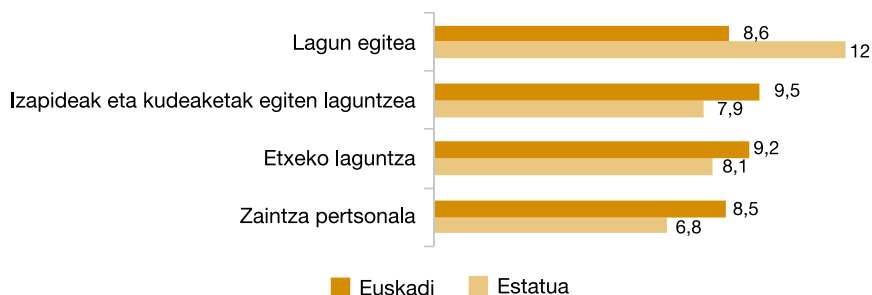
37. TAULA. **Zaintzak ematen dituen pertsonaren profila,**
Euskadi 2010-Estatua 2004

	Euskadi	Estatua
Adina		
40 baino gutxiago	7,4	16,7
40-49	21,3	23,8
50-59	23,2	28,7
60-69	15,9	15,9
70 edo +	29,2	14,9
Sexua		
Gizonak	36,4	16,4
Emakumeak	63,6	83,6
Laguntzaren maiztasuna		
Egunero edo ia egunero	75,4	90,2
Behin edo bitan astean	15,8	6,3
Behin edo bitan hilean	7,1	1,8
Maiztasun gutxiagoz	1,7	1,6

h) *Emandako laguntza informala:*

Gaixorik edo mendetasun-egoeran dauden ahaideei egunero ematen dioten laguntzari buruz galdetzen denean, ikusten da alde txiki batzuk daudela. Zaintza pertsonaleko lanetan, etxeko laguntzan eta izapideak eta kudeaketak egiten laguntzen duten pertsonen ehunekoa handiagoa da Euskadin. Estatu-eremuan lagun egitea deituriko jarduera nabarmentzen da. Hortaz, ondoriozta daiteke Euskadiko adinekoek beren ahaideei ematen dieten laguntzaren ehunekoa handiagoa dela zertxobait konplexuagoak diren zaintzako lanetan.

101. GRAFIKOA. **Emandako laguntza informala, Euskadi 2010-Estatua 2010**

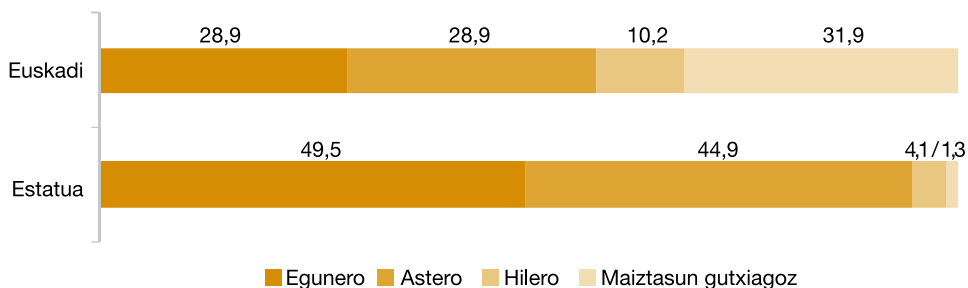
Halaber, bilobak zaintzen dituzten aitona-amonen ehunekoa handiagoa da (% 43,1 Euskadin, Estatuan, aldiz, % 34,9). Euskadiko adinekoen ehunekoa handiagoak ematen die laguntza beren ahaideei.

102. GRAFIKOA. Bilobak zaintzea, Euskadi 2010-Estatua 2010

Nolanahi ere, laguntzaren intentsitatea handiagoa da estatuan. Euskal Autonomia Erkidegoko aitona-amona zaintzaileen % 28,9k soilik egiten du egunero, Estatukoek, aldiz, % 49,5ek egiten du. Zalantzarik gabe, haurtzaindegi publikoetarako sarbidea Euskal Autonomia Erkidegoan baino txikiagoa da hainbat autonomia-erkidegotan.

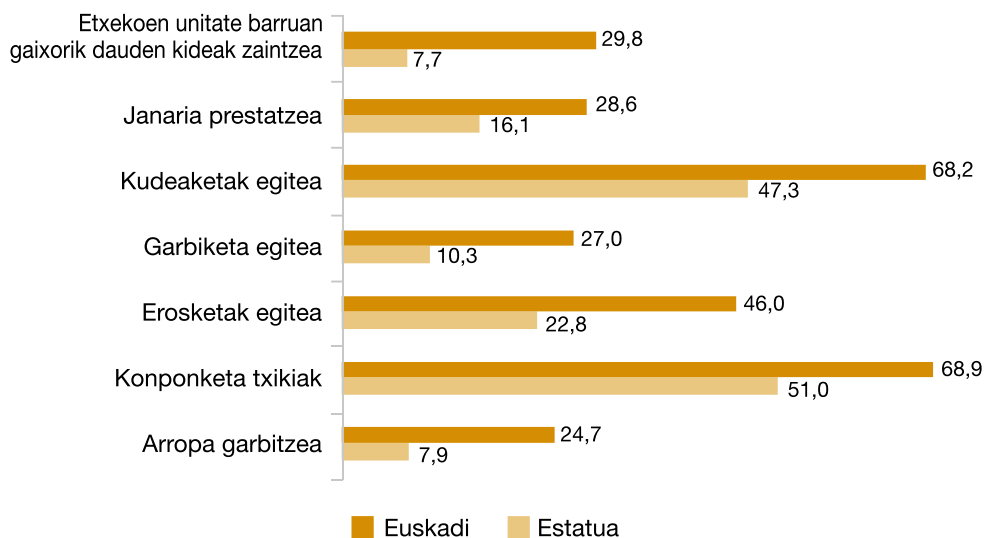
103. GRAFIKOA. Bilobak zenbateko maiztasunez zaintzen dituzten, Euskadi 2010-Estatua 2010

i) Etxeko lanak:

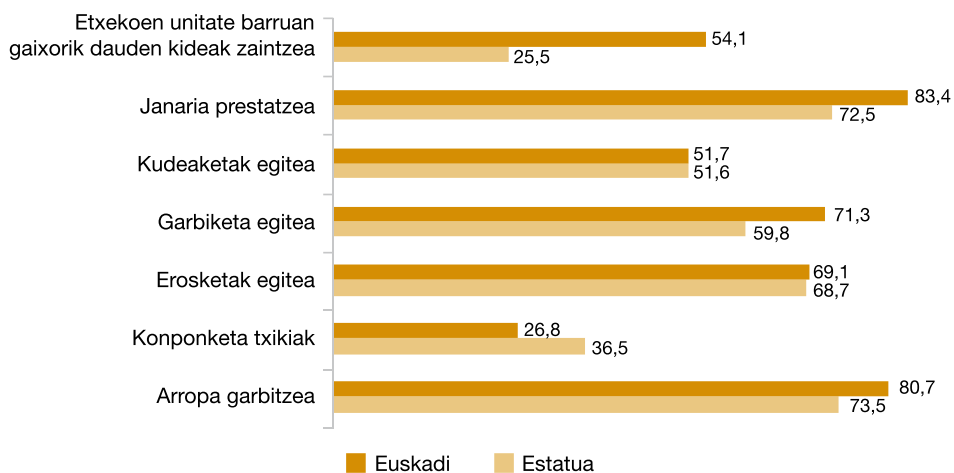
Aldeak dauden beste alderdi aipagarri bat etxeko lanen banaketa da. Euskal Autonomia Erkidegoan oraindik ere generoen arteko aldeak dauden arren, ikusten da gizonen zaintza adinekoen inplikazioa handiagoa dela etxeko lanak egiterakoan. Euskadiko gizonen kopurua, kasu askotan, Espainiako gizonen kopuruaren bikoitza da hainbat lan egiteari dagokionez, hala nola: erosketak egitea, garbiketa egitea edo janaria prestatzea; eta beste hainbat kasutan kopuru hori hirukoitza da, hala nola etxeko unitate barruan gaixorik dauden beste kide batzuk zaintzea.

**104. GRAFIKOA. Etxeko lanak egiten dituzten gizonak,
Euskadi 2010-Estatua 2010**

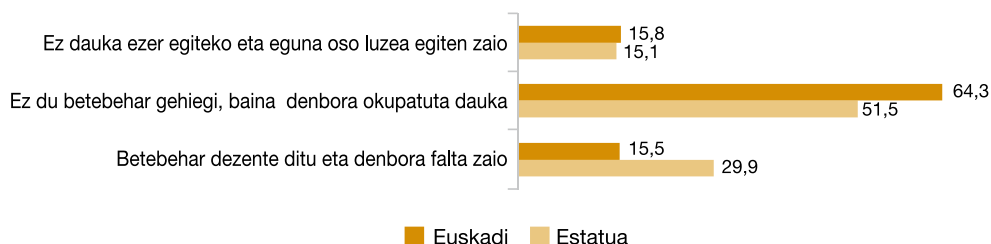
Euskadiko emakumeen proportzio handiago batek egiten ditu etxeko lanak. Eta lan hauetan nabarmentzen dira: etxeko unitate barruan gaixorik dauden kideen zaintzan, garbiketa egitean, janaria prestatzean eta arropa garbitzean. Estatuan etxeko unitatean konponketa txikiak egiten dituzten emakumeen ehunkoa nabarmentzen da.

**105. GRAFIKOA. Etxeko lanak egiten dituzten emakumeak,
Euskadi 2010-Estatua 2010**

Baina nahiz eta inkesten emaitzek erakusten duten Euskadiko adinekoen ehuneko handiago bat arduratzen dela etxeko lanaz (laguntza informala eta etxeko lanak) Estatuko adinekoen ehuneko handiago batek esaten du betebeharrak gehiegi dituela eta ez duela denborarik egunean zehar. Euskadiko adinekoak nabarmentzen dira, bestalde, betebeharrak gehiegi ez izatearen, baina denbora okupatuta edukitzearen aukeran.

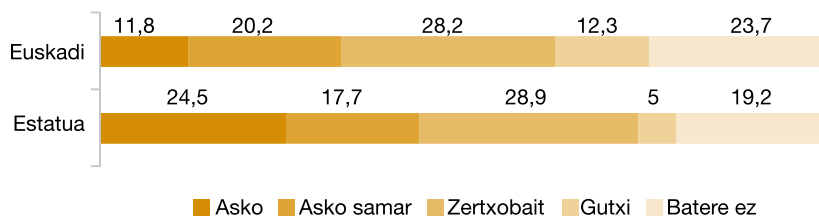
106. GRAFIKOA. Eguneroko denboraren hautematea, Euskadi 2010-Estatua 2010

j) Zahartzaroari buruzko hautemateak:

Norberaren zahartzaroari buruzko kezka hedatuago dago Estatuko adinekoen artean Euskadikoetan baino. Azken horien artean % 11,8 soilik dago oso kezkatuta zahartzaroarekin, eta % 23,7 ez dago batere kezkatuta. Aitzitik, Estatuko adinekoen % 24,5 oso kezkatuta dago bere zahartzaroarekin eta % 19,2 ez dago batere kezkatuta.

107. GRAFIKOA. Norberaren zahartzaroarekin kezkatuta, Euskadi 2010-Estatua 2010

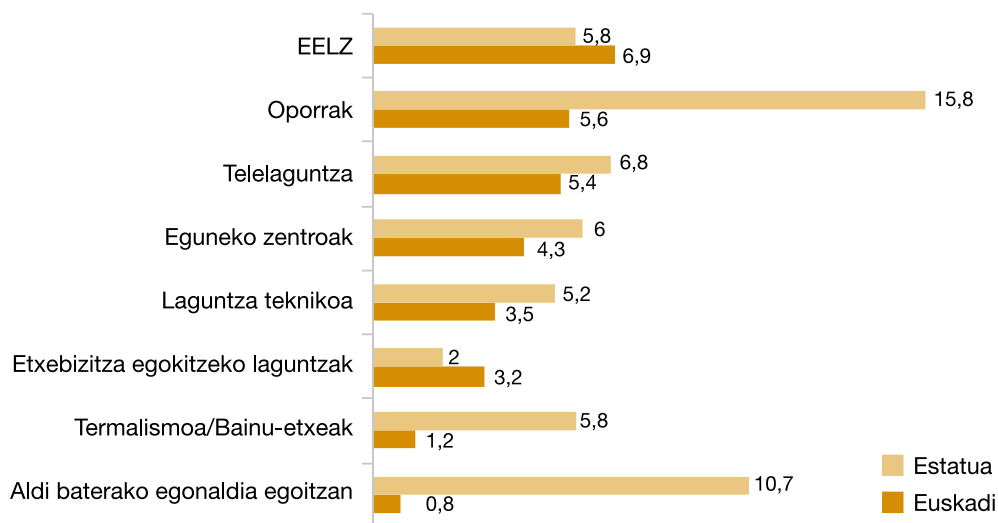

k) Gizarte-baliabideak:

Bestalde, gizarte-baliabideen erabilerari dagokionez. Euskal Autonomia Erkidegoa nabarmentzen da biztanleriaren ehuneko handiagoa duelako EELZn eta etxebizitza egokitzeko laguntzetan; neurri horiek oso garrantzitsuak dira «etxean zahartzea» helburua lortzeko, pertsonen lehentasunen arabera. Estatuan, gainerako prestazioek edo

laguntzek ehuneko handiagoak dituzte, batez ere oporrak eta aldi baterako egonaldia egoitzetan nabarmentzen direla.

108. GRAFIKOA. **Baliabideen erabilera azken urtean, Euskadi 2010-Estatua 2010**

Kontuan izan behar da datu horiek ofizialetatik bereiz daitezkeela datu horiek lortzeko metodologia desberdinak erabili direlako. Baina, batez ere garrantzitsua da kontuan izatea ezin dugula zerbitzuen erabilera estaltze-indizearekin identifikatu (kasu gehienetan txikiagoa), zerbitzu bera une eta pertsona desberdinek erabil dezaketelako.

4.2.3. NAZIOARTEKO ALDERAKETA

Nazioarteko konparazioa egiteko honako hauek erabili dira: 2004. eta 2008. urteetako Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE), Eurostat⁸ emandako datuak eta 2006ko⁹ European Social Survey Osasunari, Zahartzeari eta Erretiroari buruz European egindako Inkesta (SHARE) 50 urte edo gehiagokoen osa-

⁸ EUROSTAT-Database, Population and social conditions. Population. Census. National level census 2001 round. (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>).

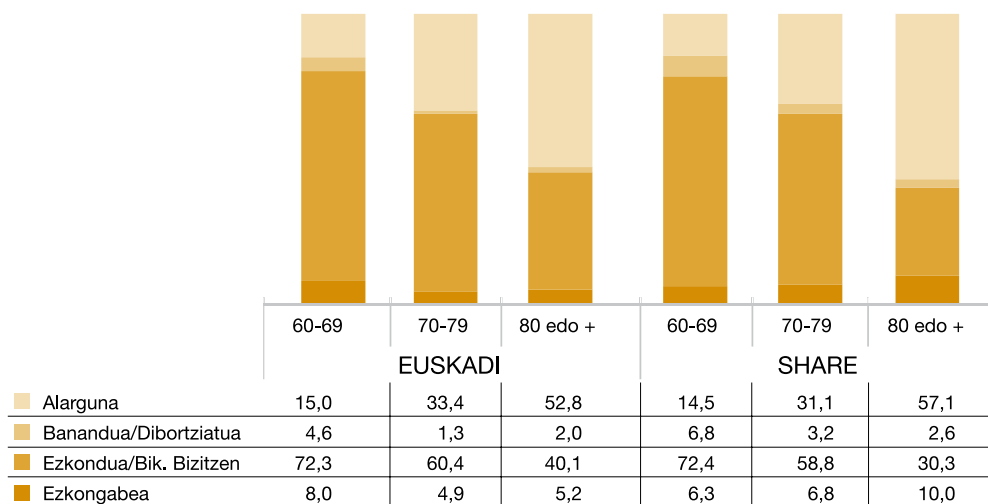
⁹ ESS: 2002az geroztik bi urtean behin egiten den inkesta. Oinarrizko galdera egonkorak eta txandakatzen diren moduluak ditu. Gizarte-aldagai sorta handia biltzen du: batez bestekoa, konfiantza politikoa, gobernantza, gizarte-balioak, gizarte-bazterkeria, osasuna eta alderdi ekonomikoak eta demografikoak.

sunari, egoera sozioekonomikoari eta gizarte- eta familia-sareei buruzko nazioz gaindiko, diziplina anitzetako luzetarako taula da. Lehenengo saioan (2004) Europako 11 herrialdek hartu zuten parte. Gaur egun, 30 herrialde daude sartuta, 45.000 laguneko laginarekin. Euskal Autonomia Erkidegoarekin alderatzeko, herrialdeen zenbaketa- ren guztizko emaitzak erabili dira. Nolanahi ere, esan behar dugu zailtasunak izan ditugula galdesorta bat bestearekin bateratzen saiatu garenean.

a) *Egoera zibila:*

Egoera zibilean, esaterako, alde txiki batzuk daude Euskadiko biztanleriaren eta SHAREaren guztizkoaren artean. Euskadin, ezkongabeen ehunekoa jaitsi egiten da adinarekin, SHAREan, ordea, igo egiten da. Dibortziatuen kopuruak handiagoak dira SHAREko emaitzen tarte guztietan. Laurogei urte edo gehiagoko alargunen ehuneko txikiagoa da Euskadin, ezkonduen ehunekoa, aldiz, ia % 10 handiagoa da.

109. GRAFIKOA. **Egoera zibila adinaren arabera, Euskadi 2010-SHARE 2004**

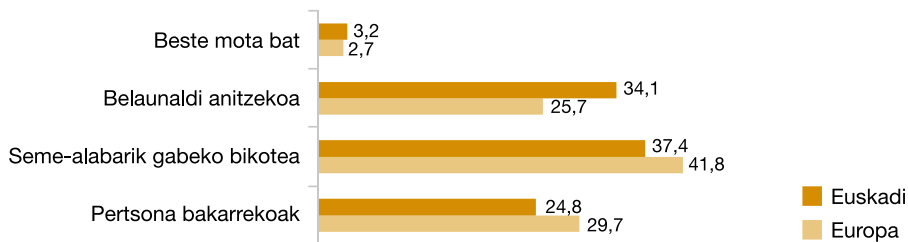

b) *Elkarbizitza moduak*¹⁰:

Aztertutako Europako iturria 2001ekoa bada ere, (hamar urtean behin egiten diren biztanleria-errolak erabiltzen ditu) ikusten dugu pertsona bakar batek eta bikoteek osatutako etxeko unitateak nagusitzen direla Europako batez bestekoan. Euskadin, ordea, belaunaldi anitzeko etxeko unitateak ere (batez ere adinekoaren jabetzakoak direnak) oso ugariak dira. Egoera horren kausetako bat belaunaldi gazteak berandu emantzipatzea da, egoera hori oso maiz gertatzen da gure herrialdean.

¹⁰ 65 urte edo gehiagokokak.

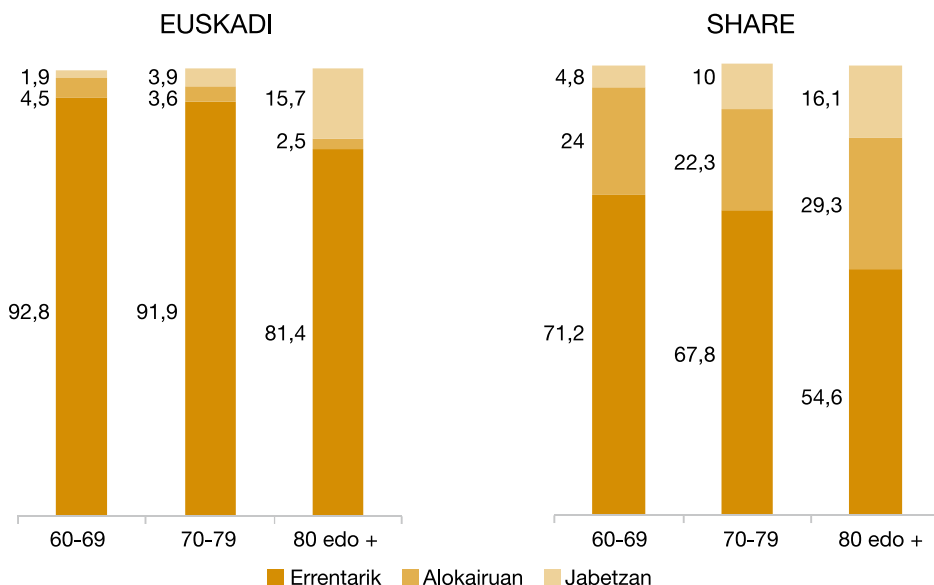
110. GRAFIKOA. Elkarbizitza moduak, Euskadi 2010-Eurostat 2001

c) Etxebizitza:

Etxebizitzari dagokionez, 60-69 urteko 10etik 9k beren jabetzako etxebizitzak dituzte Euskadin; aitzitik, SHAREak aztertutako guztizko herrialdeetan emaitza % 71,2 dago egoera berean. Europako herrialde gehienetan, etxebizitza-politikek alokairua sustatzen dutenez, tradizio gutxiago dago jabetzaren kulturari dagokionez. SHAREan, lau pertsonatik ia batek (60-69 urte) du bere etxebizitza alokairuan, Euskadin, aldiz, % 1,9k. Ehuneko hori, gainera, igo egiten da adinarekin SHAREan parte hartu duten Europako herrialdeetan (% 29,3 80 urte edo gehiagokoan artean). Jabetza zahartzaroko nolabaiteko «bizi-asegurua» den arren, batzuetan zaildu egiten du laguntza behar dutenak mugitzea, beren etxearekiko atxikimendua oso handia delako eta seme-alabentzako jaraunspenak garrantzi handia duelako oraindik guretzat.

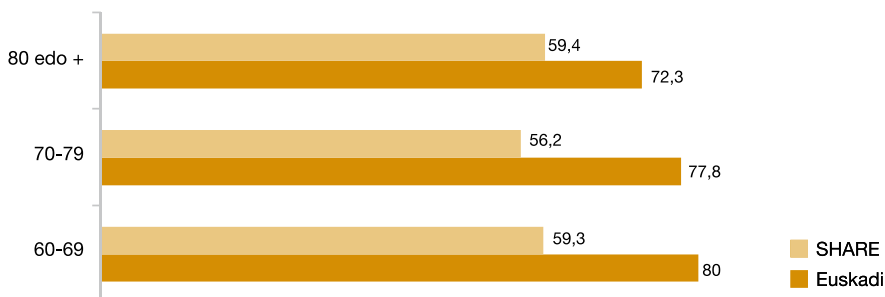
111. GRAFIKOA. Edukitze-erregimena, Euskadi 2010-SHARE 2004

d) *Familia-sareak:*

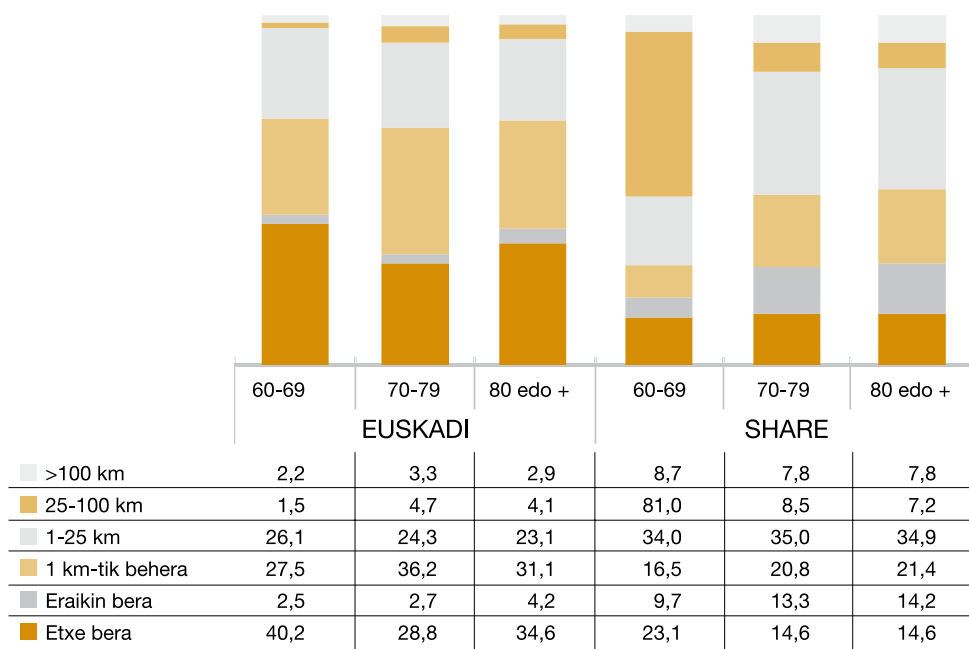
Familia-sareekiko harremana ere desberdina da. Euskadin, Espainiako gainerako erkidegoetan bezalaxe, seme-alabekin egunero harremanetan dauden ehunekoa hantziagoa da adin-tarte guztietan, kasuen % 70 gainditzen dute beti. SHAREak aztertutako herrialdeei dagokienez, ehuneko hori zertxobait jaisten da: % 60. Euskadin, gainera, argi ikusten da harreman garbia dagoela adinaren eta harremanen artean, adinean aurrera egin ahala, seme-alabekin harremana dutenen ehunekoa murriztu egin da (% 80,1etik % 72,3ra), baina joera hori ez da Europako herrialde guztietan ikusten.

112. GRAFIKOA. Beren seme-alabekin eguneroko harremana dutenak, Euskadi 2010-SHARE 2004

Arestian esan dugunez, Euskadin familia-harremana maiz gertatzearen kausa nagusietako bat gurasoen eta seme-alaben etxebizitzak hurbil egotea da. Euskadiko 60-69 urteko % 40,2 seme edo alabaren baten etxekoan unitatean bizi da. Ehuneko hori SHAREaren biztanleriaren % 23,1era jaisten da. Euskadiko adinekoen 10etik 7 kilometro batetik beherako distantzian dago; aitzitik, SHAREan parte hartu duten adinekoen 10etik 5 dago egoera horretan. Harremanen maiztasuna nahiz seme-alaben etxebizitzekiko hurbiltasuna funtsezko adierazleak dira laguntza-sareak eraikitzeko eta, orokorrean, zaintzak besterenganatzeko.

113. GRAFIKOA. **Etxekoen unitatearen distantzia hurbilen bizi den seme edo alabari dagokionez, Euskadi 2010-SHARE 2004**

e) *Bilobak zaintzea*¹¹:

Euskadiko adinekoek SHAREan aztertutako Europako herrialdeen batez besteak baino proportzio eta maiztasun handiagoan zaintzen dituzte beren bilobak. Laguntza mota hori egunero ematen denean bikoiztu egiten da biztanleria-portzenta-jetan Euskadin, bai gizonen kasuan baita emakumeen kasuan ere.

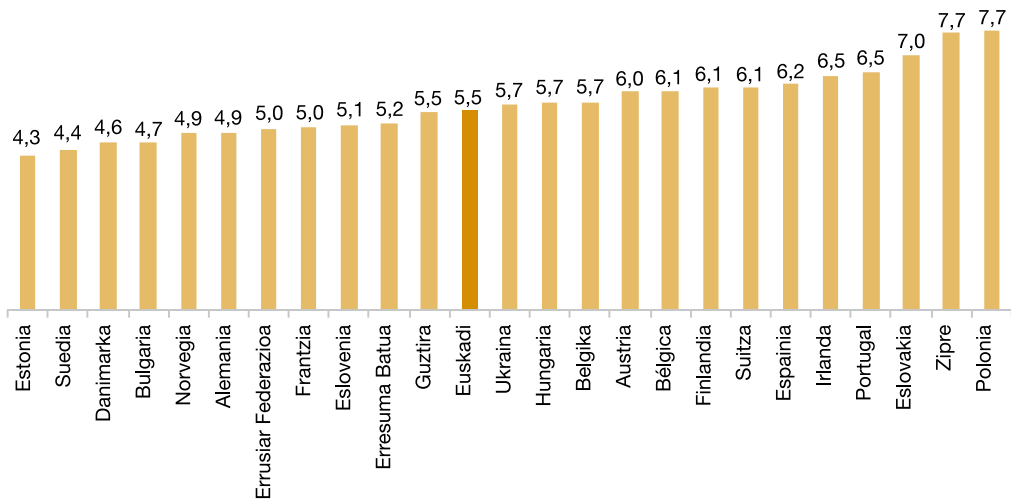
38. TAULA. **Bilobak zaintzea, Euskadi 2010-Estatua 2004**

	Europa		Euskadi	
	Gizonak	Emakumeak	Gizonak	Emakumeak
Egunero	4,4	5,1	10,6	9,1
Astero	8,1	7,3	11,1	8,7
Maiztasun gutxiagoz	13,0	11,6	16,7	12,5
Ez dituzte zaintzen	41,1	45,5	35,4	49,2

¹¹ 65 urte edo gehiagokoak.

f) *Erljiositatea:*

European Social Surveyk (2006) emandako datuek erakusten dute Euskadiko adinekoen erlijiositate-maila inkesta honetan aztertutako Europako herrialdeen batez bestekoaren parekoa dela. Iturri horren arabera, Estatuko gainerako erkidegoetako Estatuko batez bestekoa Euskadiko batez bestekoa baino handiagoa da.

39. TAULA. **Erljiositate-maila, Euskadi 2010-ESS-06**

5.

LABURPENA

- EAEko 60 URTETIK GORAKOEN BIZI-BALDINTZEI BURUZKO AZTERLANA aurkeztu da. Ikerlana azterlana kuantitatiboa egitean oinarritu da. Erabilitako lan-metodologiaren informazio-euskarria EAEn bizi diren 60 urte edo gehiagoko pertsonen etxez etxe egindako inkesta bat dugu. Erabilitako lagina 2010eko apirilean eta maiatzean egindako 1.207 elkarrizketetara igo da.
- Aztertu beharreko aldagai sorta handia bildu da: bizi-baldintza materialak, gizarte-sareak, osasuna, denboraren erabilera, gizarte-zerbitzuak, adierazle psikologikoak, balioak eta jarrerak. Era berean, multzo horietakoren bat balioesteko estandarizatutako eta zientifikoki baliozkotutako tresnak erabili ditugu, ondorengo konparazio-azterketak errazteko.
- Ahaleginak egin dira Euskadiko, estatuko eta Europako beste azterlan batzuetan egindako galderak berriz egiteko, errealitate desberdinak alderatzearren. Azterketa horietako batzuk aurkeztu ditugu, ondorio zorrotzak ateratzeko izan ditugun zailtasun handiak adieraziz, batez ere laginen osaera desberdina delako.
- 60 urtetik gorako lagina hautatu da horrela ezarri dutelako azterlan honetan preskripzio teknikoek. Konparazio-azterketak egitera bideratutako ataletan 65 urtetik gorako lagina erabili da.

Profil soziodemografikoa

- INEk hedatutako datuen arabera, 2009an 542.188 lagunek 60 urte baino gehiago zituzten EAEn. Horietatik, 409.537 lagunek 65 urte baino gehiago zituzten. Biztanleria talde horrek (65 urte edo gehiago) portzentajezko 2 puntutan baino gehiagotan gaintzen du Espainiako adineko biztanleriari buruzko kopurua (% 16,6). Hiru hamarkadatan baino gutxiagotan bikoiztu egin da 65 urtetik gorako ehunekoa, 1981ean % 9,2 izatetik 2009an % 18,9 izatera igaro baita. Era berean, 0-19 urteko biztanleriaren garrantzi erlatiboa jaitsi egin da, 1981ean % 34,2 baitzen eta 2009an, aldiz % 17,0. Biztanleria zaharraren ehunekoak ho-

nela banatzen dira probintzien arabera: Araban % 17, Gipuzkoan % 18,6, eta Bizkaian % 19,5.

- Euskadiko adineko biztanleria eta Estatuko gainerako erkidegoetakoa alderatzen baditugu, ikusiko dugu kopurua zertxobait igo dela, baina laurogei urte edo gehiagokoen hazkundeari dagokionez, azken hamarkada honetan izan diren aldeak oso esanguratsuak dira; izan ere, Euskadin % 54 igo da 1981. urtetik hasita. Gaur egun, adineko biztanleriaren % 28,6k 80 urte baino gehiago ditu. Aldi berean, pertsona talde hori % 46 igo da Espainiako gainerako erkidegoetan.
- Gure inkestan, elkarrizketatutako biztanleria honela banatzen da: % 43,4 gizonak dira eta % 56,6 emakumeak. Adinean aurrera egin ahala, emakumeen eta gizonen banaketa hori gehiago desorekatzen da emakumeen alde. Laurogei urte edo gehiagoko pertsonen artean, emakumeen ehunekoa gizonena baino % 25 handiagoa da. 90 urte eta gehiagokoen artean, % 24 gizonak dira eta % 76 emakumeak, (datu mota hori zuhurtziaz erabili behar da adin bereko estratifikazio honetatik ateratzen den lagin kopurua txikia delako).
- 60 urte eta gehiagokoen artean nagusitzen den egoera zibila ezkondua edo bikotekidearekin bizitzen da, % 61,4 baitago egoera horretan. Ondoren, alargunen ehunekoa dago (% 29,4), eta % 10etik beherako indizeekin, ezkongabeen kopurua % 6,2 da, eta dibortziatuen edo bananduen kopurua % 2,9.
- Adinean aurrera egin ahala, ezkonduen edo bikotekidearekin bizi direnen eta alargunen kopuruak berdindu egiten dira, baita alderantzikatu ere. Laurogei urte edo gehiagoko pertsonen artean, alargunen ehunekoa % 52,8ra igotzen da, eta ezkonduena edo bikotekidearekin bizi direnena, berriz, % 40,1era jaisten da.

Heziketa-maila

- Gaur egun, 60 urtetik gora izaki Euskadin bizi diren pertsona gehienek lehen hezkuntzako ikasketak dituzte, baina kasu guztietan ikasketa horiek ez dituzte amaituta (% 30,8k amaitu gabe ditu eta % 31,3k, oster, amaituta). Adin horretako pertsonen artean, irakurtzen eta idazten ez dakitenen % 2k dirau. Generoen arteko aldeak oso handiak dira. Izan ere, analfateboen ehunekotik % 2,8 emakumeak dira % 1 gizonak. Era berean, goi-mailako unibertsitate-ikasketetan % 3,2 emakumeak dira eta % 7,2 gizonak.

Egoera ekonomikoa

- Biztanleriaren ehuneko handiena dagoen diru-sarreraren tarte honako hau da: 601-900 euro hilean (% 26). Esan behar dugu galdera horri erantzun nahi ez duen

pertsonen kopurua oso handia dela (% 26,9). Adinean aurrera egin ahala, diru-sarrerak jaitsi egiten dira. 600 euro baino gutxiagoko diru-sarrerak dituzten laurogei urte edo gehiagoko pertsonak hirukoiztu egiten dute 60-69 urteko pertsonen ehunekoa. Halaber, alde handiak daude sexuaren arabera. Diru-sarreraren tarteei dagokienez, emakume gehienak gizonenak baino txikiagoak dira.

Jarduera

- Adineko gehienek esan dute erretiratuta daudela (% 54,7). % 18,7k etxeko lanetan dihardu (etxeko andrea edo gizona), % 15,9 aurretiaz lan egin ez duten pentsiodunak dira, % 7,4 lanean ari da (% 16,2k 60-69 urte ditu) eta % 1,9 langabea da.
- 60 urte bete ondoren norbere lanpostuan jarraitzeak zuzeneko lotura du enpresan duten karguarekin. Goi-mailako agintek, zuzendariek eta negozioren baten jabeek lan-merkatuan jarraitzeko joera handiagoa dute. Azterlan honen emaitzek aditzera ematen dutenez, erretiroa hartzeko batez besteko adina 60,7 urte dira, adin ofizialetik eta Estatuko gainerako autonomia-erkidegoetatotik (gaur egun, 63 urte inguru) oso behera.

Elkarbizitza-ereduak eta familia-sareak

- Euskadiko 60 urte edo gehiagoko pertsonak bizi diren etxekoen unitateen batez besteko neurria 2,23 pertsona dira. % 36,9 bikotekidearekin bizi da, % 35,2, berriaz, bere etxean belaunaldi anitzeko etxekoen unitate batean, eta % 22,3, ostera, pertsona bakarreko etxekoen unitate batean. Soilik % 2,7 bizi da seme edo alabaren jabetzako etxebizitzan belaunaldi anitzeko etxekoen unitate batean, eta % 3,2, azkenik, bestelako etxekoen unitateren batean.
- Adinak gora egin ahala, bakarrik edota seme edo alabaren batekin belaunaldi anitzeko etxekoen unitateetan bizi diren pertsonen ehunekoak ere gora egin ohi du (zehazki, % 27,8 eta % 9,4, hurrenez hurren). Adineko gazteenen barruan, belaunaldi anitzeko etxekoen unitateak (etxebizitza adinekoaren jabetzakoa izaki) dira nagusi; horrelakoetan, hainbat belaunaldi (gurasoak, seme-alabak, eta abar) elkarrekin bizi dira familiaren etxebizitzan. Datu hori ikusita, agerian jartzen da belaunaldi gazteenek etxebizitza lortzeko eta lan-merkatuan sartzeko dituzten arazoak garrantzitsuak direla.
- Familia-sareei dagokienez, herrialde latino guztietan bezala, familiako kideekiko harremanak oso maiztasun handikoak dira. Horrela, seme-alabak dituzten adineko pertsonen % 78,0k egunero edota ia egunero ikusten dituztela adierazi dute,

eta % 17,6k, berriz, astean behin edo bitan; horrenbestez, adineko 10 pertsonatik 9k astero izan ohi du harremana seme-alabetako batekin.

- Harreman horiek intentsitate handikoak izatearen arrazoi nagusietako bat zera da, gurasoen eta seme-alaben bizitokiak gertu egon ohi direla, hain zuzen. EAEko adineko hamar pertsonatik zazpiren etxearen eta seme-alaben etxearen arteko distantzia kilometro batetik beherakoa da (% 34,8ren kasuan, elkarrekin bizi dira). Seme-alabekin bizi ez diren pertsonen guztizko kopuruaren % 95,2ren kasuan, 25 kilometrotik beherakoa da distantzia hori.
- Seme-alabekiko eta bestelako ahaideekiko harremanekin duten asebetetzea oso ona da. 0-10 eskala batean, kontuan hartuz 0 «batere asebate ez» dela eta 10 «erabat asebate», Euskadiko adineko biztanleriaren batez bestekoa 9 da seme-alabekin duten harremanarekiko asebetetze-maila ezartzean. Bestelako ahaideekiko harremanaren asebetetze-maila ere altua da, zehazki, batez beste 8,1.

Etxebizitza eta ingurunea

- EAEko adineko pertsona gehienek jabetzako etxebizitza dute, zehazki, % 90,1ek.
- % 95,1 hiri-inguruneetan bizi da (horien % 40,8. hiri handietan), eta soilik % 3,7 bizi da isolatutako etxe batean, bizilagunik gabe inguruan. Ehuneko hori txikia bada ere, funtsezko garrantzia du zerbitzu-hornikuntzen eta horietarako sarbidearen ikuspegitik. Gaur egun, landa-inguruneetan adinekoen % 16,7 bizi da.
- Adinekoak bizi diren etxebizitza edo eraikin motari dagokionez, gehienak pisu-eraikinetan bizi dira (% 60,2 igogailua dutenetan, eta beste % 31,8, berriz, igogailurik gabekoetan). Bestalde, % 4 finka edo baserriren batean bizi da, eta % 3,3, oster, etxeren batean, hots, banako txaleten, txalet atxikiren edota familia bakarreko behe-etxebizitzaren batean.
- Igogailurik gabeko pisuetan bizi diren pertsonen % 8,2 eraikinaren beheko solairuan bizi da, % 31,3, berriz, lehenengo solairuan, % 22,8, oster, bigarren, eta azkenik, 10 pertsonatik ia 4 hirugarren solairuan edo hortik gorakoan. Hau da, igogailurik gabeko pisuetan bizi diren pertsona horien % 90ek eskailera-atalen bat igo behar du bere etxebizitzara iristeko. Guztizko kopuruari dagokionez, igogailurik gabeko eraikinen goiko solairuetan –lehenengoan edo hortik gorakoan– bizi diren adinekoen ehunekoa % 28,9 da, hots, 60 urte edo gehiagoko 156.772 pertsona, gutxi gorabehera.
- Adinekoen etxebizitzetako ekipamenduak osatu samarrak dira, baina % 20 inguruk ez du berokuntza-sistamarik.

- Adineko pertsonen modu positiboan balioetsi ohi dute beren etxebizitzaren egoera. 0-10 eskala batean, neurria 7,83 da.

Baliabideen irisgarritasuna eta hurbiltasuna

- 60 urtetik gorako EAEko pertsonen % 8,8-18,8k aitortu du ohiko ingurunerako sarbidean arazoren bat dagoela. Ehunekorik txikiena (% 8,8) etxebizitzaren barruan mugitzeko edo lekuz aldatzeko oztoporen edo traba fisikoren bat dutela deritzoten pertsonen dagokie. Eta ehunekorik handiena, berriz (% 18,8), eraikineraren sartzeko arazoren bat duten pertsonen dagokie.
- Pertsonen bizi-kalitatearekin eta gizarte-bizitzan horiek duten partaidetzarekin lotutako beste alderdi garrantzitsu bat zera da, hurbileko ingurunean eskuragarri dituzten baliabideak, hain zuzen ere. Adineko pertsonen ehuneko handi batek aitortu duenez, leku ugaria oinez joateko 15 minutu baino gutxiago behar ditu: supermerkatua edo janari-dendara, parkera edo berdegunea eta osasun-zentroa. Toki horiek guztiek funtsezko garrantzia dute edozein pertsonarentzat, eta horrenbestez, horietarako sarbide erraza izatea autonomia pertsonaleko oinarritzko adierazlea da zahartze-prozesuan.

Osasuna eta mendetasuna

- Euskadiko adineko pertsonen erdiak baino gehiagok osasun-egoera onean edo oso onean daudela aitortu dute. Alderantzizko egoeran, bestalde, elkarriketatutakoen % 10,5 dago. Adina adierazle erabakigarria da osasuna hautematerakoan: 60-69 urteko adin-tartean 10 pertsonatik ia 7k osasun-egoera onean daudela adierazi dute, eta % 5,9k, ostera, osasun-egoera txarrean dagoela. Aitzitik, laurogei urte edo gehiagokoen kasuan, ehuneko horiek erabat aldatzen dira: % 38k baino ez du adierazi osasun-egoera onean edo oso onean dagoela, eta % 19,7k, berriz, balioespen negatiboa egin dio bere osasun-egoerari. Bestalde, adinak gora egin ahala, emakumeek hautemandako osasun-egoera okerragotu egin ohi da. Hautemate horri dagokionez, adinak ere eragina du genero-desberdintasunetan.
- Mendetasun-egoeren eraginari dagokionez, bestalde, EAEko adineko biztanleriaren % 22,8k laguntza behar du eguneroko bizitzako jardueraren bat egiteko. % 17,3k nolabaiteko laguntza behar du oinarritzko jarduerak egiteko eta % 17,9k jarduera instrumentaletarako laguntza behar du. 80 urte edo gehiagoko pertsonen taldearen barruan, bi pertsonetatik ia batek laguntza behar du EBJ bat edo gehiago egiteko. Mendetasun-egoeren eraginean genero-desberdintasunak daudela begi-bistakoa da. Ez dugu ahaztu behar emakume zahar gehiago egoteak ere laguntza-premia handiagoa sortzen duela.

- Mendetasun-egoeren kasuan, elkarbizitza-modalitate nagusiak bakarrik edota seme edo alabarekin horien etxean bizi diren pertsonak dira nagusiki (% 30,9 eta % 69,2, hurrenez hurren). Ikus dezakegunez, elkarbizitza-modalitate hau mendetasun-egoeran dauden oso adineko pertsonetara mugatuta geratzen ari da.

Laguntza jasotzea

- Laguntza behar duten pertsona guztietatik, % 83k baieztatu du moduren batean jasotzen duela. Hala ere, adierazitako jarduera batzuentzako laguntza behar duten euskal pertsona adinduen % 17k ez du halakorik jasotzen.
- Laguntza horien emaitzen banaketa honako hau da: kasuen % 52k aitortzen duenez, jasotzen duen laguntza bakarra ahaideren batek ematen dio, kasuen % 27aren arabera, laguntza hainbat eragileren konbinaketatik lortzen da (familia, gizarte-zerbitzuak edo kontratatutako zerbitzu pribatuak), % 15,3k kontratatutako zerbitzu pribatuetatik bakarrik jasotzen du laguntza, etxeko langile baten bitartez, eta % 5,5ak gizarte-zerbitzu publikoetatik bakarrik jasotzen du laguntza.
- Laguntza behar duten eta jasotzen duten pertsona guztien artean, % 74,2k ahaideren baten aldetik jasotzen du, hori bakarrik edo beste arreta mota batekin konbinatuta. Eguneroko jarduerak egiteko laguntza ematen duten ahaideen % 36,4 gizonak dira, eta % 63,6 emakumeak. Pertsona horiek batez beste 59 urte dituzte. Laguntza ematen dutenen % 56,2 seme-alabak dira, eta % 25,7 bikotea edo ezkontidea. Lau pertsonatik hiruk egunero edo ia egunero jasotzen du familiaren laguntza hori.
- Zaintzaile nagusien artean adineko emakumeak nabarmentzen dira; normalean zaintzen duten pertsonaren alabak edo bikotea dira eta zeregin hori egunero egiten dute. Biztanleriaren ehuneko handiena 70 urtetik gorakoek betetzen dute (% 35,1). Adierazle horrek argi eta garbi erakusten digu azken urteetan izandako aldaketa, zaintzea behar dutenen eta horiek zaintzen dituztenen profilari dagokionez. Bi taldeen kasuan adinak nabarmen mugitu dira, eta, hala, duela gutxi arte arreta jasotzea espero zutenek gaur egun oraindik laguntza-zereginak ematen jarraitzen dute. Gerontologia-politikak planifikatzen dituztenek nahitaez kontuan hartu behar dute zaintzaileak zahartzen ari direla eta zeregin astunenetan emakumeak direla nagusi oraindik.
- Mendetasun-egoeran dagoen pertsona bat zaintzeko modu onenari buruz galdeztzen denean, % 59,8k hautatutako aukera batzuetan biltzen da pertsona bere ohiko etxebizitzan geratzea. Gazteenen taldean (60-29) % 19,2k egoitza bat hautatuko luke, eta laurogei urtetik gorakoen artean, aldiz, soilik % 7,8k hautatuko luke hori. Zer da, belaunaldi-aldaketa bat, edo mendetasun-egoerekiko hurbiltasunak pertsonen lehentasunak askoz gehiago zehazten dituela?

- Mendetasun-egoeran dauden pertsonen arretarako lehentasunezkoak izan beharko liratekeen neurriei dagokienez, % 51,7 Etxeko Laguntza Zerbitzuen alde daude, % 20,8 prestazio ekonomikoen alde, % 17,2 egoitza-zerbitzuen alde, eta % 6 bi-tarteko baliabideen alde, hala nola eguneko zentroak. Oraintxe adierazi dugunez, zaintzarako aukerak hautatzerakoan adinak gora egiten duen heinean, egoitzen kontsiderazioa izugarri murrizten da, baita administrazioek ezarri beharreko lehentasunen artean ere.
- Euskadiko Autonomia Erkidegoan 60 urtetik gorako pertsonen erdiak pasatxok bakarrik ezagutzen dute autonomia pertsonala sustatzeari eta mendetasun-egoeran daudenak babesteari buruzko legea. Lege-ekimen horri buruz ezer entzun ez dutenak emakumeak dira nagusiki, laurogei urtetik gorakoak, bere seme-alaben etxean bizi direnak, landa-inguruneetan, osasun-egoera txarrarekin, eguneroko jarduerak egiteko laguntza behar dutenak, eta 600 eurotik beherako hileko diru-sarrerak dituztenak. Hau da, legeak zuzenean eraginpean hartzen dituen pertsonak dira.

Biloben eta bestelako ahaideen zainketa

- Bilobak dituzten euskal adinduen artean (% 72), % 45,6k aitortzen dute beren seme-alabei laguntzen dietela eguneroko zainketan (% 56,7 60-69 pertsonen kasuan). Gainera, laguntza hori maiztasun handiarekin egiten da. Beren bilobak zaintzen dituztenen % 29,7k egunero egiten dute, eta zifra antzekoa da laguntza hori asteen behin edo bi aldiz egiten dutenen kasuan. Hau da, astero laguntzen dutenen kopurua aitona-amonen % 59,2raino iristen da.
- Horretaz gain, Euskadiko adinduen % 12,8k aitortu du osasun-egoeragatik laguntza behar duen ahaideren bat zaintzeko zeregin batetan edo gehiagotan laguntzen dela (zifra % 16,2raino igotzen da 60-69 urtekoen kasuan, eta % 13,5era emakumeen kasuan). Bertan biltzen diren zereginak honako hauek dira: zainketa pertsonala, etxeko laguntza, laguntza izapideekin eta kudeaketekin, eta lekuetara joateko laguntza. Laguntza hori eman den urteen batez bestekoa 9,71 da (13,45 zaintzailea laurogei urtetik gorakoa denean). Zainketak ematen dituzten hiru pertsona adindutik batek aitortu du zainketa ematearen ondorioetako bat dela askotan norberarentzako denbora nahikoa ez izatea.
- Laguntza ematen duten pertsona adinduen eta laguntza jasotzen dutenen ehunekoaren arteko konparaketa bat eginez gero, lortzen den balantzea honako hau izango litzateke: 60 urteko eta gehiagoko pertsonen % 45,3k laguntza informalaren bat ematen du, eta soilik % 23,7k jasotzen du horrelako laguntza. Ezagutzen ez den errealitate hori zahartzaroarekin lotutako «karga sozialeko» estereotipoaren aurkakoa da.

Astialdiaren erabilera

- Jarduera sedentarioak ia euskal adindu guztiek egiten dituzte. Hala ere, askoz ere garrantzitsuagoa da 10 euskal adindutik ia 9k jarduera fisikoren bat edo kirolen bat egiten duela eta % 67,1ek egunero egiten duela. Biztanleriaren inplikazio txikiena duten jarduerak honako hauek dira: teknologia berrien erabilera (% 14,2), boluntarioak edo elkarrekin (% 12,8), eta hezkuntza-jarduerak praktikatzea (% 8,5)
- Badirudi erlazio argia dagoela ere egindako jardueraren eta pertsonen bizi-kalitatearen artean. Ariketa fisikoa egitea jasotzen da bizi-kalitatean eragin handiena duten adierazleen artean. Era berean, bizi-kalitateko mailan aldeak ikus daitezke honako pertsona hauen artean: bidaiak egiten dituztenak, teknologia berriak erabiltzen dituztenak (jarduera horrek erlazio oso estua dauka hezkuntza-mailarekin eta diru-sarreraren mailarekin), ikastaroetan edo hezkuntza-jardueretan parte hartzen dutenak, gizarte-jardueretan parte hartzen dutenak, eta kultura-ekitaldietara bertaratzen direnak.

Bizi-kalitatea

- Euskal adinduen artean, norberaren bizitzarekiko sentimendu positiboak nagusitzen dira: % 84k uste du bere bizitzak baduela zentzua, % 80,7k ilusioarekin itxaroten du egun bakoitza, eta % 76,4k zoriontasun-sentsazioarekin begiratzen du iragana. Hala ere, oso zaharren bizi-kalitatea nabarmen murrizten da, bereziki inguratzen dituen munduaren gaineko kontrola galtzen dutela sentitzen dutelako eta autoerrealizazioko sentimenduak galtzen dituztelako.
- Aldagaiak multzokatuta aztertuz gero, eskalaren emaitza batez besteko 35,6koa da. Hau da, euskal adinduen bizi-kalitatea neurrizko graduan kokatzen da.
- Elkarrekin bizitzeko modua bizi-kalitatea asko baldintzatzen duen alderdi bat da. Norberaren etxebizitzan belaunaldi anitzekin bizi diren pertsonak kalitate-maila handiagoak izateagatik nabarmentzen dira (batez besteko 36,6). Ez dugu ahaztu behar kontrolaren pertzepzioa eta proiektuen existentzia erabakigarriak direla bizi-kalitatearentzat. Seme-alabak oraindik etxean daudenean, errazagoa da bi alderdi horiek aurkitzea. Seme-alaben etxebizitzetako belaunaldi anitzeko etxekoen unitateen kasuan da zifra hori txikiena, hots, batez besteko 32,9.
- Landa-inguruneetan ere, bizi-kalitate baxua dutenen ehuneko nabarmentzen da (batez besteko 33,8). Landa-inguruneetako adinduek nagusiki aitortzen dutena da beren bizitzaren gaineko kontrol eta autonomia gutxiago dutela.

- Era berean, begibistako erlazioa dago bizi-kalitate altuaren eta etxekoen unitatean diru-sarrera handiagoak izatearen, osasun-egoera onaren, eguneroko jarduerak egiteko laguntzarik behar ez izatearen eta hezkuntza-mailaren artean.

Adierazle psikologikoak

- Euskadiko pertsona adindu gehienek sentimendu positiboak dituzte beren eguneroko bizitzan. Biztanleriaren % 70,4k aitortu du pozik sentitzen dela, eta % 66,1ek bizitzaz gozatzen duela. Eta pertsona bakarreko etxekoen unitateetan bizi direnen % 37,3 bakarrik sentitzen dira, eta gainerako etxekoen unitateetan zifra horiek ez dute % 10 gainditzen.
- Otik 8ra bitarteko eskala batean, 4tik gorako batez bestekoak depresio-sintomak daudela esan nahi duela aintzat hartuta, batez bestekoa 1,85 da, hau da, mugaren oso azpitik. Depresio-sintomekin begibistako lotura duen aldagai bat osasun-egoera da. Beren osasun-egoera txarra dela sentitzen dutenek eskala horretako depresio-sintomen mugak gainditzen dituzte (4,3).
- Euskal adinduen % 18,1ek *antsietate-sintomatologia* erakusten du. Datuen analisi zehatz batek adierazten duenez, berriz ere, osasuna eta bakardadea adierazle erabakigarriak dira antsietate-sintomatologiaren agerpenean. Hala ere, antsietatearen nahasteak maiztasun handiagoarekin agertzen dira adin-talde gazteenetan. Etorkizun hurbileko itxaropenek eta erretiro-egoerara egokitzeak duten garrantzia aztertu beharko litzateke, une erabakigarria baita bizitzaren etapa horretan
- Bizitzaren alderdi desberdinen gaineko asebetetze-mailari dagokionez, azterlan honek oro har asebetetze-maila altua adierazten du euskal biztanleria adinduaren artean. Neurri altuena harreman pertsonalen gaineko asebetetze-mailari dagokio, 10etik 7,7ko batez bestekoarekin. Era berean, asebetetze-maila altuarekin agertzen dira honako hauek: komunitateko kide sentitzea (7,3), eta, horren atzetik, segurtasun- eta babes-pertzepzioa, zahartzaroan oso maitea eta garrantzitsua dena, eta bizitzan izandako lorpenak, bien batez bestekoa 7,2 izanik.

Zahartzaroari buruzko pertzepzioa

- Adinduen % 68,8k uste du gauzek okerrera egiten dutela adinak gora egiten duen heinean. Ehuneko hori handiagoa egiten da adinak gora egiten duen heinean, lau-rogei urtetik gorakoen taldean % 82,8raino iritsi arte. Antzeko zifrak ikusten dira erabilgarritasuneko sentimenduei dagokienez. Hala ere, biztanleria adinduaren ia erdiak pentsatzen du gaztaroan bezain zoriontsuak direla, eta, urteak bete ahala, gauzak pentsatu zutena baino hobeagoak direla.

- Pertsonak zahartzaroan sartzen diren adinaren gaineko pertzepzioari dagokionez, biztanleria gehienak uste du zahartzaroa adinaren mende ez dagoen egoera bat dela (% 34,8). Oso urrun kokatzen dira pertsona bat 70 urtetik aurrera adindutzat jo daitekeela pentsatzen dutenak. % 15,3k 80 urtetik aurrera kokatzen du zahartzaroa. Alde interesgarriak daude sexuaren arabera
- Gizarteak adinduei esleitzen dizkien adjektiboei dagokienez, biztanleria-ehuneko handienak dituztenak, ordenan, honako hauek dira: ez gatazkatsua, lagunartekoa, integratua, eta beste ezaugarri negatiboagoak, ezaugarri negatiboenak honako adjektibo hauekin definituak: kontserbadorea, sexualki ez-aktiboa, ez-produktiboa, eta mendekoa.
- Ideologia-jarrerari dagokionez, euskal biztanleria adindua bitarteko posizio batean kokatzen da: 10en gaineko 4,4, non 0k ezkerreko jarrera adierazten duen eta 10ek eskuineko jarrera; era berean, politikari buruzko interes nahiko baxua adierazten dute (% 3,38). Hala ere, Espainiako gainerako lurraldean bezala, bozkatzeko unean horien parte-hartzearen indizea gainerako biztanleen indizea baino handiagoa da (% 76,2).
- Erlijio-sentimenduei dagokienez, biztanleriaren % 82 katolikoa da, eta beren erlijiotasun-maila 10en gaineko % 5,53 da. Bi adierazle horiek askoz handiagoak dira emakumeen kasuan gizonen kasuan baino.

Konparazio-azterketa

Azterlan honek 1993. urtean «Hirugarren Adina Euskadin» inkestan egindako galdera jakin batzuk errepikatu ditu, denbora-tarte horretan adinduen bizi-baldintzen joerak eta bilakaera aztertu ahal izateko. Era berean, konparazio-azterketa bat egin du IMSERSOren adinduen Behatokiak 2006. eta 2010. urteetan egindako estatu mailako bizi-baldintzei buruzko inkesteekin (Nazioartako alderaketa egiteko, SHARE, Eurostat eta ESSren datuak erabili dira). Analisi horiek egiteko 65 urtetik gorakoekin lagina hautatu da, konparazioak harmonizatze aldera.

- EAEko etxekoek unitateen osaera kualitatiboki eta kuantitatiboki bilakatu da. Modu berezian azpimarratzen ditugu pertsona bakarreko etxekoek unitateetan izandako aldaketa, 8 puntu handitu baitira, 1993ko % 16,5etik 2010eko % 24,8ra igoz.
- Espainiako gainerako lurraldeari dagokionez, etxekoek unitateen egitura orokorrean alde handirik ez dagoen arren, Euskal Autonomia Erkidegoak 3 puntutik gorako aldearekin gainditzen du bakarrik bizi direnen kopurua, eta 5 puntuko aldearekin gurasoen etxean belaunaldi anitzeko etxekoek unitateen kopurua; Estatuaren kasuan, aldiz, seme-alaben etxean belaunaldi anitzeko etxekoek unitateetan bizi diren

bikoteez osatutako etxekoen unitateen ehuneko handiagoak ikusten dira. Hortaz, ondoriozta dezakegu hemengo biztanleria Espainiako gainerakoan baino autonomoagoa dela eta Europako bizikidetza-ereduekiko gertuago dagoela.

- European, belaunaldi anitzeko etxekoen unitateak oso urriak dira. Euskadin, aldiz, etxekoen unitate horiek (nagusiki adinduenen jabetzakoa) asko dira. Egoera horren arrazoietakoa bat da belaunaldi gazteak berandu emantzipatzen direla, gure herrialdean oso ohikoa dena.
- *Familia-sareen indarrari* dagokionez, alde handiak ikusten dira Estatuarekin alderatuta. Euskaldunen kasuan soilik % 0,6k ez ditu bere seme-alabak inoiz ikusten, eta espainolen kasuan, aldiz, zifra % 7raino igotzen da. Antzeko zer-bait gertatzen da eguneroko kontaktuekin, euskal biztanleriaren % 75,5en kasuan eta Espainiako guztizko biztanleriaren % 67,5en kasuan gertatzen baita. SHARE azterlaneko datuek ere adierazten dutenez, familia-kontaktuen maiztasuna Euskadin baino txikiagoa da azterlan horretan aztertutako Europako herrialdeetan. Emandako laguntza informalari dagokionez, Estatuko datuekin alderatuta euskal adinduek ehuneko handiagoan ematen diete laguntza beren ahaideei, zertxobait konplexuagoak diren zainketa-zereginetan. Era berean, bilobak zaintzen dituzten aitona-amonen ehunekoa handiagoa da (% 43,1 Euskadin, eta % 34,9, aldiz, Estatuan), baina zainketa intentsitate txikiagoarekin egiten da.
- Euskal biztanleria adinduenen *instrukzio-maila* pixka bat hobetu da. Analfabetoak diren adinduen kopurua ia erdira murriztu da, 1993ko % 4,1etik egungo % 2,5era jaitsiz. Bestalde, 2010. urtean erdi-mailako edo goi-mailako ikasketak dituzten pertsonen ehunekoa adinduen % 7,8raino igo da. 1993. urtean adinduen % 1,3k bakarrik zuen horrelako titulazio bat. Estatuari dagokionez, instrukzio-maila handiagoa ikusten da ere euskal adinduen artean, erdi-mailako eta goi-mailako ikasketetan nahiz lehen hezkuntza osoan.
- Alde nabarmenak daude Euskadiko eta Estatuko adinduen artean *diru-sarreraren mailari* dagokionez. Euskal Autonomia Erkidegoan, adinduen % 0,9k bakarrik ditu hileko 300 eurotik beherako diru-sarrerak. Zifra hori % 20,2raino igotzen da Estatuan
- *Etxebizitzaren* egoerari dagokionez, norberaren jabetzako etxebizitzetan bizi diren adinduen ehunekoa handitu egin da, eta seme-alaben jabetzako etxekoen unitateetan bizi direnen ehunekoa, aldiz, murriztu egin da; joera hori bat dator seme-alaben etxebizitzetan belaunaldi anitzeko etxekoen unitateen kopuruan izandako beherakadarekin. Modu nabarmenean murriztu da ere alokairuan bizi diren adinduen ehunekoa, 1993ko % 7,5etik 2010eko 3,4ra. Europarekin egindako konparaketan (SHARE, 2004) ere aldeak ikusten dira edukitze-erregimenari dagokionez;

Europar alokairuaren kultura handiagoa da, izan ere 80 urteko edo gehiagoko pertsonen % 29,3 alokatutako etxebizitza batean bizi baita, eta Euskadin, aldiz, % 2,5.

- Inguruneko *irigarritasuneko* baldintzak ere modu oso positiboan bilakatu dira aldi horretan. Adibide gisa, 2010. urtean 65 urtetik gorakoen % 17,4k bakarrik aitortu du garraio publikoa erabiltzearekin lotutako arazoak dituela. 1993. urtean zifra hori ia bikoitza zen. Era berean, 1993. urtean adinduen % 62k aitortu zuen igogailurik gabeko etxebizitzetan bizi zirela, eta une honetan zifra hori % 35,6ra murriztu da.
- *Atzemandako osasun-egoerari* dagokionez, aldaketa negatibo bat ikusten da. Gaur egun, 1993. urtean baino osasun-egoera okerragoa dutela aitortzen dute. Bizi-baldintzen hobekuntzaren ondorioz, eta, bereziki, osasun-zerbitzuen eskuragarritasun unibertsalaren ondorioz, biztanleriaren jarrera zorrotzagoa da osasun-estandarrei dagokionez. Bestalde, biztanleriaren zahartze-prozesua eta bakarrik bizi direnen kopuruaren hazkundera fenomeno hori azaltzen duten adierazleak dira. Hala ere, Estatuarekin egindako konparaketan, euskal adinduen ehuneko handiago batek aitortu du osasun-egoera ona duela (% 51,0 egoera ona eta oso ona, eta % 44,9 Estatuko adinduen artean).
- *Mendetasuna*. Pertsona oso zaharren hazkundera aldi horretan oso handia bada ere, egoera horrek ez ditu zifra altuak eragin mendetasun edo ezintasun egoeran daudenen artean, 17 urteko aldian aldeak ez baitu % 2 gainditu. Erikortasunaren konpresioa deitutakoaren egiaztapen berri baten aurrean al gaude?
- *Gizarte-baliabideen erabilera* modu nabarmenean handitu da euskal biztanleria adinduaren kasuan, baliabide horien eskaintzan izandako hazkunderarekin bat etorritik. 2010. urtean, adinduen % 6,9k aitortu dute ELZ erabiltzen dutela, eta 1993. urtean, aldiz, % 3,3 ziren. Teleasistentzia-zerbitzuak adinduen % 0,2ri ematen zion estaldura bakarrik, eta orain, aldiz, % 5,4k erabiltzen du baliabide hori. Eguneko zentroak % 0,2tik % 4,3ra igo dira. Garrantzitsua da kontuan hartzea ezin dugula identifikatu zerbitzuen erabilera estaldura-indizearekin –askotan txikiagoa da–, hain zuzen ere zerbitzu bera une desberdinetan erabil daitekeelako eta pertsona desberdinek erabil dezaketelako.
- *Etxeko eginkizunen banaketari* dagokionez, Euskal Autonomia Erkidegoan oraindik genero-desberdintasunak mantentzen diren arren, gizon adinduen inplikazio handiagoa ikusten da etxeko lanak egiteko unean. Euskal gizonek Estatuko gainerako gizonen kopurua bikoizten dute hainbat zeregin egiteari dagokionez, hala nola: erosketak egitea, garbiketa edo janaria prestatzea; eta, beste zeregin batzuetan, Estatuko kopurua hirukoizten dute, hala nola gaixo dauden etxekoek unitateko beste kide batzuen zainketan.

6.
ONDORIOAK

- Euskal Autonomia Erkidegoan bizi diren 60 urtetik gorako pertsonak milioi erdi inguru dira, eta beren lehentasunen arabera bizi dira nagusiki: aktiboak dira, beren osasuna zaintzen dute, kirola egiten dute eta familiako kontaktu-sare on bat mantentzen dute zainketa- eta laguntza-transferentzia mota guztiak praktikatzen dituztenekin. Beren bizi-baldintza materialak pixka bat hobetu dira azken urteetan.
- Hortaz, egungo bizitzarekin nahiko pozik dagoen gizarte-talde bat osatzen dute. Neurri altuena harreman pertsonalen gainean duten asebetetze-mailari dagokio, 10en gaineko 7,7 puntuko batez bestekoarekin, eta horren atzetik dago komunitateko eta familia-talde bateko kide sentitzearen gaineko asebetetze-maila (7,3). Zahartzaroan funtsezkoak diren alderdi batzuen inguruan, hala nola gizarte-harremanen inguruan eta kide sentitzearen bidezko munduarekiko konexioaren inguruan, balioespen benetan positibo horiek berme on bat dira edozein zahartze-prozesutan laguntza-sareak eta zainketa-transferentziak eraikitzeko.
- Balioespen benetan positibo horiek ez ditugu inolaz ere orokortu behar adinduen talde osoarentzat. Zahartzaroari buruz hitz egitea modu heterogeneoan pentsatzea da analisiaren edozein ikuspegitik, azterlan honetan etengabe ikus daitekeenez. Homogeneotasunak balioespen okerrak ekartzen ditu, baita zahartzaroari buruzko estereotipoak sortzea ere.
- Hortaz, ezinbestekoa da hiritar adinduen bi talde handi bereiztea: lehena, beren lehentasunen arabera bizitza-proiektu bat gara dezaketen, eta, beraz, autonomoak eta nagusiki 80 urtetik beherakoak diren pertsona gehienek osatua. Bigarren taldea eguneroko jarduerak egiteko laguntza behar duten pertsonak osatzen dute, hau da, biztanleria adinduaren % 20 inguru. Bi taldeen errealitate soziala eta pertsonala oso desberdina da. Horien kasuan, gizarte- eta familia-sare gutxi dituen, bere etxebizitzan irisgarritasuneko arazoak dituen, eta astialdiko jarduera gutxi egiten dituen 80 urtetik gorako emakumearen profila errepikatzen da.

- Bizikidetza-ereduen eta adinduen arteko laguntza-sare informalaren eraikuntzaren analisia alderdi garrantzitsuenetakoa bat bezala ikusten da gerontologia-politikak planifikatzeko, eta, modu oso berezian, gizarte-baliabideak sortzeko, pertsona horien premia aldakorren arabera. Izan ere, azterlan honetan ikusitako bilakaera lagungarria izan daiteke zerbitzu soziosanitarioen eskaintza eta irisgarritasuna berriz orientatzeko.
- 80 urtetik gorakoek azken urteetan izan duten hazkunde nabarmena gorabehera, biztanle-talde horren bizikidetza-ereduetan autonomia handitzeko joerak, zalan-tzarik gabe, bizitza independente bat izateko gaitasuna eta ahalmena dutela adierazten du. Baiezta dezakegu autonomia zahartzaroan geroz eta garrantzi handiagoa duen gizarte-balio bat izaten hasi dela. Hala ere, pertsona oso zaharrei buruz hitz egiten dugunean, ezin dugu alde batera utzi beste begirada hau: independentzia arrisku larria bihurtzen da gaixotasuna edo ezintasuna agertzen denean, eta gizarte- eta osasun-zerbitzuen eskaeraren hazkunde nabarmen bat eragiten du. Ezin dugu ahaztu Euskadiko 80 urtetik gorako pertsonen % 27,8 bakarrik bizi dela.
- Bizimoduetan hurbiltasunaren eta kontaktuen maiztasuna oso garrantzitsua da adin-talde horretan. Asebetetze-maila handia sortzen du familia-harremanetan, baita zainketak eta afektua trukatzeko bermatzeko sare bat ere. Seme-alabekiko modu independentean bizitzeak, eta haiekin kontaktu eta zainketa-transferentziako kosta altuak izateak berretsi egingo luke euskal adinduen joera «urrutiko intimitatea» edo, modu grafikoagoan, «Familia bat, hainbat etxe» deitutakoa bultzatzeko (Abellan, Puga, Sancho, 2006).
- Laguntza jasotzeari dagokionez, berriz ere, Euskal Autonomia Erkidegoan zein Espainiako gainerako lurraldean eta herrialde garatu gehienetan, zainketak neurri oso handian ematen dira familia-inguruneen barruan. Alabek eta emazteek «ezkutuko gizarte-babeseko oste» garrantzitsu bat osatzen dute oraindik, nagusiki emakumezkoa den beste talde baten geroz eta laguntza handiagoarekin: etxeko inguruneetan mendetasuneko egoerak beren gain hartzen dituzten etorkinak. Botere publikoek jarduera horiei ematen dieten laguntza pixka bat hobetu beharko litzateke, prestakuntzaren bitartez, eta zerbitzuak eta prestazio ekonomikoak ematearen bitartez. Autonomia pertsonala sustatzeari eta mendetasun-egoeran daudenak babesteari buruzko legearen garapena erabakigarria izan daiteke prozesu horretan.
- Zainketak ematearen gaineko balantzea positiboa da adinduek gizaritari egiten dioten ekarpenari dagokionez, eta, modu oso berezian, familia-intimitatearen esparruan. Azterlan honetan argi ikusten denaren moduko errealitateekin este-

reotipoen aurka borrokatzea modu eraginkorra da zahartzaroaren balioespen bi-dezkoago bat lortzeko.

- Gizarte-zerbitzuen eskaintza oraindik urria bada ere, bikoiztu egin da azken hamarkadan etxez etxeko zerbitzuen kasuan. Teleasistentzia eta eguneko zentroak izan dira urte hauetan hazkunde ikaragarria izan duten bi baliabide. Oro har, Euskal Autonomia Erkidegoak aurrera egiten du eta batzuetan Estatuaren buruan kokatzen da «etxean zahartzea» helburuaren betetze-mailari dagokionez. Zahartzeaz arduratzen diren nazioarteko erakunde guztietan aldarrikatzen da helburu hori. Horren ildotik, bizimoduaren inguruan eta mendetasunari aurre egiteko baliabideen inguruan pertsonen dituzten lehentasunak oso argiak dira: ohiko etxebizitza, eta arreta-prozesuan inplikaturiko guztien laguntzak: ahaideak eta zerbitzu publiko eta pribatuak.
- Etxebizitzaren jabetzaren ehuneko altua zahartzaroan segurtasun-elementu bat bada ere, ezin ditugu ahaztu mendetasun-egoeren ondorioz jabetza hori utzi behar izateak eragiten dituen arazoak. Bestalde, irisgarritasun-arazo garrantzitsu bat dago, hain zuzen ere igogailurik ez izatea, eta beren etxera iristeko gutxienez solairu bat igo behar duten 156.000 pertsona inguru eraginpean har ditzake.
- Azterlan osoan zehar, eta beste ikerketa batzuen ebidentzia berretsiz, 60 urtetik gorakoaren artean alde handiak sortzen dituzten alderdiak ikusten dira, programa espezifikoak diseinatzeko premia dutenak:
 - Genero-desberdintasunak garrantzitsuak dira adierazle gehienek kasuan, sexuen arteko orekarako joera arin bat ikusten bada ere. Hala ere, esku-hartzeak behar dira emakumeei laguntzeko, antzinatek ugalketan oinarritu den etxeko esparrutik irten daitezen eta gizarte- eta komunitate-bizitzan baldintza berdinetan sar daitezen. Azken urte hauetan aurrerapenak ikaragarriak izan dira.
 - Bakardadea bizi-kalitate baxuaren, antsietate- eta depresio-sintomatologiaren eta osasun ahularen adierazle argi bat da. Zaila da egoera horiei aurre egiteko esku-hartzeak gauzatzea, baina lortu beharreko erronka bat da, bereziki zahartzen diren pertsonen etorkizun hurbilak gaur egun baino bakardade-egoera askoz gehiago ekarriko dituelako.
 - Landa-ingurune isolatuak ere bizi-kalitate baxuaren adierazle bat dira. Baliabideak eta zerbitzuak leku horietara hurbiltzen dituzten programetan aurrera egin den arren, oraindik ez dira nahikoak. Teknologia berriak eta arreta-eskaintzarekiko hurbiltasuna sustatzen duten programak, zalantzarik gabe, lagungarriak izan daitezke gabezia horiek arintzeko.

- Osasuna adierazle erabakigarria da pertsonen ongizatean. Eta azterlan honek berriz ere berretsi du. Ezinbestekoa da eguneroko bizitzan ohitura osasungarriak eta mendetasun-egoerei aurrea hartzeko jarrerak txertatzea. Modu aktiboan zahartzea bultzatzen duten programak garatzea da oraindik egin beharreko asko duen erronketariko da.
- Ezinbestekoa da adinduentzako aisia eta astialdiko eskaintzan aurrera egitea, betiere mendetasun-egoeran dauden biztanleria-sektorea kontuan hartuta, subjektu aktibo gisa txertatuz eta horien parte-hartzea sustatuz. Laguntza behar duten pertsonen modu aktiboan zahartzeko aukera irekia utziz.
- Anbibalentzia handia ikusten da adinduek zahartzaroaren inguruan dituzten pertzepzioetan, eta, modu oso berezian, haien ustez gizarteak ikusten dituzten moduan. Kasu honetan garrantzitsua da kontuan hartzea zahartzaroa gaixotasunarekin eta mendetasunarekin lotzen duten balioespen negatiboak, gaur egun biztanleria zaharrak suposatzen duen ustezko «gizarte-kargari» buruz horien ondorioz egiten diren kontsiderazioekin. Horrelako estereotipoek autoestimu baxuko jarrerak eta adinduekiko tratu desagokiak sendotzen dituzte.
- Mendetasun-egoerak agertzen diren unearen atzerapenari buruzko hipotesia azterketak egiteko arrazoi bat da herrialde garatu gehienetan. Biztanleriaren ongizatearen gainean nahiz zahartze-prozesuaren ondoriozko gizarte-gastuaren eta inpaktu ekonomikoaren gainean dituen ondorioak XXI. mendeko erronka garrantzitsuen artean daude. Gure ikerketaren datuek adierazten dutenez, 17 urteko aldian laguntza-premiaren hazkundera oso urria izan da. Bizi-baldintzen hobekuntzak, prebentzioak eta osasunaren sustapenak, eta gizarte-zerbitzuekiko irisgarritasunaren unibertsalizazioak ezinbesteko papera dute gizartearen aurrerapen garrantzitsu horretan. Azterlan zorrotzagoak behar diren arren, erikortasunaren konpresioari buruzko teoria berresteko bidean aurrera egiten ari gara, horixe izanik XXI. mendeko erronka nagusia.

7.

BIBLIOGRAFIA ETA ITURRIAK

- ABELLÁN GARCÍA A., PUGA GONZÁLEZ M., SANCHO CASTIELLO, M.(2006): «Mayores y familia en la sociedad actual» en *Informe España 2006: Una interpretación de su realidad*. Encuentro fundazioa.
- ABELLÁN GARCÍA, A. ETA ESPARZA CATALÁN, C. (2006): «Las personas mayores con dependencia» non: *Envejecimiento y Dependencia. Una mirada al panorama futuro de la población española*. Modial Assitance. Madril.
- ÁLVARO PAGE, M. (1996): *Los usos del tiempo como indicadores de la discriminación entre géneros*. Emakumearen Institutua.
- ARBER, S. ETA GINN, J. (1996): *Relación entre género y envejecimiento. Enfoque sociológico*. Narcea.
- ARGULLÓ TOMÁS M.S. (2001): *Mayores, actividad y trabajo en el proceso de envejecimiento y jubilación: Una aproximación psico-sociológica*. IMSERSO
- BARRIO, E. (ord.) (2007): *Uso del tiempo entre las personas mayores*. Boletín Perfiles y Tendencia, 27. Adinduen Behatokia. IMSERSO.
- BLUSTEIN, J., CHAN, S. ETA GUANAIS, F.C. (2004). Elevated Depressive Symptoms among caregiving grandparents. *Health Services Research*, 39(6): 1671-1690.
- BRACKE, P., LEVECQUE, K. ETA VAN DE VELDE, S. (2010). The psicometric properties of the CES-D8 depression inventory and the estimation of cross-national differences in the trae prevalence of depression. International Workshop on Comparative Survey Design and Implementation.
- BUENO MARTÍNEZ, B., BUZ DELGADO, J., (2006): *Jubilación y tiempo libre en la vejez*. Madril, Portal Mayores, *Informes Portal Mayores*, 65. zk. Lecciones de

- Gerontología, IX [Argitaratze-data: 2006/10/16]. <<http://www.imsersomayores.csic.es/documentos/documentos/bueno-jubilacion-01.pdf>>.
- CAPV (2009): Azterketa Demografikoa eta etxebizitza-merkatuaren bilakaera epe luzean EAEn, 2009.
- CAPV (1993): Hirugarren Adina Euskadin Inkesta, 1993.
- DEIMLING GT, BASS DM. (1986): Symptoms of mental impairment among elderly adults and their effects on family caregivers. J Gerontology; 41: 778-784.
- EUROPEAN SOCIAL SURVEY: ROUND 2006 (<http://www.europeansocialsurvey.org/>).
- EUROSTAT-Database, Population and social conditions. (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>)
- EUSTAT: Demografia, 2004 (Inkesta Demografikoa 2002).
- EUSTAT: Biztanleen eta Etxebizitzaren Erroldak. Udal Biztanleriaren Eguneratzea. 2020 Biztanleria Proiekzioak.
- FERNÁNDEZ BALLESTEROS, R (2000): *Gerontología Social*. Pirámide.
- FREIXAS, A. (1993): *Mujer y envejecimiento: aspectos psicosociales*. Barcelona: Fundació La Caixa.
- FRIES, J.F. (1980): The compression of the morbidity: near or far? En Milbank Quaterly, 6, 2.
- GILHOOLY M. (1984): The impact of care-giving on care-givers: factors associated with the psychological well-being of people supporting a dementing relative in the community. British Journal of Medical Psychology, Vol 57, Pt 1, Ps. 35-44.
- GOLDBERG D, BRIDGES K, DUNCAN-JONES P, et al. Detecting anxiety and depression in general medical settings. Br Med J 1988; 97: 897-899.
- HYDE, M., WIGGINS, R.D., HIGGS, P. Y BLANE, D.B. (2003). A measure of quality of life in early old age: the theory, development and properties of a needs satisfaction model (CASP-19). Aging and Mental Health, 7, 86-94.
- INE: 1991ko errolda.
- INE: Biztanleen Udal Errolda, 2009 eta 2010.
- IMSERO: Adinduen bizi-baldintzei buruzko inkesta, 2006 (Ink. 2.647).
- IMSERO (2010): Adinduen bizi-baldintzei buruzko inkesta, 2006.

- JOWELL, R. AND THE CENTRAL COORDINATING TEAM, EUROPEAN SOCIAL SURVEY 2006/2007 (2007): Technical Report, London: Centre for Comparative Social Surveys, City University (available at <http://www.europeansocialsurvey.com>).
- MANTON, K ETA GU, X, (2001): Changes in the prevalence of chronic disability in the US black and nonblack population above age 65 from 1982 to 1999. *Proc Natl Acad Sci USA*, 2001 May 22;98 (11): 6345-9.
- PÉREZ ORTIZ, L. (2006): La estructura social de la vejez en España. Nuevas y viejas formas de envejecer. IMSERSO.
- PÉREZ SALANOVA, MERCÈ (2003). *Activando el envejecimiento activo*. Madril, IMSERSO, *Estudios I+D+I*, 18. zk. [Argitaratze-data: 2005/05/06] (<http://www.imsersomayores.csic.es/documentos/documentos/imserso-estudiosidi-18.pdf>).
- RADLOFF, L.S. (1977). The CES-D Scale: A self-report depression scale for research in the general population. *Applied Psychological Measurement*, 1, 385-401.
- SANCHO CASTIELLO, M. (Koord.) (2008): *Informe 2008: Las personas mayores en España*. Adinduen Behatokia, IMSERSO.
- SANCHO CASTIELLO, M. (Koord.) (2007): *A propósito de las condiciones de vida de las personas mayores. Encuesta 2006*. Adinduen Behatokia, IMSERSO.
- SHARE (2004 eta 2008): Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe.
- TOBIO, C., FERNÁNDEZ CORDÓN, J.A., ETA AGULLÓ, M. S. (1998): *Análisis cuantitativo de las estrategias de compatibilización familia-empleo en España*. Madril: Emakumearen Institutua (Ikerketa Txostena).
- ZARIT SH, REEVER KE, BACH-PETERSON J. (1980): Relatives of the impaired elderly: Correlates of feelings of burden. *Gerontologist*; 20: 649-654.
- ZARIT JM, ZARIT SH. (1982): Measurement of burden and social support. Paper presented at the annual scientific meeting of the Gerontological Society of America. San Diego.

8.

ERANSKINA: GALDESORTA

GALDESORTA ZK.:

EUSKADIKO ADINDUEN BIZI BALDINTZEI BURUZKO AZTERLANA

UDALERRIA:		PROBINTZIA:	
IBILBIDEA:	BARRUTIA:	ATALA:	
ELKARRIZKETA ZK.			

Egun on/ Arratsalde on. INGEMA fundazioa, Eusko Jaurlaritzaren Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailak eskatuta, adinduen bizi-baldintzak jakiteko azterlan bat egiten ari da. Azterlanaren ekarpena oso garrantzitsua izan daiteke erakundeek adinduen arazoak ezagutzeko eta konponbideak bilatzeko aukera izan dezaten. Arrazoi horrengatik, zure lankidetzat eskatzen dizugu eta alde zuretik eskertzen dizugu. Etxebizitza hau ausaz hautatua izan da zorizko metodoen bitartez. Zure erantzunen erabateko anonimatua eta sekretua bermatzen dizugu, sekretu estatistikoari eta datu pertsonalen babesari buruzko Legeak modu zorrotzenez betez. Informazioa modu anonimoan gorde ondoren, banakako galde-sortak berehala banatzen dira.

ELKARRIZKETATZAILEA: Askatasun osoz erantzuteko aukera izan dezan, adindua bakarrik eta beste inoren presentziarik gabe egotea zainduko da. Elkarrizketaren hasieran adindua norbaitekin baldin badago, honako hau esan ahal izango zaio laguntzen dion pertsonari:

“Azterlanak galdera hauek modu pribatuan egitea eskatzen du; bakarrik utziko al zeniguke une batez, mesedez?”.

ELKARRIZKETATZAILEA: Adinduarekin etorri den pertsonak alde egiten ez badu ere, galderak egingo dira, baina horren presentzia jasoko da galde-sortaren amaieran.

ELKARRIZKETATZAILEA: ARGAZKIEN TESTA EGIN.

PUNTUAZIOA: _____

ETXEOEN UNITATEAREN OSAERA

LEHENIK, GALDERA BATZUK EGINGO DIZKIZUGU ZURI BURUZ ETA ETXEAN BIZI DIREN PERTSONEI BURUZ:

- 1.G. ZENBAT PERTSONA BIZI DIRA NORMALEAN ETXEBIZITZA HONETAN?: pertsona
- 2.G. ETXEOEN UNITATEAREN OSAERAREN TAULA: (Elkarriketatzaila: Deskriba itzazu erantsitako taulan zerrendatzen diren ezaugarriak etxeoen unitateko kide bakoitzarentzat)

ETXEOEN UNITATEKO KIDEAK:	1	2	3	4	5	6	7	8
a) Elkarriketatuarekiko ahaidetasuna:								
• Ezkontidea edo bikotekidea.	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1
• Semea/alaba.	☐ 2	☐ 2	☐ 2	☐ 2	☐ 2	☐ 2	☐ 2	☐ 2
• Aita/ama	☐ 3	☐ 3	☐ 3	☐ 3	☐ 3	☐ 3	☐ 3	☐ 3
• Aitagarreba/amagarreba	☐ 4	☐ 4	☐ 4	☐ 4	☐ 4	☐ 4	☐ 4	☐ 4
• Anaia/arreba	☐ 5	☐ 5	☐ 5	☐ 5	☐ 5	☐ 5	☐ 5	☐ 5
• Suhia/erraina	☐ 6	☐ 6	☐ 6	☐ 6	☐ 6	☐ 6	☐ 6	☐ 6
• Aitona/amona	☐ 7	☐ 7	☐ 7	☐ 7	☐ 7	☐ 7	☐ 7	☐ 7
• Biloba	☐ 8	☐ 8	☐ 8	☐ 8	☐ 8	☐ 8	☐ 8	☐ 8
• Bestelako senitartekoak	☐ 9	☐ 9	☐ 9	☐ 9	☐ 9	☐ 9	☐ 9	☐ 9
• Familia-harremanik gabeko beste pertsona bat	☐ 10	☐ 10	☐ 10	☐ 10	☐ 10	☐ 10	☐ 10	☐ 10
b) Sexua:								
• Gizona	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1
• Emakumea	☐ 2	☐ 2	☐ 2	☐ 2	☐ 2	☐ 2	☐ 2	☐ 2
c) Adina:								
d) ETXEOEN UNITATEAN ELKARRIZKETATU BEHARREKO PERTSONAREN IDENTIFIKAZIOA:	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

- 3.G. Egoera zibila?
- ☐ Ezkongabea 1
 - ☐ Ezkontdua/elkarrekin bizitzen..... 2
 - ☐ Banandua/Dibortziatua 3
 - ☐ Alarguna..... 4

FAMILIA SAREAK

4.G. Azken hamabi hilabeteetan zenbateko maiztasunarekin izan duzu harremana (edozein motakoa: aurrez aurre, posta bidez, telefono bidez, sakelako telefonoko mezuak, posta elektronikoak) zure etxebizitza berean bizi ez diren honako senitarteko hauekin?

	Gurasoak	Seme-alabak	Anai-arrebak	Bestelako senitartekoak
Egunero edo ia egunero	5	5	5	5
1-2 aldiz astean	4	4	4	4
1-2 aldiz hilean	3	3	3	3
Maiztasun gutxiagorekin	2	2	2	2
Inoiz ez	1	1	1	1
Ez daukat	8	8	8	8
(EZ IRAKURRI) Ed/Ee	9	9	9	9

Baldin 4.G. seme-alabak=1, 2, 3, 4 edo 5 zoaz 4b, 5, 5a, 6a galderara

Baldin 4.G seme-alabak = 0 zoaz 6b galderara

4b.G. Zenbat seme-alaba dituzu?

5.G. Esango al zenidake non bizi den zuren semea/alaba, zugandik gertuen bizi dena?

- ☐ Etxebizitza berean 1
- ☐ Eraikin berean, baina ez etxebizitza berean 2
- ☐ Kilometro bat baino gutxiagora 3
- ☐ 1etik 5 kilometrora bitarte 4
- ☐ 5etik 25 kilometrora bitarte 5
- ☐ 25etik 100 kilometrora bitarte 6
- ☐ 100etik 500 kilometrora bitarte 7
- ☐ 500 kilometro baino gehiagora, herrialde berean 8
- ☐ 500 kilometro baino gehiagora, beste herrialde batean..... 9
- ☐ Ed/Ee 99

ETXEBIZITZA EDO ERAIKIN BEREAN BIZI EZ DIRENENTZAT (kod. 3tik 9ra).

5a.G. Eta, zenbat denbora behar da zure etxetik zugandik gertuen bizi den seme/alabaren etxera joateko?

Orduak Minutuak

6.G. Zure familiarekin dituzun harremanen inguruko asebetetze-mailari buruz pentsatuz, zein nota jarriko zenioke honako hauekin duzun harremanari 0tik 10erako eskalan?

ELKARRIZKETATZAILEA: Etxebizitza berean bizi diren ala ez. **A TXARTELA ERAKUTSI**

6a.G. Bere seme-alabei	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Ez ditu 98
6b.G. Bestelako senitartekoei	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Ez ditu 98

7.G. Familia-inguruko gatazkak/arazoak ditu?

Bai	1	Zoaz 8. galderara
Ez	2	
(EZ IRAKURRI) Ed/Ee	9	

7a.G. Zenbateko maiztasunarekin gertatu dira arazo horiek?

- ☐ Behin 1
- ☐ Batzuetan..... 2
- ☐ Hainbat alditan 3
- ☐ Askotan 4

8.G. Oro har, nahi duzun aldi guztietan ikusten dituzu zure senitartekoak edo gehiago ikustea gustatuko litzaizuke? (etxebizitzan bizi ez diren senitartekoak)

- ☐ Nahi duen guztietan 1
- ☐ Gehiago ikusi nahiko lituzke 2
- ☐ Gutxiago ikusi nahiko lituzke 3
- ☐ Ez du senitartekorik 4
- ☐ ED 8
- ☐ EE 9

9.G. Azken 12 hilabeteetan, zenbateko MAIZTASUNAREKIN ZAINDU DITUZU 16 URTETIK BEHERAKO BILOBAK GURASOEN PRESENTZIARIK GABE?

Egunero edo ia egunero	5
1-2 aldiz astean	4
1-2 aldiz hilean	3
Maiztasun gutxiagorekin	2
Inoiz ez	1
Ez dut bilobarik	8
(EZ IRAKURRI) Ed/Ee	9

10.G. Azken hamabi hilabeteetan, zenbateko maiztasunarekin zaindu duzu senitartekoren bat bere osasun-egoeragatik laguntza behar zuena?

ELKARRIZKETATZAILEA: Biloben zainketa ez da hemen kontuan hartzen.

	Egunero edo ia egunero	1-2 aldiz astean	1-2 aldiz hilean	Maiztasun gutxiagorekin	Inoiz ez

Zainketa pertsonala (garbitzea, jaikitzea, jantztea, arropa kentzea, jatea, etxetik mugitzea, etab.)	5	4	3	2	1
Etxeko laguntza (etxeko zereginak, erosketa, konponketa txikiak, etab.)	5	4	3	2	1
Laguntza izapideekin eta kudeaketekin (laguntza medikura joateko, bankura joateko, etab.)	5	4	3	2	1
Konpainia egitea	5	4	3	2	1

Baldin (10.G=2, 3, 4 edo 5) aurreko edozein galderatan→Zoaz 10a galderara
Baldin (10.G=1) item guztietan→Zoaz 11 galderara

10a.G. Eta zenbat dira zaintzen dituzun pertsonak?

10b.G. Zein da zaintzen duzun edo dituzun pertsonen adina?

	Adina	Ed/Ee
1. pertsona		9
2. pertsona		9
3. pertsona		9
4. pertsona		9
5. pertsona		9
6. pertsona		9
7. pertsona		9
8. pertsona		9

10c.G. Eta zein da bere ahaidetasuna?

	Gurasoak	Anai-arrebak	Ezkontidearen gurasoak	Bikotekideak	Seme-alabak	Beste batzuk
1. pertsona	1	2	3	4	5	6
2. pertsona	1	2	3	4	5	6
3. pertsona	1	2	3	4	5	6
4. pertsona	1	2	3	4	5	6
5. pertsona	1	2	3	4	5	6
6. pertsona	1	2	3	4	5	6
7. pertsona	1	2	3	4	5	6
8. pertsona	1	2	3	4	5	6

10d.G. Zaintzen duzun edo dituzun pertsona hori(ek) zure etxebizitza berean bizi da/dirra?

	Bai	Ez
1. pertsona	1	2
2. pertsona	1	2
3. pertsona	1	2
4. pertsona	1	2
5. pertsona	1	2
6. pertsona	1	2
7. pertsona	1	2
8. pertsona	1	2
9. pertsona	1	2

10e.G. Zein da pertsona horri ematen diozun zainketa? Elkarrizketatzailea; zainketa-denbora gehien jasotzen duen pertsonari buruz pentsatu bakarrik.

- ☐ Jasotzen duen laguntza bakarra 1

- ☐ Ez da bakarra, baina bai nagusia..... 2
☐ Bigarren mailako laguntza da 3
☐ Beste erantzun bat, zein?
☐ Ez daki 9

Urteak

Hilabeteak

Ez dut gogoratzen 99

10f.G. Zenbat denbora daramazu laguntza hori ematen?

10g.G. Orain, ematen duzun zainketa horren alderdi batzuei buruz galdetuko dizut. Alderdi horietako bakoitzaren kasuan, erantzun iezadazu zenbateko maiztasunarekin sentitzen duzun, mesedez:

	Inoiz ez	1a inoiz ez	Batzuetan	Hainbat alditan	1a beti	Ed/Ee
Zure familia zaintzeko erabiltzen duzun denboragatik jada zuretzako denbora nahikorik ez duzula sentitzen duzu?	1	2	3	4	5	9
Larri sentitzen zara zure senitartekoa zaindu behar duzunean, eta, horretaz gain, beste erantzukizun batzuk bete behar dituzunean?	1	2	3	4	5	9
Egungo egoerak lagunekin eta familiako beste kide batzuekin duzun harremanean eragin negatiboa duela uste duzu?	1	2	3	4	5	9
Zure familiak izango duen etorkizunak beldurtzen zaitu?	1	2	3	4	5	9
Zure senitartekoa zaintzeagatik zure osasuna ahuldu dela sentitzen duzu?	1	2	3	4	5	9
Zure senitartekoaren erruz, nahi izango zenukeen bizitza pribatua ez duzula sentitzen duzu?	1	2	3	4	5	9
Zure senitartekoa zaindu behar izateak zure harreman sozialengan eragina izan duela uste duzu?	1	2	3	4	5	9
Zure senitartekoaren erruz deseroso sentitzen zara lagunak zure etxera gonbidatzeko?	1	2	3	4	5	9
Zure senitartekoa zaintzeko ardura beste pertsona batzuei ematea gustatuko litzaizuke?	1	2	3	4	5	9
Zure senitartekoagatik egiten duzuna baino gehiago egin beharko zenukeela uste duzu?	1	2	3	4	5	9
Zure senitartekoa orain baino hobeto zaindu ahal izango zenukeela uste duzu?	1	2	3	4	5	9
Oro har: zure senitartekoa zaintzeagatik oso gainkargatuta sentitzen zara?	1	2	3	4	5	9

Elkarriketatzailea, zainketa-denbora gehien jasotzen duen pertsonari buruz pentsatu bakarrik	10.G Izan dituzu...?	10.G.1 Zenbateko maiztasunarekin?
10h.G. Batzuetan arazoak izan dituzu zaintzen duzun pertsonaren jitea edo agresibitatea maneiatzeko edo kontrolatzeko?	☐ Bai1 ☐ Ez2 ☐	Batere ez.....1 Gutxi.....2 Dezente.....3 Asko.....4
10i.G. Uneak izan dira zaintzen duzun pertsonaren portaerak zure onetik atera zaituela edo gero damutu zaren gauzak egin dituzula?	☐ Bai1 ☐ Ez2 ☐	Batere ez.....1 Gutxi.....2 Dezente.....3 Asko.....4
10j.G. Zailtasunak dituzu zaintzen duzun pertsonaren portaera maneiatzeko?	☐ Bai1 ☐ Ez2 ☐	Batere ez.....1 Gutxi.....2 Dezente.....3 Asko.....4

10k.G. Zaintzen duzun pertsonarekin jarrera zakarra izatera behartuta sentitu zara batzuetan?	☐ Bai1 ☐ Ez2 ☐	Batere ez.....1 Gutxi.....2 Dezente.....3 Asko.....4
10l.G. Zaintzen duzun pertsonarentzat benetan beharrezkoa den edo egin beharko zenukeen guztia ezin duzula egin sentitzen duzu batzuetan?	☐ Bai1 ☐ Ez2 ☐	Batere ez.....1 Gutxi.....2 Dezente.....3 Asko.....4
10m.G. Askotan sentitzen duzu zaintzen duzun pertsonari uko egin behar diozula edo jaramonik egin behar ez diozula?	☐ Bai1 ☐ Ez2 ☐	Batere ez.....1 Gutxi.....2 Dezente.....3 Asko.....4
10n.G. Askotan nekatuegia sentitzen zara zaintzen duzun pertsonaren premiei erantzun ahal izateko?	☐ Bai1 ☐ Ez2 ☐	Batere ez.....1 Gutxi.....2 Dezente.....3 Asko.....4
10o.G. Zaintzen duzun pertsonari garrasi egiteko gogoa duzu askotan?	☐ Bai1 ☐ Ez2 ☐	Batere ez.....1 Gutxi.....2 Dezente.....3 Asko.....4

ETXEBIZITZA

Orain, zure etxebizitzaren ezaugarri batzuei buruz galdetu nahiko nizuke:

11.G. Une honetan bizi zaren etxebizitzaren jabetzari dagokionez:

Zure jabetzakoa/ezkontidearena	1	Mailegatua edo lagata	5
Seme-alaben jabetzakoa	2	Bestelako egoerak	8
Beste senitarteko baten jabetzakoa	3	Ed/Ee	9
Alokatua	4		

12.G. Eta, zer daukazu etxean?

Dutxa	1	Sakelako telefonoa	9
Bainuontzia	2	Telefono finkoa	10
Sukaldea	3	Ordenagailu pertsonala	11
Hozkailua	4	Internetarako sarbidea	12
Mikrouhin-labea	5	Berokuntza edo etxea bero izateko beste sistema bat (sutontziak eta gasezko berogailuak izan ezik)	13
Arropa-garbigailua	6		
Telebista	7		
Irratia	8	Aire girotua	14

13.G. Honako leku hauetan mugitzeko edo ibiltzeko oztopo fisikoak dituzu?

	Bai	Ez	ED/EE
Zure etxebizitzaren barruan (zure etxean mugitzerakoan, adibidez: bainuontzia erabiltzea, sukaldeko armairuetatik tresnak hartzean, arropa eskatzean, arropa garbigailuan sartzean edo hortik ateratzean, etab.)	1	2	9
Eraikinaren sarrera (etxetik sartzean eta bertatik irtetean, adibidez: eskailerak, ate astuna, etab.)	1	2	9
Ingurunean (hirigintzazko oztopoak, adibidez: espaloien edo kaleen egoera txarra, obrak, zikinkeria, segurtasunik gabeko zonak, etab.)	1	2	9

Garraio publikoan mugitzean	1	2	9
-----------------------------	---	---	---

14.G. Nola kalifikatuko zenuke zure etxebizitzaren egoera?
ELKARRIZKETATZAILEA: B TXARTELA ERAKUTSI

OSO TXARRA					BIKAINA					
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

15.G. Zure ohiko etxebizitzatik nola iristen zara normalean honako leku hauetara?

	Supermerkatua edo elikagai-denda	Osasun Zentroa	Anbulatorioa / Ospitalea (Especialitate Zentroa)	Adinduen zentroa	Kultura edo kirol arloko jardueren zentroa	Parkea edo berdegunea
Oinez 15 minutu baino gutxiago	1	1	1	1	1	1
Oinez 15 minutu baino gehiago	2	2	2	2	2	2
Garraio kolektiboan	3	3	3	3	3	3
Taxian edo automobileran	4	4	4	4	4	4
Ez naiz inoiz joaten, horrelakorik ez dagoelako	5	5	5	5	5	5
Ez naiz inoiz joaten beste arrazoi batzuegatik	6	6	6	6	6	6
ED	8	8	8	8	8	8
EE	9	9	9	9	9	9

EGOITZA MUGIGARRITASUNA

Orain, zure bizileku-mugigarritasunari buruzko alderdiak ezagutu nahiko genituzke, hau da, bizileku-aldaketei, etxebizitza-aldaketei eta horrelako aldaketei buruzko alderdiak.

16.G. Etxebizitzaz edo bizilekuz aldatu duzu 60 urte bete zenituenetik?

Bai	1	
Ez	2	Zoaz 17. galderara
(EZ IRAKURRI) Ed/Ec	9	

16a.G. Zein etxebizitza motara mugitu zinen?

- ☐ Hiri edo herri bereko etxe txikiago batera edo apartamentu batera 1
- ☐ Landara/herrira 2
- ☐ Hiri-eremu batera 3
- ☐ Kostaldera 4
- ☐ Familiako kide baten etxera 5
- ☐ Familiako kide baten etxetik gertu 6
- ☐ Beste mota batekoa 7
- ☐ ED 8
- ☐ EE 9

16b.G. Eta egindako egoitza-aldaketa horrek nola uste duzu eragin duela zure Bizi Kalitatean?

Hobetu egin du	3
Berdin jarraitu du	2
Txartu egin du	1
(EZ IRAKURRI) Ed/Ec	9

17.G. Eta hurrengo urteetan, etxebizitzaz edo bizilekuz aldatzeko asmoa duzu?

Bai, zalanarik gabe	1	
Bai, ziur asko	2	
Ez, ez dut horrelakorik pentsatu	3	Zoaz 18. galderara
(EZ IRAKURRI) Ed/Ec	9	

17a.G. Zein etxebizitza motara pentsatu duzu joatea?

- ☐ Hiri edo herri bereko etxe txikiago batera edo apartamentu batera 1
- ☐ Landara/herrira 2
- ☐ Hiri-eremu batera 3
- ☐ Kostaldera 4
- ☐ Familiako kide baten etxera 5
- ☐ Familiako kide baten etxetik gertu 6
- ☐ Egoitza 7
- ☐ Beste mota batekoa 8
- ☐ ED 98
- ☐ EE 99

JARDUERAK

Beste gai batera aldatuz...

18.G. Irakurriko ditugun jarduerari dagokienez, esaniezadazu zenbateko maiztasunarekin egin duzun bakoitza azken urtean.

Jarduerak (ERANTZUN ANITZ EMATEKO AUKERA)	Egunero edo ia egunero	1-2 aldiz astean	1-2 aldiz hilean	Maiztasun gutxiagorekin	Inoiz ez	(EZ IRAKURRI) Ed/Ec
1. Jarduera fisikoak edo kirolezkoak (adibidez: kirola egitea, ariketa, ibiltzea, mendira joatea, etab.)	5	4	3	2	1	9
2. Jarduera sedentarioak (adibidez: TB ikustea, irratia entzutea, irakurtzea)	5	4	3	2	1	9
3. Aisialdiko jarduerak – hobbia (adibidez: baratza edo lorategia zaintzea, eskulanak egitea, brikolajea, puntua egitea, kakorratz-lanak, etab.)	5	4	3	2	1	9
4. Kultura-jarduerak (adibidez: zinemara joatea, antzerkita, erakusketetara, mintzaldietara)	5	4	3	2	1	9
5. Gizarte-jarduerak (adibidez: adinduen klubera edo zentrorra joatea, bazkaltzera edo afaletzera irtetea, lagunekin elkartzea, tabernara/kafetegira joatea, dantzatzera joatea, etab.)	5	4	3	2	1	9
6. Turismoa egitea, bidaiak	5	4	3	2	1	9
7. Erlitio-ekitaldietara joatea	5	4	3	2	1	9
8. Boluntariotza-jardueretan parte hartzea (adibidez: boluntarioen elkarteak, politika-elkarteak, auzo-elkarteak edo komunitate-elkarteak, kirol-elkarteak, erlijiosoak edo bestelakoak) (ELKARRIZKETATZAILEA: ez hemen gaineratu adinduen klubetara edo zentroetara joatea)	5	4	3	2	1	9
9. Teknologia berrien erabilera (ordenagailuaren edo interneten erabilera)	5	4	3	2	1	9
10. Hezkuntza-jarduerak (ikastaroak, esperientziaren Unibertsitatea, eskolak, etab.)	5	4	3	2	1	9

19.G. Gustatuko litzaizukeen maiztasunarekin parte hartzen duzu gizarte-jardueretan?

Bai	1	Zoaz 20. galderara
Ez	2	

19a.G. Zerk eragozten dizu?

- ☐ Osasun-egoera 1
- ☐ Ez daukazu lagunduko zaituen inor ... 2
- ☐ Egiten diren lekura iristeko zailtasunak 3

- ☐ Garestiegia da..... 4
☐ Norbaitek eragotzi dizu..... 5 ⇒ 19b.G.
☐ Beste batzuk 8

19b.G. Nork? (Ahaidetasuna)

Familiakoa: _____

Beste bat: Zein _____

20.G. Otik 10era bitarteko eskala batean, ze nota jarriko zenioke zure astialdia erabiltzeko moduari buruz duzun asebetetze-mailari?

ELKARRIZKETATZAILEA: A TXARTELA ERAKUTSI

BATERE EZ						ERABAT				
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

21.G. Zenbateko maiztasunarekin irteten zara etxetik?

- ☐ Egutero 1
☐ Astean noizbait..... 2
☐ Noizean behin 3
☐ Inoiz ez edo ia inoiz ez..... 4

22.G. Egutero normal bati buruz pentsatzen duzunean, zer sentitzen duzu?

- ☐ Betebehar asko dituzu eta denbora falta zaizu 1
☐ Ez dituzu betebehar gehiegi, baina denbora beteta duzu 2
☐ Ez duzu egiteko ezer eta egutero oso luzea iruditzen zaizu3

ETXEKO LANA

23.G. Orain irakurriko dizkizudan jarduerari dagokienez, funtsean nor arduratzen da etxean horiek egiteaz?

Jarduerak (ERANTZUN ANITZ EMATEKO AUKERA)	Elkarriketatua		Ezkontidea		Seme-alabak, berkin bizi den sentitartekoa	Seme-alabak, sentitartekoak, bizilagunak, berkin bizi ez direnak	Enplegatua, zaintzailea	Beste pertsona bat	(EZ IRAKURRI) Ee
Arropa garbitzea	1	2	3	4	5	6	9		
Konponketa txikiak egitea etxean	1	2	3	4	5	6	9		
Erosketak egitea	1	2	3	4	5	6	9		
Garbiketa egitea	1	2	3	4	5	6	9		
Kudeaketak egitea	1	2	3	4	5	6	9		
Janaria prestatzea	1	2	3	4	5	6	9		
(Ez egin bakarrik bizi bada) Gaixo dauden etxeko enunitateko kideak zaintzea	1	2	3	4	5	6	9		

OSASUNA

24.G. Gaur egun, nola kalifikatuko zenuke zure osasun-egoera?

- ☐ Oso ona 1
☐ Ona 2
☐ Erdipurdikoa 3
☐ Txarra 4
☐ Oso txarra 5
☐ ED 8
☐ EE 9

25.G. Azken hamabi hilabeteetan, zenbateko maiztasunarekin jaso duzu laguntza honako gauza hauetarako?

	Egutero edo ia egutero	1-2 aldiz astean	1-2 aldiz hilean	Maiztasun gutxiagorek	Inoiz ez
Zainketa pertsonala (garbitzea, txukuntzea, jaikitzea)	5	4	3	2	1
Etxeko laguntza (etxeko zereginak, erosketa, konponketa txikiak, etab.)	5	4	3	2	1
Laguntza izapidetekin eta kudeaketekin (lekuetara joateko laguntza, bankura joatea)	5	4	3	2	1
Konpainia egitea	5	4	3	2	1

26.G. Orain galdera batzuk egingo dizkizut denok gure egutero bizi-eremuan egin behar ditugun gauzei buruz. Jakin nahiko nuke honako jarduerak hauek zailtasunik gabe egiteko gai zaren:

Elkarriketatzailea: zehaztu “ekintzak egiteko gai den ala ez”, inoiz egin ez baditu ere.

Jarduerak (ERANTZUN ANITZ EMATEKO AUKERA)	Bai	Bai, zailtasunekin	Bai, laguntzarekin	Ezin du	Ed/Ee
Erosketak egitea	1	2	3	4	9
Bazkaria prestatzea	1	2	3	4	9
Etxea garbitzea	1	2	3	4	9
Arropa garbitzea eta esekitzea	1	2	3	4	9
Oheratzea eta jaikitzea	1	2	3	4	9
Bainua hartzea edo dutzatzea	1	2	3	4	9
Konketan garbitzea	1	2	3	4	9
Behatzetako azkazalak moztea	1	2	3	4	9
Janzea eta arropa kentzea	1	2	3	4	9
Komuna erabiltzea	1	2	3	4	9
Jatea (moztea, edalontzia hartzea)	1	2	3	4	9
Telefona erabiltzea	1	2	3	4	9
Medikamentuak hartzea	1	2	3	4	9
Dirua maneiatzea	1	2	3	4	9

Beren kabuz zaindu ezin direnentzat (26.G= 3 edo 4 item batean gutxienez), zoaz 27., 27a, 27b eta 27c galderetara.

27.G. Laguntzaren bat dauka?

- ☐ Bai 1
☐ Ez 2 ⇒ 28.G.

- 27a.G. Norena?
- ☐ Senitarteko batena 1
 - ☐ Gizarte-zerbitzu publikoena 2
 - ☐ Kontratutako zerbitzu pribatuena (etxeko langilea, zaintzailea, etab.) 3
 - ☐ Aurrekoetako bat baino gehiagorena 4

(“aurrekoetako bat baino gehiagorena” aukeraren kasuan)

27b.G. Nork laguntzen zaitu laguntzaren intentsitatearen eta maiztasunaren arabera ordenan?

27b.G.	1.	2.	3.
Senitarteko batek	1	1	1
Gizarte Zerbitzu Publikoak	2	2	2
Zerbitzu Pribatuak	3	3	3

(Senitarteko baten kasuan)

27c.G. Zein senitartekok?

- ☐ Ezkontideak edo bikotekideak 1
- ☐ Semea/alabak 2
- ☐ Bestelako senitartekok 8

GIZARTE BALIABIDEAK

28.G. Zure ustez, zein izango litzateke mendetasun-egoeran dagoen pertsona bat zaintzeko modu egokiena?

- ☐ Seme-alaba batekin bizi beharko litzateke 1
- ☐ Bere seme/alaba batek erregulariki bisitatu beharko luke bere etxea eta behar duen zainketa eman 2
- ☐ Zerbitzu-hornitzaile publikoek edo pribatuek bere etxebizitza bisitatu beharko lukete eta behar duen zainketa eman 3
- ☐ Egoitza batera joan beharko litzateke 4
- ☐ Zainketa profesionalak jaso beharko litzuzke etxean, behar duen familia-laguntzarekin batera 5

29.G. Erakundeek adinduei eman diezaieketen zerbitzuen edo laguntzen zerrenda bat irakurriko dizut. Banan-banan errepasatuta, azken 12 hilabeteetan horietako bat erabili duzun esatea gustatuko litzaidake.

	B ai	Ez	EE
Administrazioen laguntza ekonomikoak adinduak zaintzeagatik	1	2	9
Etxebizitza egokitzeko laguntza	1	2	9
Etxez etxeko laguntza etxeko zereginetarako eta adinduak zaintzeko	1	2	9
Eguneko Zentroak	1	2	9
Telealarma edo teleasistentzia	1	2	9
Aldi baterako egonaldia egoitzan	1	2	9
Etxez etxeko Janari eta Ikuzketa Zerbitzu berezia adinduentzat	1	2	9
Gurpil-aulkia erosteko laguntza, bestelako laguntza teknikoak (eskorgak, heldulekuak, makuluak, ohe artikulatuak...)	1	2	9
Tutoretzapeko etxebizitzak edo apartamentuak zerbitzuekin	1	2	9
Oporrak	1	2	9
Termalismoa/bainuetxeak	1	2	9
Ikastaroak, adinduen unibertsitatea, tailerrak	1	2	9

30.G. Mendetasunari buruzko Legea ezagutzen duzu edo horri buruz zerbait entzun duzu?

- Bai 1
- Ez 2
- EE 9

31.G. Mendetasun-egoeran dauden pertsonak zaintzen dituztenei laguntzeko honako neurrien artean, adieraz ezazu zure ustez zein neurri bultzatu beharko luketen Administrazio Publikoek:

- ☐ Etxez etxeko arreta-zerbitzuak garatzea 1
- ☐ Egoitza-zerbitzuak garatzea 2
- ☐ Bitarteko baliabideak garatzea (adib.: eguneko zentroak) 3
- ☐ Prestazio ekonomikoak garatzea 4

ONGIZATEA

33.G. EGUNGO EGOERAREKIN DUZUN ASEBETETZE sentimenduari buruz galdetuko dizut, hau da, ORO HAR ZURE BIZITZAREKIN duzun sentimenduari buruz. Horretarako, 0tik 10era bitarteko eskala baten barruan pentsatu eta esan oro har zure bizitzarekiko asebetetze-maila zein den:

ELKARRIZKETATZAILEA: A TXARTELA ERAKUTSI

BATERE EZ						ERABAT				
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

34.G. Hurrengo galderei dagokienez ere, 0tik 10era bitarteko eskala baten barruan pentsa ezazu. Beraz, honako alderdi hauekin zure ASEBETETZE MAILA zein da?

ELKARRIZKETATZAILEA: A TXARTELA ERAKUTSI

Asebetetze-maila...	Maila
1- ... zure bizi-mailarekin	
2- ... zure osasun-egoerarekin	
3- ... bizitzan egiten dituzun lorpenekin	
4- ... zure harreman pertsonalekin	
5- ... sentitzen duzun segurtasunarekin eta babesarekin	
6- ... komunitate edo pertsona-talde bateko kide sentitzearekin	
7- ... zure etorkizunarekiko segurtasunarekin	
8- ... zure bizitza espiritualarekin eta zure erlijio-sinismenekin	

35.G. Azken 12 hilabeteetan/Azken urtean, gertuko norbaitek mehatxatu edo beldurtu zaitu, fisikoki kaltetuz edo gustuko ez duzun moduren batean ukituz?

Bai	1	
Ez	2	Zoaz 36.

(EZ IRAKURRI) Ed/Ee	9	galderara
---------------------	---	-----------

35a.G. Zenbateko maiztasunarekin gertatu da egoera hori?

- ☐ Behin 1
☐ Batzuetan 2
☐ Hainbat alditan 3
☐ Askotan 4

36.G. Zein neurritan zaude ados edo desados honako baieztapen hauekin:

	Oso ados	Nahiko ados	Ados	Nahiko desados	Oso desados
Ez naiz gai aldatetara egokitzeko	5	4	3	2	1
Une zailen ondoren (ezbeharrak, gaixotasuna) normalean nire onera etortzen naiz	5	4	3	2	1
Gauzak okerragoak egiten dira urteak betetzen ditudan heinean	5	4	3	2	1
Urteak betetzen diren heinean, baliagarritasuna txikiagoa da	5	4	3	2	1
Gaztea nintzeanean bezain zoriontsua naiz orain	5	4	3	2	1
Urteak betetzen ditudan heinean, gauzak uste nuena baino askoz hobegoak dira	5	4	3	2	1

37.G. Esango zenuke joan den asteko denbora-tarte handienean...?

Joan den astean	Bai	Ez
Deprimিতা sentitu zinen	1	2
Ahalegin handia egin behar zenuen egiten zenuen guztia egiteko	1	2
Amets urduri bat izan zenuen	1	2
Zoriontsua izan zinen	1	2
Bakarrik sentitu zinen	1	2
Bizitza gozatu zenuen	1	2
Triste sentitu zinen	1	2
Martxan jartzea kostatu zitzaizun	1	2

38.G. Azken bi asteetan honako sintoma hauetariko bat izan duzu?

	Bai	Ez
Oso asaldatur, urduri edo tentsioan sentitu zara.	1	2
Zerbaitegatik oso kezkatua egon zara	1	2
Oso haserrekorra sentitu zara	1	2
Erlaxatzeko zailtasunak izan dituzu	1	2

(Elkarriketatzailea, 2 galdera edo gehiagotan baiezeko erantzuna eman badu, aurrera jarraitu, eta bestela zoaz 39. galderara)

	Bai	Ez
Gaizki lo egin duzu, lo egiteko zailtasunak izan dituzu	1	2
Buruko edo garondoko mina izan duzu	1	2
Honako hauek izan dituzu: dardarak, inurridurak, zorabioak, izerdia, beherakoa	1	2
Zure osasunagatik kezkatuta egon zara	1	2
Zailtasunak izan dituzu loak hartzeko, lokartzeko	1	2

39.G. Azken 12 hilabeteetan/Azken urtean, deseroso sentitu zara gertuko norbaitek (senitartekoa, zaintzen duzun pertsona, eta abar) umiliatua, lotsatua edo mehatxatua sentiarazi zaituen modu batean tratatu zaituelako?

Bai	1	Zoaz 40. galderara
Ez	2	
(EZ IRAKURRI) Ed/Ee	9	

39a.G. Zenbateko maiztasunarekin gertatu da egoera hori?

- ☐ Behin 1
☐ Batzuetan 2
☐ Hainbat alditan 3
☐ Askotan 4

40.G. Zenbateko maiztasunarekin...?

	Maiz	Batzuetan	Gutxitan	Inoiz ez
Pentsatu duzu zure adina oztopo bat dela egin nahiko zenituzkeen gauzak egiteko	4	3	2	1
Sentitu duzu gertatzen dena zure kontroletik kanpo dagoela	4	3	2	1
Sentitzen zara gertatzen denatik baztertua	4	3	2	1
Uste duzu egin nahi dituzun gauzak egin ditzakezula	4	3	2	1
Uste duzu zure familia-erantzukizunak eragozpen bat direla egin nahi duzuna egiteko	4	3	2	1
Uste duzu dirurik ez izatea oztopo bat dela egin nahi dituzun gauzak egiteko	4	3	2	1
Itxaroten duzu ilusioarekin egun bakoitza	4	3	2	1
Uste duzu zure bizitzak zentzua duela	4	3	2	1
Begiratzen duzu zure bizitzako iraganean zoriontasun-sentsazioarekin	4	3	2	1
Sentitzen zara energiaz beteta azken boladan	4	3	2	1
Uste duzu bizitza aukerez beteta dagoela	4	3	2	1
Uste duzu zure etorkizunak aurreikuspen onak dituela	4	3	2	1

BALIOAK ETA JARRERAK

41.G. Zein adinetik aurrera uste duzu oro har esan daitekeela norbait “pertsona adindua” dela?

- 60 urtetik aurrera 1
– 65 urtetik aurrera 2

- 70 urtetik aurrera.....	3
- 75 urtetik aurrera.....	4
- 80 urtetik aurrera.....	5
- (EZ IRAKURRI) Ez dago lotuta adinarekin.....	6
- ED	8
- EE	9

42.G. Nola uste duzu besteez ikusten dituztela pertsona adinduak.
ELKARRIZKETATZAILEA: Gurutze batekin adierazi hautatutako adjektiboa.

Independentea	1	Mendekoa	2
Produktiboa	1	Produktiorik gabea	2
Osasuntsua	1	Gaixotia	2
Tolerantea	1	Intolerantea	2
Eraginkorra	1	Ez-eraginkorra	2
Erresistentea	1	Ahula	2
Aurrerakoaia	1	Kontserbadorea	2
Hiritar aktiboa	1	Hiritar pasiboa	2
Babestua	1	Babesik gabea	2
Sexualki aktiboa	1	Sexualki ez-aktiboa	2
Trebea	1	Traketsa	2
Integratua	1	Marjinatua	2
Fidakorra	1	Mesfidatia	2
Ez gatazkatsua	1	Gatazkatsua	2
Sozialblea	1	Lotsatia	2
Balioetsia	1	Ez balioetsia	2

43.G. Zein neurritan kezkatzen zara zahartzeagatik?

- Asko	1
- Dezente	2
- Zertxobait.....	3
- Gutxi	3
- Batere ez.....	4 ⇒ 44.G.

43a.G. Zergatik? (bi erantzun gehienez ere)

- ☐ Narriadura fisikoagatik (osasun-egoeragatik, erakargarritasun txikiagoa, norbere kabuz gauzak ezin egitea)..... 1
- ☐ Adimen-narriaduragatik (memoria galtzea)..... 2
- ☐ Erretiroagatik edo jardueren erritmoa moteltzeagatik. 3
- ☐ Laguntza behar izatera eta beste pertsona batzuen mende egotera iristeko aukeragatik..... 4
- ☐ Erosteke ahalmena murrizteagatik..... 5
- ☐ Gizarte-sarea galtzeagatik (hurbileko pertsonak galtzea, harremanak murriztea, bakardadea, etab.) 6
- ☐ Beste batzuk (zehaztu) _____

PERTZEPZIOAK

44.G. Oro har, nola uste duzu portatzen dela gizartea adinduekin?

☐ Ondo tratatzen ditu.....	1
☐ Axolagabekeriarekin tratatzen ditu	2
☐ Gaizki tratatzen ditu	3

45.G. Azken 12 hilabeteetan/Azken urtean zure gertuko norbaitek (senitartekoa, zaintzen zaituen pertsona, eta abar) eragozpenak jarri dizkizu janaria, arropa, medikamentuak, betaurrekoak, audifonoa edo zainketa medikoak izateko, edo eragozpenak jarri dizkizu egon nahi duzun jendearekin egoteko?

Bai	1	
Ez	2	Zoaz 46. galderara
(EZ IRAKURRI) Ed/ Ee	9	

45a.G. Zenbateko maiztasunarekin gertatu da egoera hori?

- ☐ Behin
- ☐ Batzuetan
- ☐ Hainbat alditan
- ☐ Askotan

46.G. Zure ustez, adinduekiko tratu desegokia nola dago?

- ☐ Oso hedatua
- ☐ Nahiko hedatua.....
- ☐ Gutxi hedatua
- ☐ Batere ez hedatua

47.G. Zure ustez, zeintzuk izango lirateke adinduekiko tratu txarrak, utzikeria edo gehiegikeria prebenitzeko neurri onenak? (2 erantzun gehienez ere)

- ☐ Adinduen gaineko estereotipoen aurka borrokatzea (jendeak dituen ideia okerrak)
- ☐ Zaintzaile profesionalen eta senitartekoen prestakuntzaren eta hezkuntzaren bidezko prebentzioa
- ☐ Gizarte- eta osasun-arloko baliabideak handitzea.....
- ☐ Adinduen eta horien zaintzaileen bizi-baldintzak hobetzea.....

POLITIKA

48.G. Gaia aldatuz, politikari buruz hitz egiten denean normalean ezkerreko eta eskuineko adierazpenak erabiltzen dira. Txartel honetan lauki jakin batzuk daude, ezkerrik eskuinerako ordenan. Zein laukitan kokatuko zenuke zure burua?

ELKARRIZKETATZAILEA: C TXARTELA ERAKUTSI

EZKERRA						ESKUINA				
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

49.G. Zein neurritan esango zenuke interesatzen zaizula politika Otik 10era bitarteko eskala batean?

ELKARRIZKETATZAILEA: D TXARTELA ERAKUTSI

BATERE EZ						ASKO				
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

50.G. Zer egin zenuen azken hauteskunde orokorretan?

- Bozkatzera joan zinen eta bozkatu zenuen..... 1
- Bozkatzera joan zinen, baina ezin izan zenuen bozkatu 2
- Ez zinen bozkatzera joan, ezin izan zenuelako
- Nahiago zenuen ez bozkatu..... 4

- Ez duzu gogorutzen..... 7
- EE 9

ERLIJIOA

51.G. Zein neurritan esango zenuke erlijiosoa zarela? Mesedez, txartel hau erabil ezazu.

ELKARRIZKETATZAILEA: D TXARTELA ERAKUTSI

BATERE EZ						ASKO				
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

52.G. Nola definitzen zara erlijioari dagokionez?

- Katolikoa1
- Beste erlijio bateko sineslea.....2
- Ez sineslea.....3
- Ateoa4
- EE9

EZAUGARRI SOZIODEMOGRAFIKOAK

55.G. Esango al zenidake zein den amaitu duzun ikasketa-mailarik altuena?

(ELKARRIZKETATZAILEA, irakurri erantzunak).

Amaitutako ikasketa-mailarik altuena	Elkarriketatua
1. Ez daki irakurtzen, ezta idazten ere: (EZ IRAKURRI) Analfabetoa	1
2. Ikasketarik gabe, baina irakurtzen eta idazten badaki	2
3. Lehen Hezkuntza amaitu gabea	3
4. Lehen Hezkuntza (Oinarrizko Batxilergoa)	4
5. Bigarren Hezkuntza (Goi-mailako Batxilergoa)	5
6. Lanbide Heziketa	6
7. Unibertsitateko Irakaskuntza	7
8. Bestelako ikasketa arautu gabeak	8
(EZ IRAKURRI) Ed/Ee	9

56.G. Aipatuko dizkizudan egoeretatik zeinetan zaude zu orain?

(ELKARRIZKETATZAILEA, irakurri erantzunak).

Jarduerarekiko harremana	Elkarriketatua
Lan egiten du	1
Erretiratur edo pentsioduna (aurretik lan egin du)	2
Pentsioduna (aurretik ez du lanik egin, bere zereginak, etab.)	3
Langabea eta aurretik lan egin du	4
Etxeko jarduerak (etxeko andrea/gizona)	5
Beste egoera bat (zehaztu):	98
(EZ IRAKURRI) Ed/Ee	99

56a.G. (ELKARRIZKETATZAILEA: baldin 56.G = 1, 2 eta 4).

Aipatuko ditudan egoeren artean, esango al zenidake zein zen edo zein den zurea?

(ELKARRIZKETATZAILEA, irakurri erantzunak).

Egoera Sozioekonomikoa	Elkarriketatua
NORBERAREN KONTURAKO LANGILEAK	
1. Ustiategi txikiko nekazaria	1
2. Ustiategi handiko nekazaria	2
3. Autonomoa, edo enpresaria 5 enplegatu edo	3

gutxiagorekin	
4. Autonomoa, edo enpresaria 6-9 enplegaturekin	4
5. Autonomoa, edo enpresaria 10 enplegatu edo gehiagorekin	5
6. Soldatapekorik gabe	6
BESTEREN KONTURAKO LANGILEAK	
7. Zuzendaria/Kudeatzailea menpeko 5 langile edo gutxiagorekin	7
8. Zuzendaria/Kudeatzailea menpeko 6-9 langilerekin	8
9. Zuzendaria/Kudeatzailea menpeko 10 langile edo gehiagorekin	9
10. Langileburua, Ikuskatzailea, Arduraduna	10
11. Erdi-mailako kargudunak	11
12. Bulegoko lana duten bestelako enplegatuak	12
13. Bulegotik kanpoko lana duten bestelako enplegatuak eta langile kualifikatuak	13
14. Eskuko langile ez-kualifikatua	14
(EZ IRAKURRI) Ed/Ee	99

ERRETIROA

(ELKARRIZKETATZAILEA: Soilik gaur egun erretirituak daudeneztat: baldin 56.G = 2).

57.G. Zenbat urterekin erretiratu zinen?

(ELKARRIZKETATZAILEA: Soilik gaur egun erretirituak daudeneztat: baldin 56.G = 2).

57a.G.

Nola bizi duzu zure erretiroa? Hautatu zure esperientziari ongien egokitzen zaion erantzuna.

Etapla positibo baten moduan	1
Bizitzaren beste etapa bat gehiago bezala, sentsazio berezirik gabe	2
Etapla negatibo baten moduan	3
(EZ IRAKURRI) Ed/Ee	9

MAILA EKONOMIKOA

58.G. Esango al zenidake hurrengo eskalako zein tartetan kokatzen diren jasotzen dituzun hileko guztizko diru-sarrerak, hau da, bizitzeko aukera ematen dizutenak, betiere pentsioa kontuan hartuta, halakorik izanez gero, baita izan ditzakezun bestelako diru-sarrerak ere (edo zure ezkontideak edo bikoteak izan ditzakeenak)?

(ELKARRIZKETATZAILEA: IRAKURRI erantzun guztiak, eta behar den guztietan galdetu, erantzuna gutxi gorabeherakoa bada ere, ELKARRIZKETATUA tarte baten barruan kokatzea nahi dugu).

(EZ IRAKURRI) Ez du diru-sarrerarik	0
300 € baino gutxiago (50.000 Pta baino gutxiago)	1
301-600 € (50.001-100.000 Pta)	2
601-900 € (100.001-150.000 Pta)	3
901-1.200 € (150.001-200.000 Pta)	4
1.200-1.800 € (200.000-300.000 Pta)	5
1.800 € baino gehiago (300.000 Pta baino gehiago)	6
(EZ IRAKURRI) Ed/Ee	9

59a.G. Eta zure egoera ekonomikoari dagokionez, esango al zenidake zein neurritan zauden pozik 0tik 10era bitarteko eskala batetan?

ELKARRIZKETATZAILEA: A TXARTELA ERAKUTSI

BATERE POZIK EZ					ERABAT					
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

59b.G. Gaur egun dituzun diru-sarrera erregularrak alde batera utzita, zure etxeko unitateak ba al du dirurik aurreztua edo inbertitua gordailu, etxebizitza edo bestelako aktiboetan, ohiko etxebizitzan izan ezik? (ERANTZUN ANITZ EMATEKO AUKERA)

Ez du aurrezki handirik	97
Higiezinak ditu (beste etxebizitza batzuk, lokalak, finkak...)	1
Banku-gordailuak ditu	2
Inbertsio-fondoak ditu	3
Pentsio-planak ditu	4
Beste aktibo batzuk ditu (zehatu):	98
(EZ IRAKURRI) Ed/Ee	99

60.G. Azken 12 hilabeteetan/Azken urtean zure gertuko norbait (senitarkeoa, zaintzen zaituen pertsona, eta abar) agiriak sinatzera edo zure dirua edo jabetzak zure borondatearen aurka erabiltzera behartzen saiatu da?

Bai	1	Zoaz 61. galderara
Ez	2	
(EZ IRAKURRI) Ed/Ee	9	

60a.G. Zenbateko maiztasunarekin gertatu da egoera hori?

- ☐ Behin 1
- ☐ Batzuetan 2
- ☐ Hainbat alditan 3
- ☐ Askotan 4

61.G. Amaitzeko, esango al zenidake, zure ustez, zure gertuko norbaitek nolabaiteko tratatu txarrak ematen dizkizun, nahita edo ez?

- ☐ Bai 1
- ☐ Ez 2
- ☐ Ez du erantzun 3

ELKARRIZKETATZAILEAK BETETZEKO

E.1 Etxebizitza mota:

- ☐ Finka edo labore-etxea 1
- ☐ Txalek indibiduala 2
- ☐ Etxebizitza baxua/familia bakarkekoa 3
- ☐ Txalek atxikia 4
- ☐ Pisua igogailudun eraikin batean 5
- ☐ Pisua igogailurik gabeko eraikin batean 6

Baldin (5/6), zein solairu?

E.2 Etxebizitzaren kokapena:

Non dago kokatua etxebizitza?

- ☐ Hiri handi batean 1
- ☐ Hiri handi bateko bizileku zona batean edo kanpoaldean 2
- ☐ Hiri txiki batean edo herri handi batean 3
- ☐ Herri batean 4
- ☐ Herririk gabeko eremuan 5

E.3 Ingurune mota:

- Gune urbanizatu batean kokatutako pisua edo etxea 1
- Etxe isolatua, inguruan bizilagunik gabe 2

E.4 Irisgarritasuna

Zenbat eskailera-maila igo (edo jaitsi) behar izan dituzu etxebizitzaren sarrera nagusira iristeko?

- ☐ Gehienez 5 1
- ☐ 6-15 2
- ☐ 16-25 3
- ☐ 25 baino gehiago 4

E.5 Laguntzailearen presentzia elkarrizketan:

- ☐ Bai 1
- ☐ Ez 2

Elkarrizketa mota

- ☐ Zuzenkeoa 1
- ☐ Tartekoa (laguntzaile baten laguntzarekin) 2
- ☐ Laguntzaile bat 3

Elkarrizketatzailea, egoera desagoki baten Susmoa izanez gero, honako galdera hauek estali:

E.6 Egoera desagoki baten susmoa

- ☐ Bai 1
- ☐ Ez 2

E.7

Elkarrizketatzailea: Honako egoera hauek ikusi dituzu?	Guztiz desagoki	Ez oso desagoki	Nahiko desagoki	Oso desagoki	Guztiz desagoki
Higiene-faltako zantzuak ditu (arropa zikina, usain txarra, itxura zarpaila...)	1	2	3	4	5
Bizigarritasun-arazoak dituen etxe batean bizi da (arkitektura-oztopoak, aireztapenik gabe...)	1	2	3	4	5
Urteko garairako arropa desagokia	1	2	3	4	5

janzten du					
Higiene-baldintzak biltzen ez dituen etxe batean bizi da	1	2	3	4	5
Ez dirudi pozik dagoenik bere senitartekoekin, lagunekin eta bestelako ahaideekin duen harremanarekin	1	2	3	4	5
Triste dago	1	2	3	4	5
Antsietate, tentsio edo gogortasun handia nabari zaio	1	2	3	4	5
Premiazko laguntza teknikoak falta zaizkio (betaurrekoak, hortz-protesiak, audifonoa, eta abar) edo hautsita edo egoera txarrean daramatza	1	2	3	4	5

ELKARRIZKETATZAILEA, 35.G, 39.G, 45.G ETA 60.G
 GALDERETAN 1 ERANTZUN BADU ZOAZ
 ERANTSITAKO GALDE-SORTARA

ELKARRIZKETAREN DATUAK

EGIN DEN EGUNA:

Eguna: Hilabetea: Urtea:

ASTEKO EGUNA:

Astelehena 1
 Ostirala 5

Asteartea 2
 Larunbata 6

Asteazkena 3
 Igandea 7

Osteguna 4

ELKARRIZKETAREN IRAUPENA:

minutu

ELKARRIZKETATUAREN ZINTZOTASUNA:

Handia 1
 Txikia 3

Nahikoa 2
 Batere ez 4

ELKARRIZKETATZAILEAREN IZENA:

OHARRAK:.....

BALIOZKOA SOILIK ELKARRIZKETA
 GAINBEGIRATZEKO, BALIOZTATZEKO:

ELKARRIZKETATUTAKO PERTSONAREN IZENA:

HELBIDEA:.....

POSTA KODEA..... UDALERRIA.....

PROBINTZIA..... TELEFONOA.....

